II 37.313

PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI

DE LA ELIBERARE LA SOCIALISM

editura politică

www.dacoromanica.ro

Prin această carte, Editura politică continuă publicarea antologiei de articole scrise de acad. P. Constantinescu-Iași.

Lucrarea de față cuprinde articole apărute între anii 1944 și 1955 în presa românească și străină, revăzute de autor.

Îndeplinind în acești ani funcții de răspundere pe linie de partid și de stat, acad. P. Constantinescu-Iași, intelectual patriot și revoluționar înflăcărat, a depus o neobosită activitate pentru realizarea programului de transformare revoluționară a țării. S-a numărat printre membrii primului guvern revoluționar-democratic al României, instaurat la 6 martie 1945, ales apoi primvicepreședinte al celei dintîi Mari Adunări Naționale a republicii noastre. De asemenea a făcut parte din conducerea Asociației de prietenie româno-sovietice, a fost ales președintele Asociației de prietenie româno-bulgare. În timpul frecventelor călătorii peste hotare, P. Constantinescu-Iași a făcut cunoscute în Europa realizările regimului democrat-popular din România și a adus o contribuție de preț la strîngerea legăturilor de prietenie cu tinerele state socialiste, cauzei întăririi colaborării între popoare.

În articolele sale, precum și în conferințe, comunicări și alocuțiuni, acad. profesor P. Constantinescu-Iași reflectă o întreagă etapă istorică. Scrise în spiritul acelor ani și avînd orientarea din epoca respectivă, articolele cuprinse în acest volum

www.dacoromanica.ro

P. CONSTANTINESCU-IAȘI

DE LA ELIBERARE LA SOCIALISM

1944 — 1955

EDITURA POLITICĂ, BUCUREȘTI — 1973

www.dacoromanica.ro

CUVÎNT
ROSTIT DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE STAT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA, CU PRILEJUL DECORĂRII ACAD. PROF. PETRE CONSTANTINESCU-IAȘI LA ÎMPLINIREA VÎRSTEI DE 80 DE ANI

Dragă tovarășe Constantinescu-Iași,

În numele Comitetului Central, al Consiliului de Stat și al guvernului, în numele meu personal, țin să te felicit din toată inima cu prilejul împlinirii a 80 de ani și al acordării înaltei distincții pe care ți-am înmînat-o astăzi, Victoria Socialismului.

Vîrsta de 80 de ani este, fără îndoială, o vîrstă frumoasă, dar, mai cu seamă, este și mai impresionant faptul că timp de 62 de ani ai activat în mișcarea revoluționară socialistă și, după aceea, în partidul comunist. Lupta desfășurată de revoluționarii români, de forțele democratice a fost într-adevăr grea: ilegalitate, închisori, dar te numeri printre acei intelectuali care, alăturîndu-se mișcării revoluționare a clasei muncitoare, ai continuat tot timpul să militezi pentru realizarea năzuințelor de eliberare socială și națională ale poporului român, pentru făurirea societății socialiste. A ajunge sau nu la o anumită vîrstă este, fără îndoială, important. Dar depinde cum ajungi la acea vîrstă. Tu te numeri, tovarășe Constantinescu-Iași, printre acei care, ajungînd la această vîrstă, ai continuat să te afli permanent în

www.dacoromanica.ro

partid, să lupți împreună cu partidul, alături de tovarășii tăi din ilegalitate, să fii în primele rînduri ale activității pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Acesta este, fără nici o îndoială, un lucru minunat. Aș dori ca tot mai mulți din tovarășii noștri din ilegalitate să ajungă la 80 de ani în aceeași situație, de a putea contribui în continuare la făurirea societății socialiste în țara noastră.

Într-adevăr, ne cunoaștem demult — și mai sînt cîțiva tovarăși aici care, ca și mine, te cunosc —, încă din Comitetul național antifascist. Ne-am întîlnit în închisoare — mi se pare că stăteam chiar alături — și apoi în anii de după eliberare. Noi apreciem mult activitatea pe care ai desfășurat-o, tovarășe Constantinescu-Iași.

Consider că este un lucru bun să strîngi lucrările din toată această perioadă de 62 de ani pentru a le edita, punînd în felul acesta la îndemîna tineretului, a partidului, a mișcării revoluționare această experiență și activitate, care este un bun al mișcării noastre, al partidului. Încă o dată, doresc să te felicit din toată inima și să-ți urez ani mulți, pentru a duce cu bine la îndeplinire editarea acestor lucrări și pentru a putea participa — în limita posibilităților, desigur — la activitatea pe care o desfășurăm în continuare pentru dezvoltarea societății noastre și a te bucura împreună cu noi toți de cuceririle obținute în edificarea societății socialiste, în făurirea bunăstării și fericirii întregului nostru popor.

Mulți ani și sănătate !

www.dacoromanica.ro

Solemnitatea decorării acad. P. Constantinescu-Iași cu prilejul împlinirii vîrstei de 80 de ani — 24 noiembrie 1972. Tovarășul Nicolae Ceaușescu îi înmînează sărbătoritului înalta distincție „Victoria socialismului".

www.dacoromanica.ro

Una din cerințele importante o constituie măsurile largi, concretizate și-n platforma comună a partidelor componente ale Blocului democratic, curățirea aparatului de stat și a tuturor instituțiilor publice și particulare de vermina fascistă și pronazistă, părea să-și fi găsit realizarea prin recentul decret de purificare a corpului funcționarilor publici. Dispoziția prevede ca toți funcționarii care au activat în organizațiile fasciste, legionare și hitleriste numiți de la 1938 încoace să fie imediat licențiați ; această dispoziție la prima vedere ar corespunde în oarecare măsură dezideratului formulat de organizațiile antifasciste și patriotice.

Există însă un viciu fundamental în chiar cuprinsul legii ca atare care dezbracă legea de bunăvoința ce i-am fi recunoscut-o.

Nu insist asupra împrejurării că revizuirea înaintărilor și a încadrărilor, prevăzute de art. 3 al legii, nu se va putea face decît ceva mai tîrziu, adică după ce se vor fi înapoiat în capitală cu arhivele lor serviciile dispersate pe teritoriul țării.

Trebuie cunoscut faptul că pentru unele administrații dispersarea a fost echivalentă cu dezorganizarea.

La Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, un director și-a luat direcția și a dus-o la el la moșie. Un altul a luat Casa de credit a corpului didactic și a plecat cu ea în Transilvania ; secretarul general a mutat Subsecretariatul cultelor la Orăștie, la 480 km de București, ca să opereze acolo nestingherit ca-n Codrul Vlăsiei ; unul și-a luat serviciu cu el la o mănăstire, unde are o mică proprietate, iar Secretariatul școalelor s-a instalat la Pucioasa.

www.dacoromanica.ro

Pînă să se aducă în capitală toate aceste servicii dispersate şi evacuate, va trece oarecare timp, deoarece pentru moment — necesităţile frontului primînd cu drept cuvînt — nu li se mai pun la dispoziţie vagoanele necesare.

Dar primejdia cea mai mare de sabotare a legii o prezintă, în condiţiunile de astăzi, dispoziţiunea art. 4, care lasă aplicarea legii unei comisiuni compuse din trei membri dintre funcţionarii superiori ai ministerului sau instituţiei respective.

Cine sînt aceşti funcţionari superiori în mîna cărora se pune instrumentul legii de purificare a corpului funcţionarilor publici ?

Să cercetăm situaţia, de pildă, la Departamentul învăţămîntului şi sînt sigur că cele ce vom constata aici sînt exacte pentru toate celelalte departamente, deoarece pentru motive pe care nu le cunoaştem noii miniştri au reînnoit delegaţiunile *tuturor* funcţionarilor superiori pe care i-au găsit în funcţiune.

Sînt aceştia calificaţi şi pot ei moralmente să facă epurația pe care o doreşte cu atîta ardoare ţara, eliberată, în sfîrşit, de sub jugul hitlerist ?

În administraţia centrală a Ministerului Culturii Naţionale, secretarul general este cunoscut ca un simpatizant şi ocrotitor al legionarilor, iar secretarul general de la culte este, la rîndul său, cunoscut ca şeful unei bande legionare care de mai bine de trei ani terorizează Subsecretariatul cultelor. [...]

Acestor oameni legea le încredinţează misiunea de a curăţi aparatul de stat de elementele vechiului regim de dictatură hitleristă !

Simt că nu trebuie să mai insist.

„ROMÂNIA LIBERĂ“ din 24 septembrie 1944

www.dacoromanica.ro

S-a scris la timp despre acțiunea curajoasă a unui grup de profesori universitari care, printr-un memoriu hotărît, au luat atitudine împotriva dictaturii lui Antonescu, cerîndu-i curmarea războiului și ieșirea din axă. Și astfel gestul universitarilor români s-a înscris alături de acțiunea de masă pe care organizațiile politice ilegale, în frunte cu partidul comunist și Uniunea patrioților, o duceau de aproape trei ani împotriva războiului și a dictaturii.

Numai rareori elemente izolate de intelectuali s-au detașat de categoria lor și s-au așezat alături de masele exploatate, slujindu-le cu talentul și priceperea lor, dar în același timp împărtășind și soarta grea a fiilor mai dîrji ai acestor mase.

Acesta era cursul „firesc" al atitudinii intelectualilor noștri în zdrobitoarea lor majoritate pînă-n preziua evenimentelor de azi.

În ultimul timp însă, printre intelectualii români — și-ndeosebi în lumea universitară — bate un vînt nou. Înaintarea memoriului, care ajunsese la „mareșal" prin poliție, fu semnalul unei largi agitații în universitate, în școală, printre avocați — a doua categorie care luă atitudine pe timpul dictaturii —, ca și printre alte categorii de intelectuali.

Conștiința patriotică se exprimă după actul de la 23 August prin variate forme în lumea intelectualilor. Aceștia își dau seama, în străfulgerarea unei detașări violente de lanțul care-i lega de un regim nefast, că însăși existența lor fizică era amenințată prin continuarea simbiozei cu acest regim.

Ființa neamului era amenințată de războiul criminal și dictatura nefastă. „Privilegiile" de

www.dacoromanica.ro

care se bucura pătura mai largă a universitarilor devin atît de restrînse, că doar numai o clică — cei pe care fostul premier Antonescu îi considera „elita gîndirii româneşti“ — se mai lăfăie în avantajii.

Datorită crizei prin care trece ţara, fiinţa însăşi a categoriei de intelectuali, în frunte cu universitarii, este ameninţată de sufocare, de pieire.

O conştiinţă revoluţionară apare, un sentiment de revoltă o întovărăşeşte, o voinţă hotărîtă de acţiune se pune în mişcare.

Şi iată contribuţia universitarilor la actul istoric de la 23 August.

După 23 August însă se pun probleme uriaşe pentru întreg neamul românesc. S-au declanşat forţe uriaşe care schimbă mereu faţa ţării, un tempo ameţitor pentru cel ce nu-i înarmat cu judecata limpede.

Intelectualii şi universitarii se mai ţin în pasul vremii ? Eu cred că da atîta timp cît se vor menţine detaşaţi de interesele unei categorii restrînse, aşa cum au reuşit să se detaşeze imediat înainte de 23 August.

Şi dacă, nedeprinşi cu avalanşa fenomenelor noi social-politice, se vor simţi uneori nedumeriţi, ei au o cale netedă şi clară, pe care mereu le-o deschid forţele politice populare în acţiune şi-n contact permanent cu masele. Nu trebuie să se simtă cineva jignit, chiar dacă ar fi intelectual de mare ţinută, dacă învaţă politiceşte justa măsură de apreciere de la cei „umili“ şi „mulţi“, dar clarvăzători.

Fierberea din lumea universitară va da roade bune atunci cînd membrii ei se vor alinia în frontul larg de luptă al concentrării tuturor forţelor naţional-democratice.

„ROMÂNIA LIBERĂ“ din 6 octombrie 1944

www.dacoromanica.ro

Iubiți prieteni bîrlădeni,

Cu mare bucurie am aflat vestea muncii voastre patriotice și ajutorul pe care-l dați voi aliaților noștri pentru a pune rînduială într-un oraș și un ținut bîntuit de hoardele hitleriste și de slugile lor românești.

Am simțit chiar și oarecare mîndrie la auzul străduințelor voastre pline de rîvnă, căci n-am uitat niciodată anii de muncă tovărășească pe care i-am petrecut în mijlocul vostru acum un sfert de veac. Un sfert de veac !

Cîte adînci și nestrămutate de-acum înainte alte prefaceri !

Era în anul 1919, anul plin de frămîntări muncitorești, de speranțe întrezărind aurora unei lumi noi, cînd am poposit la Bîrlad și m-am alăturat muncii tinerei secții a partidului socialist de pe atunci. Mult entuziasm, vii frămîntări, și apoi lovitura din octombrie 1920, cînd am fost și eu arestat împreună cu cîțiva activiști de pe atunci. Prima mea arestare mi-a deschis calea celor de mai tîrziu, m-a lămurit pe deplin, devenind comunist activ.

Libertățile cîștigate atunci de masele muncitorești și de cetățenii țării pe încetul au fost pierdute de-a lungul anilor de opresiuni, culminînd cu dictatura fascistă a lui Antonescu.

Astăzi însă, după marele act istoric de la 23 August — una din cele mai mari cotituri din istoria poporului român —, noile libertăți cîștigate nu vor mai fi pierdute pentru două motive :

— suferințele din anii dictaturii au `copt adînc factorul subiectiv în pături largi ale poporului de la intelectuali la țărani ; în jurul platformei patriotice s-au strîns toate categoriile sociale. Astăzi s-a format o conștiință an-

www.dacoromanica.ro

tifascistă şi democratică, adînc înrădăcinată, ce nu va mai putea fi înăbuşită ;

— alături de noi şi cu noi împreună stă astăzi marea putere a Uniunii Sovietice, care, cu viteaza Armată Roşie, luptînd cu vitezele noastre armate împreună, este o garanţie că libertatea unui popor este şi va fi completă şi pentru totdeauna !

Pătrunşi de aceste adevăruri, iubiţi prieteni bîrlădeni, duceţi munca voastră patriotică mai departe, cu rîvnă şi încredere, pentru îndeplinirea platformei expuse de partidul comunist şi primite de atîtea organizaţiuni, pentru construirea unei Românii libere şi democrate.

Bucureşti, 5 octombrie 1944.

„PĂRERI" (Bîrlad) din 11 octombrie 1944

FRONTUL NAŢIONAL DEMOCRAT ESTE O NECESITATE NAŢIONALĂ

Blocul democratic a fost o formaţiune trecătoare, care s-a creat în felul acesta din cauză că naţional-ţărăniştii şi liberalii n-au acceptat participarea celorlalte organizaţiuni din Frontul Patriotic Antifascist, alcătuit încă din aprilie în jurul Frontului Unic Muncitoresc. După 23 August, Blocul democratic şi guvernul care se sprijinea pe acest bloc — guvernul Sănătescu — n-au respectat punctele din acordul pe baza căruia s-a alcătuit Blocul Naţional Democratic. În afară de ieşirea din război şi încheierea armistiţiului, nici unul din celelalte puncte ale înţelegerii n-au fost împlinite. [...]

În consecinţă, Blocul Naţional Democratic nemaicorespunzînd nu numai noilor împrejurări, dar chiar nerespectînd acordul de la 20 iunie 1944 (printre semnatarii căruia am avut cinstea să mă număr şi eu) s-a condamnat sin-

www.dacoromanica.ro

gur. Aşa că declaraţiile miniştrilor Lucreţiu Pătrăşcanu (comunist) şi Titel Petrescu (social-democrat) că blocul nu mai are rost au fost perfect justificate.

Constituirea Frontului Naţional Democrat nu înseamnă de fapt decît o întărire a acestei formaţii, întocmită încă din primăvară (de fapt din vara 1943).

Frontul Naţional Democrat este o necesitate naţională, care permite poporului român să se bucure de toate libertăţile în vederea constituirii unui nou climat politic, iar România numai aşa va putea contribui efectiv la zdrobirea „fiarei hitleriste în propriul ei bîrlog".

„ÎNAINTE" (Brăila) din 17 octombrie 1944

PENTRU IAŞI

Nu sîntem regionalişti. Întreaga ţară românească ne este scumpă, dar sînt unele ţinuturi care evocă amintiri dragi. Nu este o întîmplare, de pildă, că „Frontul plugarilor", această specifică mişcare de masă ţărănească, s-a născut în ţinutul Hunedoarei, în preajma mormîntului lui Avram Iancu şi la umbra gorunului lui Horia.

Iaşul, vechea capitală a Moldovei, cu tradiţia lui Ştefan — domnul care a apărat o ţară cu ţărani liberi de urgia cotropitorilor feudali —, centru de cultură apuseană venită prin Polonia sau prin fanarioţi, leagănul ideilor înaintate de la 1848 care a dat pe cel dintîi „cărturar", Ioniţă Tăutu, oraşul care a cunoscut cea dintîi mişcare socialistă în preajma lui 1876, Iaşul tuturor comitetelor antirăzboinice şi antifasciste dinaintea războiului actual, acest Iaşi ne este drag.

Este adevărat că Iaşul a cunoscut şi altfel de domni decît cei iubitori de popor, c-a fost

www.dacoromanica.ro

leagăn și al altor mișcări decît cele generoase (e suficient să amintim de pesta cuzistă); totuși trecutul său e legat mai mult de amintiri frumoase în sensul etico-social.

Dar aceste argumente de ordin sentimental devin valabile numai dacă sînt privite sub alt unghi de vedere : suferințele prin care a trecut Iașul în timpul războiului și nevoile de azi ale populației sale.

Iașul a fost un oraș-martir. Centru militar în perspectiva războiului antisovietic, s-au grămădit acolo armatele germane, care au terorizat populația pașnică și au asasinat pe evrei în masă. Ororile din ajunul lui 21 iunie 1941, cînd mii de nevinovați au fost împușcați pe străzi și în casă, cînd alte mii au fost transportați în afara orașului și au fost asfixiați în vagoane plumbuite, vor rămîne ca o pată de neșters pentru conducerea Iașului de atunci care a tolerat asemenea barbarii naziste.

Au urmat apoi toate celelalte suferințe ale războiului, cînd măsuri de terorizare au ținut Iașul ca într-un mormînt, măsuri susținute de presa vîndută nemților.

Apropierea frontului în martie 1944 aduce noi nenorociri : reapariția măsurilor militare excepționale, noi prigoniți în lagăre, fuga autorităților care au prădat averea mobilă și au lăsat orașul în izbeliște, bombardamentele provocate de rezistența inutilă germană cu toate avertismentele comandamentului sovietic, care a făcut totul pentru a cruța orașul, și-n cele din urmă jaful și distrugerile sălbatice ale armatei germane în retragere, care au transformat Iașul într-o adevărată ruină.

Victoriile armatei eliberatoare au adus capitalei Moldovei ceea ce ele au adus Moldovei întregi, posibilitatea unei vieți noi. Operă grea de împlinit, dar operă măreață. Totul trebuie de refăcut dacapo. Fără fonduri bănești, fără specialiști — acești domni în majoritatea lor

www.dacoromanica.ro

au preferat să fugă în fața intereselor poporului —, fără legătură cu centrul, patrioții ce s-au ivit din mulțimea nevoiașă au început tot ce era esențial pentru înfiripărea vieții materiale și spirituale. Tot ce au făcut acești patrioți, eroi ai muncii constructive, rămîne un model pentru întreaga țară românească de azi și de mîine.

Totuși, începuturile sînt numai începuturi, pe cît de promițătoare și frumoase sînt. Iașul rămîne în mari nevoi. E suficient să subliniez doar două. Din mitingul recent al forțelor democratice am luat cunoștință de lipsa grozavă în care se zbate muncitorimea fără lucru, cu fabricile distruse sau închise, fără materii prime, fără bani. Mica industrie a Iașului trebuie urgent refăcută, muncitorimea cere de lucru pentru ea și pentru țară.

Din memoriul studenților ieșeni am luat cunoștință de cererea lor de a se aduce universitatea la Iași, universitatea care a fost demontată pînă la cel mai mic șurub de laboratoare de către criminalii ei conducători, în frunte cu fostul rector, și împrăștiată pe drumurile pribegiei inutile.

Nevoile populației ieșene trebuiesc susținute. Iașul trebuie sprijinit în refacerea lui, dar fără strigoii care trebuie să rămînă acolo unde s-au refugiat, ca să se stingă în anonimat așa cum merită.

Pentru Iașul nou, refăcut și democratic, ne îndreptăm cererea și dorința noastră fierbinte.

„ROMÂNIA LIBERĂ" din 2 noiembrie 1944

DOFTANA

Sînt ani de-atunci, dar amintirea e atît de vie, că par vremuri trăite ieri.

Nici pentru cei ce au trecut cu miile prin ea și nici pentru cei ce au avut contingențe în-

www.dacoromanica.ro

tr-un fel sau altul cu ea, Doftana nu poate fi considerată decît ca un fenomen politic de prim ordin al întregii mișcări de luptă contra teroarei, fascismului și barbariei românești.

Am repetat-o de atîtea ori : Doftana a fost una din paginile cele mai rușinoase ale „civilizației" românești. Dar tot Doftana a dat, fără voia organizatorilor regimului de acolo, o pagină glorioasă de luptă a fiilor poporului român, conștienți și bravi.

După înfrîngerile din 1934 și 1935, cînd pentru mulți părea că direcția închisorii reușise să doboare conștiința deținuților politici, urmează perioada de lupte grele din anii 1936—1938, care au dus la victoria strălucită a înlăturării regimului de distrugere introdus de „balaurul" Săvinescu.

Regimul a fost ani întregi celular ; deținuții politici erau izolați în cîte o celulă, fier și piatră rece, fără posibilități de comunicare ; nici a întoarce capul către vecin nu era permis într-o vreme. Cu prețul cruntelor bătăi pînă la leșin, s-a smuls „dreptul de a vorbi la fereastră". Cățărați la ferestre, ceasuri întregi ținîndu-ne de gratii, vorbeam celor din față : de la B la A, de la B la C, de la C la „Întunecoase", sau celor din jurul nostru, fără a-i putea vedea. Un program amănunțit cultural și politic, fixat de comitetul clandestin (dealtfel întreaga organizare a colectivului de la Doftana era clandestină) al secției culturale se respecta cu rigurozitate, întrerupt doar de strigătele de revoltă : „Nu bate... !".

Adevărate lecții politice prin analiza tezelor congreselor internaționale, ale Comitetului Central al Partidului Comunist Român, ale K.I.M. [internaționala comunistă a tineretului] etc., analize făcute sistematic și deschis ; adevărate cursuri superioare prin calitatea conferențiarilor și cuprinsul substanțial al subiectelor. În cei doi ani și jumătate de Doftană, am

www.dacoromanica.ro

ținut mult mai multe conferințe, fără altă pregătire decît amintirea slăbită de anemica alimentație, decît toate conferințele cîte le-am ținut în viața mea de afară de pînă atunci. Cursuri de limbi, îndeosebi franceză, ținute la fereastră, fără caiete și creioane, dar cu rezultate fericite prin capacitatea luptătorilor muncitori și setea lor de cultură ; programe distractive, literare și artistice ce mai îndulceau din cînd în cînd amarul vieții crunte de la Doftana.

Și în fiecare săptămînă ziarul „Doftana înlănțuită" „apărea" cu regularitate la fiecare aripă vorbit. Nu lipsea nimic din cuprinsul obișnuit al unui ziar : articol de fond, cronică externă și internă, pagina literară, informații și chiar „mica publicitate", prilej de îndoctrinare, analiză politică și ușoară înveselire a tristei vieți din mohorîta Doftană. Totul era pregătit din timp și sîmbăta după masă articolele erau „spuse" la fereastră de autorul respectiv.

Și cîte alte mijloace de cultivare, activitate presărată cu strigătele de durere a celor bătuți în celule zi de zi, la fiece oră cu strigăte de protest, organizate și ele tot după program.

În felul acesta, fiecare doftanist era pregătit și la rezistență împotriva regimului de desființare fizică și de demoralizare ; fiecare doftanist ieșea, cu timpul, zdrobit de bătăi și ros de boli, cu mintea însă îmbogățită, cu sentimentul de solidaritate crescut și cu voința călită pentru luptă. Rare sînt cazurile cînd un doftanist trecea în anonimat după eliberare. Și nu puțini erau acei ce reveneau la Doftana pentru lupta lor reluată cu o îndîrjire și mai mare afară.

Iată pentru ce Doftana a fost pe drept cuvînt numită „Universitatea comunistă".

Între vremurile de atunci și cele ce au urmat după dispariția ei, între anii de prigoană

www.dacoromanica.ro

și cei de succes de astăzi (după 23 August) este o strînsă legătură. Doftana a pregătit elemente tari și capabile de luptă. Nu este o întîmplare că în fruntea mișcării de azi, de organizare și luptă pentru democrație, se găsesc nume „doftaniste", ca Gheorghiu-Dej, V. Luca, [C.] Agiu, Chivu Stoica, Gh. Apostol, [N.] Ceaușescu și atîția alții dintre profesorii și elevii de la Doftana.

Pentru aceste motive, Doftana poate fi succint considerată un fenomen al mișcării de luptă antifascistă din anii 1920—1940, de la începutul teroarei antimuncitorești și pînă la dispariția ei prin cutremur.

Cutremurul din noiembrie 1940 ne-a adus pierderea a cîtorva din cei mai buni tovarăși de luptă. [...]

În schimb, amintirea luptelor de la Doftana întreține și azi viu dorul de luptă pentru a construi o Românie nouă și cu adevărat democratică.

„SCÎNTEIA" din 11 noiembrie 1944

GRECIA LIBERĂ

Atena, lumina antichității și inima Greciei moderne, respiră liberă după trei ani și jumătate de stăpînire hitleristă ; insulele și Peloponezul, o bună parte din Tracia și Macedonia au sfărîmat jugul german ; Grecia întreagă pășește curînd pe drumul nou al libertății naționale. Istoria Greciei moderne a cunoscut și în alte vremuri opresiuni și mișcări de eliberare — amintim doar de strălucita epocă a anilor 1821-1829 —, dar niciodată libertatea poporului grec n-a fost mai desăvîrșită și de un conținut mai adînc decît cea care se făurește azi.

Este vorba de liberarea națională a întregului popor, căci, paralel cu alungarea opresori-

www.dacoromanica.ro

lor străini, se pregătește libertatea socială, masele muncitoare vor scutura treptat orice formă de opresiune internă, forțele economice creatoare nu vor mai întîmpina nici o piedică în calea lor. Înțelegerea făurită în lupta contra fascismului străin — germano-italian — sau național a apreciat astfel diferitele categorii sociale, încît s-a pus temelia unor prefaceri adînci, care vor merge pînă la instaurarea unui nou regim de adevărată democrație.

Calea către această nouă Grecie a fost lungă și presărată de lupte și frămîntări, în focul cărora s-au călit un spirit antifascist și o conștiință democratică demne de admirat. Îmi aduc aminte că la ședința Executivei Comitetului mondial antifascist, ținută sub președinția lui Henri Barbusse la Paris în iulie 1934, raportul biroului clasificase Grecia în al doilea rînd după Franța (din toate țările cu mișcări antifasciste) din punct de vedere al eficacității luptei.

La toate congresele internaționale — Amsterdam, 1932 ; Paris, 1933 și 1934 ; Bruxelles, 1936 — din cîte cunosc, mișcarea antifascistă și antirăzboinică era reprezentată prin delegații puternice ca număr și colectivitate. O întreagă rețea de comitete regionale și locale, o presă bogată, acțiuni de masă, susținerea candidaților democrați la alegerile comunale și parlamentare — iată forme concrete ale spiritului antifascist grec în perioada dinaintea războiului.

Explicația acestui fenomen politic se poate găsi în adînca sărăcie a claselor producătoare în urma crizei mondiale izbucnite în 1929 și în tradiția luptelor pentru democrație și libertate de-a lungul anilor trecuți. Această tradiție a căpătat forme categorice în strălucita mișcare de rezistență din timpul războiului actual. Rezistența glorioasă și victoriile strălucite împotriva atacatorilor fasciști italieni din toamna și

www.dacoromanica.ro

iarna 1940—1941 cu fapte de arme care au adus admirația lumii întregi și, îndeosebi, mișcarea de rezistență a partizanilor, care s-a transformat într-o largă mișcare națională, sînt mărturii de valoare istorică.

Poporul grec a înscris o nouă pagină în istoria luptelor pentru democrație, pentru libertate și progres. Poporul grec poate fi mîndru că în marea încleștare în făurirea unei lumi noi și-a dat contribuția sa largă și neprecupețită, stînd alături de popoarele slave în frunte cu cele rusești și iugoslave, alături de popoarele apusene, care n-au pregetat o clipă a merge pe drumul drept al luptei contra obscurantismului fascist, al luptei pentru dreptate și lumină.

Sînt fapte și nu vorbe.

Helada, lumina antichității, inspiră Grecia modernă în lupta pentru dreptate și lumină. Helada lui Temistocle, Aristide și Pericle inspiră Grecia modernă a Frontului național patriotic. Prin libertate națională s-a făurit civilizația helenică ; prin libertate și democrație se va făuri Grecia de mîine, reînvierea strălucitei Helade. Noi, românii, luptători antifasciști, ne bucurăm de succesele poporului grec pornit a-și croi o soartă nouă ; ne amintim de influențele civilizatoare ce le-am primit din Grecia, de pilda eroicei rezistențe naționale și salutăm cu căldură poporul grec în pragul liberării totale.

„NEA ELAS" (Grecia nouă) (București) din 11 noiembrie 1944

PROBLEMA ARDEALULUI

Avem impresia că-n cercurile conducătoare ale României cu greu pătrunde conștiința realităților de azi, iar anumite tendințe reacționare îi covîrșesc pe conducători, chiar dacă

www.dacoromanica.ro

aceştia îşi dau seama de gravitatea situaţiei şi în felul acesta se împinge ţara pe o pantă primejdioasă pentru toţi.

Între aceste tendinţe reacţionare, şovinismul înfloreşte aproape ca pe vremea regimului dinainte de 23 August. Şovinismul, acest fals naţionalism, acest exclusivism, greşit ca ideologie şi dăunător ca practică, este expresia cercurilor restrînse domnitoare, prin care se caută a se ascunde faţa adevărată a unor interese de clasă sau castă.

Între naţionalism, care înseamnă iubirea neamului ţării fără ura celorlalte, şi şovinism, care înseamnă o falsă exagerare a calităţilor neamului ţării şi ura pentru celelalte popoare, este o adîncă prăpastie ; şovinismul este distrugător şi dizolvant, el este expresia statelor fasciste, dominante şi provocătoare de războaie.

Şi toate care se prevalează de şovinism nu o fac decît a ascunde, cum am spus, alte interese de exploatare a maselor şi pentru ca acestea să fie abătute de la adevărata înţelegere a intereselor lor ca atare. Pentru că o clică de capitalişti germani erau îngrijoraţi de creşterea conştiinţei de clasă în masa proletariatului din Germania, mai ales după criza din 1929—1932, au căutat să îndrepte spiritul de nemulţumire pe o cale alta decît cea adevărată. Au susţinut aberaţiile rasiste ale lui Hitler, Rosenberg şi ceilalţi corifei nazişti, au susţinut cu enorme mijloace materiale partidul lor ; în cele din urmă, cînd „primejdia" clarificării muncitorimii crescuse enorm, i-au adus la putere. Şovinismul rasist al hitlerismului este expresia ideologică a stăpînirii de clasă a unei clici capitaliste din Germania.

Şi constatarea aceasta se afirmă ca o lege pretutindeni unde apare şovinismul. La noi el a fost o armă de totdeauna a claselor conducătoare exprimate prin partidele politice zise is-

www.dacoromanica.ro

torice ; cuziștii, legionarii — antisemiții în genere — au fost utilizați de toate aceste partide, pe rînd, numai atunci cînd aveau nevoie, deși în fapt conducătorii acestor partide se înțelegeau foarte bine cu „străinii", în consiliile de administrații ale diferitelor întreprinderi de pildă.

Am insistat cam mult asupra acestor considerente ideologice, căci ele explică clar, într-o anumită măsură, ceea ce am numit problema Ardealului. [...]

Au fost trimise acolo batalioanele „Maniu", oameni culeși fără mult discernămînt dintre refugiați de obicei și, după cît se pare, chiar dintre legionari. Înarmați insuficient pentru a fi considerați ca soldați, de la început se vedea ce gînduri au și pentru ce erau pregătiți.

De la primul contact cu populația locală, batalioanele de voluntari s-au dedat la cele mai cumplite sălbăticii, cruzimi, prădăciuni și asasinate în masă, au arestat oameni de bună-credință și autorități.

Dacă n-ar fi intervenit populația românească indignată și presa noastră, ar fi fost o adevărată baie de sînge în această regiune ; patronii acestor batalioane de la București, prin ziarele de partid sau așa-zise independente, i-au susținut și au atacat presa și organizațiile noastre, care au luat apărarea nenorocitei populații maghiare.

Șovinismul sălbatic al acestor patroni poartă caracterul șovinismului așa cum l-am definit mai sus ; el este expresia unor interese de clasă ale celor ce vor, prin desființarea chiar fizică a unei părți din populația maghiară, să înlăture concurența. Pe de altă parte, prin șovinism acești conducători vor să îndrepte atenția departe de adevărata primejdie : rămășițele puternice ale fascismului în România.

„ROMÂNIA LIBERĂ" din 30 noiembrie 1944

www.dacoromanica.ro

DIN ISTORICUL „AMICILOR U.R.S.S."

Cu prilejul împlinirii a 15 ani de la Marea Revoluție Socialistă, un grup de prieteni din București au dat la iveală o lucrare amănunțită cuprinzînd realizările socialiste în decursul acestui timp în U.R.S.S. Deși se obținuse aprobarea tipăririi prin stăruințele scriitorului Panait Mușoiu și ale micului grup de prieteni dispersați, cartea fu smulsă din tipografie din ordinul ministrului de interne de atunci, Ion Mihalache.

Tot în același an (1932) se organizează un grup „Amicii U.R.S.S.", din intelectuali, la locuința mea de la facultate. Ne adunam seara, bineînțeles semilegal, eu bucurîndu-mă, în calitatea mea de profesor universitar, de o relativă imunitate. Nu exista nici un radio, acest mijloc de comunicare fiind pe atunci interzis unora. Nu existau publicații referitoare la U.R.S.S.; simpla citire pe ascuns a vreunei gazete sovietice putea să aducă ani de închisoare.

Grupul nostru intrase însă în legătură, cu prilejul unei călătorii în Germania, cu A.U.S. (Amicii Uniunii Sovietice), organizație internațională cu biroul central la Berlin, condus de un bun organizator, Walter Stokker, prin grija căruia primeam buletinul și publicațiile biroului; acestea se multiplicau la mașina de scris și se răspîndeau la grupe răzlețe de secții ale „Amicilor U.R.S.S."

Ilegalitatea grupului a durat pînă în vara lui 1934, cînd, după recunoașterea oficială a Uniunii Sovietice de către guvernul român, s-a putut trece la organizarea deschisă a unei asemenea asociații pe tot cuprinsul țării.

În urma unui apel semnat de cîțiva intelectuali și muncitori din București, se țin în

www.dacoromanica.ro

ziua de 10 septembrie 1934 o primă consfătuire, la care au participat : publiciștii Scarlat Calimachi, Petre Pandrea, Eufem Mihăileanu și Al. Ralea, avocații Ștefan Călin și Teo Simionescu, muncitorii Constantin David, Al. Ionescu și Andrei Ponoran, meseriașii Petre Bruteanu și Victor Stacojiu, studentul Tărlaru, pensionara Natalia Teodoriu și subsemnatul, toți ca delegați ai mai multor prieteni. Lucrările conferinței fură spornice. Cîteva rapoarte fixaseră scopurile și mijloacele de acțiune ale „Amicilor U.R.S.S.", noua asociație de organizat.

Se lansează un apel larg către țară, la care răspunsurile veniră din toate provinciile și de la simpatizanți de diferite categorii sociale. Un grup de prieteni se prezentară la Tribunalul Ilfov pentru recunoașterea asociației drept persoană juridică. Un comitet central fu ales, format din : profesorii universitari Radu Cernătescu, Const. Motaș și subsemnatul, scriitorul Mihail Zamfirescu, arhitect Octav Doicescu, regizorul Sandu Eliad, avocații Ștefan Călin, Aur Zaharescu, Const. Vicol și Teo Simionescu, publiciștii Eufem Mihăileanu, L. Paul și V. Munteanu, Natalia Teodoriu și muncitorii Vasile Bîgu, Const. David și I. Păunescu.

Adeziunile veneau zilnic în număr din ce în ce mai mare. Se simțea nevoia organizării aderenților în comitete de acțiune locală. S-au format, în consecință, comitete regionale : la Iași în frunte cu prof. universitari Radu Cernătescu și Const. Motaș ; la Chișinău cu avocații Al. Mîță și Const. Popescu ; la Brașov în frunte cu prof. Ilie Cristea și publicistul V. Munteanu ; la Cluj în frunte cu asistenții universitari M. Beniuc și M. Novac, prof. Tudor Bugnariu, precum și o serie de comitete județene.

Activitatea asociației se dezvolta în scurtul interval de două luni în plin succes. O delega-

www.dacoromanica.ro

ție de publiciști în frunte cu Al. Sahia, singurul care ajunge pînă la Moscova, dorește să viziteze U.R.S.S. Delegația, alcătuită din doi intelectuali (Scarlat Calimachi și subsemnatul) și șapte muncitori, pornește spre graniță prin Polonia, cu gîndul de a participa la festivitățile de la 7 Noiembrie, dar am fost cu toții împiedicați de organele polițienești prin diferite metode abuzive. Un organ al asociației, care purta același titlu, fu tipărit la Pitești, deoarece cenzura de la București nu ne-a aprobat apariția sa, dar și exemplarele de la Pitești au fost confiscate.

Curînd reacțiunea își arată colții. Tribunalul de la București amînă mereu confirmarea legală ; rectorul Universității din Cluj interzice asistenților universitari activitatea în comitetul regional al asociației. Sahia, care singurul obținuse viza pentru Uniune, la întoarcerea în țară — în urma unei aprobări speciale a cenzurii — reușește să publice o interesantă lucrare, „U.R.S.S. azi", care s-a bucurat rapid de două ediții. Culminarea acțiunii represive : o ordonanță militară dizolvă „Asociația Amicii U.R.S.S." odată cu alte publicații legale, percheziții și arestarea mea în ziua de 25 noiembrie 1934.

Proteste în toate țările democratice din Apus exprimă solidaritatea maselor de muncitori și intelectuali cu prietenii Uniunii de la noi. Secția franceză, sub președinția deputatului Fernand Grenier, fostul ministru comunist în guvernul De Gaulle de după eliberarea Franței, organizează un mare miting la Paris, prezidat de scriitorul André Malraux. Presa de stînga franceză duce o campanie viguroasă ; totuși, „Amicii U.R.S.S." a murit.

În anul următor, o nouă încercare : se constituie o „Societate de relații culturale cu U.R.S.S.", care se bucură de adeziunea lui George Enescu, Al. Rosetti, prof. univ. Arva

www.dacoromanica.ro

Chiriţescu, care în 1932 reuşise să participe la un congres internaţional de agronomie ţinut la Moscova, artiştii V. Maximilian şi Maria Filotti, ca şi alţi cîţiva intelectuali de seamă ; dar şi această asociaţie muri din pricina şicanelor şi sabotării.

Uitarea se aşterne pe asemenea iniţiative. O încercare firavă, după ieşirea mea provizorie din închisoarea Tribunalului de război, de a pune în legătură pe reprezentantul V.O.K.S. (Societatea pentru relaţii culturale din U.R.S.S.) cu unii intelectuali de vază, printre care prof. univ. M. Ralea, pe atunci ministru, în vederea aceluiaşi scop, fu gîtuită prin intervenţia directă a lui Carol al II-lea.

Aceasta era prin luna mai a anului 1940, după care urmă înfeudarea României la politica hitleristă, regimul dictatorial al lui Antonescu şi nenorocitul război antisovietic.

Ura şi minciuna, moartea şi distrugerea au pecetluit acţiunile guvernanţilor ţării în anii ce-au urmat. Prietenii Uniunii au trecut la lupta ilegală, dusă în frunte cu Partidul Comunist Român. Prietenia însă faţă de Uniunea Sovietică a crescut tot pe ascuns, dar adînc şi peste tot în şirul maselor româneşti. Astăzi ea înfloreşte deschis şi se dezvoltă pe căile largi ale prieteniei adevărate, întărită şi prin lupta comună armată împotriva duşmanului hitlerist.

„VEAC NOU" din 10 decembrie 1944

O CRIMĂ PREMEDITATĂ

Lupta muncitorimii din România a încrustat pe răbojul vremurilor nenumărate date, care vor rămîne neşterse în amintirea noastră şi a celor ce vor veni după noi. Ele rămîn strîns legate de represiuni nemiloase din partea stăpînitorilor, dar şi de reacţiuni dîrze din partea celor asupriţi.

www.dacoromanica.ro

Una din aceste date este ziua de 13 decembrie, ziua măcelului din Piața Teatrului Național din București.

Ca să înțelegem bine evenimentele din această zi vom schița împrejurările imediat premergătoare.

Era către sfîrșitul primului război mondial. Criza economică se adîncise și îndeosebi România veche trecea printr-o grea situație, din care muncitorii și țăranii se zbăteau să iasă pentru salvarea lor și a familiilor lor. Întorși de pe front, muncitorii și țăranii înțeleseseră că trebuie să lupte energic pentru pămînt, pentru realizarea revendicărilor lor materiale, cît și pentru dobîndirea drepturilor politice democratice. În această luptă ei erau sprijiniți de exemplul muncitorilor și țăranilor din Rusia, care înfăptuiseră cu un an mai înainte Marea Revoluție Socialistă, eliberîndu-se astfel de orice exploatare și asuprire.

Dar clica reacționară din România nu vedea cu ochi buni creșterea valului de luptă al maselor truditoare și s-a hotărît să treacă la represiune. Măcelul de la 13 decembrie n-a fost un fapt întîmplător ; el a fost pregătit cu zile și săptămîni înainte de guvern. [...] După eliberarea țării de sub jugul nemților, muncitorimea din București începuse lupta pentru revendicările sale economice, năvălind cu miile spre organizațiile de luptă, sindicatele, al căror număr de membri creștea zilnic.

În ajunul lui 13 decembrie, muncitorii tipografi erau în grevă, cerînd ridicarea salariilor la nivelul scumpetei, 8 ore de muncă, suprimarea stării de asediu și libertăți democratice. Cu tipografii s-a solidarizat întreaga muncitorime a capitalei, în frunte cu metalurgiștii, ceferiștii și cei de la Arsenal, Pirotehnie, Regie etc. Muncitorii se adunaseră în după-amiaza acelei zile cu femeile și copiii lor în frunte, neavînd alte arme decît cratițele și oalele de

www.dacoromanica.ro

mîncare, pe care și le luau cu ei la fabrici. Ei demonstrau pașnic prin fața teatrului, îndreptîndu-se spre localul sindicatelor din str. Sf. Ionică.

Măsurile de represiune au fost pregătite din timp, cu calcul și sînge rece, fiind însărcinați cu executarea măcelului generalii Ștefănescu și Mărgineanu, ultimul comandantul militar al capitalei, nume scris cu sînge pe lista călăilor poporului român.

Fusese adus din vreme un batalion de vînători de munte, formație așa-zisă de „elită", creată în timpul războiului și pusă sub comanda directă a prințului Carol de pe atunci. Soldaților li s-a făcut „instrucția necesară" : au fost înșelați că muncitorii se opuneau ca țăranii să capete pămînt, că evreii și socialiștii au averi imense ce trebuiau luate, că sînt în slujba dușmanilor țării și alte minciuni.

Ascunși din timp prin curți și ganguri, fără nici o somație prealabilă, deodată soldații au început să tragă în mulțime direct și din plin. Vaiete și strigăte, o învălmășeală de nenorociți loviți de peste tot de gloanțele ucigătoare, ieșirile străzilor laterale barate de cordoanele soldaților, sîngele începe să curgă pe caldarîm și trotuare, pereții Teatrului Național și ai caselor de pe Cîmpineanu se înroșesc de sînge nevinovat.

Peste o sută de morți (102) și alte sute de răniți rămîn pe cîmpul de luptă (ce tragic cîmp de luptă !) ; soldații îmbătați de țuică se reped asupra răniților și muncitorilor refugiați prin curți, împungîndu-i cu baionetele, zdrobindu-le capul cu paturile de armă. În fruntea lor, cei doi generali, asasinii Mărgineanu și Ștefănescu, striveau ei înșiși răniții cu cizmele.

Ceasuri întregi, pînă ce noaptea coborîse adînc peste străzile înroșite din Cîmpineanu și Sf. Ionică, au ținut măcelul și devastările.

www.dacoromanica.ro

Căci în același timp soldații devastau localul sindicatelor și al partidului socialist din Sf. Ionică, unde se refugiaseră o parte din femeile și copiii înnebuniți de groază și unde se găseau mulți din conducătorii mișcării muncitorești de pe atunci. S-au distrus colecțiile ziarelor și mobilierul tot ; s-au furat lucrurile de valoare și toate fondurile mișcării socialiste ; fruntașii mișcării socialiste și sindicale, care scăpaseră de măcel, au fost arestați, îngrămădiți în camioane și duși la Prefectura poliției.

Întreaga noapte camioanele au cărat morții, aruncați în gropi comune, unii la cimitirul „Pătrunjel", unii pierduți pe undeva în cimitire necunoscute. Alte camioane conduceau răniții, de fapt cei mai mulți s-au refugiat la locuințele lor, îngrijindu-se cum au putut, iar altele erau pline de „prizonierii" arestați. Și pentru că, după ce furia bestială trecuse, asasinii încercau să ascundă urmele crimei lor, întreaga noapte au încercat să spele urmele de sînge de pe pereți și caldarîm, urme însă care au rămas nesterse în amintirea noastră. Zile întregi după măcel ele se mai vedeau încă, așa cum le-am văzut eu însumi, venind în București la 5—6 zile după 13 decembrie.

Au urmat apoi zile crunte pentru fruntașii arestați la Prefectura de poliție. Schingiuiți zi și noapte, călcați în picioare, cu părul de pe cap smuls, mulți au zăcut săptămîni și luni în spitale ; unul din ei, blîndul și înțeleptul Frimu, și-a dat obștescul sfîrșit, transportat în ultimul moment la spitalul „Colentina", în ziua de 6 februarie 1919.

Un monstruos proces se înscenează la Curtea marțială : 152 tovarăși și tovarășe sînt învinuiți de crimă contra Siguranței statului, arestați pînă la începutul lui aprilie 1919, cînd, după 10 zile de dezbateri și în urma marilor presiuni muncitorești, 48 din acuzați au fost

www.dacoromanica.ro

disjunși, condamnîndu-se doar 4, în frunte cu Alecu Constantinescu, condamnat la moarte în contumacie.

Mișcarea muncitorească și socialistă n-a fost însă înfrîntă. Sindicatele s-au refăcut, localul a fost redat; „Socialismul", suprimat la 13 decembrie, reapare la 10 februarie; partidul își reia lupta cu mai multă hotărîre, pentru ca să se ajungă la frumoasa cifră de 200 000 membri în toată țara și 22 parlamentari la alegerile din mai 1920.

Măcelul de la 13 decembrie 1918 a fost pentru reacțiunea din România semnalul dezlănțuirii teroarei împotriva luptei claselor asuprite, teroare exprimată prin mii de ani de închisoare fruntașilor luptători și mii de asasinați individual sau în masă dintre cei mai conștienți muncitori, țărani sau intelectuali.

De la 13 decembrie 1918 și pînă la 23 August 1944 un lung șirag de suferințe, dar și de lupte dîrze, care au scos la iveală necontenit noi forțe populare, pînă la unirea tuturor, în frunte cu partidul comunist, într-o rezistență patriotică salvatoare. Cu ajutorul victorioasei Armate Roșii s-a dărîmat cel mai odios regim de dictatură, s-a pus capăt celui mai criminal și antinațional război.

„SCÂNTEIA" din 14 decembrie 1944

SINDICALIZAREA CORPULUI DIDACTIC

Sindicalizarea membrilor corpului didactic de la învățători la universitari este un fenomen nou, strîns legat de schimbările survenite după 23 August. Și-n acest fapt trebuie să se vadă cît de puternic este avîntul de solidarizare, care a pătruns în toate categoriile sociale, chiar și la acele categorii care pînă nu de

www.dacoromanica.ro

multă vreme erau refractare ideii de solidaritate profesională. În adevăr, pînă la război n-a existat nici un sindicat didactic; iar atunci cînd prin anii 1932—1934 se începuse o mișcare pentru sindicalizare printre profesorii secundari organizați în „asociație", susținuți și de cîțiva profesori universitari de la Iași, acțiunea a fost înfrîntă. Lipsa unei conștiințe de adevărată solidaritate era atît de pronunțată, că fu respinsă ideea celei mai ușoare colaborări între asociația secundarilor și acea a învățătorilor. Pe timpul dictaturilor, și mai ales pe timpul lui Antonescu, aceste două asociații degeneraseră în cercuri strîmte, reacționare, conducerile lor transformîndu-se în slugi credincioase conducătorilor fasciști.

Dar suferințele materiale și umilințele morale îndurate de dascălii de toate gradele, pierderile de mii de învățători morți pe cîmpiile depărtate ale Rusiei, jertfe total inutile, au trezit o altă conștiință, nouă și hotărîtă, de luptă în cea mai mare parte a corpului didactic, căci numai o infimă parte se alăturase regimului dictatorial. La aceasta a contribuit mult și totala schimbare în mentalitatea celor mai mulți dascăli, care, combatanți fiind, au luat contact direct cu realitățile din Uniunea Sovietică, cu totul altele decît cele ce le fuseseră semnalate tendențios înainte.

Pornind de la comitetele de inițiativă ale membrilor corpului didactic organizați în Uniunea patrioților pentru universitari, de la G.U.D. (Gruparea universitară democrată) s-a ajuns la comitete de acțiune pentru sindicalizare, și astăzi, deocamdată în capitală, toate cele trei categorii de slujitori ai învățămîntului sînt sindicalizate.

Conducerile vechilor asociații generale ale profesorilor secundari și ale învățătorilor au fost dizolvate în urma acțiunii novatoare a comitetelor democrate de care am pomenit și

www.dacoromanica.ro

înlocuite cu comisii interimare, cu sarcina principală de a trece la sindicalizarea tuturor membrilor corpului didactic din țară. Pentru universitate, primii care s-au sindicalizat sînt profesorii de la universitate și toate instituțiile superioare din București, cel dintîi sindicat universitar din țara românească.

Pentru a ne da seama de spiritul nou care animă pe reprezentanții celui mai înalt grad de învățămînt, vom cita ultimele două puncte din memoriul de revendicări ce a servit ca bază sindicalizării.

„Art. 11. — Ajutorarea studențimei, și-n deosebi a studenților merituoși și săraci, prin toate mijloacele : cămine și cantine, cărți și materiale didactice, îmbrăcăminte pentru cei în lipsă, îngrijire medicală și sanitară, case de sănătate etc.

Art. 12. — Susținerea revendicărilor de ordin material și moral ale personalului administrativ și de serviciu din universitate, politehnică, Academia de înalte studii comerciale și industriale și, în general, în toate instituțiile de învățămînt superior".

Afară de faptul că-n sindicatul universitar intră toate categoriile de slujitori ai învățămîntului superior, de la profesorul titular la preparator, ideea unei solidarizări cu auxiliarii din corpul administrativ și susținerea intereselor studențimii dau o pronunțată coloratură democratică.

Și-n restul țării mișcarea pentru sindicalizare a pătruns, în diferite orașe și județe organizîndu-se sindicate de învățători sau profesori de liceu. Din cele cunoscute mie pînă în prezent, citez la Botoșani, Neamț, Tutova, Buzău, Dîmbovița, Prahova, Vlașca, Muscel, Ialomița, Timișoara, Sibiu, Alba, Tîrnava Mare, Tîrnava Mică, Vîlcea, Argeș, Ilfov etc.

În adunarea profesorilor secundari și a maiștrilor din învățămîntul muncitoresc din Ti-

www.dacoromanica.ro

mișoara care a hotărît sindicalizarea, profesorul Ghimicescu a spus : „Profesorimea face parte din pătura muncitoare intelectuală, deci ideea sindicalizării nu trebuie să-i fie străină".

În rezoluția de sindicalizare a celor 146 învățători din județul Tutova sînt afirmații ca acestea : „Sindicatul are caracter local. El judecă partidele după fapte, nu după vorbe, și nu se confundă cu partidul, oricare ar fi el, dar se atașează partidului care-i susține revendicările, mergînd cu el. Se impune ca o forță contra ilegalităților pentru situația economică și profesională... În sindicate se recapătă dreptul de autodeterminare... Prin sindicat se justifică reprezentanța unității de breaslă... Sindicatele de orice breaslă, reunite în *Uniunea sindicatelor profesionale*, devin de la sine o forță politică, care reprezintă puterea muncitorilor manuali și intelectuali...".

Sindicatul învățătorilor din Neamț s-a format între cele dintîi, încă din luna septembrie, afiliindu-se de la început Comisiei locale a sindicatelor muncitorești, de la care își procură și cărțile de membru.

Astfel și în sînul școalei, încetul cu încetul, vechile prejudecăți antisindicaliste, chiar antimuncitorești, cad, se spulberă în fața curentului nou și proaspăt al democrației de după 23 August.

„VICTORIA" din 7 ianuarie 1945

ȘCOALA ȘI CRIZA

Greutățile materiale de astăzi, cărora forțele democratice se străduiesc să le găsească soluții salutare, au îndepărtat oarecum atenția de la școală. Din cînd în cînd apar doar înștiințări din partea ministerului că se amînă începerea cursurilor pentru școlile care n-au

www.dacoromanica.ro

încă lemne, discuții la ședințele Sindicatului profesorilor referitoare la specula furnizorilor de lemne sau a conducerii societății „Distribuția" etc., amănunte materiale care capătă valoarea unui simbol pentru proasta stare în care se găsește școala dintr-un anumit punct de vedere.

Și mai sînt încă alte probleme pe care numai viața intimă, zi de zi, a oamenilor școalei le cunosc și care ajung doar rareori la cunoștința generală. Una din acestea privește epurația. Aluzii din presă menționează nemulțumirile cercurilor democratice față de larghețea comisiei de epurație de la Universitatea din București, care a permis unor profesori notorii fasciști să-și reînceapă cursurile în plină libertate. Iar procesul recent al studenților de la medicină a scos la iveală vechea clică gardistă, menținută cu îndrăzneală și astăzi în unele cercuri studențești.

În sfîrșit, sînt unele probleme care rămîn închise în cadrele școlii și ale ministerului. Ne referim în primul rînd la carența forurilor superioare ale Ministerului Educației față de schimbările esențiale ce trebuiesc făcute în personalul superior de conducere, încă necorespondent în totul menirilor de azi, și în personalul de control al învățămîntului, rămas în zdrobitoare majoritate același de pe vremea regimurilor dictatoriale. Care sînt cauzele acestei stări morbide la minister nu le cercetăm acum ; sumar putem afirma că și acolo se resimte ecoul îndărătniciei cu care unele foruri reacționare privesc necesitatea reformelor adînci.

Școlile n-au toate clădirile reparate, nu sînt toate afectate rosturilor lor, n-au lemne și școlarii trebuie să înghețe cu profesorii lor în clasă ; directorii și inspectorii au rămas aceiași de pe vremea lui Antonescu ; profesorii universitari fasciști păstrează contactul cu stu-

www.dacoromanica.ro

denții ce îndrăznesc să activeze pe față ca-n vremea legiunii și peste tot o atmosferă de lîncezeală intelectuală, o lipsă de aderență a școlii la menirea ei democratică, care o integrează adînc crizei actuale sub toate formele ei.

Evident, tabloul are și-un revers. Un curent proaspăt a pătruns în sînul corpului didactic. Un mănunchi, la început restrîns, dar foarte activ, de profesori de toate gradele, antifasciști și democrați, au început o luptă dîrză de curățire a școalei de toate bolile cu care au infectat-o regimurile politice anterioare. Dacă ne referim numai la acțiunea de sindicalizare, foarte reușită îndeosebi printre profesorii secundari, e suficient să ne punem mare nădejde în posibilitățile de renovare a atmosferei școlare.

Este un început. Dar multe încă sînt de făcut pe planul democratizării școalei, pe planul integrării învățămîntului rolului educativ pe care-l are în chip firesc.

Există un program în școli care să se refere la cunoașterea realităților din marea republică socialistă, unde problemele învățămîntului au primit rezolvări uimitoare? Cum se glorifică eroii războiului actual, cu adevărat sfînt, împotriva fascismului hitlerist; cum se face popularizarea și educația referitoare la respectarea condițiilor armistițiului?

Există un program de demascare a barbariei hitleriste, a inculturii fasciste, a sălbăticiei așa-ziselor principii rasiale pe de o parte, un program de educație democratică, de luminare a elevilor cu binefacerile adevăratei culturi populare?

Într-un articol recent din „Grai nou" se scria: „Vom învăța pe copiii noștri să urască din tot sufletul pe hitleriști, îi vom învăța ca ei, la rîndul lor, să-și crească copiii în spirit

www.dacoromanica.ro

antihitlerist, antifascist, în spiritul libertății și al respectului față de toate popoarele lumii.

Așa se face în Uniunea Sovietică, în Franța, în Bulgaria, Iugoslavia, Belgia, Polonia. Așa trebuie să se facă și-n România, unde e nevoie încă de atîtea eforturi pentru ca fascismul să fie stîrpit din rădăcini".

Cine altcineva își poate lua sarcina împlinirii acestei misiuni înalte decît școala noastră, bineînțeles după ce va lupta ca în criza actuală să iasă victorioasă prin energia elementelor conștiente din sînul ei.

„ROMÂNIA LIBERĂ" din 18 ianuarie 1945

LENIN ȘI CULTURA

Educat în familie de mama sa, o femeie foarte cultă, Lenin s-a distins în școală și la universitate pentru studii și cunoștințe vaste. Lenin în primul rînd a iubit cultura.

La vîrsta de 18 ani studiază „Capitalul", este unul din primii marxiști din Rusia. La 21 ani termină studiile de drept, dar cunoaște și o întreagă literatură economică, socială și politică. În casa părintească de la Alakaevka „își instalase un cabinet izolat de muncă într-o alee de tei. După ceaiul de dimineață pleca acolo încărcat de cărți, cu o punctualitate de parcă l-ar fi așteptat un profesor sever, și-și petrecea acolo timpul în singurătate deplină, citind aproape tot cuprinsul unei zile" (din amintirile surorii sale Ana).

Fiind exclus de la Universitatea din Cazan, admițîndu-i-se tîrziu examenele la Universitatea din Petersburg, le trece în doi ani, folosind ușurința deosebită de studiere. Conferențiar la diferite cercuri marxiste, scrie articole, broșuri și cărți tipărite la șapirograf sau în reviste. În scurta călătorie de cîteva luni

www.dacoromanica.ro

în străinătate, cercetează tot ce-i cade la îndemînă. În drumul spre exilul din Siberia găseşte material interesant în biblioteca unui bibliofil din Krasnoiarsk.

În cei trei ani de exil citeşte pe Puşkin, Gogol, Nekrasov, şi pe alţi clasici ruşi, pe care-i cunoştea perfect şi-i iubea foarte mult. În acest exil, Lenin scrie peste 30 de lucrări, în care face un bilanţ al muncii depuse şi-şi fixează sarcinile viitoare.

În cele două exiluri de bunăvoie în Europa apuseană înainte şi după revoluţia din 1905—1907 a studiat foarte mult, şi-a exprimat mereu admiraţia pentru cultură sub toate formele ei şi a scris numeroase articole, studii şi cărţi, că numai acestea ar fi fost suficiente pentru gloria sa.

Dragostea cea mare a lui Lenin pentru cultură se vede din lupta grea pe care a dus-o, încă din primele clipe ale instaurării puterii Sovietelor, împotriva ignoranţei, lupta contra analfabetismului, stăpînitor absolut în Rusia ţaristă, căruia i-a declarat război de moarte şi a reuşit să-l înfrîngă.

În 1919 Lenin semnează celebrul decret pentru lichidarea analfabetismului în sînul populaţiei adulte, care după 20 de ani va fi aproape lichidat. Numai în cursul primului plan cincinal, 40 000 000 adulţi au învăţat să scrie şi să citească.

„Trebuie să ne legăm de această acţiune simplă : mobilizarea ştiutorilor de carte contra analfabetismului... În această mică chestiune stă baza menirei revoluţiei noastre“, afirma el încă din 1919.

Ridicarea clasei ţărăneşti din condiţiile medievale de trai, eliberarea femeii din situaţia de inferioritate în care se găsea, Lenin le condiţionează de ridicarea nivelului cultural al acestor categorii sociale.

www.dacoromanica.ro

Nu iubea nimic mai mult decît participarea la ședințele cercurilor culturale și de propagandă, unde a ținut multe din cele mai frumoase cuvîntări ale sale. Ultimul său articol înaintea morții fu scris asupra lichidării analfabetismului.

„Într-o țară de analfabeți nu se poate construi socialismul", a fost lozinca lui. Sau : „Comunist poți să fii numai atunci cînd îți îmbogățești mintea cu cunoașterea tuturor bogățiilor pe care le-a creat omenirea".

Cu prilejul decretului de lichidare a analfabetismului, spunea : „Acțiunea nu constă în fraze goale care rămîn pe hîrtie, ci-n măsuri serioase care trebuiesc luate pentru popor, pentru că fiecare știutor de carte le consideră drept obligații pentru luminarea cîtor mai mulți analfabeți.

Atîta timp cît există analfabetismul în țara noastră, greu de vorbit despre educația politică. Aceasta nu este o sarcină politică, ci condiția fără de care nu se poate vorbi despre politică... Sarcinile culturale nu pot fi împlinite așa de repede ca cele politice sau militare".

Lenin duce pînă la consecințe nebănuite problema culturalizării. Într-un raport din decembrie 1920 spune : „Comunismul înseamnă puterea Sovietelor plus electrificarea întregii noastre țări... Dar trebuie să știm și să înțelegem că nu se poate ajunge la electrificare atîta timp cît la noi mai există analfabetism".

Trebuie să se înfăptuiască o nouă cultură, cultura proletară, care nu este opera unor specialiști în materie. Cultura proletară este rezultatul tuturor cîștigurilor pe care le-a obținut omenirea în toate epocile anterioare și pe care noua cultură trebuie să le întreacă.

Prin dezvoltarea largă a culturii în toate categoriile sociale, de fapt încă un mijloc al nivelării deosebirilor de clasă în societatea socialistă înfăptuită în Uniune, se poate explica

www.dacoromanica.ro

apariția acelei armate, Armata Roșie, căreia i se datoresc victoriile de azi în contra fascismului anticultural, a cărui înfrîngere totală e sigură și aproape.

„ROMÂNIA LIBERĂ" din 23 ianuarie 1945

SOLICITUDINEA STATULUI SOVIETIC PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI SAVANȚI

Din primele zile ale instaurării sale, puterea sovietică a arătat o solicitudine deosebită pentru știință și savanți ; guvernul comisarilor poporului n-a făcut nici o economie pentru a înlesni efortul științific.

Numărul instituțiilor științifice și al slujitorilor lor este o dovadă ; pînă la finele lui 1939, numărul lucrătorilor pe ogorul științei crescuse la 11 000. Cei mai numeroși sînt grupați în jurul Academiei de Științe din Moscova, care de la 96 membri în 1913 ajunge în 1939 la 3 400, în afara unui personal tehnic de 1 100 membri. Față de cele 211 instituții științifice dinaintea revoluției, acum sînt cifrele următoare : 1 002 în 1932, 2 256 în 1939.

Gîndirea științifică este legată prin mii de legături de chestiunile practice ale construcției socialiste, ceea ce lărgește enorm orizontul omului de știință sovietic.

Interesul conducătorilor Uniunii pentru știință se vede și din hotărîrea guvernului care proclamă că Academia de Științe este instituțiunea științifică supremă a Uniunii Sovietice, atașată Consiliului Comisarilor Poporului din U.R.S.S.

Activitatea științifică are drept scop principal să crească pe cît posibil producția energiei și a extragerii materiilor prime minerale, vegetale și animale, să organizeze procesele

www.dacoromanica.ro

tehnologice în industrie, să organizeze munca și viața omului, să studieze fazele istorice ale dezvoltării societății omenești.

Instituțiile superioare științifice, răspîndite pe tot cuprinsul Rusiei Sovietice, o caracteristică contrarie vechiului sistem de pe vremea țarilor, au rădăcini adînci în masele muncitoare.

Academia de Științe organizează concursuri printre tinerii cercetători ; cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la venirea la putere a Sovietelor s-a fixat un concurs : 3 000 lucrări științifice au fost prezentate juriului respectiv, care a ales un număr de 615, recunoscute ca cele mai bune și formate în teze de doctorat. În fiecare an crește numărul celor ce primesc diplome de învățămînt superior. În 1938 au fost diplomați 142 000 tineri, care au îngroșat astfel rîndurile inteligenței sovietice.

În 1941, în ajunul războiului, Academia de Științe era alcătuită din 76 institute, 11 mari laboratoare speciale, 42 stațiuni, 6 observatoare și 24 muzee. Din 1941 pînă în prezent, numărul institutelor a sporit ; cele situate în teritoriul ocupat de inamic au fost mai toate evacuate, în regiunile neocupate însă activitatea științifică n-a încetat nici o clipă.

În 1941 Academia se compunea din 118 academicieni și 182 membri corespondenți, pe cînd în prezent numărul lor a crescut la 150 academicieni și 230 membri corespondenți, afară de 4 700 colaboratori științifici-tehnici.

În 1941 Academia a publicat 10 000 coale de tipar, adică de 20 de ori mai mult ca în 1917. Activitatea științifică în timpul războiului se vădește și din faptul că la alegerile a 36 membri corespondenți din septembrie 1943 au fost recomandați 691 candidați.

Dar realizările științifice au trecut demult granițele și s-au impus faimei universale. Astfel în 1935 avu loc la Moscova Congresul in-

www.dacoromanica.ro

ternațional de fiziologie, prezidat de marele savant Pavlov, caz tipic pentru felul cum concep Sovietele atitudinea lor față de știință. Se știe cu cîtă perseverență a studiat Pavlov vastul cîmp al „reflexelor condiționate", pe care intuiția sa genială le-a descoperit. Numele său rămîne legat și de o seamă de cercetări relative la secreția psihică a glandelor salivare, care i-au adus Premiul Nobel. După Pavlov, tot ceea ce noi cunoaștem sub numele de habitudini și asociațiuni nu reprezintă în fond decît reflexe condiționate, pe care el le-a studiat mai întîi și profund la cîini. Ca un omagiu adus cercetărilor sale, s-a ținut la Leningrad și Moscova în 1935 al XV-lea Congres internațional de fiziologie. Cu acest prilej s-au adunat 1 500 delegați din 38 țări, cel mai mare număr de participanți pe care l-a văzut vreodată o reuniune științifică internațională. Cu acest prilej, savantul Lapicque a afirmat: „Noi savanții altor țări dorim ca guvernele noastre să respecte știința așa cum vedem că o respectă Uniunea Sovietică".

În domeniul geologiei s-a distins savantul Karpinski, fost 20 de ani președinte al Academiei de Științe, mort în 1936 după 80 de ani de activitate științifică, autor a peste 300 lucrări de valoare.

Progresele înregistrate de studiul geologiei în decursul a 20 de ani de existență au fost înfățișate în cel de-al XII-lea Congres internațional de geologie, ce s-a ținut la Moscova în 1937, tocmai ca o cinstire a meritelor științei sovietice.

Cu însemnate rezultate se pot mîndri petrografia, paleontologia și stratografia, ca și unele ramuri cu totul noi, care au apărut și s-au dezvoltat în această epocă sovietică. Astfel ingineria geologică este o ramură dezvoltată în ultimii 15 ani, iar arcticologia are o importanță deosebită într-o țară în care domeniile

www.dacoromanica.ro

înghețate ocupă o suprafață de 10 000 000 kilometri pătrați.

Institutul pentru studiul solului are ca membri pe academicienii Glinka și Guedroit, ale căror lucrări au înlesnit cunoașterea multor terenuri neutilizate pînă la ei ; teoria procesului solului a celui din urmă este o mare descoperire. În geochimie s-a făcut cunoscut academicianul Vernadski, ale cărui studii asupra dezvoltării elementelor radioactive au avut drept urmare descoperirea în natură a unor forme de concentrare a radiului.

În agrogeologie este cunoscut savantul de origine engleză Williams, în biochimie academicianul Bach, întemeietorul Institutului de biochimie cu lucrări originale în domeniul panificării. În 1935 se inaugurează un institut în memoria savantului Severțov, fondatorul școalei evoluționiste în morfologie. Institutele de botanică și zoologie au dat savanți celebri. E suficient să amintesc pe cei mai vechi din ei : Timireazev, primul savant care s-a alăturat cu totul și din primul moment Revoluției din Octombrie, și Miciurin, cel ce a revoluționat genial știința botanicii. Acestuia din urmă i se datoresc transplantările diferitelor legume sudice pînă în cele mai nordice regiuni.

Fizicienii sovietici au descoperit o metodă nouă de măsurat distanțele mari cu ajutorul undelor herziene, au făcut multe descoperiri în domeniul teoriei electronice. Savantul Petre Kapița a descoperit fenomenul „suprafluidității“ și a inventat construcția originală și rentabilă a mașinii de lichefiere a aerului.

Academicianul Nicolae Semenov a elaborat teoria seriilor de reacțiuni chimice și a combustiunii, teorie ale cărei rezultate au fost foarte rodnice.

În domeniul geografiei, Academia de Științe a organizat peste 150 expediții îndelungate în taiga și tundra siberiană, în pustiurile Extre-

www.dacoromanica.ro

mului Orient, pe vîrfurile din Caucaz, mărind prin cercetări și descoperiri patrimoniul bogățiilor țării sovietice ca nicăieri în altă parte pe pămînt. Se explică eroismul acelor faimoase expediții polare care au îmbogățit patrimoniul științific universal cu date noi.

Din cele peste 500 de expediții diferite trimise de Academia de Științe, cele mai multe au avut drept urmare mărirea de cîteva ori a rezervelor cunoscute, pe de o parte, iar pe de alta s-a constatat prezența tuturor elementelor chimice. După cantitatea zăcămintelor ei, Rusia ocupa înainte de revoluție locul al 6-lea în lume ; astăzi U.R.S.S. ocupă în multe privințe locul întîi.

Nici științele pur teoretice n-au fost neglijate. În cursul ultimilor zece ani pînă la război, știința sovietică a dat atenție deosebită studiului nucleului atomic și razelor cosmice. Astfel, fizicienii și chimiștii de la Institutul de fizică din Moscova, Institutul de radiu din Leningrad, Institutul fizico-tehnic al Ucrainei, Institutul fizico-chimic din Leningrad sînt demni reprezentanți.

În domeniul matematicilor, membrii Institutului de matematică, în frunte cu academicienii Ivan Vinogradov și Serghei Bernstein, au îmbogățit știința cu lucrările lor în domeniul funcțiunilor analitice ale fizicii matematice, teoria numerelor ; savanții matematicieni sovietici au creat teoria proceselor întîmplătoare neîntrerupte.

Astronomii sovietici au alcătuit catalogul general al unui număr de 1 334 aștri, au luat parte activă la exploatarea minereurilor folositoare și aprecierea gravimetrică a resurselor țării ; au făcut cercetări serioase pe timpul eclipselor complecte solare din anii 1936 și 1941 ; au descoperit peste 1 000 de stele călătoare. În timpul războiului munca lor a fost neîntreruptă ; pe timpul asediului Leningradu-

www.dacoromanica.ro

lui, astronomii și-au continuat activitatea lor în legătură cu întocmirea „Anuarului astronomic" pe anii 1942 și 1943.

*

Aceste cîteva date sumare, care însemnează o muncă neobosită, rodnică și vitează a miilor de „ingineri ai minții" sovietici, sînt o pildă de vrednicie a făpturilor și o dovadă a sănătății noului regim creat de statul socialist. Știința a fost și în alte timpuri și în alte țări cultivată cu atenție. În Uniunea Sovietică ea este înbrățișată total : și statul, prin organele sale, și masa întreagă a poporului îi dau atenția cuvenită, o înțeleg și o cinstesc așa cum se cuvine. Pe lîngă „eroii" muncii, acolo sînt și eroi ai științei, cărora țara le acordă aleasă cinstire.

„VEAC NOU" din 11 februarie 1945

SĂPTĂMÎNA TINERETULUI ANTIFASCIST

Mă consider același pe care l-ați cunoscut în calitate de îndrumător al tineretului timp de 30 de ani de la catedra universitară. Desigur, de-a lungul acestor ani m-am legat temeinic de tineretul acestei țări.

Înaintea dv. se găsește astăzi deschisă calea unei vieți noi, și-n această viață va trebui să înfăptuiți mai mult decît noi. După războiul trecut părea că se apropie momentul înfăptuirii unui ideal pentru care o generație întreagă luptase și se jertfise. Era în adevăr in anii 1918—1919 un puternic val democrat, lumea de atunci nădăjduind schimbări fundamentale, mai ales că pe o șesime din globul pămîntesc, în țările fostului Imperiu rusesc, se puseseră bazele unei lumi noi.

www.dacoromanica.ro

Împotriva democrației și a luptelor maselor populare, diferite clici reacționare au împins înapoi tot mai puternic la adîncirea unui curent spiritual care a luat forme politice violente, mai întîi sub forma fascismului italian, după aceea a hitlerismului din anul 1933, cea mai cruntă formă a reacționarismului în Europa.

Iată cum generațiile de la 1918—1919, cel puțin într-o parte din țările Europei, au fost nevoite să treacă prin situații grele, o parte a tineretului căzînd sub influența fascismului italian și a hitlerismului, care a izbutit să îndepărteze o mare parte a tineretului nostru de la adevărata lui menire — de tinerime generoasă —, și astfel s-a ajuns la ceea ce știm cu toții, la războiul hitlerist împotriva lumii democrate. Iar noi am avut nefericirea să ne lăsăm tîrîți în războiul antisovietic de acest val de fascizare.

Din cauza acestor greșeli am avut atîtea jertfe inutile, aproape 800 000 de victime presărînd cîmpiile rusești, cea mai mare parte a acestor jertfe fiind recrutată din tineretul nostru. Firește, marea masă a celor plecați este nevinovată. [...]

Conștiința antifascistă chiar în această masă a tinerilor noștri nu a pierit cu totul. Și, datorită acestora atît pe front, cît și aici în țară, s-a reușit în cele din urmă să se spele această rușine, adică să ne smulgem de sub conducerea lui Antonescu și a celorlalți agenți ai săi.

Dacă în vara anului trecut am ajuns la actul istoric de la 23 August, aceasta se datorește și luptei tineretului, care a marcat o renaștere a conștiinței naționale sub forma ei cea mai frumoasă.

De aceea, prieteni, noi avem datoria să ne reamintim cu tot respectul de acei tineri care au păstrat trează făclia aceasta a democrației. În același timp vă rog să luați pildă de la

www.dacoromanica.ro

această luptă neînfricată a lor și din jertfa acestora să tragem învățăminte în lupta care vă incumbă astăzi, dv. care aveți alte condiții de luptă decît înaintașii dv. Noi deplîngem astăzi pierderea prietenilor noștri, însă avem datoria să le răzbunăm moartea și să continuăm lupta începută.

Astăzi aveți condiții mult mai favorabile decît cei de acum 30 de ani. Astăzi vă bucurați de o libertate deplină. După 23 August, prin jertfa celor căzuți și prin ceea ce noi am izbutit, dv. aveți bunul suprem, libertatea, un bun pe care niciodată, cu orice jertfă, nu trebuie să-l mai pierdeți.

„JURNALUL" din 23 martie 1945

ARDEALUL ÎN TRECUTUL POPORULUI ROMÂN

Istoria Ardealului este într-o strînsă și continuă legătură cu istoria întregului popor român.

Istoria acestui fragment al statului român de astăzi este icoană vie a realităților naționale, a realităților care alcătuiesc o națiune, prin care noi înțelegem totalitatea celor ce sînt legați prin aceeași origine, limbă, tradiție și situație geografică.

Ardealul mai este un exemplu viu de trai istoric comun al mai multor naționalități, cu tradiții, limbă și origini deosebite, și care totuși au conviețuit sub imperiul unor condiții social-economice comune.

Români, unguri, sași, secui, orînduiți în loturi disparate sau în aglomerații comune, succedîndu-se în diferite timpuri la apariția lor pe aceste meleaguri, au trăit împreună cel puțin șapte veacuri dacă considerăm de la data ultimilor veniți.

www.dacoromanica.ro

Veacuri şi veacuri au trăit împreună. Au suferit deseori împreună şi n-au fost despărţite decît numai din punct de vedere social-economic, căci găsim împreună români, secui, unguri şi saşi în aceeaşi clasă dominantă, după cum găsim români, unguri, secui şi saşi în aceeaşi clasă asuprită.

După strălucita epocă a Daciei Felix, a cărei civilizaţie înfloritoare a fost distrusă de năvălirile străine, urmează perioada grea a primelor începuturi ale poporului român, alcătuit din contopirea daco-romană.

De la începutul său, poporul român a cunoscut truda şi necazul; de la început s-a călit în grele încercări. Şi atunci cînd ungurii, veniţi din pusta asiatică, se aşază în preajma micilor stătuleţe din Ardeal, începe o luptă grea între cuceritorii unguri şi populaţiile băştinaşe.

În a doua jumătate a evului mediu, Ardealul cunoaşte organizarea feudală, o clasă boierească formată din unguri şi români maghiarizaţi şi larga pătură ţărănească, formată mai ales din români şi secui.

Asupririle economice feudale sînt aşa de grele, încît ţărănimea este nevoită să se răscoale în diferite rînduri, punîndu-se în fruntea ei cînd unguri, cînd români răsăriţi din mijlocul maselor asuprite.

Istoria oficială cunoaşte răscoala românilor şi ungurilor pentru drepturile lor din anul 1437, cunoscută sub numele de „răscoala de la Bobîlna", provocată din cauza exceselor fiscale ale episcopului Gheorghe Lepeş; răscoala este înăbuşită în sînge.

Urmează apoi în 1514 cunoscuta şi faimoasa răscoală a ţăranilor români, unguri şi secui sub conducerea viteazului Doja, secuiul, înăbuşită de asemenea cu o ferocitate nemaipomenită.

www.dacoromanica.ro

După alte mișcări mai mici, la sfîrșitul veacului al XVIII-lea, trei țărani români — Horia, Cloșca și Crișan — se găsesc în fruntea acelorași mase țărănești din Ardeal, caracterizate prin faptul că, pe de o parte, intelectualii români ai timpului au ezitat să se pună în fruntea fraților lor pentru a nu-și pierde micile privilegii, iar pe de altă parte nobilii maghiari obțin mînă liberă și chiar sprijin din partea autorităților Imperiului habsburgic.

În veacul al XIX-lea, figurile legendare ale Caterinei doamna de la 1846 și Avram Iancu, conducătorii revoluției din 1848, poartă aceleași trăsături de luptători contra nedreptăților sociale ale clasei conducătoare ungurești.

Românii din Ardeal și-au dezvoltat o conștiință proprie călită în lupte, o tradiție rămasă vie pînă astăzi. După războiul trecut, două organizații largi de masă : Frontul plugarilor, înglobînd țărănimea română din Ardeal, și Madosz-ul, cuprinzînd pe muncitorii și țăranii maghiari, sînt astăzi și ele depozitarele acestei tradiții de bună înțelegere.

Cu toate pornirile șovine ale unor oameni politici români și maghiari, care au întreținut o ură nefirească, masele populare române și maghiare au trăit și trăiesc împreună în bună înțelegere.

Teoriile rasiale n-au putut prinde decît în mintea unei minorități de intelectuali, îndeosebi porniri care au fost folosite de cîțiva oameni politici din rîndul celor privilegiați și care au mers pînă la trădarea intereselor mari naționale pentru apărarea intereselor lor înguste.

Astfel s-a consumat trădarea comisă de cei ce au semnat dictatul de la Viena, care a smuls jumătate din Ardeal pentru a-l da grofilor fasciști cu ajutorul lui Hitler și Mussolini.

www.dacoromanica.ro

În fața acestui act de trădare națională din partea susținătorilor axei s-a ridicat întreg poporul român, și marea nedreptate din 1940 a fost anul trecut reparată de către potrivnicii axei, de marii aliați.

Datorită victoriilor Armatei Roșii, împreună cu armata democratică română, Ardealul de nord a fost eliberat, recunoscîndu-se drepturile noastre de stăpînire asupra lui.

Vechile apucături șovine n-au dispărut complet.

Conducătorii Partidului național-țărănesc au trimis faimoasele bande de voluntari „Iuliu Maniu" pentru masacrarea populației maghiare pașnice și nevinovate.

Aceste sălbăticii ne-au adus retragerea încrederii aliaților și izgonirea autorităților românești, pornite pe jaf și intoleranță.

Trei guverne au patronat 6 luni de-a rîndul această situație rușinoasă.

Dar și de data aceasta spiritul sănătos al poporului român a izbîndit. Masele populare și-au spus cuvîntul și la cîrma țării s-a înscăunat guvernul de largă concentrare națională al ardeleanului dr. Petru Groza.

Să intrăm în Ardeal în spiritul vechii tradiții de largă înțelegere democratică pentru conviețuire împreună, pașnică și în deplin tratament de egalitate.

„UNIVERSUL" din 14 martie 1945

ADUNAREA NAȚIONALĂ DE PE CÎMPIA LIBERTĂȚII DE LA 1848

Ziua de 3/15 mai a anului 1848 este una din datele importante ale istoriei poporului român. Pe întinsa cîmpie din marginea liniștitului oraș transilvănean Blaj, numită pe atunci Cîmpia Libertății, o mare adunare populară

www.dacoromanica.ro

consfinţea, prin cuvîntul oratorilor şi hotărîrea mulţimei, începutul mişcării revoluţionare pentru apărarea drepturilor naţionale şi sociale ale maselor româneşti din Ardeal.

Anul 1848 dezlănţuie un val de revoluţii, care, pornit din Franţa, avea să cuprindă aproape întreaga Europă. [...] Raporturile social-economice feudale trebuiau înlăturate prin altele noi, cărora le corespundea şi forma unui alt stat, liberal şi constituţional, în care clasa burgheză avea să aibă preponderenţa.

De noile forme politice şi spirituale era legată o nouă situaţie naţională, adică o tendinţă de înlăturare a oricărei opresiuni naţionale.

Libertatea naţională era strîns legată de rezolvarea întregii probleme sociale, care pentru cei mai înaintaţi visători însemna rezolvarea întregii probleme sociale.

Firește că, în general, nu se putea atunci pune decît problema unei rezolvări parţiale a chestiunii sociale, pentru ţările cu raporturi feudale e vorba doar de desfiinţarea iobăgiei.

În Transilvania, pe atunci parte componentă a Imperiului austriac, masele româneşti se confundau cu masele ţărăneşti, care de veacuri se găseau într-o stare de suferinţe, fiind exploatate de moşierii unguri, saşi sau chiar de români. Numeroase răscoale ţărăneşti de-a lungul veacurilor — citãm doar acele de la 1437, 1514, 1784 —, în care se înfrăţiseră ţăranii români cu ţăranii unguri şi secui, nu rezolvaseră nevoia de pămînt, tot aşa de vie în Ardeal şi la 1848.

De unde însă răscoalele anterioare purtau strict numai un caracter social, răscoala de la 1848 mai poartă şi un caracter naţional. [...]

Caracterul naţional provine din explicaţia pe care am dat-o mai sus, că pentru rezolvarea problemei sociale era nevoie să se înlăture şi exploatarea unei naţiuni de către altă

www.dacoromanica.ro

națiune, așa cum se petrecea atunci în Imperiul habsburgic, unde nemții aveau întîietate.

În acest imperiu, împreună cu românii trăiau și unguri, la care se pornise de asemenea o mișcare revoluționară în frunte cu un luptător energic, Kossuth, pentru libertatea națională a Ungariei, crearea unui stat independent, dezlipit de Austria, liberal și constituțional bineînțeles.

Totuși, o parte din revoluționarii maghiari cad în greșeala de a ignora drepturile celorlalte naționalități, și în primul rînd ei contestă drepturile românilor din Transilvania, țară pe care ei înțelegeau să o încorporeze în noul stat al Ungariei.

Mișcarea lui Kossuth era justificată față de austrieci, dar era nedreaptă față de români.

De aceasta și-au dat seama o altă parte a revoluționarilor maghiari, care, în frunte cu marele poet Petöfi, erau pentru depline și egale libertăți față de toate popoarele Imperiului austriac, inclusiv românii.

Acest caracter larg al mișcării țăranilor din Ardeal de la 1848 a fost înțeles perfect de un alt mare conducător al revoluției de la 1848, Nicolae Bălcescu, care-n tot timpul acțiunii sale a căutat să apropie pe toți adevărații revoluționari, unguri sau români, din principate și din Transilvania, împotriva dușmanului comun, care era dincolo de munți, absolutismul habsburgic.

De o parte Bălcescu, marele istoric, de cealaltă parte Petöfi, marele poet, iată cugetele luminate care au înțeles adevăratele nevoi ale maselor și au vrut să dea un curs firesc năzuințelor lor și mișcărilor lor revoluționare.

Iată cum trebuie văzută mișcarea românilor din Ardeal de la 1848, și numai așa ne putem explica succesele și înfrîngerile ei.

Cînd Dieta de la Cluj hotărîse ca Transilvania să facă parte din noua Ungarie, Bărnu-

www.dacoromanica.ro

țiu, în înțelegere cu alți fruntași, convoacă o mare adunare populară la Blaj, chemînd mulțimea cu : „Șărbi mai mult nu vrem să fim" ; temeiul deci al adunării era tot cel ce interesa țărănimea : desființarea iobăgiei. [...]

Revoluția de la 1848 a fost însă înăbușită în sînge : ungurii sînt înfrînți de către armatele imperiale, care reintroduc absolutismul ; mișcarea românilor este înăbușită prin trădare. Iancu, acest erou al revoluției din Ardeal, părăsește scena politică, pribegește singur într-o retragere voită prin sate și munți, departe de cei care nu l-au înțeles. Așa-zisa „nebunie" a lui Avram Iancu ascundea amărăciunea adîncă a unui dezamăgit. Problema lui Avram Iancu rămîne deschisă pînă la definitiva dezlegare a cazului său.

*

Au trecut de atunci ani și ani. După aproape o sută de ani, marile nevoi ale maselor ardelenești au fost împlinite. Problema multiseculară, problema țărănească, a fost rezolvată și pentru țăranii din Ardeal prin înfăptuirea reformei agrare, acordată de guvernul Petru Groza, primul guvern popular și legat strîns de interesele maselor largi.

Pentru toți lucrătorii pămîntului — unguri, secui sau români — nedreptatea socială este definitiv înlăturată ; deopotrivă toți și-au căpătat pămîntul pe care-l muncesc. Tot așa de luminos și drept s-a rezolvat și problema națională, înlăturîndu-se ura de rasă, certurile întreținute de propaganda șovină română și maghiară, prin regimul de egal tratament față de toate naționalitățile conlocuitoare.

Luptătorii sinceri democrați de la 1848 pot dormi în liniște somnul lor de veci : la un veac de timp idealurile lor au fost îndeplinite.

„FRONTUL PLUGARILOR" din 18 mai 1945

www.dacoromanica.ro

EVENIMENTELE DIN ZIUA DE 8 NOIEMBRIE 1945 *

Încă cu cîteva săptămîni în urmă s-au făcut pregătiri de către conducerea Partidului național-țărănist, de sub președinția d-lui Iuliu Maniu, și național-liberal, de sub președinția d-lui Const. Brătianu, pentru o demonstrație largă în capitală și țară, alegînd ziua de 8 noiembrie, ca dată precisă a izbucnirii acestei mișcări.

Conducerea celor două partide a mobilizat toate elementele fasciste și reacționare : foști legionari, cuziști, vaidiști, hitleriști, antonescieni, moșieri expropriați, speculanți și alte elemente de dezordine, care au fost cu toții identificați printre manifestanți ; între alții au fost identificați și cîțiva din cei eliberați de curînd din lagăre.

Conducătorii celor două partide au fost convocați din timp la ministerul de interne și li s-a atras atenția asupra primejdiei unei asemenea manifestații ; li s-a arătat că oricînd sînt liberi să organizeze întruniri în săli și cu toate garanțiile de ordine, conform măsurilor care sînt respectate și în țările de cea mai largă democrație.

Conducerea celor două partide a preferat organizarea unei mișcări sediționase, care, sub pretextul unei manifestări populare cu caracter monarhic de ziua m. s. regelui, trebuia să declanșeze o mișcare nu numai de răsturnare a guvernului, ci de schimbare a întregului regim.

Din intențiile lor a rezultat o mișcare anarhică cu tendința de a compromite țara în ochii străinătății și ai marilor aliați.

Toate elementele de dezordine au fost din timp convocate și sub conducerea fruntașilor

* Declarație făcută reprezentanților presei

www.dacoromanica.ro

celor două partide (au fost identificate în mijlocul demonstranților persoane de cea mai mare răspundere în conducerea lor), s-au dedat la manifestări tipic huliganice și fasciste, care au amintit timpurile urîte dinaintea lui 23 August 1944 și pe care le credeam sau le doream definitiv dispărute din viața publică a țării noastre.

Folosind credulitatea lor și la unii sinceritatea unor sentimente, au fost aduși copii de școală, elevi și studenți; s-a încercat chiar mistificarea directorilor de școli, printr-un telefon fals ca din partea ministerului educației, ca toți școlarii să participe la demonstrația din fața palatului. Au fost identificați elevi din toate clasele de liceu, băieți și fete, și chiar din clasa a IV-a primară.

Manifestația a decurs tot după cunoscutele sisteme huliganice. Au fost atacate instituții de stat, ca Ministerul de Interne, Ministerul Propagandei, Confederația Generală a Muncii, toate în apropierea Pieței Palatului. Au fost insultați înalți demnitari ai statului, s-au strigat lozincile obișnuite și s-a auzit strigătul „La moarte!". Au fost smulse firme evreiești; cetățenii pașnici erau opriți pe stradă și controlați, evreii și cei organizați în sindicate muncitorești molestați și bătuți; s-au găsit asupra celor arestați corpuri contondente: rângi de fier, bețe groase legate de mîini, ciocane; s-au găsit arme de foc, iar buzunarele erau pline cu pietre și sare, ca să fie aruncate în ochii soldaților și polițiștilor. S-a tras în armată și au fost răniți și uciși soldați și păzitori ai ordinii publice.

Ministerul de Interne, cu toate că a atras atenția conducătorilor țărăniști și liberali de primejdia ca această demonstrație sub pretextul unei manifestații pentru rege să nu se transforme în ceea ce a și fost de fapt, a lăsat toată libertatea demonstrației, zisă popu-

www.dacoromanica.ro

lară, luînd doar anumite măsuri de ordine. Încă de la orele 8 dimineața s-au strîns în grupe, în mare majoritate de elevi, în străzile din jurul palatului, neîmpiedicați de nimeni și apoi pînă tîrziu după amiază Piața Palatului a fost liberă pentru demonstranți ; soldații și păzitorii ordinii publice au avut cuvînt de ordine să nu tragă și să lase liberi pe manifestanți. N-au fost arestați decît cei ce au atacat instituțiile publice amintite, nici unul însă dintre manifestanții din Piața Palatului.

Guvernul a acordat această libertate, pe care noi n-o cunoaștem aproape nici într-o țară din lume, oricît de democratică ar fi, tocmai pentru a spulbera minciunile acelora care se plîng mereu de lipsa de libertăți de sub regimul guvernului dr. Groza.

S-a mers cu această libertate pînă acolo încît unul din ziarele opoziționiste, „Ardealul", și-a permis să publice un manifest de convocare a acestei adunări, manifest din acelea ce circulau ilegal, pornite de la sediile partidelor amintite. Din aceste sedii au plecat mulți manifestanți spre locul de întrunire din Piața Palatului.

Și cu toată această libertate numărul manifestanților a fost enorm de mic față de așteptările organizatorilor.

Domnii Maniu și Brătianu, Penescu și Bebe Brătianu trebuie să fie amarnic dezamăgiți că mișcarea de rebeliune n-a reușit, guvernul n-a căzut, libertățile cetățenești n-au fost restrînse ; avem doar de plîns atîția funcționari cinstiți căzuți la datorie și bieți cetățeni pașnici bătuți și prădați.

Totuși, și răbdarea guvernului are un capăt.

Ministerul de Interne este hotărît să ia cele mai urgente și severe măsuri ca ordinea să nu mai fie călcată în picioare, ca viața și avutul să fie garantate tuturor. S-a ordonat o anchetă severă și, fără a atinge nici una din libertă-

www.dacoromanica.ro

țile cetățenești instaurate după 6 martie 1945, se vor lua pe lîngă măsuri generale, măsuri de stabilirea răspunderilor și pedepsirea celor vinovați oriunde ar fi ei cocoțați.

Trebuie să se termine odată cu agitațiile unor iresponsabili dintre foștii conducători politici, care, coalizînd în jurul lor toate rămășițele fasciste și reacționare, speculanți și sabotori — în legătură și cu unele elemente reacționare de peste granită —, vor să aducă anarhie în țară, să reînvie vremurile de dictatură și regimuri reacționare, să ne compromită în ochii străinătății și ai marilor aliați.

În încheiere țin să adaug că declarațiile mele sînt făcute în deplină cunoștință de cauză, deoarece am avut suficiente informații și am fost martor ocular de la începutul și pînă la sfîrșitul manifestațiilor.

Am trecut prin mijlocul mulțimii din Piața Palatului pe cînd mă întorceam de la tedeumul de la patriarhie, voind să intru la palat pentru a semna în registre. Găsind porțile închise, am venit la Ministerul Propagandei, unde am stat toată ziua în mijlocul funcționarilor pentru apărarea ministerului, care a fost în mai multe rînduri atacat; ferestrele clădirii sînt sparte de gloanțe, pînă și la cabinetul meu, mașina mea, poartă mai multe urme de aceleași gloanțe; cîțiva funcționari sînt serios răniți.

„SCÎNTEIA" din 11 noiembrie 1945

INTELECTUALII ȘI UNIUNEA PATRIOȚILOR

A vorbi despre rolul cu deosebire însemnat pe care intelectualii îl joacă în societate, riscăm să rostim un adevăr aidoma celui care a făcut celebru pe acel brav domn de la Palisse...

www.dacoromanica.ro

E doar vizibil acest rol în societatea noastră, în care oamenii de gîndire, oamenii de specialitate, tehnicienii — într-un cuvînt oriunde se poate vorbi de o contribuție a spiritului la buna rînduire a vieții —, toți au ieșit din rîndurile acelor semeni pe care îi numim intelectuali. Și, de bună seamă, toate ramurile de producție, în tot ce ele pot dovedi o tendință spre desăvîrșire, îi poate deci revendica.

Siliți sîntem să recunoaștem — și facem acest lucru fără ocol — că, pentru această contribuție spre mai binele uman, nu întotdeauna și-a primit dreapta lui răsplată.

Mai mult : nu arareori făcea figură de cenușăreasă sortită să-și poarte pentru vecie blestemul, de rudă săracă osîndită să primească doar fărîmiturile zvîrlite de la ospățul rudelor bogate...

Fără îndoială că acest rol covîrșitor jucat de intelectualitate în dezvoltarea societății nu-l vedem recunoscut decît abia azi așa cum se cuvine.

*

Firește că la noi în țară intelectualii alcătuiesc o categorie socială nespus de importantă, ținînd seamă și de capacitatea poporului român de a întîmpina cu bucurie valorile intelectuale.

Totuși, la noi intelectualii nu s-au bucurat de o atenție vrednică a fi socotită sub titlul unei așteptate și cuvenite prețuiri.

Și faptul e lesne de explicat.

De-a lungul vremii am văzut cum intelectualii erau utilizați — ispitiți sîntem să mai adăugăm : și înghițiți — de vechile partide politice pentru mărunte și vremelnice interese de gașcă, pentru scopuri de strict politicianism, care îi făceau să fie mai mult în slujba acestora decît în aceea poruncită de permanențele spiritului. Era vremea cînd intelectualul nu se

www.dacoromanica.ro

putea promova ca atare decît pe scara îngustă și adesea dosnică a politicianismului.

Vom recunoaște că situația intelectualilor la noi în țară e și azi precară. Iar intelectualii liber-profesioniști alcătuiesc o categorie specială extrem de restrînsă, nici ea întotdeauna vrednică de a fi pizmuită de cealaltă, a salariaților publici.

E un lucru însă ce trebuie știut.

Intelectualii au nevoi proprii ce se cer împlinite pentru o dreaptă așezare pe temelii de dreptate a vieții omenești.

Și nimic nu le poate fi mai de folos decît propria și strînsa lor unire.

E foarte adevărat că lucrul a și început în această direcție prin strădania guvernului venit la cîrma țării în ziua de 6 martie 1945. Intelectualii au și început munca pentru o organizare, ce o nădăjduim temeinică, pe linia sindicală menită să le asigure consolidarea drepturilor și împlinirea legitimelor lor revendicări.

E, desigur, un mare pas înainte.

Nu e însă suficient.

Tot prin unirea lor intelectualii își vor desăvîrși opera începută. Ceea ce nu s-a făcut pentru ei decenii și veacuri încheiate, guvernul actual nu poate săvîrși într-un răstimp atît de scurt.

Nădejdea îndreptării stă mai departe în ei înșiși.

Și acum, cînd ne aflăm în preajma evenimentelor pe cari le numim electorale, firesc e ca ei să-și caute expresia politică sortită să tălmăcească just propriile lor interese.

Așa cum interesele muncitorilor se găsesc ocrotite în partidele comunist și social-democrat, ale țăranilor în Frontul plugarilor, intelectualii trebuie să-și aibă deopotrivă expresia lor politică. Uniunea patrioților apără, desigur, cu o credință ce o cinstește interesele

www.dacoromanica.ro

acestei categorii sociale cu interese proprii, cu nevoi speciale, care sînt intelectualii. Uniunea patrioților, cuprinde pe acești intelectuali.

Iată pricina pentru care Congresul general, pe care această organizație de masă — Uniunea patrioților — îl vestește pentru curînd, e așteptat cu îndreptățită nerăbdare de aceste categorii de muncitori cu mintea.

De hotărîrile lui depinde și orientarea, și hotărîrea de luptă a intelectualilor pentru promovarea justelor lor doleanțe.

„UNIVERSUL" din 21 noiembrie 1945

UN CUVÎNT PENTRU AVIAȚIE

Aviația românească trece astăzi prin împrejurări deosebite, în strînsă legătură cu prefacerile adînci ale țării noastre.

Am ieșit dintr-un război, în prima lui parte dezastruos și antinațional, pe linia adevăratelor destine ale poporului nostru, în a doua lui parte. Acum sîntem alături de marile popoare aliate, cu care împreună am izbîndit și cu care împreună vom fi chemați să construim pacea.

Aviația noastră urmează linia acestor prefaceri. Am avut o aviație de război, care și-a făcut cu prisosință datoria pe frontul apusean pentru zdrobirea fascismului hitlerist-maghiar, sub conducerea destoinică a generalului comandant aviator Ionescu Emanoil, actualul ministru al aerului.

Firește, aviația militară își are bine închegate rosturile sale. Însă cu mult mai largi — și pe drept cuvînt — sînt orizonturile aviației civile, pe care o înțelegem sub toate aspectele ei : comercial, sanitar, sportiv, educativ, științific, agronomic, propagandistic etc. Numai din această scurtă înșirare se poate vedea cît de larg este cîmpul (am putea zice mai exact „atmosfera") de activitate a aviației civile.

www.dacoromanica.ro

În ce ne privește ca reprezentanți ai unui departament de o valoare deosebită în politica largă a guvernului dr. Petru Groza, pentru democratizarea țării, pentru asigurarea unui bun trai general, pentru întărirea păcii, am simțit nevoia, din primul moment, a unui sprijin în activitatea noastră din partea aviației.

De aceea, după oarecare stabilizare și organizare a Ministerului Propagandei, ne-am îndreptat imediat către conducătorul departamentului aerului, d-l general comandant aviator Emanoil Ionescu, care personal și înțeles de colaboratorii săi imediați ne-a dat tot sprijinul.

Am organizat un serviciu de aerotransport cu personal și avioane de la S.S.A., Direcția aviației civile, atașat cabinetului, care deservește deocamdată regionalele ministerului propagandei, înființate încă de acum cîteva luni.

Am creat cîteva regionale în principalele orașe : București, Brașov, Sibiu, Cluj, Craiova, Timișoara, Galați, Iași, și cîteva subcentre, cu care ocazie am ținut socoteală și de posibilitățile locale din punct de vedere aeronautic.

Serviciul funcționează deocamdată în condițiuni satisfăcătoare. Sîntem însă abia la început, dar nădăjduiesc că, cu concursul binevoitor al Subsecretariatului de stat al aerului și Direcției aviației civile, vom ajunge la realizări din ce în ce mai frumoase.

Nu mă îndoiesc că și celelalte departamente vor folosi acest admirabil auxiliar care este aviația, spre binele reciproc și al unora, și al altora.

În acest fel, aviația se integrează complet rosturilor vremurilor de astăzi, de luptă sistematică pentru construirea unui viitor mai fericit și pentru poporul nostru.

„ROMÂNIA AERIANĂ" din ianuarie 1946

www.dacoromanica.ro

În cadrul politicii de apropiere față de toate popoarele vecine, ca și față de toate popoarele iubitoare de pace, pe care o duce cu consecvență și sinceritate guvernul dr. Petru Groza, s-a hotărît să se organizeze la posturile noastre de radio cîte o oră pe săptămînă de informare reciprocă pentru popoarele ce ne înconjoară.

Astăzi se inaugurează ora Bulgariei. În calitatea mea de ministru al propagandei și de vicepreședinte al „Asociației româno-bulgare", să-mi fie îngăduit a saluta cu căldură inițiativa Societății de radiodifuziune, rugînd auditorii a-i da atenția cuvenită. Este încă un prilej fericit nu numai de schimb de informații între două popoare vecine, dar și de exprimare a unor sentimente de prietenie, pe care toți sincerii apărători ai democrației, ai politicii de pace și de muncă constructivă le manifestăm față de vecinii noștri de la sudul Dunării.

Între cele două popoare, ce se cunosc de veacuri în frecvente raporturi politice, economice și culturale, nu o dată s-au înnodat legături temeinice, umbrite doar de cîteva răzlețe excepții de la linia generală multiseculară.

În adîncurile evului mediu, poporul român și cel bulgar și-au împletit destinele sub domnia unor români de origine, frații Asănești, în cadrul marelui Imperiu româno-bulgar. Tot din aceleași vremuri ne-au venit influențele culturale ale limbii mediobulgare ca cea dintîi limbă a cărților bisericești la români, ca și cele dintîi influențe ale artei bisericești. După urgia stăpînirii turcești, care în veacul al XIV-lea desființează statul bulgar, în principatele românești se găsesc izvoarele de sprijin pentru fiii poporului bulgar ; schimburile culturale sînt frecvente.

www.dacoromanica.ro

Iar atunci cînd începe epoca de reînviere națională a poporului bulgar odată cu străfulgerările tuturor libertăților de la începutul veacului trecut, principatele românești și apoi tînărul stat al României alcătuiesc adăpostul fugarilor revoluționari, care de aici trimit cetele de luptă contra agresorilor turci, ca și întreg arsenalul de arme spirituale ce se culegeau și tipăreau la noi.

Nume ilustre în istoria renașterii Bulgariei, ca Levski, Racovski și Hristo Botev, au trăit ani întregi în România, pentru ca de aici să treacă Dunărea în lupta pentru eliberarea poporului bulgar. Aci se tipăresc primele abecedare de învățămînt bulgar, la Brăila se înființează „Societatea de cultură bulgară", Academia Bulgară de mai tîrziu.

Liberalismului revoluționar din veacul trecut îi corespunde politica de astăzi de luptă contra fascismului și pentru democrație pe care o duce „Otecesveno front" (Frontul patriotic), forța diriguitoare a destinelor poporului bulgar. Și acest larg curent de masă are sprijinul adevăraților români, căci acestor forțe democrate din Bulgaria le corespund forțele cu adevărat democratice din țara noastră.

Partidele comunist, socialist, țărănist, alcătuiesc temelia frontului patriotic bulgar, ca și a frontului național democratic de la noi, ambele forțe conducînd destinele celor două popoare vecine.

Politica de prietenie și bună vecinătate între cele două popoare este astfel asigurată ; toate manifestările care privesc raporturile dintre bulgari și români au o garanție sigură și pe această cale oficială.

S-au înjghebat două asociații de prietenie româno-bulgară, una la Sofia, alta la București, e drept cu o activitate cam restrînsă pînă-n prezent ; vizite de scriitori, savanți, artiști și ziariști în cursul verii și toamnei trecute

www.dacoromanica.ro

n-au lipsit. Totuşi, aceste legături trebuiesc intensificate ; ora Bulgariei la radioul român este o verigă în plus la lanţul prieteniei româno-bulgare.

„UNIVERSUL" din 19 ianuarie 1946

POZIŢIA INTERNAŢIONALĂ A ROMÂNIEI

În momentul cînd elaborarea tratatelor de pace precizează evoluţia politicii internaţionale, aş dori să evidenţiez poziţia deosebită a României faţă de problemele ridicate prin organizarea păcii.

Poziţia geografică a României este de aşa natură, că politica sa externă decurge adecvat acestui factor. Plasată în sud-estul Europei, ea participă la viaţa economică şi politică a ţărilor din bazinul dunărean şi din Peninsula Balcanică. Graniţele sale de răsărit şi nord ating în cea mai mare parte Uniunea Sovietică, de care ea este pentru aceasta strîns legată. Poporul român n-a avut niciodată în trecutul său vreun conflict armat cu vecinul său de la răsărit.

Forţele patriotice şi conştiente ale naţiunii române au reuşit să scoată, din fericire, România din ţesătura unei politici dezastruoase, şi prin actul istoric de la 23 August 1944, ele au dus România pe calea intereselor sale tradiţionale, pe care cîndva o trasase şi marele om politic Nicolae Titulescu.

După eliberare, România şi-a pus toate forţele sale militare şi economice în serviciul cauzei comune a aliaţilor şi a contribuit cu preţul unor mari sacrificii la distrugerea hitlerismului, la eliberarea Ungariei şi Cehoslovaciei. Cîteva cifre sînt suficient de vorbitoare

www.dacoromanica.ro

pentru a exprima amploarea participării României la războiul împotriva forțelor hitleriste.

Armistițiul încheiat de România cu marii aliați la 12 septembrie 1944 prevedea participarea cu 12 divizii românești la războiul antihitlerist. Efortul român a fost însă cu mult mai mare. De la 23 August 1944 și pînă la capitularea Germaniei hitleriste, 15 divizii românești au luptat permanent, fără a mai socoti contribuția aviației și marinei românești la operațiunile de război*.

Armata română a luptat în Transilvania, Ungaria și Cehoslovacia cu un efectiv total de 385 847 oameni, care însemnau 85—90% din întreg efectivul disponibil al armatei României. România a suferit în războiul antihitlerist pierderi vorbitoare : 5 078 ofițeri, 4 984 subofițeri și 159 760 soldați.

Forțele românești au luptat alături de armatele sovietice timp de 260 de zile, de la 23 August 1944 pînă la 12 mai 1945. Au participat la 16 mari bătălii și la 367 lupte, au pătruns pînă la 1 000 km în adîncimea dispozitivului inamic, au traversat 12 masive muntoase pe timp de iarnă, eliberînd 3 821 localități, dintre care 53 orașe, și au făcut 103 214 prizonieri.

Unul din efectele acestei politici și a acestor sacrificii fu eliberarea părții de nord a Transilvaniei, revenită României, care fusese smulsă prin dictatul de la Viena, și consacrarea acestui act prin recenta hotărire a „Consiliului celor patru".

Poporul român apreciază cu cinste acest act și este recunoscător autorilor justei reparații

* În legătură cu cifrele din întreaga culegere de față referitoare la efortul participării României la războiul antihitlerist, vezi cifrele reale stabilite pe baza cercetărilor ulterioare în „Marea conflagrație a secolului XX", București, Editura politică, 1971, p. 563, 565 și urm.]

www.dacoromanica.ro

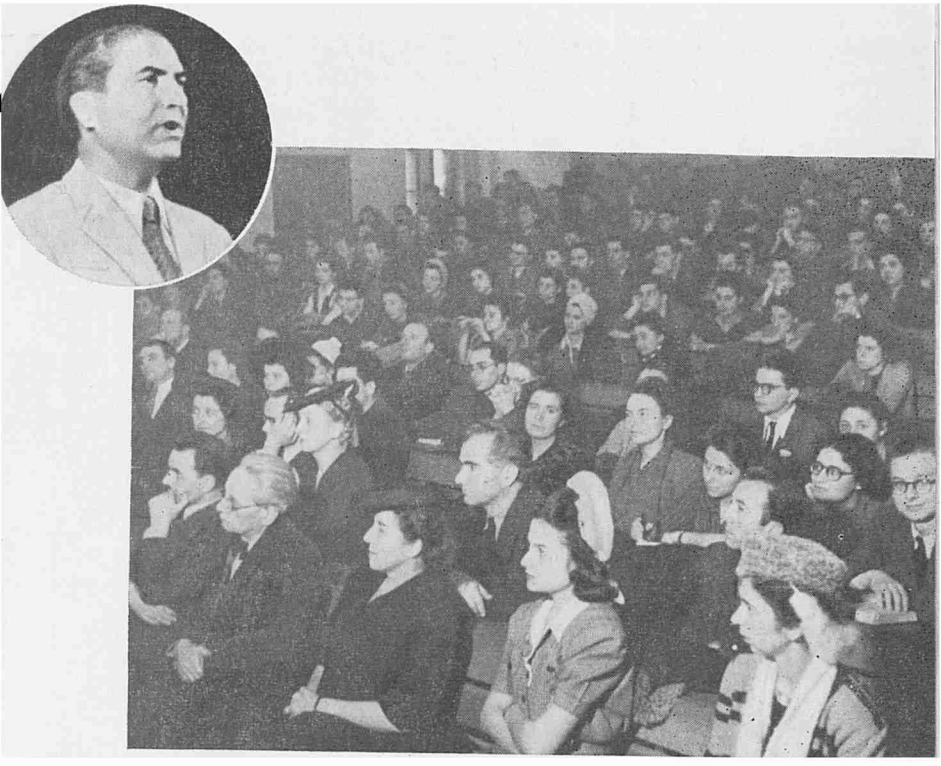

Aspect de la marea întrunire din sala „Tomis"
de la 13 septembrie 1944

www.dacoromanica.ro

Prima ședință a Consiliului de Miniștri instalat la 6 martie 1945.

www.dacoromanica.ro

Cu Lucreţiu Pătrăşcanu în seara zilei depunerii jurămîntului guvernului prezidat de dr. Petru Groza la 6 martie 1945.

www.dacoromanica.ro

Împreună cu dr. Petru Groza și George Enescu cu prilejul recitalului cântăreței Valeria Barsova, artistă a poporului a U.R.S.S., la 15 aprilie 1945.

www.dacoromanica.ro

C nstituirea Asociației de prietenie româno-bulgare, la 20 aprilie 1945 În prezidiu, Mihail Sadoveanu și Vasile Vîlcu, iar la microf n Sava Ganovski, ministrul Bulgariei la București.

www.dacoromanica.ro

Ziua Victoriei — 9 mai 1945. Cu Gheorghe Gheorghiu-Dej și Ștefan Voitec.

www.dacoromanica.ro

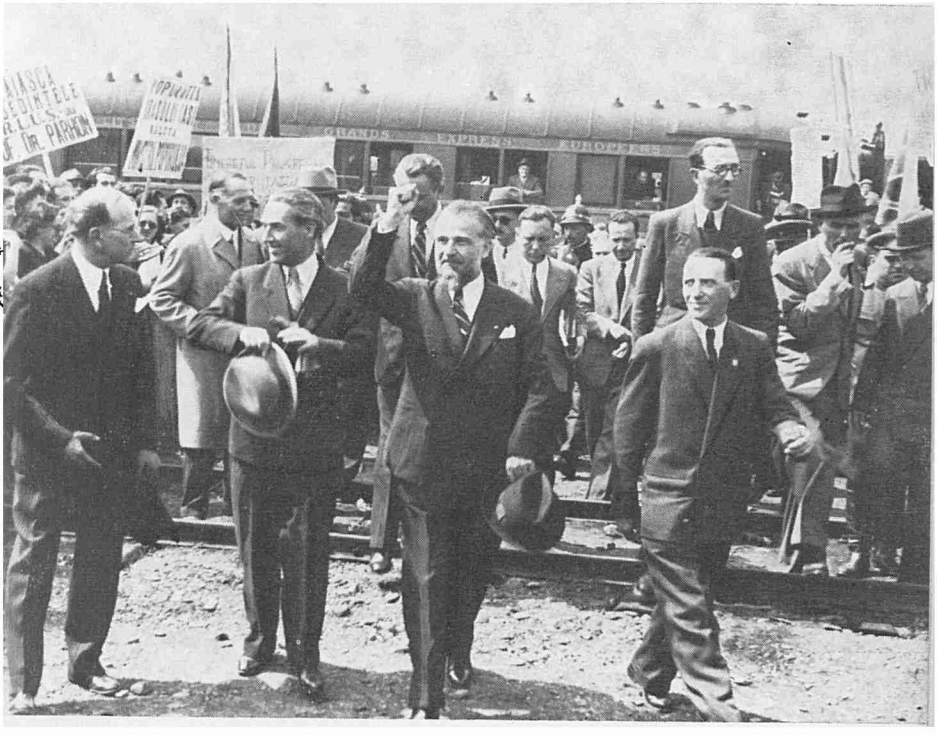

Cu Ștefan Voitec, ministrul educației, în vizită la Iași, 1945, cu prilejul redeschiderii cursurilor universitare.

www.dacoromanica.ro

Cu Mihail Sadoveanu și Ion Niculi (la microfon) în prezidiul marii adunări populare ținute în sala Teatrului Național din Iași cu prilejul deschiderii cursurilor Universității la 16 mai 1945.

www.dacoromanica.ro

naționale. Găsește prin aceasta încă un motiv de a întări atașamentul său față de marile puteri democratice. O probă evidentă a sentimentelor sale o exprimă marile manifestații populare, care, după decizia de la Paris cu privire la recunoașterea granițelor țării românești, au avut loc pretutindeni.

Sîntem siguri că s-a făcut dreptate României nu numai ca o răsplată a sacrificiilor consimțite, ci datorită și politicii de bună înțelegere pe care guvernul actual o duce față de populațiile conlocuitoare în Transilvania.

Această politică de bună înțelegere derivă din însăși concepția guvernului de sub președinția dr. Petru Groza : politică de pace în interior și-n afară, politică care respectă drepturile naționale ale tuturor popoarelor.

România, sub conducerea guvernului actual, nu are nici o revendicare teritorială de formulat față de popoarele vecine. Ne bucurăm de sprijinul material și moral al Uniunii Sovietice, sprijin pe care-l dorim și din partea puterilor apusene.

Cu privire la aceasta țin să subliniem, în afara sprijinului politic și moral al Franței, un început fericit prin acordurile noi economice încheiate cu Elveția și negocierile în curs cu Anglia, Statele Unite ale Americii și cu alte țări.

Sînt fericit că mi s-a oferit ocazia să precizez în coloanele ziarului dv. poziția țării noastre în actuala conjunctură a politicii internaționale. Sînt sigur că această poziție, ca un element al păcii mondiale, va fi înțeleasă de toți prietenii țării mele, atît de numeroși în Franța, și va fi susținută de ei în spiritul tradiționalei prietenii franco-române.

„LA TRIBUNE DES NATIONS" (Geneva) din 12 iulie 1946

www.dacoromanica.ro

Singurele măsuri de restricție sînt acelea impuse de condițiile excepționale de după război, care dealtfel sînt analoage celor luate de toate țările care au participat la război, cum ar fi măsurile luate împotriva criminalilor de război și a colaboraționiștilor. Guvernul de altfel, pe măsură ce împrejurările o permiteau, a suprimat aceste interdicții de libertate ; s-a desființat chiar pedeapsa cu moartea, aplicată în unele cazuri.

Guvernul român respectă toate libertățile individuale garantate de Constituția liberală din 1923, care a fost restabilită prin decretul din 2 septembrie 1944, semnat de cei ce au participat la actul istoric de la 23 August 1944.

Știu bine că adesea ni se reproșează de-o anumită presă din Apus că nu respectăm totdeauna libertatea presei, așa cum este înscrisă în Constituție. Dar se uită că noi trăim sub un regim care a fost stabilit prin armistițiul încheiat în septembrie 1944, așa cum ne-a fost impus de marii aliați cu care am încheiat acest armistițiu.

Articolul 16 al armistițiului rezervă Comisiei aliaților dreptul de a veghea ca presa să nu aducă prejudicii intereselor aliaților. Este de la sine înțeles că o țară ca a noastră, care a trăit un timp sub dominația hitleristă, nu poate admite apariția presei fasciste. De aceea ziarele sînt supuse unui dublu control : acel al Ministerului Informațiilor și al Comisiei de control a aliaților. Și, totuși, această restricție n-a împiedicat ca la București, ca și-n provincie, să apară ziarele opoziției.

Legea constituțională din 31 august 1944, care poartă iscălitura și a doi fruntași ai partidelor de opoziție : d-nii Iuliu Maniu și Dinu Brătianu, restabilea vechea Constituție, dădea

www.dacoromanica.ro

guvernului dreptul de a reorganiza pe calea unui decret reprezentarea națională și de a reforma sistemul electoral. Un proiect privind legea electorală a fost elaborat de Ministerul Justiției și făcut public. Acum două luni toate partidele politice, ca și întreaga populație, au fost invitate să-și prezinte părerile referitoare la acest proiect de lege ; un birou special a fost creat la Ministerul Justiției pentru a strînge aceste sugestii. O comisie interministerială a studiat aceste sugestii și a adus modificări importante proiectului amintit.

Cît privește garanția asigurării sincerității alegerilor, aceasta reiese din compunerea birourilor de vot, ai căror membri sînt toți magistrați, iar pentru dreptul partidelor politice, acestea au fiecare cîte un reprezentant în fiecare birou de vot (birou electoral) în număr egal. Alegerile vor avea loc în această toamnă, așa cum a declarat oficial guvernul ; pentru prima oară în România vor lua parte la vot femeile și militarii.

Strîngerea legăturilor economice și culturale cu Franța este o dorință caldă a fiecărui român. Un prim pas s-a făcut prin încheierea acordului comercial franco-român și prin diferite inițiative care vor da un nou avînt relațiilor culturale.

Legăturile adînci care unesc România de Franța n-au încetat niciodată să existe. Însuși războiul și izolarea completă a României pe timpul anilor grozavi pentru țara noastră n-au împiedicat sentimentele noastre, care s-au manifestat deseori sub ochii nemților chiar.

Publicațiile și cărțile franceze de orice categorie, toate producțiile spiritului și artei franceze încep să ne parvină din ce în ce mai mult pe măsură ce mijloacele de comunicație se îmbunătățesc, sînt cu adevărat „devorate" de setea după cultura franceză. S-a creat un „Centru al civilizației franceze" pe lîngă facultățile

www.dacoromanica.ro

de limbi străine ale universităților din țara noastră.

În învățământul secundar — liceele — limba franceză a rămas singura limbă obligatorie în toate clasele, iar numărul orelor pentru predarea acestei limbi s-a dublat în ultimul timp.

O nouă și tînără echipă de profesori francezi, în frunte cu noul director al Institutului francez de înalte studii de la București, va veni curînd în România pentru a continua și întări activitatea acestei instituții, cu-n ecou adînc în sînul populației românești.

Guvernul român actual este hotărît să încurajeze și să întărească influența spirituală a Franței în România.

„LE MONDE" (Paris) din 23 iulie 1946

SITUAȚIA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DIN ROMÂNIA

Înaintea primului război mondial, învățămîntul în România era gratuit, după prevederile Constituției, iar învățămîntul de primul grad era obligatoriu. Dar aceste dispoziții pe încetul și-au pierdut eficacitatea practică. Din pricina reducerilor bugetare și din cauză că guvernele reacționare sau pseudodemocratice ale epocii nu țineau să dezvolte instruirea poporului, s-au stabilit taxe pentru toți elevii, îndeosebi pentru cei din școlile de gradul doi, foarte ridicate. S-au creat comitete școlare care aveau exclusiv sarcina susținerii școlilor. Astfel, copiii țăranilor și muncitorilor nu ajungeau la școală decît în proporție de 10%.

În ce privește obligativitatea frecventării școlare, ea nu era aplicată la țară, unde țăranii își trimiteau copiii mai curînd la muncile cîmpului din cauza stării lor proaste materiale.

www.dacoromanica.ro

Din această cauză, numărul analfabeților era foarte ridicat, cu toate că învățătorii ar fi putut în oarecare măsură face față instruirii elevilor (50 000 învățători pentru 18 000 000 de locuitori). La aceste condiții deplorabile trebuie de adăugat faptul că guvernele acordau puțină atenție situației materiale a învățătorilor : salarii din ce în ce mai puțin îndestulătoare, la care trebuie de adăugat o serie de deficiențe spirituale.

Învățămîntul suferea din ce în ce mai mult influența fascismului prin diferite măsuri, ca, de pildă, excluderea totală a profesorilor evrei din toate școlile de stat, introducerea concepțiilor naziste în programele școlare (cultul dictatorilor, teoria „războiului sfînt" etc.). Pe timpul lui Carol al II-lea, profesorii și elevii erau obligați să se înscrie în organizații școlare profasciste, care pe timpul lui Antonescu au fost militarizate.

După 23 August 1944, un grup de profesori, în frunte cu universitarii, au luat inițiativa transformării imediate a învățămîntului, în primul rînd modificînd programele și manualele. Guvernul dr. P. Groza a sprijinit aceste inițiative, susținute de Ministerul Educației Naționale.

Măsurile prevăzute și realizate au fost următoarele :

1. Lupta împotriva analfabetismului ; în 6 luni s-a micșorat cu 500 000 numărul analfabeților, care se ridicase pînă la 4 000 000.

2. Crearea învățămîntului unic de gradul doi (primele trei clase cu tendința de a cuprinde păturile țărănești și muncitorești).

3. Desființarea tuturor restricțiilor rasiale și acțiunea democratizării învățămîntului.

4. Îmbunătățirea situației materiale a membrilor corpului didactic : fixarea de salarii mai mari, prime speciale pentru profesorii universitari etc.

www.dacoromanica.ro

5. Crearea pentru întîia oară în România a sindicatelor membrilor corpului didactic, afiliate Confederației Generale a Muncii.

Cu privire la atitudinea profesorilor universitari în timpul războiului antisovietic și colaborarea cu Hitler, numărul acestora a fost foarte mic. Printre ei, Mihail Antonescu, un conferențiar obscur, a ajuns să-și pună toate serviciile sale regimului hitlerist, devenind vicepreședinte al guvernului. A fost judecat de Tribunalul Poporului și condamnat la moarte. Cea mai mare parte a profesorilor au stat departe sau și-au manifestat ostilitatea față de regimul dictatorial. Un grup restrîns, dar hotărît, printre care savanți de renume, au luat parte la rezistență. Citățm printre ei pe academicianul dr. C. I. Parhon, profesorul S. Stoilov, de asemeni academician și ministrul României la Paris ; Al. Rosetti, rectorul Universității din București ; profesorul M. Ralea, azi ministrul artelor ; dr. Danielopol, fost ministru ; profesorul I. Iordan, membru al Academiei și fostul ambasador la Moscova.

Una din acțiunile acestui grup a fost prezentarea unui memoriu guvernului Antonescu, cerînd categoric ruperea legăturilor cu Germania hitleristă și întoarcerea României către puterile aliate. Acest memoriu, difuzat și clandestin, a avut un larg ecou printre intelectualii țării și de aceea fostul mareșal Antonescu n-a îndrăznit să sancționeze pe protestatari cu toate injoncțiunile lui Hitler.

Dealtfel, guvernul dr. Groza, care are legături strînse cu mișcarea rezistenței, acordă o atenție specială profesorilor universitari. Astfel, opt profesori universitari fac parte din guvern.

„L'UNIVERSITÉ LIBRE" (Paris) din 5 august 1946

www.dacoromanica.ro

Astăzi se împlinesc opt luni de la înființarea Consiliului de Securitate, organism creat în cadrele O.N.U. în vederea asigurării unor raporturi de bună conviețuire a tuturor popoarelor din lume.

Prima ședință s-a ținut la 17 ianuarie la Londra, cînd s-au ales cei 6 membri nepermanenți : Polonia, Olanda, Mexicul, Brazilia, Egiptul și Australia, care formează plenul de 11 împreună cu U.R.S.S., Statele Unite, Anglia, Franța și China, membri permanenți.

Între timp O.N.U. își mută sediul în America, la 25 martie are loc prima ședință la New York, unde se va fixa Consiliul de Securitate. Recent, d. Trygve Lie, secretarul general al O.N.U., a declarat că Consiliul n-are de gînd să se mute în Europa ; totuși aici se vor fixa unele birouri. La Geneva, probabil, se va stabili sediul Biroului Internațional al Muncii.

Opinia publică mondială atribuie o mare importanță Consiliului de Securitate, ca un organism al Națiunilor Unite capabil să se opună fomentărilor războinice, să lupte efectiv pentru pace și securitatea lumii.

Prin structura sa, noul organism se deosebește de răposata Ligă a Națiunilor, creată după primul război mondial, ținîndu-se socoteală de viciile ligii și de greșelile comise.

În primul rînd, „Consiliul" Societății Națiunilor n-a fost învestit cu puterile acordate Consiliului de Securitate. Articolul 24 al Cartei O.N.U. proclamă : „Pentru a asigura acțiunea rapidă și eficace a organizației, membrii O.N.U. acordă Consiliului de Securitate responsabilitatea principală a menținerii păcii și a securității internaționale, recunoscînd că, achitîndu-se de datoriile impuse de această

www.dacoromanica.ro

responsabilitate, Consiliul acționează în numele lor".

Primul pas este astfel făcut spre asigurarea efectivă a păcii ; litera articolului amintit este clară : este un progres evident față de stipulațiunile răposatei ligi. Rămîne însă necesar a se da un conținut concret și viu.

Care ar fi condițiile de împlinit pentru garantarea efectivă a păcii ?

Prima condiție ar fi ca noul sfat internațional să nu repete greșelile Societății Națiunilor, care prin lipsa sa de acțiune, timp de 20 ani, a încurajat agresiunile și pe agresori.

O a doua condiție importantă este necesitatea unanimității membrilor permanenți, adică cele cinci mari puteri amintite, principiu dealtfel stipulat și de Carta O.N.U., care cere votul tuturor în hotărîrea decisivă pentru problemele examinate de Consiliul de Securitate.

Un al treilea principiu derivă în a doua condiție : respectul principiului de egalitate de drepturi a tuturor statelor. Metodele de presiune sau de amenințare a unor puteri membre ale O.N.U. față de alte state sînt respinse.

S-au împlinit aceste condiții elementare în scurta viață de pînă acum de opt luni a Consiliului ?

Din cele cîteva probleme discutate în fața Consiliului se pare că nu totdeauna principiile de bază au fost respectate. În chestiunea Iranului, membrii s-au împărțit în două grupe ; în problema spaniolă nu s-a reușit a se ajunge la soluții practice, s-a pierdut vremea mai mult în discuții sterile și nu s-au admis propunerile practice și efective ale delegatului Poloniei.

Cu prilejul discuției asupra cererii a opt state de a fi primite în O.N.U. : Albania, Mongolia, Transiordania, Afganistanul, Portugalia, Suedia, Irlanda și Islanda, membrii s-au îm-

www.dacoromanica.ro

părțit iarăși în două tabere, unanimitatea a fost cîștigată numai în unele cazuri.

Ce înseamnă aceasta ? O.N.U. falimentează ?

Nu putem afirma aceasta, consultînd scurta activitate de opt luni. Dar constatăm un fapt : unele state membre ale Consiliului merg pe drumul greșit al Ligii Națiunilor și pot împinge astfel acest nou și bine ticluit organism de pace spre o nouă mare deziluzie.

Popoarele au grijă să împingă toate statele componente să meargă pe un singur drum : al democrației, al respectului drepturilor tuturor, al asigurării efective a păcii și securității.

„NAȚIUNEA" din 29 septembrie 1946

UNESCO

Sub aceste inițiale se cunoaște astăzi o nouă organizație internațională, care va juca un rol important în raporturile dintre popoare pe drumul fericit al păcii și al colaborării intelectuale. Este o creațiune a spiritului uman dornic de propășire și va fi arma cea mai potrivită pentru realizarea înfrățirii mondiale atîta timp cît reprezentanții culturii și civilizației, trimiși de diferite state, vor fi lăsați să lucreze numai pentru scopurile frumoase pentru care a fost creată.

Deși Uniunea Sovietică nu face parte din statele semnatare ale pactului de întemeiere de anul trecut, totuși conducătorii sovietici nu văd cu ochi răi această organizație și așteaptă cu atenție cele mai bune rezultate, tot așa după cum și-au pus bune speranțe și în O.N.U., sora mai mare a UNESCO.

În zilele de 1—16 noiembrie 1945 s-a ținut la Londra o conferință a delegaților guvernelor a 44 state cu scopul de a crea un organism intelectual pe lîngă O.N.U. Acesta a luat naș-

www.dacoromanica.ro

tere sub numele de UNESCO, adică Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, redactîndu-se și un act constitutiv, publicat în englezește și franțuzește (inițiativa fusese luată de guvernele englez și francez). Au participat delegați ai următoarelor state : Anglia, Franța, Statele Unite, Argentina, Arabia, Australia, Belgia, Bolivia, Brazilia, Canada, China, Columbia, Cuba, Cehoslovacia, Danemarca, Republica Dominicană, Equador, Egipt, El Salvador, Filipine, Grecia, Guatemala, Haiti, India, Irak, Iran, Iugoslavia, Liban, Liberia, Luxemburg, Mexico, Nicaragua, Norvegia, Noua Zeelandă, Olanda, Panama, Peru, Polonia, Siria, Turcia, Uniunea Sud-Africană, Uruguay și Venezuela. De asemeni, reprezentanți ai următoarelor organizații internaționale : Secretariatul Societății Națiunilor, Biroul Internațional al Muncii, Comisia de cooperație intelectuală a Societății Națiunilor, Institutul Internațional de Cooperație Intelectuală, Uniunea panamericană, U.N.R.R.A. și Biroul Internațional de Educație.

Și astfel apăru o nouă armă de luptă pentru pace, căci aceasta trebuia să fie întărită nu numai în domeniul economic și politic, ci și pe „temelia solidarității intelectuale și morale a omenirii“ (după textul actului constitutiv).

Pentru țara noastră, această organizație prezintă un interes deosebit și cu atît mai mare, cu cît, după definitiva ei constituire recentă, se pregătește cooptarea în comitetul de conducere a unui delegat din partea țărilor foste satelite... Pentru noi ar fi un cîștig enorm ca locul acesta să-l obțină țara noastră, căci ne-am pregăti astfel un drum mai sigur pentru a intra în marea asociație a O.N.U. cu un ceas mai devreme.

Această speranță mi-a fost sugerată de însuși secretarul general al UNESCO, Sir Alfred

www.dacoromanica.ro

Zimmern, fost profesor la unul din colegiile literare de la Oxford, personalitate binecunoscută în lumea relațiilor culturale internaționale. Primindu-mă cu deosebită atenție în cabinetul său de lucru din Belgrave Square în ziua de 19 iulie, mi-a vorbit cu mult interes de România, față de a cărei cultură și-a arătat toată simpatia. Lucrase, între altele, cu delegații români la „Institutul internațional de cooperație intelectuală" de la Geneva și păstrase bune amintiri. [...]

Am căzut atunci de acord, principial bineînțeles, că temele de bază ale unei activități comune ar fi cele care interesează de aproape toți factorii de cultură din țara noastră. Lupta împotriva analfabetismului în primul rînd, despre care Sir Zimmern se interesa în special, alcătuiește unul din scopurile UNESCO. Dezvoltarea specificului național și întărirea raporturilor culturale internaționale sînt de asemenea studiate, avînd drept urmări practice semnarea de acorduri internaționale pentru facilitarea circulației valorilor spirituale.

Pentru punerea în practică a acestui program am schițat doar, la întoarcerea mea de la Londra, un început de acțiune, luînd în primul rînd contact cu colegul Șt. Voitec, care s-a interesat apoi mai de aproape cu prilejul activității sale de la Paris la conferința păcii.

Am mai vorbit și altor personalități culturale din țară despre necesitatea unor legături mai temeinice cu UNESCO ; la ministerul nostru, Direcția relațiilor culturale cu străinătatea și-a pus între preocupările sale și problema popularizării acestei organizații, ca și a posibilităților de realizări practice.

În prezent se fac pregătiri la Paris pentru convocarea primei conferințe generale, după ce actul constitutiv a fost definitivat prin semnarea ultimilor delegați ai statelor semnatare, așa cum în iulie, cu prilejul vizitei mele

www.dacoromanica.ro

la Londra, se aştepta d-l Zimmern. S-a alcătuit un Comitet executiv drept organ permanent din reprezentanţi ai 14 state, cel de-al 15-lea loc fiind rezervat Uniunii Sovietice în cazul cînd ar accepta. S-a ales şi un secretariat executiv permanent, instalat la Paris pentru pregătirea şedinţei viitoare a Comitetului executiv.

Avînd în vedere secţiile create : educaţie, ştiinţă, bibliotecă şi muzee, ştiinţe sociale, organe de informare a maselor (presa, rodio, filme), arte frumoase, litere şi filozofie — şapte de toate —, se pot desemna de pe acum instituţiile de cultură din ţara noastră interesate la această operă mondială.

În afara Ministerelor Educaţiei, Informaţiilor şi Artelor, propunem ca şi universităţile, Academia şi toate institutele ştiinţifice să coopereze imediat la alcătuirea unui comitet comun de lucru pentru realizarea cît mai urgentă a scopurilor UNESCO în România. Şi în primul rînd cointeresarea la lucrările conferinţei amintite de la Paris, ca să obţinem locul de onoare pe care-l meritǎm prin munca adecvată pe care ţara şi guvernul nostru o depun în această direcţie.

„UNIVERSUL" din 30 octombrie 1946

PRIETENIA ROMÂNO-BULGARĂ

Am fost două zile la Rusciuk în fruntea unei delegaţii formate din membrii Comitetului central al „Asociaţiei româno-bulgare" cu prilejul sărbătorii anuale pe care secţia din Rusciuk a asociaţiei o închină prieteniei dintre cele două popoare.

Şi n-am vrut să treacă un moment mai mult de la aceste înălţătoare clipe pe care le-am

www.dacoromanica.ro

trăit în mijlocul reprezentanților inimoși ai populației bulgare de la Rusciuk fără ca să nu împărtășesc și altora impresiile culese cu acest vremelnic prilej.

Din cuvîntările d-lui Neikov, un distins membru al baroului bulgar și președintele secției din regiunea Rusciuk a „Asociației bulgaro-române", a d-lui dr. Konstantinov, secretarul general al acestei asociații, sau a d-lui Bulgaranov, directorul general al regionalei Rusciuk, s-au desprins declarații de sinceră prietenie față de poporul român, în general, și față de regimul democratic de astăzi, în special.

Aceste declarații corespund unor atitudini adecvate. Subliniez, de pildă, gestul d-lui Neikov, care, pentru a-și dovedi simpatia față de țara noastră, și-a trimis cei doi copii să studieze la București : fiica la Facultatea de medicină, tînărul la Facultatea de drept, deși condițiile de trai ar fi fost mai prielnice pentru ei la Sofia. Însăși d-na Neikov urmează un curs de limba română, organizat la Rusciuk de secția locală a „Asociației bulgaro-române". Dr. Konstantinov, care vorbește o perfectă românească și astăzi, deși a terminat Facultatea de medicină de la București înaintea primului război mondial, activează de 25 ani continuu în sensul acestei prietenii, chiar cu riscuri pentru el în unele epoci de neînțelegere și de tristă amintire.

Secția asociației pe care o pomenim numără 600 membri numai în orașul Rusciuk, proveniți din toate categoriile sociale. Nu este aproape nici un bulgar care să fi trăit oricît de puțin în România și să nu fie membru al acestei asociații. Am întîlnit și unii români de origine, stabiliți sau căsătoriți în Bulgaria, care nu-și uită patria primă, activînd în cadrele asociației. La festivalul dat cu prilejul sărbătorii anuale de la Rusciuk a ținut să participe și să

www.dacoromanica.ro

contribuie d-na Mihailova, prim-solistă la Opera din Sofia, care s-a ostenit să vină pe o vreme rea numai în amintirea faptului că maică-sa, bulgăroaică, s-a născut pe pămîntul țării noastre.

La acest festival am ascultat arii românești, am admirat dansuri românești, s-au recitat fragmente din operele poeților noștri, împletite cu producții bulgare; o întreagă atmosferă de prietenie, care a luat și alte forme însă, asupra cărora țin să insist.

Din cuvîntarea d-lui avocat Kovacef, președintele Comitetului regional al „Organizației de ajutor" bulgare (similar „Apărării patriotice" de la noi), am cules o serie de informații, întărite a doua zi de oficialități asupra ajutoarelor pregătite pentru regiunile înfometate de la noi.

La apelul lansat de un comitet special pentru ajutorarea Moldovei și a celorlalte regiuni înfometate, în mai puțin de-o lună s-au cules daruri în școli, ateliere, la țară, așa că astăzi sînt gata deocamdată trei vagoane cu obiecte și alimente numai la Rusciuk. Președintele acestui Comitet regional, d. Bulgaranov, mi-a declarat oficial că sînt gata pregătite 200 paturi și îngrijitoarele respective pentru tot atîția copii din Moldova la Rusciuk și alte 200 paturi în satele din împrejurimi. În întreaga Bulgarie, „Organizația de ajutor" a mobilizat 25 000 de activiști, însărcinați cu munca de colectare a ajutoarelor pentru regiunile lovite de nenorocire de la noi. Recent, guvernul bulgar a anunțat că vecinii noștri sînt gata să primească 1 000 de copii. În cotidianul local, oficiosul guvernului, „Dunavski otecestven front", am citit apeluri și articole, dealtfel ca și-n întreaga presă bulgară pentru ajutorarea a lor noștri. [...]

În această operă, rolul d-lui Ganovski, fostul reprezentant al Bulgariei la București, a

www.dacoromanica.ro

fost enorm, și de aceea să ne fie permis pe această cale să-i aducem caldele noastre mulțumiri acum la plecarea d-sale de la noi.

Rămîne ca noi să înțelegem aceste semne, să le prețuim cum se cuvine și să nu scăpăm nici un prilej de-a întări raporturile de prietenie, pe care le credem și le nădăjduim stabilite pentru totdeauna între români și bulgari.

De aceea mi-am permis și la Rusciuk să asigur pe ascultătorii mei că toți conducătorii de azi ai poporului român apreciază atitudinea poporului bulgar și că ne vom strădui cu toții să închegăm această prietenie în forme și mai precise.

Seculara înțelegere binevoitoare dintre cele două popoare cu atît mai mult poate fi desăvîrșită astăzi, cînd destinele celor două popoare sînt conduse de guverne sincer și adînc democratice.

„UNIVERSUL" din 23 februarie 1947

GAZETA

Gazeta, jurnalul, ziarul — iată trei expresii tot atît de răspîndite și folosite în vorbirea curentă a poporului român pentru aceeași noțiune, noțiunea unuia din mijloacele de vehiculare a ideilor, care are de-acum un trecut bogat și un istoric de cîteva veacuri.

Se pare că anticii n-au cunoscut ziarul; nici într-un caz sub forma actuală. În evul modern, odată cu dezvoltarea relațiilor comerciale apare și gazeta așa cum o cunoaștem noi. Și nu este o mirare, căci ziarul este legat de epoca „mercantilistă", întrucît este o strînsă legătură între lărgirea raporturilor economice dintre oameni și consemnarea unora dintre raporturi pe foi zilnice.

www.dacoromanica.ro

Apariția gazetei intr-o epocă de dezvoltare a burgheziei, de care sînt legate și lărgirea posibilităților de exprimare a opiniilor, este firească, ziarul incluzînd prin definiție ideea de libertate.

Începuturile gazetei sînt fixate în Olanda, în faimosul oraș universitar și centru economic Leyda ; data cea mai certă este însă 1631, cînd Théophraste Ranaudat înființează primul ziar francez, „Gazette de France", la Paris.

Jurnalistica ia adevărata ei dezvoltare, cum era și firesc, odată cu marea revoluție franceză. De acum ziarul nu servește numai pentru însemnări oficiale și scurte notițe informative, cum era mai înainte „journal"-ul francez sau „gazetta" italiană, ci devine un organ puternic al apărării drepturilor poporului.

Cu această accepție a intrat ziarul în viața largă a popoarelor moderne. Mișcarea națională și lupta pentru libertăți de la începutul veacului trecut a tuturor națiunilor europene s-au bucurat de-un mare sprijin din partea acestui gen de publicații.

Istoria renașterii poporului român este legată de asemeni de apariția ziarului la noi. Atît Heliade-Rădulescu, ca fondatorul ziarului „Curierul de ambe secse", cît și Gheorghe Asachi din Moldova, directorul publicației „Albina românească", sau Gh. Bariț, întemeietorul ziarului din Brașov „Gazeta Transilvaniei", fac parte din generația progresistă a timpului.

Revoluționarii vremii, Nicolae Bălcescu, C. A. Rosetti, Mihail Kogălniceanu, sînt în același timp și mari gazetari.

În felul acesta, scurtul istoric al jurnalisticii românești este legat de ideea de progres, gazeta fiind cea mai bună armă pentru apărarea intereselor de masă. Gazeta astăzi trebuie să se găsească pe aceeași linie, să servească numai interesele celor mulți.

www.dacoromanica.ro

Partidele muncitoreşti, a căror dezvoltare a luat un mare avînt începînd din a doua jumătate a veacului trecut, au dat cea mai mare atenţie ziarului, organul de partid fiind o condiţie esenţială a bunului mers al partidului.

Dacă ne rezumăm numai la un singur şi strălucit exemplu, se ştie ce rol important a jucat în istoria Partidului social-democrat (bolşevic) rus ziarul „Iskra" (Scînteia), ziar întemeiat de Lenin, care se tipărea în străinătate şi se difuza ilegal pe tot cuprinsul Rusiei vechi. Astăzi organul oficial „Izvestia" se situează al doilea din lume ca tiraj, cu cele 3 000 000 exemplare zilnice.

Conducătorii Partidului naţional popular, imediat după alcătuirea noului partid, au hotărît înzestrarea lui cu cotidianul „Naţiunea".

La sărbătorirea unui an de apariţie a „Natiunii", toţi membrii partidului şi prietenii noştri, de la conducătorii de la centru şi pînă la susţinătorii partidului din cele mai îndepărtate colţuri ale ţării, trebuie să-şi ia angajamentul de a face din „Naţiunea" unul din cele mai mari ziare ale ţării.

„NAŢIUNEA" din 20 martie 1947

UN OASPETE DISTINS, HENRI WALLON

De două zile capitala noastră are un distins oaspete, pe savantul şi luptătorul patriot Henri Wallon, astăzi profesor la Collège de France.

L-am cunoscut îndeaproape încă acum 15 ani, cînd ne-am întîlnit pe acelaşi tărîm de luptă pentru apărarea drepturilor corpului didactic, organizat în sindicate puternice în Franţa, la noi în stare embrionară pe atunci.

La Congresul internaţional de la Hamburg din august 1932 al I.T.E. („Internationale des

www.dacoromanica.ro

travailleurs de l'enseignement"), am avut cinstea de-a fi aleşi amîndoi membri în Executiva I.T.E., şi astfel, lucrînd cîţiva ani împreună, mi-am putut da seama nu numai de calităţile luptătorului consecvent, priceput şi discret în apărarea profesională a colegilor săi de breaslă, dar şi de înalta ţinută faţă de largile probleme care pe atunci se puneau acut sub forma luptei contra fascismului ameninţător.

Cunoscut ca om de ştiinţă, după o strălucită teză de doctorat, „Studii şi turburări ale dezvoltării psihomaterne şi mintale la copii", şi după o serie de alte lucrări în aceeaşi specialitate — între altele o masivă contribuţie la tratatul de psihologie al lui Georges Dumas — i se deschid şi posibilităţi profesionale la Collège de France şi alte institute superioare.

Cu puţin înainte de Congresul de la Hamburg participase la un alt congres mondial de specialitate înrudită, ţinut la Moscova, prilej care definitivează atitudinea cetăţenească — să mă exprim astfel — a profesorului sorbonian.

Devine combatant consecvent sub variate forme. Este unul din întemeietorii publicaţiei „La Pensée" (1939), în al cărui comitet de conducere se găseşte şi azi, revistă de fericită îmbinare între ştiinţă şi viaţă. Conduce din 1939 o colecţie de lucrări în titulatura „À la lumière du marxisme" şi cu subtitlul „Ştiinţe naturale, ştiinţe umane".

Încă din 1933 este unul din organizatorii „Universităţii populare" din Avenue Mathurin-Moreau şi n-a lipsit niciodată de la manifestările culturale puse în serviciul maselor. Şi ca subliniere a acestei consecvenţe onorabile citez doar titlul discursului său ţinut la 10 iunie 1945 cu prilejul inaugurării ciclului „Enciclopedia renaşterii franceze" la Palais de Chaillot: „Pentru o enciclopedie dialectică, ştiinţele naturii şi ştiinţele umane".

www.dacoromanica.ro

Și conferința de la „Dalles“ de marți după-amiază se situează astfel pe linia preocupațiunilor de specialitate continuă.

Dar consecvența omului de carte pătruns de datoria față de semeni l-a dus pînă la capăt : Henri Wallon devine un luptător de teren. Încă din 1933—1934 este unul din conducătorii acelui „Comité de vigilance“, care strîngea în jurul său aproape 10 000 intelectuali francezi hotărîți să lupte împotriva fascismului, lucrează în cadrele mișcării „Amsterdam-Pleyel“, alături de ceilalți corifei ai culturii franceze.

Încă de pe atunci, Wallon ne-a cunoscut și pe noi și s-a apropiat de mișcarea democratică românească, fiind alături de marele său prieten Paul Langevin, membru în Comitetul francez de apărare a antifasciștilor români, prigoniți și închiși în anii 1934 și următorii.

Curînd însă războiul aduse ocuparea Franței de armatele hitleriste și întronarea fascismului chiar în propria sa țară. Aceeași consecvență îl duce pe Henri Wallon în rîndurile partizanilor. Este unul din organizatorii „Frontului național universitar“ și ai „Uniunii franceze universitare“, care se încadrează întregii mișcări de rezistență națională. Lupta este grea, dar profesorul-combatant a devenit atît de priceput, că ajunge șef de stat-major al rezistenței pariziene.

Curînd după eliberare face parte din primul guvern ca subsecretar la educație, apoi este ales deputat în regiunea pariziană.

A venit în țara noastră ca un bun prieten al poporului și al democrației românești. Va participa la comemorarea de către Academia Română a ilustrului dispărut Paul Langevin, bunul său prieten, la a cărui aniversare de 73 ani în mai 1945 a contribuit ca reprezentant al „Frontului național universitar“.

www.dacoromanica.ro

Noi, dascălii şcoalei româneşti, organizaţi azi în acele organizaţii profesionale pe care Wallon ni le preconiza acum 15 ani, îl salutăm, aşa cum am făcut şi la sosirea sa, vorbindu-i în numele Sindicatului universitar din Bucureşti şi al Uniunii sindicatelor de profesori universitari şi secundari din România.

Cred însă că toţi intelectualii, toţi luptătorii democraţi, că întreg poporul român salută în profesorul Henri Wallon un oaspete drag şi ilustru.

„UNIVERSUL" din 7 mai 1947

PAUL LANGEVIN

Intelectualitatea română comemorează la Ateneu pe marele savant şi luptător francez Paul Langevin, al cărui nume cred că este, poate, cel mai cunoscut în ţara noastră dintre toate gloriile Franţei actuale.

Născut la Paris în anul 1872, an legat de un trist eveniment în viaţa Franţei, şi-a făcut primele studii la şcoala „Lavoisier", apoi intră la „École de Physique et Chimie", avînd printre profesori pe Pierre Curie, de care rămase legat întreaga sa viaţă. În 1893 reuşeşte primul la „École Normale", unde se dădu studiilor de fizică în mare ascensiune pe atunci, pe care şi le completează în celebrul laborator „Cavendisch" de la Cambridge, unde pînă astăzi numele său se păstrează cu litere de aur.

La întoarcerea sa în Franţa, Sorbona îl primeşte ca preparator, apoi şef de lucrări la catedra de fizică, în care timp îşi pregăteşte teza sa de doctorat, strălucit trecută. Se specializează în electricitate ; memoriul său din 1903 asupra magnetismului deveni curînd celebru.

În 1902 Langevin urcă treptele catedrei universitare, mai întîi ca suplinitor la Collège de France ; după moartea lui Pierre Curie îi pre-

www.dacoromanica.ro

ia catedra la „École de Physique et Chimie", iar din 1905, ca director de studii al acestei şcoale faimoase, al cărei şef ajunge peste 20 ani.

Cariera sa ştiinţifică creşte mereu, „doctor honoris causa" a numeroase universităţi străine, a fost ales membru al mai multor societăţi ştiinţifice — citez doar Societatea regală de la Londra şi Academia de Ştiinţe din U.R.S.S. — şi totuşi abia în 1934 fu ales membru al Academiei de Ştiinţe din Paris. A călătorit prin America, Anglia, China şi U.R.S.S., unde numele său era cunoscut şi în masele largi populare, după dovezile aduse de unul din elevii săi cu prilejul sărbătoririi care i s-a făcut acum doi ani la Paris.

Paul Langevin nu înţelege să se-nchidă în turnul de fildeş ; după pilda altor savanţi şi alături de ei, trece în domeniul culturii aplicate ; este unul din întemeietorii revistei „La Pensée" încă din 1939, conducătorul ei rămîne pînă la moartea sa. Aici publică el, între altele, în primăvara 1945 un studiu interesant din care se vede concepţia sa despre cultură şi umanitate.

Biografia lui Langevin este şi mai strîns legată de viaţă : este combatantul pe teren pentru apărarea tuturor nedreptăţilor de pe glob. În fruntea unor organizaţii generoase, este cunoscut ca autoritate încă mult înaintea ultimului război.

Ca student s-a aruncat în „afacerea Dreyfus" ; urmăreşte apoi activitatea lui Jaurès, iar după primul război mondial este mereu alături de mişcarea muncitorească şi de toate acţiunile populare. În 1920 ia apărarea grevi-ştilor din Paris şi prezidează un mare miting în apărarea lui André Marty, pe atunci prigonit pentru gestul său în favoarea revoluţiei sovietice. În 1922 îl aduce pe Einstein la Paris, împotriva manevrelor şoviniştilor francezi ; în

www.dacoromanica.ro

1929 intră în conducerea „Ligii drepturilor omului".

Acțiunea sa se lărgește pe scară mondială : în 1932 se alătură lui Romain Rolland în mișcarea contra războiului imperialist, iar în 1933 se alătură lui Henri Barbusse în mișcarea contra fascismului. Intră în Comitetul mondial „Amsterdam-Pleyel", cea mai puternică organizație de luptă contra fascismului pe linia internațională ; după moartea lui Barbusse este președintele acestui comitet pînă la război (1939).

Atitudinea consecventă a lui Langevin avu urmări imediate odată cu izbucnirea războiului.

Însărcinat cu transportarea „materialului științific", de apărare națională la Toulouse, așteaptă acolo cu calmitate apropierea germanilor, iar după armistițiu se întoarce curajos la Paris să-și continue datoria la catedră.

În seara de 30 octombrie, oamenii din Gestapo îl arestează și-l duc pe căi ascunse la „Santé", fiind în același timp destituit și de la catedră, și din conducerea institutului. O mare mișcare de protest începe la universitate : studenții demonstrează violent, profesorul și fostul său elev Joliot-Curie refuză să țină cursuri, ziua de 30 octombrie este considerată astfel începutul rezistenței naționale universitare care avea să ducă la crearea acelui „Front național universitar", binecunoscut în lupta contra hitlerismului.

Langevin fu transferat în domiciliu obligatoriu la Troyes, unde fu reținut 42 luni, pînă cînd, amenințat de bandele colaboraționiștilor, prietenii îl transportă pe ascuns în noaptea de 2 mai 1944 în Elveția. După eliberarea Parisului reintră triumfal și reîncepe activitatea științifică și politică în mijlocul prietenilor și familiei sale, aceasta din urmă adînc lovită : fiica sa, actuala deputată Hélène Solomon-Langevin, se găsea încă în lagărul de la Au-

www.dacoromanica.ro

schwitz ; ginerele său, luptătorul și omul de cultură Jacques Solomon, fusese împușcat ca ostatic în mai 1942 de nemții ocupanți.

În mai 1945, cu prilejul aniversării de 73 ani, întreaga intelectualitate franceză îl sărbătorește ; guvernul francez îi încredințează președinția Comisiei pentru reforma învățămîntului ; pînă-n ultimele sale clipe de acum cîteva luni, neobosit continuă activitatea sa multiplă, generoasă și fructuoasă pentru împlinirea marilor idealuri.

L-am văzut pentru ultima oară, în mijlocul familiei sale și-nconjurat de admiratori, în biroul său de la „École" — centru de radiere luminoasă ani și ani de-a rîndul — în iulie trecut, cu prilejul vizitei mele la Paris. Nu uita pe nimeni din cei pe care îi apărase pe vremuri de prigoană. Cu emoție am primit din mîinile sale un album de desenuri lucrate la Buchenwald în lagăr și tipărite anul trecut la Paris ; o dedicație semnată de el, de Joliot-Curie și alți sorbonieri mă măgulea din cale afară.

Paul Langevin n-a uitat pe nici unul din luptătorii noștri care au suferit prigoana în anii de luptă contra hitlerismului care punea stăpînire pe țara noastră. El le-a luat întotdeauna apărarea.

Comemorînd pe Paul Langevin, românii trebuie să-i rămînă recunoscători pentru lupta pe care a dus-o, în numele marilor idealuri, nu numai la întronarea lor în patria sa, ci pretutindeni, în țara noastră la fel.

„UNIVERSUL" din 19 iunie 1947

DEMOCRATIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Nevoile bugetare, pricinuite mai ales de cei doi ani de secetă, care au secătuit o bună parte din posibilitățile noastre de export, au pus

www.dacoromanica.ro

la ordinea zilei economii mari în finanțele țării, reduceri masive, și-n consecință o atenție mai mare la cheltuielile statului.

Cu acest prilej s-a constatat încă o dată că aparatul nostru de stat este supraîncărcat, că avem o pletoră de funcționari, că sîntem aproape în fruntea statelor din lume din acest punct de vedere.

Nevoia reducerii funcționarilor a apărut și la departamentul școalelor. Iată deci un prilej foarte nimerit a se descotorosi învățămîntul de acele elemente dăunătoare nu numai unei bune educații a școlarilor, dar și țării întregi.

A lăsa mai departe să profeseze de pe catedra universitară sau de la posturile modeste la țară acele elemente reacționare, mulți foști fasciști notorii, înseamnă nu numai o simplă carență, ci chiar o călcare a unei datorii naționale.

Curățirea școalei de elemente antidemocratice este o datorie națională. Țara are nevoie de un aparat de stat conform cerințelor de azi, și nimeni nu mai poate contesta că numai democrația — garanția păcii și a refacerii mondiale — constituie regimul reclamat de interesele tuturor popoarelor.

Concepția fascistă sau a falsei democrații, care a pregătit și proteguit fascismul, ca și practicile ei barbare care au împins omenirea în cel mai groaznic război, constituie crime de „lezumanism". Adepții deschiși sau mascați ai acestei concepții n-au ce căuta printre membrii aparatului de stat, cu atît mai puțin printre slujitorii școalei, printre educatori.

E ușor de închipuit cum acești slujitori ai statului modern, ai României noi pe care vrem s-o construim, strecoară pe încetul și perseverent otrava unei gîndiri perfide, antinaționale, și, chiar mai mult, cum sabotează pe nesimțite — în cazul cel mai bun — toată mun-

www.dacoromanica.ro

ca guvernului şi a elementelor patriotice din conducerea statului.

Pentru păstrarea unui regim care s-a dovedit evident nefast, aceste elemente din cadrele aparatului de stat şi din şcoală duc o operă organizată de cele mai multe ori, cum s-a constatat în repetate rînduri, şi dese manifestaţii de la 23 August 1944 încoace.

Destul !

E timpul să se împlinească o operă largă de curăţire firească pentru binele neamului.

Această acţiune este un pas sigur spre democratizare, spre adevărata democratizare a învăţămîntului, aşa cum s-a înscris în platforma-program, pe care toate organizaţiile politice democratice reprezentate în parlament şi-au luat angajamentul s-o respecte.

Democratizarea învăţămîntului are însă şi alte aspecte ; acum ne-am ocupat doar de unul din aspectele de cea mai acută actualitate.

„APĂRAREA" din 1 iunie 1947

SINDICATUL UNIC

În mişcarea de organizare profesională a salariaţilor publici şi particulari din ţara noastră s-a ajuns în cele din urmă, adică după 23 August 1944, la concluzia firească : închegarea tuturor elementelor într-o singură formaţie pentru apărarea intereselor profesionale, sindicatul. Afirmăm aceasta deoarece înaintea ultimului război concepţia sindicală nu pătrunsese decît în masa muncitorilor manuali şi într-o infimă măsură printre muncitorii intelectuali. Astăzi însă sindicalizarea tuturor salariaţilor este un mare bun cîştigat, un bun naţional.

Dar nu numai sindicalizarea ca atare s-a impus, căci sindicalismul formal nu duce decît numai la o formă ineficace în lupta de

www.dacoromanica.ro

apărare a intereselor profesionale. Sindicalismul este eficient numai atunci cînd se bazează pe concepția unității de luptă.

Unitatea de luptă este reclamată de experiența aproape seculară a sindicatelor muncitorești din Apus, din țările mari industriale, care a arătat că numai prin formațiuni din ce în ce mai largi de sindicate s-a putut ajunge la bune rezultate pentru luptătorii sindicaliști. Așa s-au creat uniuni sindicale, federații si confederații sindicale pe țări și chiar internaționale sindicale.

Ca o remarcă în caracterizarea metodelor de organizare distingem cele două sisteme, englez și sovietic, la gruparea muncitorilor în sindicate. Sindicatele și uniunile englezești cuprind la un loc pe toți muncitorii de aceeași branșă, de exemplu minerii, profesorii, docherii, funcționarii de birouri etc. sînt organizați în sindicate proprii și-n uniunile respective. Dacă într-o uzină sînt lucrători metalurgiști, lemnari și vopsitori, ei sînt organizați separat, aparținînd sindicatelor de breaslă respectivă.

În țările care au adoptat acest sistem mai nou, salariații sînt sindicalizați pe întreprinderi ; adică, după exemplul de adineauri, într-o mare uzină metalurgiștii, lemnarii și vopsitorii, lucrînd laolaltă, sînt organizați laolaltă în sindicatul aceleiași uzine, interesele lucrătorilor de aci fiind apărate de un comitet de întreprindere. Și-n acest sistem există uniuni bazate pe profesiuni, dar separațiunea pe bresle este mai puțin strictă ca-n sistemul de sindicalizare englez.

Superioritatea recunoscută a acestui sistem constă în faptul că lupta nu este fragmentată și revendicările față de același patron sînt mai ușor cîștigate în lupta comună a acelora care sînt la dispoziția aceluiași patron.

www.dacoromanica.ro

S-a ajuns astfel la o formă a unității de luptă superioară, de care noi, dascălii, slujitorii școalei, trebuie să fim pe deplin convinși în acțiunea noastră de apărare a intereselor noastre profesionale, în lupta pentru desăvîrșirea sindicalizării corpului didactic.

Sindicatul de tip nou, al cărui caracter progresist și eficient în luptă este un adevăr bine stabilit în mișcarea sindicală de azi, se mai numește sindicatul unic.

Cum poate fi el introdus în viața sindicală a corpului didactic în România ?

Așa cum am susținut în toate consfătuirile și întrunirile învățătorilor, profesorilor secundari și ale membrilor învățămîntului superior, întruniri separate sau în comun, imediat după 23 August 1944 (prima întrunire a învățătorilor din București în septembrie 1944, întrunirea cu prilejul organizării Sindicatului profesorilor secundari în octombrie 1944, întrunirea universitarilor din București cu prilejul organizării lor în sindicat în decembrie 1944 sau marea întrunire comună a tuturor membrilor corpului didactic din București ținută în aula Facultății de drept în ianuarie 1945), așa și astăzi sînt pentru sindicatul unic al tuturor membrilor corpului didactic din Romînia.

În fața situației actuale, cînd s-a ajuns la două uniuni sindicale școlare : Uniunea sindicală a învățătorilor și Uniunea sindicatelor profesorilor secundari și universitari, cu totul separate, cred că lupta de apărare a intereselor profesionale este oarecum îngreuiată, deoarece se știrbește tocmai unitatea de luptă, despre care am arătat că formează condiția esențială pentru garantarea succesului în lupta sindicală.

Sîntem doar slujitorii aceleiași mari instituții de stat : școala. Avem cu toții aceeași misiune : educarea copiilor și a tineretului, pregă-

www.dacoromanica.ro

tirea lor profesională, îndrumarea lor pentru viața socială și politică. Avem cu toții același patron : Ministerul Educației Naționale. Avem cu toții aceeași pregătire și aceleași interese.

E drept, sîntem în calitatea noastră de funcționari ai statului legați de toți funcționarii publici, care sînt organizați într-o uniune proprie. Noi, dascălii, avem dreptul de a ne organiza în sindicate și uniune proprii, deoarece slujim într-o întreprindere mare, separată : școala ; însă vom fi totdeauna alături de uniunea sau uniunile funcționarilor publici în lupta pentru revendicările comune ale salariaților statului.

Întreprinderea în care profesăm, școala, este una singură, după cum învățămîntul este unul singur de la primul an de grădiniță și pînă la ultimul an de doctorat. E drept, învățămîntul se desparte pe grade (primar, secundar și superior), dar și pe categorii (teoretic, profesional, comercial etc.), însă nu în compartimente așa de distincte ca să reclame și uniuni separate.

Un început s-a făcut : sindicatele profesorilor secundari și ale universitarilor sînt grupate în aceeași uniune. De ce nu s-ar întruni și sindicatele învățătorilor în aceeași uniune, Uniunea corpului didactic din România ?

„TRIBUNA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI" din martie 1947

CUVÎNTARE ȚINUTĂ LA 7 APRILIE 1947 LA CONFERINȚA UNIUNII INTERPARLAMENTARE DE LA CAIRO

Delegația parlamentară română la cea de-a 36-a Conferință interparlamentară salută Consiliul permanent al Uniunii interparlamentare și mulțumește Grupului național egiptean pen-

www.dacoromanica.ro

tru amabila invitație pe care a avut cinstea s-o primească.

Sîntem fericiți să constatăm că după o întrerupere de 8 ani, prin noi, delegații celui dintîi parlament democratic român, au fost reluate legăturile normale cu Uniunea interparlamentară.

După anii grei ai dictaturii fasciste, rezultatul inevitabil al politicii anterioare care împiedica poporul de a-și exprima părerea sa, după tristele evenimente care au însemnat pentru noi înăbușirea voinței naționale, aservirea țării noastre intereselor imperialismului hitlerist, după ce țara noastră a fost tîrîtă într-un război împotriva voinței poporului, împotriva intereselor reale și a tradiției sale istorice, ziua eliberării de la 23 August 1944 a reprezentat o adevărată cotitură în istoria sa națională.

În această campanie, România a depus o contribuție imensă, militară și economică.

Cu toate că prin condițiile armistițiului se prevăzuseră 12 divizii românești, s-a ajuns la un moment dat la o participare de 18 divizii. În timpul celor 16 mari bătălii și 367 lupte, armata română a făcut mai mult de 103 000 prizonieri și a suferit pierderi mari, care se cifrează la circa 170 000 oameni, morți, răniți sau dispăruți. În această perioadă, România se situează ca cea de-a patra putere combatantă în lupta împotriva Germaniei hitleriste.

Efortul economic al României a fost de asemeni considerabil, antrenînd toate sursele țării.

Considerînd sacrificiile sale, România regretă faptul de-a nu fi considerată ca stat cobeligerant, la care are tot dreptul ; ea se consideră că are dreptul de a cere reparații din partea Germaniei pentru imensele pierderi pe care le-a suferit.

www.dacoromanica.ro

Delegația română se prezintă în fața dv. ca un grup unitar, care exprimă toate categoriile sociale. Sîntem expresia forțelor politice care au luptat împotriva nazismului și sîntem garanția continuării acestei lupte împotriva resturilor fascismului și a reacțiunii, din nefericire încurajate de anumite cercuri străine, luptă indispensabilă pentru menținerea unei păci drepte și trainice.

Aceste forțe politice au fost ratificate prin ultimele alegeri parlamentare pe baza unui sistem electoral democratic, care pentru prima oară în țara noastră permite fiecărui cetățean fără nici o excepție — bărbați sau femei, funcționari sau militari — să-și exprime părerea sa.

Aceste forțe politice reprezintă într-un singur for parlamentar, Camera Deputaților, formează un bloc al partidelor democratice românești.

Respingînd definitiv o politică de opresiune care interzicea poporului să-și exprime părerea sa asupra problemelor naționale, noi vă prezentăm această credință. Sîntem partizanii unei politici de prietenie și colaborare cu toate popoarele democratice din lume ; noi dorim o strînsă colaborare cu popoarele și unele puteri democratice din Occident. Sîntem adversarii politicii de blocuri, pentru că această politică provoacă discordia și ajunge pînă la urmă la război ; noi considerăm că singura politică sănătoasă pentru menținerea unei păci durabile este politica de cooperare internațională în cadrul O.N.U.

România are nădejdea sigură că într-un termen cît mai scurt va face parte din acest for pentru a contribui cu forțele sale la menținerea păcii și a progresului în lume.

Sîntem pentru dreptul fiecărui popor de a-și alege singur formele de guvernămînt, cu excepția însă a formelor și manifestărilor fas-

www.dacoromanica.ro

ciste de orice fel, oricare ar fi denumirea pe care ar împrumuta-o.

Noi cerem să se creeze condițiile necesare pentru libera dezvoltare economică a popoarelor democratice și dorim în acest scop liberul acces la materiile prime, condiție necesară pentru întărirea unei păci trainice, excluzînd monopolurile.

Noi înțelegem și declarăm că pacea și securitatea internațională nu pot fi menținute decît prin măsuri de ordin colectiv, cu scopul de a preveni și de a îndepărta orice primejdie de război.

Controlul înarmărilor și comunicarea secretelor unor anumite arme sînt indispensabile pentru dezarmarea generală și pentru stabilirea unei păci durabile.

Este de dorit ca raporturile internaționale să fie determinate de apărarea intereselor și libertății popoarelor, pentru ca popoarele să nu fie sacrificate pentru interesele strategice, care pot crea, drept urmare, noi focare de război.

Delegația parlamentară română își permite să atragă atenția stimaților săi colegi din Uniunea interparlamentară că România se menține pe linia principiilor enunțate mai înainte și activează pentru realizarea unei opere larg democratice, care se poate dovedi prin următoarele :

1 România a îndeplinit prin mijloace pacifice o importantă reformă agrară, distribuind cu drept deplin de proprietate o suprafață de 1 400 000 hectare la circa 800 000 familii de țărani.

2 A dat cea mai mare libertate sindicatelor, ceea ce a permis diferitelor categorii de muncitori manuali și intelectuali de a se organiza. Numărul celor sindicalizați este astăzi în România de 1 500 000 și cuprinde cea mai mare parte a salariaților publici sau particulari. Drepturile salariaților particulari sînt regle-

www.dacoromanica.ro

mentate prin contracte colective de muncă, iar cele ale salariaților de stat printr-un statut realizat în colaborare cu Confederația Generală a Muncii.

3 România a desființat toate discriminările rasiale și a acordat tuturor naționalităților drepturi complet egale, dîndu-le posibilitatea să se dezvolte liber conform vieții lor naționale. Maghiarii din România pot face studii în limba maternă, de la învățămîntul primar pînă la cel universitar, în universitățile de la Tg. Mureș și de la Cluj, înființate și susținute de statul român. Corpul didactic al acestor școli au drepturi egale cu acela al școlilor românești.

Această egalitate și posibilitatea unei libere dezvoltări au fost pe deplin recunoscute de marile puteri, întrunite la Paris în toamna trecută cu prilejul Conferinței de la Paris.

Soluția echitabilă a problemei naționalităților conlocuitoare din Transilvania deschide orizonturi noi pentru legăturile cu statele vecine și contribuie la menținerea păcii trainice în această regiune a Europei.

În concluzie, dorind a informa pe colegii lor asupra stărilor actuale din România, grupul parlamentar român este bucuros că-și poate face auzit glasul său, glasul unei democrații tinere și entuziaste, și să-și exprime devotamentul pentru cauza păcii în cadrul O.N.U.

Tradus în „BULETINUL GRUPULUI PARLAMENTAR ROMÂN" din septembrie 1947

O ANIVERSARE

Se-mplinesc șase ani de la izbucnirea celui mai odios război pe care l-a cunoscut vreodată omenirea, început prin atacul sălbatic și laș împotriva Uniunii Sovietice din partea Germaniei hitleriste, comis în zorii zilei de 22 iu-

www.dacoromanica.ro

nie 1941. Țara noastră a avut necinstea să participe la acest atac și la războiul antisovietic, datorită politicii unor conducători fasciști vînduți intereselor străine.

Este o tristă aniversare, dar trebuie s-o pomenim, pentru ca, trăgînd învățămintele juste și actualizînd faptul istoric, să ne lămurim cu toții asupra datoriei ce ne incumbă, drept energie a forțelor naționale în momentul de față.

Toate războaiele sînt, mai mult sau mai puțin, mari nenorociri. Chiar și războaiele justificate, cum sînt războaiele de apărare națională și luptele de rezistență patriotică, au încă „darul" de-a pricinui suferințe amare și pierderi de avuții, specificul trist al oricărui război.

Dar, mai mult ca orice alt război din trecut, războiul împotriva Uniunii Sovietice a fost un act criminal, dublat de pură nebunie. A fost un act criminal prin aceea că cele mai negre forțe ale imperialismului exploatator au încercat să gîtuie un stat unde se-nfăptuise o lume nouă, de pace și prosperitate, nu numai pentru locuitorii ei, dar era factor de progres mondial.

A fost un act de nebunie, căci rezultatele s-au soldat cu înfrîngerea totală nu numai a celei mai formidabile mașinării de război pe care a cunoscut-o vreodată omenirea, armata germană hitleristă, dar și cu doborîrea unor state imperialiste și cu înfrîngerea fascismului politic și spiritual. Această nebunie provenea de acolo că s-a ignorat forța adîncă ce lega statul sovietic de toate masele truditoare — muncitori, țărani și intelectuali — de-ntreg poporul sovietic.

Dar să lărgim mai mult orizontul analizei acestui fenomen istoric.

Cei ce poartă răspunderea războiului antisovietic nu sînt numai făptuitorii direcți

www.dacoromanica.ro

— fasciștii hitlerişti, mussolinieni, japonezi sau quislingii lor —, ci întreaga reacțiune mondială dinainte de 1941, cu concursul căreia, deschis sau ascuns, criminalii fasciști au pregătit pe-ndelete și temeinic atacul antisovietic. Reacțiunea internațională a susținut fascismul, considerîndu-l mijlocul cel mai bun de a gîtui aspirațiile progresiste ale maselor populare.

Și care au fost rezultatele acestei politici fascisto-reacționare ?

Reacțiunea mondială, în apărarea unor privilegii ale monopolismului imperialist, a încercat să oprească cursul evoluției sociale, să întoarcă roata istoriei. Războiul a dovedit însă că această călcare a legilor nu poate rămînea nepedepsită și evoluția socială nu poate fi împiedicată.

Fascismul a „naufragiat" în cele din urmă. Teoreticienii lui sînt astăzi scoși în afara legilor în zdrobitoarea majoritate a țărilor, practicienii lui sînt criminali de război, cei mai mulți desființați fizicește. Forțele progresiste ale democrației au triumfat asupra forțelor întunecate ale fascismului. În afara Uniunii, au apărut democrații noi, democrații populare, unde fascismul e înfrînt definitiv.

Dar dacă fascismul e-n agonie, forțele reacțiunii internaționale n-au dispărut ; capitalismul monopolist contemporan și-a reluat armele războinice. Ofensiva acelor cercuri reacționare de peste ocean, concretizate în noua „doctrină" Truman, încurajează pe reacționarii de pretutindeni, agitînd spectrul unui nou război.

Spania, Grecia, Turcia, China, Indochina și Indonezia sînt numai cîteva insule în care reacțiunea mondială stăpînește în parte sau în total. [...]

În fața acestei primejdii se ridică însă mai uriașe forțele democrației mondiale, care au

www.dacoromanica.ro

un pilon de nezdruncinat în Uniunea Sovietică, în statele noilor democrații populare și peste tot în forțele progresiste, organizate în partidele muncitorești — comunist și socialist —, în unele țări pe cale de unificare, sau în diferite partide care cuprind mase largi de țărani, pături mijlocii sau intelectuali progresiști.

Popoarele își iau mereu destinele în mîinile proprii. Ele nu vor să se mai repete calamitățile războiului și luptă prin toate căile pentru organizarea păcii, unei păci durabile, veșnice.

Organizațiile noi mondiale pe linia asociației de state — astăzi O.N.U., și mai ales organizațiile de masă mondiale, ca Federația Femeilor Democrate sau Tineretul mondial democratic — sînt garanții că politica nouă de pace va duce la împiedicarea unui nou măcel.

Politica noilor conducători ai poporului român se situează pe linia de prietenie cu vecinul său de la răsărit, de bună înțelegere cu toți vecinii, cum au dovedit acordurile și vizitele recente la Budapesta, Belgrad și Sofia ale diferitelor echipe ministeriale în frunte cu însuși primul ministru al țării.

La cea de-a șasea aniversare a odiosului război antisovietic, perspectivele sînt altele și nădejdea noastră în construirea unei păci durabile este caldă și justificată.

„NAȚIUNEA" din 23 iunie 1947

LIBERTATEA PRESEI ÎN ROMÂNIA

În cursul ultimelor decenii, istoria presei românești a fost departe de-a urma o linie dreaptă. O infimă parte numai a cotidianelor și hebdomadarelor exprima, pînă la instaurarea dictaturii regale în 1938, aspirațiile maselor populare și justele lor revendicări.

www.dacoromanica.ro

Odată cu apariția mișcărilor totalitare și dictatoriale, ziarele au suferit presiuni care împiedicau buna lor apariție și difuzare.

Din 1938 nu numai că presa democratică a fost supusă permanent unui regim vexatoriu (piedici la difuzare, cenzură severă și totală), dar s-a ajuns pînă la complecta suprimare, iar redactorii și personalul tehnic au fost supuși urmăririlor și persecuțiilor.

Ziare ca „Dimineața" („le Matin"), „Adevărul" („la Verité"), „Jurnalul" („le Journal") și reviste ca „Cuvîntul liber" („la Libre parole") au fost pur și simplu suprimate de regimurile dictatoriale, în timp ce personalul lor a fost lăsat să moară de foame sau condamnat la închisoare sau dus în lagăre de concentrare.

Dimpotrivă, presa de dreapta și extremă dreaptă, aservită și monopolizată permanent de guvernele dictatoriale, s-a bucurat de o libertate totală de exprimare, care corespundea opresiunii pe care o servea.

După dărîmarea dictaturii fostului mareșal Antonescu, o schimbare totală s-a produs în aspectul presei române. Ziarele care susținuseră deschis dictatura și colaborarea cu Germania au trebuit să-și înceteze apariția.

„Denazificarea" presei, conform art. 16 al Convenției de armistițiu, s-a realizat riguros. O comisie de operație a judecat cazul a 111 ziariști colaboraționiști, eliminînd pe 51 din ei pentru totdeauna și suspendînd activitatea altor 56 pe termene mai mult sau mai puțin lungi. Nouă din cei din prima categorie au fost condamnați la pedepse grele de către Tribunalul Poporului.

Un mare număr de ziare și ziariști cu totul noi au apărut, schimbînd în chip grăitor imaginea ziaristicii românești, care trăiește astăzi sub un alt regim, acela al libertății.

www.dacoromanica.ro

Cu toate dificultățile economice și urmările războiului, îndeosebi reducerea producției de hîrtie în România, 26 de cotidiane apar azi la București, din care 17 sînt independente, 6 guvernamentale și 3 ale opoziției. Mai trebuie de adăugat 10 buletine de presă, 37 reviste săptămînale, 24 reviste bilunare și un mare număr de publicații lunare sau trimestriale etc., totalul publicațiilor periodice în România ridicîndu-se astfel la mai mult de 300.

Cele zece partide politice românești existente azi au fiecare cîte un organ la București. Cîteva fracțiuni mai puțin puternice nu pot susține un cotidian.

Presa partidelor care alcătuiesc guvernul prezidat de dr. Petru Groza nu se bucură de vreun privilegiu special.

Partidele politice care alcătuiesc guvernul, la care trebuie adăugată Confederația Generală a Muncii, dispun de următoarele ziare la București :

1. „Drapelul" („le Drapeau"), Partidul național liberal Gheorghe Tătărăscu.
2. „Dreptatea nouă" („Justice nouvelle"), Partidul național țărănesc Anton Alexandrescu.
3. „Frontul plugarilor" („le Front des agriculteurs"), partidul purtînd același nume.
4. „Națiunea" („la Nation"), Partidul național popular.
5. „Libertatea" („la Liberté"), Partidul social-democrat.
6. „Scînteia" („l'Etincelle"), Partidul Comunist Român.

Cele trei partide ale opoziției dispun fiecare de un organ cotidian ce apare la București :

1. „Liberalul", Partidul național liberal Brătianu.
2. „Dreptatea" („la Justice"), Partidul național țărănesc Iuliu Maniu.

www.dacoromanica.ro

3. „Aurora“ („l'Aurore“), Partidul țărănesc democrat dr. Lupu.

Partidul național țărănesc Maniu publică, în afară de cotidianul amintit, trei publicații săptămînale : „Dreptatea satelor“, „Țărănismul“ și „Tribuna Transilvaniei“.

Opoziția numără în total 17 publicații oficiale.

În afara celor șase publicații menționate apărînd în capitală, opoziția mai scoate zece organe în provincie.

Mai sînt de asemeni editate alte jurnale, care, fără să proclame apartenența lor politică, sînt de fapt organe locale ale partidelor de opoziție.

Presa independentă acordă de asemeni într-o măsură egală atenția sa pentru toate problemele și toate manifestările, atît opoziției, ca și partidelor democratice ; presa opoziției se bucură de același regim ca și-ntreaga presă.

E drept că există o cenzură a presei în România, dar ea se trage din art. 16 a Convenției de armistițiu.

Politica internă și economică, ca și orice altă problemă, sînt dezbătute liber. În fiece zi se pot citi în oficioasele partidelor de opoziție ca și-n presa independentă discuții și critici la adresa guvernului, articole de ideologie a partidelor ce compun opoziția și chiar atacuri personale, fără ca să se întreprindă cea mai mică măsură administrativă de restricție. Atacurile cele mai violente îndreptate împotriva șefului guvernului sau a miniștrilor se pot găsi în numeroase articole ale celor două organe ale opoziției : „Dreptatea“ și „Liberalul“.

Presa naționalităților conlocuitoare este de asemeni bine reprezentată ori se bucură de o libertate totală, oricare ar fi culoarea sa politică.

www.dacoromanica.ro

Astăzi, sub guvernarea Blocului partidelor democratice, presa naționalităților conlocuitoare beneficiază în chip real de deplină libertate, pentru că ea poate să apară în limba maghiară, sîrbă, germană, evreiască.

Astfel, maghiarii dispun la Arad, Alba Iulia, Brașov, Cluj, Timișoara și-n alte orașe de 28 ziare politice și de informații sau de ziare religioase în limba maghiară.

Toate comunitățile etnice ale României au presa lor liberă și independentă și guvernul nu se gîndește să le aducă nici cea mai mică atingere. Faptul a fost recunoscut de marile puteri la Conferința de pace de la Paris.

Apărarea drepturilor profesionale ale redactorilor ziarelor și revistelor constituie de asemeni un capitol pe care România de astăzi democratică nu l-a neglijat. Statul a înțeles să se ocupe de situația materială și morală a ziariștilor, asigurîndu-le prin contracte de muncă apărarea drepturilor lor de autori, de pensii de bătrînețe, de case de odihnă și de alte numeroase avantagii, creîndu-le astfel condiții de viață corespunzătoare dezvoltării democrației românești.

Pe timpul anilor numeroși ai dictaturii și ai războiului care s-a abătut asupra lumii, românii au fost izolați de civilizația europeană. Cititorii fideli ai marilor cotidiane și periodice ale continentului nostru, iubitorii de literatură trebuiau să se mulțumească cu producțiile axei și ale imitatorilor lor autohtoni.

Dar, imediat după instaurarea regimului democratic și a îmbunătățirii mijloacelor de comunicație, granițele au fost imediat deschise, lăsînd să pătrundă în țara noastră un bogat material documentar și de informație.

Considerînd pe drept cuvînt ca unul din mijloacele cele mai rapide mijloace de informație, presa se bucură de o favoare specială în România.

www.dacoromanica.ro

Cînd parcurgi principala arteră a Bucureștiului, faimoasa „Calea Victoriei", privirea ți se îndreaptă și spre chioșcurile de ziare. Pe afișe figurează titluri în toate limbile europene : franceză, engleză, rusă, germană, ungară etc. Și, dacă vechile titluri provoacă cîteodată lectorilor amintiri plăcute dinainte de război, cele noi arată că s-a schimbat ceva în țările eliberate de jugul hitlerist.

Pe rînd, cititorii cumpără ziarele și revistele, sînt unii vechi abonați, alții care vor să-și procure ziarele cele mai noi.

În afara periodicelor sovietice publicate în limbi străine, ca „Moscou News", „New Times", „Internationale Littérature", care sînt citite cu interes deoarece au fost tot timpul interzise în România pînă la 23 August 1944, ziarele străine cele mai căutate sînt incontestabil cele ale presei franceze.

Faptul nu este greu de explicat, deoarece de mai bine de un secol românii au fost sub influența culturii franceze, foarte apropiată prin mentalitate, apropiere de limbă și prin structura intelectuală a țării noastre.

Toți negustorii de ziare mi-au vorbit despre dificultățile întîmpinate pentru servirea publicului foarte dornic. Printre cotidianele cele mai citite pot cita : „le Soir", „l'Humanité", „Combat", „le Parisien libéré" etc.

Revistele au de asemeni lectori credincioși : „les Nouvelles litéraires", „les Lettres françaises", „la Marseilleise", „Opéra", „Action", „Europe", „Arches", sau revistele feminine : „Votre amie", „Femmes françaises" și „Elle".

Peste orice deosebiri politice și ideologice, românii au rămas credincioși admirației și dragostei pe care le poartă culturii franceze.

Cu privire la vînzare, presa engleză ocupă locul doi. Este însă greu de procurat în comerț din cauza greutăților de transport. De aseme-

www.dacoromanica.ro

nea este mai puțin accesibil marelui public, puțin familiarizat cu limba engleză.

Totuși, ziare ca „Times", „News Cronicle", „Daily Herald", „Daily Express", „Daily Worker" sau periodicele „Picture Post", „London New", „Economist" și „Tribune" se epuizează repede.

Ziarele și periodicele americane se obțin și mai greu, tot din cauza dificultăților de transport.

O altă țară, Elveția, se bucură de asemenea de favoarea publicului, datorită ziarelor „La Gazetta de Lausanne", „Journal de Genéve", „l'Illustré" și „Die Lupe".

Un fenomen interesant îl constituie apariția presei democratice austriece. Ziare ca „Die Presse", „Neues oesterreichische Zeitung", „Wiener Welt" și „Die Woche" sînt citite de un mare număr de români cunoscători ai limbii germane.

Dorind să fie la curent atît cu știrile politice, cît și cu noutățile literare ale lumii întregi, publicul nostru așteaptă cu nerăbdare normalizarea situației internaționale și ca România să-și reia locul oficial printre Națiunile Unite.

Revistele și jurnalele străine, care se găsesc de obicei la chioșcurile din „Calea Victoriei", simbolizează întreaga libertate acordată culturii și presei, publicul putînd să-și satisfacă interesul pe care-l poartă vieții internaționale sub toate manifestările sale.

Toate aceste ziare, toate aceste reviste constituie în același timp o excelentă replică minciunilor pe care anumite persoane de reacredință le colportează cu plăcere referitor la pretinsa „cortină de fier".

Franța poate să judece aceste invențiuni la justa lor valoare. Poate fi sigură că noua Românie rămîne credincioasă vechii sale prietenii pentru marele popor francez, al cărui geniu îl admiră și la siguranța căruia ea vrea să

www.dacoromanica.ro

colaboreze în cadrul strictei uniuni cu cele patru mari puteri.

„FRANCE-ROUMANIE" (Paris) din iulie 1947

DEMOCRAȚIILE POPULARE

I

S-a putut observa în ultima vreme că se abuzează de termenul de democrație. Acest termen este întrebuințat de oricine, chiar atunci cînd în spate se ascund interese meschine ce nu au nimic comun cu poporul.

De fapt astăzi avem o neodemocrație, ceea ce înseamnă o reînviere a democrației, o tendință a poporului de a-și conduce singur destinele, de a-și apăra drepturile pe care i le dă munca și interesele ce decurg din ea.

Etimologicește „democrație" vine de la cuvintele grecești „demos" și „cratos", care înseamnă, primul, popor și, al doilea, conducere, deci conducerea poporului. Extinzînd sfera noțiunii, înțelegem prin democrație conducerea poporului prin reprezentanți aleși de popor pentru popor.

Istoria cunoaște mai multe epoci în care poporul a luat conducerea în mîinile sale. Dar aceasta a fost trecătoare, pentru că atunci condițiile necesare acestui fapt nu erau îndeajuns de coapte. Poporul nu avea conștiința puterii sale, iar luarea puterii nu era decît o răbufnire populară, o revoltă împotriva clasei conducătoare ; aceasta din urmă avea și educația politică și metodele pentru sprijinirea formei de stat corespunzătoare intereselor sale și ale apărării acestora.

În antichitate, frații Tiberius și Caius Gracchus, în secolul al II-lea î.e.n., ajutați de popor, au cucerit stăpînirea Romei, dar au pierdut imediat conducerea și viața, condițiile sociale nefiindu-le favorabile.

www.dacoromanica.ro

În secolul al XIV-lea, la Roma, Cola Rienzi îndepărtează stăpînirea papei și a nobilimei romane cu ajutorul mulțimii, dar pentru scurtă vreme.

În timpul revoluției franceze, Babeuf, considerat ca un precursor al comunismului, a încercat să înscăuneze domnia poporului, dar a trebuit să plătească cu capul această îndrăzneală.

După căderea împăratului Napoleon al III-lea, s-a instituit Comuna din Paris la 1871. A fost o reacție populară împotriva trădării conducătorilor care au pactizat cu ocupanții. Dar și această încercare a fost înăbușită în sînge de armatele lui Thiers, mișcarea socialistă fiind extrem de slabă.

În 1905, în timpul revoluției din Rusia, s-au alcătuit primele Soviete de muncitori, țărani și soldați. Forma aceasta a reușit astăzi, dar atunci n-a avut condiții să se impună.

Același lucru s-a întîmplat și cu republica sovietică din Ungaria din 1919, republică care a fost desființată.

La noi, revoluția de la 1848 din Muntenia, inițiată și tradusă în fapt de tineri cărturari cu vederi largi, progresiste, a reușit să instituie o locotenență domnească și să pună un guvern provizoriu. Dar moșierii conservatori, care nu se puteau împăca cu gîndul că ar putea pierde moșiile în folosul țăranilor, au reușit prin uneltiri în afară să desființeze guvernul popular și să trimeată în surghiun pe toți membrii lui. După cum se poate vedea, toate încercările democratice au fost stinse de la început. Cauza a fost că nu erau destul de coapte condițiile revoluției.

Prin condiții obiective se înțeleg condițiile economice ce stau la baza organizării sociale și, prin urmare, se reflectează și în orînduirea politică.

www.dacoromanica.ro

Şi aceste condiţii nu erau favorabile democraţiei aşa cum o înţelegem noi astăzi. Trebuia să se treacă prin alte forme, care, după ce vor fi imprimat omenirii un anumit progres, urmau să fie înlocuite prin alte forme corespunzătoare evoluţiei.

Întreaga evoluţie istorică a omenirii se bazează pe schimbările care s-au făcut în raporturile de producţie ce alcătuiesc condiţiile materiale de viaţă, adică structura de bază a unei societăţi. Acestei structuri îi corespund o serie de forme politice şi spirituale, care alcătuiesc suprastructura societăţii şi care variază odată cu prefacerea structurii. Istoria omenirii nu este altceva decît o continuă schimbare a structurii materiale în acelaşi timp cu evoluţia suprastructurii ideologice, din care forma politică este o parte.

Cele trei mari evuri ale istoriei omenirii, antic, medieval şi modern, se caracterizează prin raporturile de clasă între robi şi proprietari în antichitate, şerbi legaţi de pămînt şi nobili feudali în evul mediu, capitalişti şi salariaţi în epoca modernă burgheză.

Istoria cunoaşte patru forme pe care le-a îmbrăcat democraţia : antică, liberală, populară şi sovietică.

Vom arăta în ce constă fiecare din aceste forme, insistînd asupra democraţiei populare.

*

Democraţia antică îşi are prototipul în organizarea cetăţii greceşti Atena.

Faptul că cetăţenii oraşului făceau comerţ a dus la oarecare lărgire a spiritului politic, derivat din tendinţe de apărare a intereselor materiale.

Cetatea îşi împărţise distinct cetăţenii : deoparte era poporul atenian, băştinaş, care avea toate drepturile, iar de cealaltă parte robii,

www.dacoromanica.ro

asupra cărora cetățenii liberi aveau dreptul de viață și de moarte. În concepția democraților atenieni, robii nu erau considerați ființe omenești, ci mai degrabă lucruri ce puteau fi vîndute.

În timpul lui Pericle, democrația s-a găsit în epoca de înflorire. Discuțiile politice, apărarea intereselor se făcea în agora, unde fiecare cetățean liber avea dreptul să-și expuie părerile, de care de cele mai multe ori se ținea seama, de unde și marea dezvoltare a oratoriei la grecii antici.

O altă formă de democrație a fost aceea din timpul republicii romane. Structura socială aici o alcătuiau agricultorii, spre deosebire de negustorii atenieni.

Poporul reușește la un moment dat să-și impună punctul său de vedere. Și avem o organizare de stat bazată pe o înaltă magistratură, alcătuită din doi consuli și doi tribuni. Dualitatea în funcția respectivă era necesară pentru a se putea controla activitatea consulului sau tribunului respectiv.

Discuțiile se duceau în for. Tot aici era întreaga viață a cetății. Forul era un centru politic, dar și unul juridic, economic etc.

Republica este înlocuită de imperiu, care în cele din urmă decade.

Urmează apoi o epocă de frămîntări, de zămisliri de popoare, a feudalității, bazată pe proprietatea de pămînt, pe raporturi de iobăgie.

Dorința de îmbogățire a marilor monarhii, dezvoltarea comerțului prin descoperiri de noi teritorii, care erau tot atît piețe de desfacere, duce la ridicarea de cetăți comerciale, mici centre industriale, dezvoltarea meșteșugurilor. Pe scurt, se creează și se dezvoltă burghezia.

Burghezii nu se puteau împăca cu absolutismul monarhic și nici cu nobilii și clerul, ce-și apărau privilegiile lor.

www.dacoromanica.ro

Ajungem în perioada democrației liberale sau parlamentare, care se caracterizează prin apariția ideilor de libertate, egalitate și fraternitate, prin concretizarea raporturilor de forțe în constituții, prin apariția libertăților de presă, cuvînt, întrunire etc. și prin apariția vieții parlamentare cu diferite partide politice.

Dezvoltîndu-se marele capital, se dezvoltă și o nouă clasă, care este clasa producătoare, muncitorimea salariată, cunoscută și sub numele de proletariat, prin situația proastă materială.

Proletariatul are condiții minime de viață, atît numai ca să poată trăi de la o zi la alta, muncitorul fiind legat de meseria pe care o face, de fabrica la care lucrează. Cultura lui este limitată numai la profesie, atîta cît să poată mînui o mașină sau o unealtă.

În ce privește libertățile atît de trîmbițate de democrația liberală, ele au fost o parodie pentru muncitori, iar în epoca imperialismului monopolist s-a ajuns la dictatura fascistă cu înlăturarea tuturor libertăților.

II

După primul război mondial își făcuseră drum larg ideile progresiste. Marele capital își vedea primejduite interesele. Atunci a luat naștere, sprijinit de el, fascismul.

Expresie a păturilor celor mai reacționare, fascismul, sub diferitele lui nume, reușește să se impună în diferite țări din Europa, întronînd o adevărată dictatură. Orice libertate a încetat să mai existe, iar poporul trăiește momente de împilare și teroare.

Fascismul a căutat însă spații noi pe care să se întindă și atunci a declanșat războiul.

În timpul războiului, în diferite țări europene, forțele democratice s-au strîns, drept ex-

www.dacoromanica.ro

presii ale tuturor claselor sociale lovite în interesele lor de viață, în interesele naționale. Au luat naștere noi forme politice, ca, spre exemplu, „Frontul patriei" bulgar, „Frontul național democrat" etc., o întreagă mișcare de rezistență pretutindeni unde s-a întins dominația fascistă.

Războiul a adus trădarea claselor dominante. Cei care pînă acum se mulțumeau să manevreze din umbră, în momentul în care au văzut că interesele lor sînt periclitate, iar pe altă parte găsind în materialul de război rentabilitatea pentru capital, au îmbrățișat fascismul în detrimentul poporului.

Mica burghezie se vedea fără sprijin, spoliată, și de aceea a început înclinarea către o apropiere de proletariat.

Intelectualii, care au fost totdeauna o masă de manevră în mîna capitaliștilor, au început să vadă realitatea, s-o înțeleagă și să lupte pentru interesele celor umiliți.

Țăranii ajung și ei la concluzia că nu servesc decît drept carne de tun, că se jertfesc pentru interesele moșierimii, iar întorși acasă se găsesc în aceleași condiții mizere de trai.

Și chiar o parte a clasei capitaliste, industriași cinstiți, loviți prin exproprierea ocupanților hitleriști, s-au alăturat forțelor populare, înțelegînd nevoile vremii.

Acestea au fost premisele ce-au stat la baza închegării fronturilor populare de luptă, care au devenit fermenții democrațiilor populare.

Natural că democrația populară are un caracter general, dar diferă după realitățile din fiecare țară. S-ar putea, între altele, grupa în două categorii : țări cu bază industrială accentuată, ca Cehoslovacia și Polonia, sau cu bază agrară, ca România și Bulgaria, de pildă.

Democrația populară înseamnă o formă de conducere de stat care are drept temei conducerea poporului prin popor. Se elimină benefi-

www.dacoromanica.ro

ciarii muncii altora ; marii moşieri sînt înlăturaţi definitiv, iar marii industriaşi îşi văd beneficiile controlate spre binele şi folosul întregii naţiuni.

Regimul social al acestor state se deosebeşte de toate regimurile cunoscute pînă acum ; se deosebeşte şi de regimul sovietic, unde domnesc raporturile socialiste, cu înlăturarea completă a exploatării omului de om.

Proprietatea particulară nu e abolită ; este întărită. Marea proprietate este desfiinţată.

Dar, cunoscîndu-se deficienţele micilor proprietăţi, care nu au posibilitate de a cultiva intensiv, s-au creat cooperative de producţie, ca şi o întreagă dezvoltare a spiritului de conlucrare în comun.

Nu este exclusă iniţiativa particulară. Dar capitalului i se dă rolul său adevărat : un rol creator şi nu unul speculativ.

Concretizînd în cîteva linii, caracterele esenţiale şi comune ale democraţiilor populare de azi ar fi următoarele :

1 Proprietatea particulară asupra mijloacelor de producţie continuă să existe, alături de proprietatea particulară a mijloacelor de existenţă.

Această proprietate a mijloacelor de producţie este limitată în exploatarea ei prin controlul statului şi al organizaţiilor muncitoreşti, control mult mai eficace ca-n democraţia burgheză liberală, şi astfel aproprierea plusvalorii de către capitalişti e mult mai redusă.

2 Etatizarea sau naţionalizarea unei bune părţi din întreprinderile mari, în care capitalul financiar joacă un rol important : bănci, mine, căi de comunicaţii, uzine şi fabrici. Caracterul de exploatare al marelui capital este limitat, dacă nu desfiinţat chiar. În multe cazuri, etatizarea s-a făcut fără compensaţii, ceea ce înseamnă o adevărată revoluţie economică, deosebindu-se fundamental de naţionalizările din

www.dacoromanica.ro

statele capitaliste, unde s-au acordat compensații complecte posesorilor de acțiuni.

La acest fapt a servit mult trădarea din partea capitaliștilor, care s-au dat cu nemții și slugile lor.

3 Sectorul comercial a fost mai puțin atins în democrațiile populare, întrucît caracterul particular se păstrează mai larg. S-au luat însă măsuri de stat prin legi de control al creditelor ca să nu meargă la speculațiuni, legi contra speculei, iar în ce privește comerțul exterior el este aproape în întregime controlat de stat. Pentru înlesnirea consumatorului și înlăturarea intermediarului prea speculant s-a dat o deosebită dezvoltare mișcării cooperatiste, încurajată și ea foarte mult de stat.

4 Naționalizarea pămîntului marilor moșieri și reducerea proprietății mari agrare pînă la 30—50 ha, ceea ce înseamnă, prin împroprietărirea țăranilor, întărirea proprietății mici și mijlocii agrare. [...]

Un caracter nou al reformei agrare — România, Ungaria, Polonia îndeosebi, țări cu latifundii pînă ieri — este că ea s-a făcut efectiv, adică de jos în sus, de către țăranii înșiși, rolul conducătorilor de stat fiind mărginit a ordona această mare reformă. Astfel, reforma nu apare ca un dar al claselor dominante — vezi reforma escamotată din România după primul război mondial — și caracterul ei este acum definitiv.

Clasa proprietarilor de pămînt n-a fost însă desființată, căci i-au mai rămas multe bunuri ; rolul politic însă i-a slăbit mult și statul democratic popular are grijă să apere pe țărani prin tot felul de legi și prin încurajarea organizațiilor politice țărănești.

5 Lupta de clasă n-a dispărut. Ea este întreținută de foștii proprietari funciari, care amenință pe țărani c-au „furat" pămîntul și, rămași în multe sectoare ale administrației, în-

www.dacoromanica.ro

treţin o atmosferă ostilă noului regim. În unele părţi organizează acţiuni teroriste. Capitaliştii mai deţin bune părţi din industrie şi comerţ şi, profitînd de scăderile producţiei, organizează bursa şi piaţa neagră, prin care caută să gîtuie viaţa economică şi să creeze o atmosferă de nemulţumiri.

6 Democratizarea statului este cea mai esenţială caracteristică a suprastructurii politice a noilor democraţii. Acces liber la conducere îl au acum reprezentanţii tuturor categoriilor sociale, inclusiv şi-ndeosebi muncitorii, care au schimbat astfel celulele din închisori cu fotolii ministeriale spre binele naţiunii întregi.

Vechea birocraţie se schimbă — e drept, în unele state, ca-n România de pildă, foarte greu —, dar totuşi funcţionarii sînt acum puşi în serviciul poporului [...]. În şcoală pătrund ideile noi pedagogice şi se tinde către democratizarea învăţămîntului cu toate greutăţile materiale. Dar mai ales armata suferă prefaceri fundamentale. Ea devine pretutindeni armata poporului.

7 Politica economică tinde către consolidarea sectorului naţionalizat prin măsuri de stat care să ducă la creşterea producţiei, la apărarea clasei muncitoare prin legi şi asigurări sociale ; prin creşterea producţiei se măreşte avutul naţional şi se ridică nivelul de trai al întregului popor. Planificarea este un mijloc de reorganizare a producţiei, planificare mai modestă, am putea spune, căci se deosebeşte de adevărata planificare ce se-mplineşte în statul socialist. În aceeaşi ordine de idei intră şi măsurile de încurajare a ţăranilor prin crearea de către stat a centrelor de maşini agricole şi tot aparatul de lucrat pămîntul, pe care ţăranul singur nu şi-l poate procura.

8 Statele noilor democraţii sînt republici populare, desfiinţîndu-se monarhiile, întrucît capii încoronaţi au trecut de partea duşmanilor

www.dacoromanica.ro

poporului în timpul dominației hitleriste și a războiului. [...]

10 Aceste republici sînt parlamentare, cu larg sufragiu universal, exceptați fiind numai trădătorii și fasciștii, dar reacționarilor păstrîndu-li-se dreptul electoral. Toate libertățile sînt asigurate prin largi constituții. Despărțirea celor trei „puteri" în stat nu este atît de categorică ; dimpotrivă, este o și mai strînsă legătură între executiv și legislativ, uneori șeful statului fiind președintele parlamentului.

11 Drepturile tuturor categoriilor sociale sînt apărate de partidele respective, exponenții firești politici ; apar acum adevărate partide țărănești prin organizarea de jos în sus a plugarilor, păturile mijlocii și intelectualii se organizează în partide democratice, care conlucrează sincer cu partidele muncitorești și țărănești ; cele două partide muncitorești, între care partidul comunist are aproape peste tot întîietatea, s-au unit într-un puternic front unic muncitoresc. [...]

Astfel a apărut o nouă democrație, pe drept cuvînt denumită populară, care înseamnă un pas înainte pe calea progresului istoric și căreia trebuie să integrăm cît mai adînc și țara noastră.

„NAȚIUNEA" din 12 și 13 iulie 1947

BASTILIILE TREBUIESC NĂRUITE

Marea revoluție franceză, ca toate evenimentele istorice răsunătoare, nu se situează în timp limitat ; multe din aspectele ei sînt cvasiactuale, din desfășurarea ei se pot trage concluzii utile și azi.

Ziua de 14 iulie 1789 poartă semnificația unui fapt istoric precis : dărîmarea Bastiliei, acea

www.dacoromanica.ro

fortăreață-închisoare atît de înfiorătoare din centrul Parisului absolutist, situată, în același timp, în mijlocul unui cartier de oameni săraci și chinuiți. Era o vecinătate fatală.

Și după cum Bastilia a figurat ca un simbol al despotismului și bunului plac în veacul al XVIII-lea pentru Paris și-ntreaga Franță, dărîmarea Bastiliei devine pentru toată lumea un simbol al libertății.

Tot așa după cum cîntecul primului regiment popular din Marseille devine curînd un marș al revoluției și apoi al tuturor luptelor pentru libertate din Franța și apoi din întreaga lume, ziua de 14 iulie devine zi națională pentru poporul și statul francez, iar numele Bastiliei trece granițele contemporaneității și ale Franței, devenind unul din simbolurile luptelor pentru progres.

Marea revoluție franceză, în care 14 iulie înseamnă o dată importantă, este rezultatul frămîntărilor provocate de burghezia revoluționară, care-n continua dezvoltare din veacurile XII-XIII ca forță economică simte nevoia de a scutura regimul politic al feudalității ce-i stătea în cale și de a prelua puterea în stat pentru acomodarea unei suprastructuri cu realitățile structurale, în care avea de acum cuvîntul hotărîtor.

Dar burghezia franceză nu putea să-ndeplinească ea singură toate faptele materiale ale unei atît de profunde prefaceri, cînd trebuiau măturate și absolutismul regal, și nobilii cu privilegiile lor feudale, și clericalismul beneficiar.

Clasa burgheză primește un aliat: aceasta era populația săracă din orașe, îndeosebi masele pariziene, alcătuite din mici meseriași, intelectuali săraci, muncitori din manufacturi și primele uzini, într-un cuvînt „poporul", atît de pitoresc și just denumit „sans-culottes".

www.dacoromanica.ro

Ludovic al XVI-lea fusese silit să convoace statele generale, al căror deputați nu erau încă republicani. Reformele pe care le cereau nu erau atît de profunde. Din greșeala monarhiei, lucrurile sînt împinse mai departe decît intenționau chiar deputații adunați la Paris. Forța își spune cuvîntul ; poporul din Paris intră în scenă.

Camille Desmoulins ține cuvîntări mulțimii de pe zidurile de la Palais Royal ; la 13 iulie apar o municipalitate revoluționară, o miliție civică, un Comitet permanent al capitalei. La 14 iulie poporul merge asupra Bastiliei într-un elan puternic. Părea un act de nebunie, căci Bastilia era întărită și bine păzită. Dar elanul mulțimii e mai puternic ca orice fortăreață ; după patru ore de luptă, garnizoana capitulează, zidurile sînt dărîmate și pînă a doua zi n-a mai rămas o singură piatră din vechea închisoare. Un strigăt de triumf străbate Parisul, Franța ; o cutremurare își trimite ecoul peste Europa uimită, peste mări și oceane.

Nu se poate vorbi încă în această epocă de o clasă muncitoare organizată. Există fabrici, deci salariați ; dar aceștia nu au încă o conștiință de clasă. Apar mișcări muncitorești în preajma revoluției, ca acelea de la fabrica „Reveillon" din aprilie 1789 sau de la Rouen în vara aceluiași an, dar sînt lipsite de unitate. Teoriile vagi comuniste ale lui Morelly sau Mably sînt încercări izolate și fără influență. Babeuf este un genial precursor, dar un precursor. În primul rînd, pricina era firească prin lipsa condițiilor obiective : concentrarea capitalistă nu se efectuase încă.

Totuși, muncitori, meseriași și mici burghezi scoboară în stradă în tot cursul marii revoluții și prin sîngele lor se realizează gîndirea burgheză, pe trupurile lor jertfite se înalță un nou edificiu, care va încerca să-i strivească. Rolul lor istoric se va mărgini în această epocă

www.dacoromanica.ro

să transfere puterea din mîna dușmanilor lor cei mai mari în mîna adversarilor lor cei mai apropiați, după expresia lui Marx.

Cu ajutorul „proletariatului" parizian s-a înfăptuit 14 iulie. Chiar dacă roadele căderii Bastiliei le exploatează alții mai tîrziu în pofida tocmai a eroilor de pe scenă, faptul rămîne o glorie în patrimoniul autorilor și-un exemplu viu de-a lungul unui veac și jumătate.

*

Burghezia se dezvoltă rapid odată cu introducerea sistemului capitalist în raporturile economice, și din clasă opresată, sau oricum lipsită de privilegii, devine ea însăși clasă dominantă, opresoare pentru masele de muncitori salariați. Revoluția se poate spune c-a fost făcută nu pentru eliberarea muncii, ci pentru exploatarea ei în condiții mai avantajoase.

Noi raporturi de producție se stabilesc. Clasa burgheză, factor de progres, devine marea burghezie capitalistă, care în sistemul capitalist, și-n deosebi în ultima epocă, aceea a imperialismului monopolist, se transformă în factor reacționar, în element de regres, fermentator de războaie, deținător de noi Bastilii.

Locul ei în istoria luptelor pentru progres este luat de proletariat, care, sub conducerea elementelor cele mai conștiente organizate în partide muncitorești, devine factorul de progres istoric.

Revoluția rusă din 1917 și instaurarea regimului sovietic în Rusia pun temeliile unei noi societăți, societatea socialistă, în care Bastiliile nu mai au nici loc, nici rost.

Dominația fascistă temporară — stăpînirea celor mai reacționare vîrfuri ale clasei capitaliste, după definiția lui Gheorghi Dimitrov — duce, dimpotrivă, la o nouă înviere a spiritului

www.dacoromanica.ro

de libertate și la crearea unor noi forme statale, democrațiile populare, care se instaurează din Cehoslovacia pînă-n Albania, cu înlăturarea definitivă a vechilor Bastilii.

Care e situația în Franța împrejurărilor de azi ?

Lupta între vechile elemente reacționare și forțele noi populare, în fruntea cărora stau partidul comunist și Confederația Generală a Muncii, este în toi. Franța de azi este împinsă spre dreapta, a constatat Maurice Thorez la congresul recent de la Strasbourg. Complotul militar descoperit zilele acestea ilustrează perfect această afirmație.

Franța generoasă, Franța lui 14 iulie 1789, nu doarme însă. Și astăzi sînt valabile cuvintele lui Michelet de-acum un veac : „Spiritul său poate dormi în ea, dar e mereu întreg, gata totdeauna de-o viguroasă deșteptare".

Și ceea ce e adevărat pentru Franța e valabil pentru Europa întreagă, pentru lumea întreagă, căci tot mai mult se evidențiază o nouă conștiință, mereu trează și tot mai vie, care călăuzește omenirea spre întocmirea unor așezări de pace fără Bastilii.

Amintirea îndrăzneților de la 14 iulie 1789 trebuie întărită, idealurile lor popularizate în toate țările, pentru ca astfel sărbătorirea acestui fapt să corespundă menirii sale istorice.

„CONTEMPORANUL" din 11 iulie 1947

AMINTIRI DESPRE SPANIA

Am vizitat Spania pentru întîia oară în anul 1933, an plin de frămîntări politice. Nu era oraș mare sau mic în care întrunirile să nu se țină lanț ; zidurile caselor, pînă și statuile pu-

www.dacoromanica.ro

blice, erau pline de inscripții cu lozinci pline de entuziasm. Aceeași vioiciune plină de încredere în democrație o întîlnisem la toți delegații spanioli de la diferitele congrese internaționale : Amsterdam, Hamburg, Paris, de reuniuni împotriva războiului și împotriva fascismului.

În anul 1935, marea mișcare pentru realizarea Frontului popular are răsunet puternic în Spania, unde se realizează curînd unitatea organizațiilor democratice în acel „Frente popular", care reușește în alegerile din iarna 1936 și duce la formarea primului guvern cu adevărat republican și democrat din Spania. Evenimentul coincidea cu procesul antifasciștilor în fruntea cărora mă aflam și care s-a terminat cu trimiterea mea la închisoarea Doftana. Îmi aduc aminte cu cîtă emoție am aflat acolo, abia străbătînd printre zidurile închise, vestea izbucnirii rebeliunii lui Franco, pe care o urmăream din crîmpeiele de informații ce le smulgeam regimului cruntului „balaur".

Și așa, printre gratii, am aflat într-o zi din anul următor că bravii luptători din Brigada voluntarilor români au botezat unul din tunuri cu numele meu. Mi-am înfrățit dorul de luptă cu îndepărtații camarazi.

Am fost unul din susținătorii recunoașterii guvernului republican din refugiu, în calitatea de membru al guvernului român și cu mare plăcere am comunicat faptul personal președintelui guvernului spaniol, d-l Giral, cînd l-am vizitat la Paris.

Toate forțele democratice românești stau astăzi alături de Spania republicană, pe care vor susține-o pînă la victoria ei finală împotriva lui Franco și a tuturor susținătorilor franchiști.

„APĂRAREA" din 12 iulie 1947

www.dacoromanica.ro

Nu știu dacă există vreo țară în Europa a cărei viață politică să fie mai frămîntată ca aceea a Greciei contemporane. Numai în prima jumătate a veacului trecut, îndată după proclamarea independenței naționale la 1821, au fost aproape 50 de guverne mai mult sau mai puțin parlamentare ; în prima jumătate a veacului actual, Grecia și-a schimbat de cîteva ori regimul de stat, monarhie sau republică.

Niciodată însă în istoria contemporană a Greciei n-a existat o situație mai bizară, ca să fim indulgenți, ca cea de astăzi, cînd eroii eliberării naționale, partizanii antihitlerişti din munții și pădurile Eladei, să fie siliți, după o foarte scurtă perioadă de liniște, să se reîntoarcă în taberele abia părăsite pentru a continua lupta împotriva noilor ocupanți ai patriei lor.

Înconjurați de stimă din partea tuturor popoarelor, partizanii antihitlerişti din perioada războiului 1939—1945 din toate țările au fost chemați să ducă o nouă luptă, de reconstrucție a țărilor lor, să conducă destinele popoarelor lor : în Iugoslavia sau Polonia pînă-n depărtata Indonezie sau Vietnam. Și chiar acolo unde o parte din ei au fost îndepărtați de la putere prin intrigile reacțiunii internaționale, ca-n Franța, Belgia, Italia, cei rămași la cîrma statului n-au îndrăznit nici pe departe să treacă la măsuri similare celor din Grecia.

Trădătorii frontului național, de doi ani de zile călcînd în picioare angajamentele reînnoite solemn în ianuarie 1945, duc o luptă de exterminare împotriva forțelor naționale sincer democratice grupate în E.A.M. : de la comuniști la liberali democrați. Măsurile de represiune au mers crescînd zi de zi prin desființarea libertăților politice, dizolvarea organizațiilor muncitorești, procese monstruoase,

www.dacoromanica.ro

executări capitale, forme ale unei dictaturi sîngeroase, condusă de Tsaldaris şi Maximos, reacţionari notorii.

Astăzi reacţiunea, ţintind la desfiinţarea partidului comunist, mereu în fruntea luptelor de partizani, a trecut la crime făţişe. Pe aceeaşi măsură însă poporul răspunde teroarei, încurajînd şi susţinînd deschis pe conducătorii săi fireşti.

O altă notă specifică acestei bizarerii istorice este faptul că aliaţii de ieri ai luptătorilor pentru eliberare naţională sînt astăzi duşmanii cei mai crunţi ai celor ce au dus greul într-o cauză comună : lupta împotriva hitlerismului şi fascismului.

Englezii şi americanii, oameni politici şi forţe militare care s-au întîlnit cu partizanii în Creta şi-n celelalte insule, în văile Tesaliei şi ale Peloponezului, în acelaşi front antifascist, sînt astăzi susţinătorii cu bani şi arme, cu muniţii şi oameni ai inamicilor bravilor partizani greci.

Acest lucru nu mai este o bizarerie, ci o ruşine, pe care istoria astăzi o conseamnă şi mîine o va stigmatiza. Agenţii capitalismului monopolist, reacţionar, fermentator de războaie, se străduiesc să gîtuie un popor ce nu vrea să moară. [...]

Solidaritatea cu poporul grec este o datorie de onoare pentru oamenii liberi din lumea întreagă.

„APĂRAREA" din 21 iulie 1947

CONFERINŢA INTERNAŢIONALĂ A ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DE LA BRUXELLES

În a doua jumătate a lunii august s-a ţinut la Bruxelles o conferinţă internaţională sindicală a învăţămîntului în cadrele largi ale Fe-

www.dacoromanica.ro

derației Sindicale Mondiale, conferință de deosebită importanță atît pentru lumea educatorilor și a problemelor legate de renovarea învățămîntului, cît și pentru contribuția acestei categorii de muncitori intelectuali de anumită calitate la lupta de refacere materială și spirituală a omenirii.

Conferința de la Bruxelles are un mic istoric, ea încadrîndu-se în străduaniile pe care le depun organizațiile sindicale și conducătorii sindicaliști de pretutindeni de a introduce un spirit combativ în masa de muncitori manuali și intelectuali, un spirit de luptă pentru apărarea nu numai a intereselor profesionale ale salariaților, ci și pentru păstrarea marilor bunuri pe care progresul le-a adus omenirii, pentru pace și democrație.

Mai toate organizațiile muncitorești — cu rari excepții, cele americane, de tendințe ultrareformiste — sînt grupate astăzi în F.S.M. (Federația Sindicală Mondială); ea numără aproape 80 milioane de membri, constituind o forță mondială de nezdruncinat, un organism unitar și activ, am putea afirma stîlpul cel mai solid din toți pilonii pe care se sprijină astăzi O.N.U. în realizarea planurilor sale mari.

După o veche practică, muncitorimea este organizată și pe bază de breaslă, înainte de război existînd așa-numitele birouri profesionale internaționale, care s-au dovedit însă mai mult „birouri" decît organisme vii și au dispărut în timpul războiului și al dictaturilor fasciste. În locul acestor birouri s-a hotărît, chiar de la întemeierea F.S.M., în toamna anului 1945, crearea de „departamente" profesionale, care să se bucure de o autonomie completă în ce privește activitatea administrativă și profesională, dar să fie supuse în totul directivelor F.S.M. din punct de vedere politic.

La ultima ședință a Consiliului și a Comitetului central al F.S.M. de la Praga, în iunie

www.dacoromanica.ro

trecut, s-au pus la punct unele chestiuni referitoare la crearea departamentelor profesionale, după discuții între F.S.M. și vechile birouri profesionale, ce-au durat un an și jumătate.

S-a hotărît reducerea acestor departamente la 15 prin concentrarea diferitelor categorii de muncitori, învățămîntul fiind al XIII-lea departament. Au mai rămas, totuși, unele mici detalii de pus la punct și de aceea unele secții naționale, ca puternica Federație din Uniunea Sovietică, consideră ca crearea departamentelor să se efectueze imediat după clarificarea definitivă, ceea ce se va întîmpla în maximum 2—3 luni.

Conferința de la Bruxelles a avut la ordinea de zi a discuțiilor și problema departamentului respectiv, și de aceea lucrările sale s-au desfășurat sub auspiciile F.S.M., unul din președinții ședințelor fiind Schewenels, secretar general adjunct al F.S.M., însărcinat special cu crearea departamentelor profesionale.

Nevoia unității sindicale în cîmpul școalei s-a simțit încă demult. Înainte de două tabere organizatorice : sindicatele pe bazele obișnuite sindicale și luptînd alături de organizațiile muncitorilor manuali, și asociațiile, cum era la noi, sau „amicalele" din Franța, organisme de luptă formală și cu tendințe corporatiste. Însăși mișcarea sindicală nu era unitară : existau trei forme : I.T.E. („Internationale des travailleurs de l'enseignement"), în care intrau și slujitorii școalei din U.R.S.S., „Secretariatul profesional al învățămîntului", legat de Federația sindicală de la Amsterdam, cu tendințe reformiste, și un „Birou de educație" de la Geneva, o formație oficială fără ecou de masă.

Războiul și regimurile dictatoriale au doborît mai peste tot organizațiile de învățămînt ; suferințe comune au apropiat mai pe toți dascălii, și deosebirele de tactică și principii au

www.dacoromanica.ro

dispărut în focul luptei de rezistență națională, care a copt și mentalitatea sutelor de mii de educatori.

Astfel s-a putut ajunge la fericitul rezultat că, la Conferința internațională ținută în iulie 1946 la Paris și la care am participat în fruntea unei delegații de șapte membri, toate cele trei organizații mondiale să se dizolve și să se contopească sub conducerea unui comitet provizoriu în vederea creării unui nou organism internațional comun.

Conferința de la Bruxelles a însemnat un pas înainte pe acest drum, deoarece ea s-a ținut de comun acord cu Secretariatul F.S.M. și s-a aprobat regulamentul general al departamentelor profesionale. După propunerea, la redactarea căreia am avut cinstea de a contribui, a ales un nou comitet provizoriu din 15 persoane în loc de 9, vechiul comitet, în care s-au lăsat două locuri libere delegaților sovietici, comitet ce va deveni definitiv în momentul cînd Secretariatul F.S.M. va aproba crearea departamentului de învățămînt.

S-a ajuns la această soluție mijlocie deoarece nu se putea aștepta pînă la anul, căci profesorii nu se pot întruni decît în perioada vacanțelor, pentru că s-ar fi primejduit unitatea la care s-a ajuns în domeniul slujitorilor școlii.

La conferință au participat reprezentanți ai 15 mișcări naționale sindicale din America (Statele Unite, Mexic și Uruguay), Europa (din Franța și pînă în România) și din Vietnam; unii delegați s-au prezentat numai cu titlul de observatori (Anglia) pînă la crearea definitivă a departamentului. Lucrările au fost fructuoase și sub raportul altor discuții. S-a tratat problema salarizării, arătîndu-se că peste tot, cu excepția Elveției, salariile n-au ajuns cifra din 1938 și deci se impune o luptă hotărîtă, cu

www.dacoromanica.ro

sprijinul întregii mişcări sindicale, pentru realizarea unui standard mai ridicat.

S-a discutat problema prelucrării tineretului din Germania, unde o comisiune de dascăli francezi, în misiune specială, a desfăşurat o anchetă de patru săptămîni şi şi-a depus raportul concludent asupra mijloacelor de denazificare şi democratizare prin şcoală a Germaniei. S-a votat o rezoluţie contra regimului lui Franco, gîtuitorul libertăţilor şi a şcoalei în Spania.

Contribuţia delegaţiei române, formată iniţial din cinci membri şi redusă numai la participarea subsemnatului, a fost continuu prezentă ; am luat cuvîntul la toate punctele din ordinea de zi, fiind ales în „Comitetul provizoriu" al Departamentului profesional internaţional şi obţinînd un loc pentru România în Comisia internaţională pentru controlul manualelor germane.

Conferinţa de la Bruxelles înseamnă un cîştig pentru democraţie şi pentru lupta care se duce în sectorul şcoalei, ca ea să servească scopurilor înalte pentru pace şi înfrăţire între popoare.

„NAŢIUNEA" din 17 septembrie 1947

ASPECTUL EXTERN AL TRĂDĂRII NAŢIONAL-ŢĂRĂNISTE

În acţiunea de subminare a tinerei noastre democraţii, unul din punctele de susţinere ale Partidului naţional-ţărănesc l-au constituit „rezervele" sale politice aflate în străinătate. Pe măsură ce agitaţia politică internă se dovedea a fi tot mai inutilă şi tot mai lipsită de bază de susţinere din cauza lipsei de aderenţă a maselor, elementele conducătoare ale acestui partid au procedat la o intensificare a acţiunilor lor

www.dacoromanica.ro

agitatorice din străinătate în scopul denigrării și discreditării regimului democrat instaurat în țara noastră în fața opiniei publice mondiale. Dar rostul acestor acțiuni trădătoare întreprinse peste hotare nu se limita la atît, ci lua un aspect mult mai amplu în măsura în care acele elemente ale partidului aflate în Occident, întreprindeau acțiuni direct și material dăunătoare intereselor naționale ale neamului românesc. E cazul acțiunilor sabotoare întreprinse cu prilejul Conferinței de pace de la Paris, cînd s-a făcut tot posibilul pentru atribuirea unor condiții de pace cît mai grele României, sau cazul sabotării acțiunilor de ajutorare prilejuite de grelele condiții economice în care se zbătea la un moment dat, din cauza celor doi ani de secetă, țara noastră. Mîrșăvia politică a național-țărănismului mergea pînă acolo, încît se sacrificau interesele vitale ale neamului românesc în favoarea intereselor meschine ale unei restrînse pături reacționare, care spera să-și recreeze perspective politice din greutățile pricinuite guvernului, fără a ține seama că prin aceasta se dăuna mai ales și în primul rînd țării și poporului românesc.

În recenta călătorie pe care am întreprins-o în străinătate cu prilejul participării la Conferința internațională a învățămîntului am avut posibilitatea să iau contact cu diferite personalități străine și cu cercurile românești din Paris și Bruxelles. Cu prilejul acesta, mi-am putut da seama încă o dată de rolul nefast jucat peste hotare de acele elemente plecate din sînul Partidului național-țărănesc sau aparținînd sferelor sale de influență și interese, elemente pe care nu le pot califica decît de adevărate elemente trădătoare de țară.

Procedeele întrebuințate și scopurile urmărite sînt asemănătoare pînă la identitate cu acelea utilizate pe plan mondial de cercurile imperialiste anglo-americane.

www.dacoromanica.ro

Există cîteva centre importante unde cei fugiți peste granița după 6 martie 1945 s-au alăturat celor aflați mai dinainte acolo, pentru ca împreună cu aceștia și susținuți de unii dregători ai legațiilor noastre, să fermenteze o adevărată conspirație împotriva țării și a neamului. [...]

Încercarea de fugă de la Tămădău nu a fost, în consecință, decît încoronarea unei trădări, care era pregătită să fie condusă cu mai multă intensitate dincolo de hotare. Procesul care se va desfășura în curînd va avea de aceea să se ocupe îndeaproape de această latură : de aspectul extern al trădării național-țărăniste.

„APĂRAREA" din 10 octombrie 1947

13 DECEMBRIE 1918

Se împlinesc 29 de ani de la ziua întunecoasă din decembrie cînd peste 100 de muncitori au căzut victimă teroarei dezlănțuite de guvernul liberal de sub președinția lui Ionel Brătianu, expresia cercurilor reacționare care, imediat după primul război mondial, se încercau să înăbușe în sînge mișcarea de ridicare a maselor truditoare. Au trecut de-atunci ani și ani, încă un război nefast și-ncă alte încercări de sugrumare a drepturilor populare, dar împrejurările sînt altele, cel puțin în țara noastră și-n preajma ei. Masele muncitoare și-au scuturat lanțurile și-n bună înțelegere cu masele țărănești și cu intelectualii progresiști construiesc o altă soartă pentru ele și pentru neamul întreg.

Ca-n fiecare an, și acum se cuvine și noi, alături de muncitorime — să ne amintim de faptele de atunci, ca din comemorarea și înțelegerea lor să tragem învățămintele atitudinii noastre de azi.

www.dacoromanica.ro

Evenimentele mondiale care se desfășoară în momentul de față au oarecare asemănare cu acelea de atunci, pentru că ne găsim și acum în situația împărțirii lumii în două tabere : forțele și statele imperialiste și antidemocratice, în frunte cu Statele Unite ale Americii de o parte, forțele și statele democrate și antiimperialiste, în frunte cu U.R.S.S., de cealaltă parte. Aceste forțe din urmă duc o politică și o luptă continuă și din ce în ce mai dîrză împotriva făuritorilor de război, pentru pace și democrație.

În aceste clipe ne găsește ziua de 13 decembrie 1947, adică într-un moment cînd toate forțele democrate din țara noastră, sub conducerea clasei muncitoare și a exponentului său politic, partidul unic muncitoresc în devenire, trebuie să ducă lupta împotriva dușmanilor lor interni și externi, pentru apărarea suveranității naționale, pentru întărirea și adîncirea democrației populare.

Toate partidele democrate sînt strîns legate între ele, durerile unora trebuie să fie comune, amintirea jertfelor și luptelor trecute sînt astăzi un patrimoniu comun. Ziua de 13 decembrie a fost totdeauna simbolul luptei clasei muncitoare nu numai pentru idealurile proprii ; astăzi cu atît mai mult amintirea evenimentelor de-atunci trebuie să fie pentru toți un imbold la vigilență, la lupta pentru un ideal, în fondul său, comun.

*

Am trăit evenimentele de atunci ; le voi schița.

Era imediat după înfrîngerea puterilor centrale, care, sub conducerea Germaniei imperialiste, se-ncercaseră să stăpînească o parte din Europa. România, abia ieșită din acest război,

www.dacoromanica.ro

se încadrase valului mare de mișcări ale muncitorimii, care, după ce suportase toate greutățile războiului indiferent dacă țara respectivă fusese victorioasă sau înfrîntă, căuta să-și croiască o viață materială mai bună, mai dreaptă și mai omenească.

Primul război mondial rupsese lanțul capitalist prin marea revoluție rusă, care mai bine de un an deschisese drumul instaurării societății socialiste pe o șesime din suprafața globului. Republica sovietică se găsea în preajma noastră ; era un exemplu viu pentru masele muncitoare de la orașe și de la sate. Nu în zadar doar guvernanții din 1917, de frica acestei revoluții, care, prin Sovietele de soldați de pe frontul Moldovei, se desfășura și-n țara noastră, făgăduiseră pămînt și libertăți.

Un val de greve străbate țara la sfîrșitul lui 1918, căci o iarnă plină de suferințe se anunța pentru muncitorii ieșiți istoviți din război, din ocupația germană. Exemplul Rusiei sovietice era un imbold cel puțin pentru revendicările materiale și morale ; un curent uriaș spre sindicalizare și organizarea luptei pătrunsese în cercuri largi, neatinse pînă atunci de conștiința de clasă.

Sigur această trezire de conștiință nu convenea guvernanților și întregii clase stăpînitoare, care încredințase puterea liberalilor. [...] Ei nu se dau în lături nici de la crime. Una din acestea a fost asasinatul din Piața Teatrului de la 13 decembrie. Această crimă a fost premeditată, cum documente ulterioare au dovedit cu prisosință.

Între greviștii ce zilnic își îngroșau rîndurile, se găsesc și tipografii, care manifestau pașnic în după-amiaza zilei de 13 decembrie în Piața Teatrului, în drum spre localul sindicatelor din str. Sf. Ionică. Pe neașteptate, rafale de arme și mitraliere, pornind din ganguri

www.dacoromanica.ro

și străzile alăturate, sfîșie văzduhul, sute de manifestanți, printre care numeroși copii și femei, cad loviți de gloanțe, vaiete disperate, morți și răniți, sînge pe caldarîmuri. Soldații, îmbătați cu țuică, năvălesc în localul sindicatelor, distrug mobilierul, sute de muncitori sînt arestați și duși în beciurile poliției, unde sînt groaznic schingiuiți.

Noaptea întreagă morții au fost cărați cu camioanele și îngropați pe furiș. Pereții teatrului și ai caselor din Cîmpineanu stau zile întregi pătați de sîngele celor nevinovați, așa cum însumi i-am văzut la puțin timp după cruntul măcel.

Alți morți cad răpuși după chinurile suferite la siguranță și poliție, printre ei marele luptător I. C. Frimu.

Dar crima a fost inutilă. Un val de indignare a străbătut întreaga țară. Numai la două luni guvernul lui Brătianu a fost nevoit să redeschidă localul, să permită organizarea mereu mai largă a muncitorimii în sindicate și partid, ziarele muncitorești reapar, ca-n anul 1920 să pătrundă în parlamentul țării cei dintîi deputați socialiști în număr impresionant.

Victimele de la 13 decembrie n-au murit zadarnic. Poporul român nu-i uită, precum nu-i uită nici pe criminalii de atunci : Gheorghe Mîrzescu, ministrul de interne, generalul Mărgineanu și generalul Ștefănescu, conducătorii direcți ai masacrelor.

Poporul român nu-i uită. Clasa muncitoare din România s-a dovedit atunci o forță, iar astăzi această forță a trecut la conducerea țării pentru fericirea întregului popor. Noi ne alăturăm ei, o înțelegem și o susținem.

„NAȚIUNEA" din 14 decembrie 1947

www.dacoromanica.ro

În urma crizei mondiale din anii 1929—1932, imperialismul internațional trece la încurajarea deschisă a fascismului, care reușește să câștige teren în diferite țări. Lucrul acesta le-a fost ușurat de trădarea conducătorilor social-democrați de dreapta.

În fața acestui pericol al ascensiunii fasciste, forțele democratice conștiente din lumea întreagă, în frunte cu partidele comuniste, s-au grupat în largi fronturi de luptă antifascistă. Activitatea acestora s-a făcut de îndată simțită. În august 1932 s-a ținut astfel la Amsterdam primul mare Congres mondial antirăzboinic, cu participarea a numeroase partide politice, organizațiuni de masă independente și sindicate muncitorești și a unor strălucite personalități, ca Maxim Gorki, Henri Barbusse, Andersen Nexö, Pandit Nehru ș. a. Au urmat apoi celebrul Congres mondial antifascist din iunie 1933, ținut la Paris în sala „Pleyel", marele congres al femeilor antifasciste din vara anului 1934, ținut tot la Paris, și apoi Congresul R.U.P. de la Bruxelles din vara anului 1936.

Ecoul acestor congrese s-a resimțit în țara noastră imediat. Convulsiunile crizei economice mondiale o cuprinseseră și pe ea, odată cu atmosfera amenințătoare a frămîntărilor prefasciste. Atunci ia ființă „Garda de Fier", acea agentură hitleristă a imperialismului războinic. Era firesc dar ca rădăcinile mișcării antifasciste mondiale să pătrundă și la noi în forme viguroase și hotărîte.

Astfel a luat ființă organizația antifascistă „Mișcarea de luptă contra războiului" din vara anului 1932. Dînd urmare apelului lansat de Romain Rolland, un grup de intelectuali, în frunte cu subsemnatul, s-a declarat pentru ini-

www.dacoromanica.ro

ţiativa convocării unui congres mondial antiimperialist, pentru combaterea războiului imperialist ce se profila încă de pe atunci. Apelul către ţară lansat cu prilejul acesta a avut un răsunet larg, iar o delegaţie din care făceam parte a participat la Congresul mondial antirăzboinic, ţinut la Amsterdam în august 1932.

Mai tîrziu se formează la Bucureşti un Comitet central de luptă contra războiului, format din intelectuali şi muncitori, care a început o acţiune largă de luminare a maselor şi de organizare a comitetelor regionale şi locale din ţară. Mişcarea aceasta a reuşit să organizeze într-un timp relativ scurt, pe lîngă realizarea unei publicităţi destul de bogate şi obţinerea a numeroase adeziuni ale unor oameni care reprezentau toate categoriile sociale, o mare conferinţă şi o mare întrunire în sala „Rex" din capitală.

La Bucureşti au apărut în vremea aceasta un „Buletin al mişcării antifasciste", o publicaţie a tineretului antifascist, „Viaţa universitară", şi revista „Bluze albastre" de sub redacţia lui Alexandru Sahia, iar în provincie apăreau ziarele „Nu" şi „Pax" la Iaşi, „Clopotul" la Botoşani, „Cuvîntul şcoalei" la Craiova, „Spre stînga" de sub conducerea prof. Ilie Cristea la Braşov, „Világosság" la Cluj, „Nădejdea" la Galaţi şi încă multe altele.

Cu prilejul evenimentelor din 1933 de la Griviţa, reacţiunea guvernului Maniu-Vaida-Mihalache de atunci dizolvă mişcarea antirăzboinică, suspendă toate publicaţiile şi arestează o parte dintre militanţii ei.

La finele lui ianuarie 1933 se instaurează în Germania regimul lui Hitler. Faptul acesta dă mişcărilor fasciste din toate ţările europene un avînt deosebit. Pentru prevenirea primejdiei, un comitet de iniţiativă, în frunte cu Henri Barbusse, a convocat marele Congres de la Paris, care a avut loc în iunie 1933 şi la care

www.dacoromanica.ro

a participat și o delegație de muncitori, studenți, intelectuali etc. care reprezentau țara noastră. După congres, un nou apel al intelectualilor și muncitorilor a chemat țara la adunarea și organizarea forțelor antifasciste.

În iunie 1933 s-a format la București Comitetul național antifascist. Au fost strînse cu prilejul acesta mii de adeziuni, iar întrunirile, manifestațiile și publicistica largă și interesantă care a fost întreprinsă au avut în mase un răsunet mare.

Apariția ziarelor și revistelor trebuia organizată cu oarecare abilitate. Erau folosite pentru aceasta mai ales centrele de provincie, unde cenzura era mai puțin vigilentă. Dar și aici, după apariția cîtorva numere, ochii guvernului reapăreau și, în cele din urmă, organele polițienești procedau la suspendarea respectivelor publicații.

În ceea ce privește publicistica, în fruntea orașelor de luptă antifascistă au stat Botoșanii prin osteneala lui Scarlat Callimachi. Aici au apărut pe rînd ziarele „Clopotul" încă din 1932, apoi „Brazda", „Raza", „Soarele", „Torța" și „Horia".

Mai apar în vremea aceasta revistele „Manifest" și „Ecoul" la Iași, „Îndrumarea" la Galați, „Frontul Muncii" la Piatra-Neamț, „Înainte" la Bacău, „Drumul nostru" la Dorohoi, „Tineretul" și „Buletinul «Amicii U.R.S.S.»" la Pitești și „Vitrina" la Roșiorii de Vede. Apar ziare pînă și la țară : la Ulmeni-Buzău și Salcia-Teleorman.

La București, Comitetul central editează „Buletinul mișcării antifasciste" ; mai apar apoi „Îndreptarea", „Umanitatea", „Drumul femeii" și „Proletarul".

Comitetul național antifascist a avut o viață ceva mai lungă decît mișcarea anterioară. Cu prilejul conferinței anuale a Comitetului mondial antifascist din vara anului 1934,

www.dacoromanica.ro

a participat din nou o delegație românească, din care făceau parte Matei Socor ca reprezentant al tineretului și subsemnatul, iar în august 1934, cu prilejul Congresului mondial antifascist al femeilor, participă o altă delegație, în frunte cu Zoe Bugnariu de la Cluj. În sfîrșit, în septembrie al aceluiași an a avut loc la București Conferința plenară a mișcării antifasciste din țară, cu delegați din diferite centre și regiuni, unde s-a hotărît, printre altele, ținerea unui mare congres cu delegați din toate țările balcanice. Congresul trebuia să aibă loc în luna decembrie. Reacțiunea însă era la pîndă, și în ziua de 24 noiembrie guvernul procedează la desființarea tuturor comitetelor antifasciste odată cu alte organizații muncitorești și democratice, la interzicerea tuturor organelor de presă și la arestarea subsemnatului, acțiunea aceasta avînd să culmineze în cele din urmă prin înscenarea celor două mari procese : cel al antifasciștilor de la Chișinău și cel al grupului de la Craiova.

În primăvara anului 1935 se formează Blocul democratic sub președenția mea. În vremea aceasta, lupta politică începuse să ia forme mai precise. Blocul democratic inițiază astfel în august 1935 campania pentru realizarea unui front popular, tinzînd la gruparea tuturor partidelor și organizațiilor democratice, și reușește înjghebarea unui început de asemenea front prin unirea cu Partidul socialist independent (Popovici), cu Frontul plugarilor din Ardeal și cu Madosz-ul.

Pactul semnat la Țebea de conducătorii celor patru organizații amintite în ziua de 6 decembrie 1935, la mormîntul lui Avram Iancu și sub gorunul lui Horia, însemnează un eveniment important în istoria luptelor pentru democrație în țara noastră. Lupta pentru lărgirea frontului democratic a fost dusă mai departe cu forțe întărite. Propunerile de colabo-

www.dacoromanica.ro

rare făcute partidelor național-țărănesc, țărănist-radical, social-democrat și evreiesc n-au găsit însă ecou la conducătorii respectivi. Singură „Liga meseriașilor" și-a dat adeziunea, celelalte refuzînd să participe la alcătuirea frontului popular.

Nu trebuie să uităm însă că în acest răstimp au existat și alte organizații, mai mici, dar nu mai puțin importante, ca „Liga muncii" (1933—1934), „Liga contra prejudecăților" (1934—1935), „Mama și copilul" (1934—1935), și de un alt caracter, „Amicii U.R.S.S." (1934). Această nouă asociație nu a putut funcționa însă decît numai trei luni, pentru că după aceea a fost desființată.

În cursul anului 1936 apare „Uniunea democratică". Era o organizație de același caracter ca Blocul democratic și a participat la ultimele alegeri parlamentare pînă la instaurarea regimurilor dictatoriale din decembrie 1937. O ultimă organizație din această perioadă, „R.U.P." (1937), corespunzînd secției românești a organizației mondiale „Uniunea universală pentru pace", n-a avut decît o scurtă și slabă activitate.

Înșiruirea noastră este sumară și, firește, plină de lipsuri. Dar ea va putea totuși să dea o palidă icoană a luptelor dîrze și continui pe care forțele democrate le-au dus pentru a feri țara de pericolul fascist. Dacă acel pericol nu a putut fi totuși înlăturat la timp, rămîne cu toate acestea meritul pregătirii temeliei pe care s-au sprijinit făuritorii lui 23 August 1944.

„APĂRAREA" din 25 decembrie 1947

BUN VENIT

Un mare oaspete ne vizitează țara. El este și un mare prieten al țării noastre, al poporului român.

www.dacoromanica.ro

Gheorghi Dimitrov este însoțit de o importantă delegație ministerială în frunte cu d-l Vasile Kolarov, ministrul de externe al Bulgariei, o altă figură proeminentă, de largă rezonanță internațională, a poporului vecin.

În vizita acestei delegații, cea dintîi care fixează o legătură oficială directă cu tînăra noastră republică populară, vedem un simbol al vechii prietenii care de veacuri leagă cele două popoare vecine.

Despre prietenia româno-bulgară s-a scris și s-a vorbit în ultimul timp așa cum se cuvine. Cele două date istorice — 23 August și 9 Septembrie 1944 — au dezlegat iarăși, nădăjduim pentru totdeauna, căile libere acestei prietenii, căci pe ambele maluri ale Dunării se clădește o lume nouă, democrația populară, teren prielnic bunei vecinătăți între popoare. [...]

Sîntem îndreptățiți să ne bucurăm și să nădăjduim în acest destin, care duce cele două popoare spre o soartă mai bună în lupta de azi pentru refacerea stării lor interne, pentru apărarea împreună a păcii și a democrației în lupta contra imperialismului războinic.

Gheorghi Dimitrov este o pildă vie prin întreaga sa viață și activitate.

În fața călăilor — judecătorii de la Berlin — el declară în apărarea sa și a poporului bulgar : „N-am nici un motiv să mă rușinez de faptul că sînt bulgar și sînt mîndru de faptul că sînt fiul clasei muncitoare din Bulgaria".

Astfel Gheorghi Dimitrov îmbină fericit calitățile unui mare patriot, care organizează clasa muncitoare încă din tinerețe, care apără continuu întreg neamul său de agresori, cu calitățile unui luptător internațional.

Frații săi luptă și cad victime unul după altul. Cel mai mare, Constantin, ajunge curînd secretar al Uniunii sindicatelor de tipografi și moare pe front în 1913. Al doilea, Nicolae,

www.dacoromanica.ro

pleacă în Rusia, atras de revoluția din 1905. Lucrează clandestin ; arestat în 1908, este deportat în Siberia, unde moare în 1917, în ajunul Marii Revoluții din Octombrie. Al treilea, Teodor, activează în mișcarea muncitorească din Bulgaria după evenimentele din 1923, clandestin ; arestat în 1926, este schingiuit de poliția bulgară pînă la moarte. Sora sa, Elena, este nevoită să se refugieze în Uniune, de unde se-ntoarce în patrie abia după 9 Septembrie.

La 20 de ani devine membru al Partidului social-democrat și printre cei dintîi trece în rîndurile fracțiunii „tesneaci", cînd partidul se rupe în două. Această fracțiune a lucrat mereu alături de Partidul social-democrat rus (bolșevic), în cîmpul Internaționalei a II-a.

În 1903 este secretarul secției din Sofia și de atunci pînă azi rămîne mereu în conducerea partidului, care și-a schimbat doar numele (comunist, muncitoresc), dar a rămas mereu credincios aceluiași spirit de luptă dîrză.

În 1913 muncitorimea îl alege deputat, în 1915 este arestat odată cu intrarea Bulgariei în război, împotriva căruia Dimitrov activase intens. Prin presiunea maselor e eliberat în 1917 ; din nou arestat la Pernic, cel mai important centru minier al Bulgariei, este eliberat de muncitori în drumul spre închisoare.

După grelele evenimente din 1922—1923, lucrează ilegal și tot atît de intens ; de două ori condamnat la moarte în contumacie (1923 și 1926). Trece la munca largă din străinătate și cade în ghearele lui Göring în 1933, dar procesul Reichstagului e transformat, prin inteligența și curajul lui Dimitrov, în procesul fascismului, în plină ascensiune atunci.

Salvat de guvernul sovietic, este curînd chemat la greaua sarcină de secretar general al Internaționalei a III-a, misiune împlinită cu destoinicie. Cînd patria sa e cotropită de armata germană și quislingii bulgari instaurează

www.dacoromanica.ro

dictatura, neostenit Dimitrov conduce prin undele radioului mişcarea de rezistenţă naţională. El este fondatorul şi conducătorul spiritual al „Frontului Patriei", care eliberează ţara la 9 Septembrie 1944 şi-l aduce şi pe Dimitrov acasă.

O nouă muncă, plină de roade bogate, depune Dimitrov în fruntea guvernului, căruia i se datoreşte republica populară, noua Constituţie şi întreaga operă de refacere materială şi spirituală a ţării vecine, intrată definitiv în rîndul democraţiilor populare şi pe drumul realizărilor socialiste.

Tînăra Republică Populară Română apreciază şi înţelege viaţa şi opera părintelui republicii populare de la sud şi-i urează bun sosit pe pămîntul ei, pămînt de seculară ospitalitate pentru înaintaşii lui Gheorghi Dimitrov.

„NAŢIUNEA" din 15 ianuarie 1948

GHEORGHI DIMITROV, LUPTĂTOR PENTRU DEMOCRAŢIA INTERNAŢIONALĂ

Între numele ilustre ale epocii actuale ce s-au încrustat pe răbojul istoriei este şi acela al lui Gheorghi Dimitrov, fiu al poporului bulgar şi al omenirii întregi.

Numele său este legat îndeosebi de înfăptuirea unui larg proces, care ne priveşte şi pe noi.

Procesul istoric al apropierii dintre popoare, fără ca aceste entităţi să-şi piardă caracterul specific şi propria lor independenţă, se desăvîrşeşte încă pe o regiune a globului.

Este vorba de fenomenul dunărean şi-n Peninsula Balcanică, unde popoarele bulgar, sîrb, croat, sloven, albanez, român, ungar, ceh, slovac şi polonez şi-au luat destinele conducerii

www.dacoromanica.ro

lor în mîini proprii şi-şi perfectează organizarea vieţii lor din punct de vedere intern, prin întocmirea republicelor populare, prin tratate de amiciţie şi alianţă din punct de vedere extern.

Independenţa naţională se desăvîrşeşte astăzi în plină luptă împotriva imperialismului capitalist agresiv.

Dar aceste popoare păşesc astăzi spre înfăptuirea progresului nu numai pe această cale. În faza din urmă a societăţii capitaliste, ele şi-au dat seama că nu se pot reface din ruinele războiului trecut, care înseamnă ruina unei structuri perimate, decît printr-o nouă organizare economico-socială.

Luptînd pentru independenţa celorlalte popoare, democraţiile populare luptă şi pentru independenţa proprie.

Luptînd pentru independenţa poporului bulgar, Gheorghi Dimitrov a luptat şi pentru independenţa celorlalte popoare. Ca vajnic conducător al Partidului muncitoresc (comunist) bulgar ani şi ani, iar în urmă ca preşedinte al Consiliului de Miniştri din Bulgaria, el a dus o politică de educare a maselor muncitoreşti, de apărare a intereselor lor de clasă, de alianţă cu exponenţii politici ai maselor ţărăneşti şi ai păturilor mijlocii, de apărare a intereselor întregii naţiuni, şi a reuşit să doboare pe fascişti şi reacţionari şi astăzi să construiască pentru poporul său o lume nouă. Hotărîrea parlamentului şi guvernului de la 30 decembrie 1947 de naţionalizare a tuturor întreprinderilor industriale şi a minelor particulare este doar un proaspăt exemplu.

Pactele de prietenie şi alianţă cu Iugoslavia şi Albania, încheiate în decembrie trecut, înseamnă un alt exemplu din politica instaurată de Dimitrov şi guvernul său în Bulgaria. Iată deci cum a înţeles acest mare conducător al

www.dacoromanica.ro

poporului bulgar să împlinească destinele poporului său în această fază a istoriei.

Gheorghi Dimitrov a fost născut pentru împlinirea acestei misiuni.

Fiu de țăran și muncitor, el însuși din fragedă copilărie muncitor, întreaga sa familie cunoaște munca și lupta, lupta pentru apărarea intereselor celorlalți. Din patru frați cîți au fost ei, toți au făcut parte din organizațiile muncitorești, politice și sindicale. Ceilalți trei frați au căzut în lupta contra reacțiunii și opresorilor poporului : doi în Bulgaria, unul în fundul Siberiei, ca unul ce participase la mișcarea revoluționară din Rusia.

Am cunoscut la Paris în vara anului 1934 pe bătrîna mamă a lui Dimitrov, care împreună cu sora acestuia, cutreierau lumea în apărarea fiului și fratelui închis în temnițele hitleriste. Figură impresionantă această mamă eroică, urmașă aidoma a legendarei „Baba Tonca" din epoca luptelor de eliberare a anilor 1876—1877.

La vîrsta de 16 ani, Dimitrov este organizat în Sindicatul tipografilor din Sofia, în fruntea căruia ajunge curînd apoi una din cele dintîi uniuni sindicale din Bulgaria, cu mult înaintea primului război mondial. La aceeași vîrstă fragedă el scrie primul său articol, rod al lecturilor marxiste aplicate realităților din țara sa.

A intrat de timpuriu în Partidul social-democrat, membru al Internaționalei a II-a, și, de la scindarea acestuia în „largi" și „strîmți", el trece imediat în rîndul acestora din urmă („tesneaci") care se asemănau cu Partidul social-democrat bolșevic rus. Aceste două partide duceau linia justă marxistă la toate congresele Internaționalei a II-a, așa cum au participat și la conferințele de la Kienthal și Zimmerwald (Elveția), premergătoare congresului din

www.dacoromanica.ro

martie 1919 de la Moscova, cînd s-a creat cea de-a III-a Internațională.

Tot în această epocă, Dimitrov este ales în Consiliul comunal din Sofia, cel dintîi muncitor socialist ce pătrunde în acest for, și tot atunci intră în parlament, ca deputat al partidului amintit. Deși tînăr, el duce o luptă aprigă pentru apărarea intereselor de masă și-n deosebi ia atitudine împotriva imperialiștilor filogermani, fiind împotriva războiului din 1915—1918. Este arestat și scos din închisoare de mișcarea populară din toamna lui 1918.

În timpul războiului hitlerist a organizat „Frontul patriotic", izbutind să răstoarne dictatura și să instaureze regimul nou prin actul de la 9 Septembrie 1944.

După succesul enorm al partidului său la alegerile din toamna lui 1946, ajunge președintele Consiliului de Miniștri, continuînd munca uriașă de refacere a țării în domeniul material și spiritual. Noua Constituție bulgară este una din operele cele mai frumoase ale muncii sale și a guvernului său.

Poporul român și poporul bulgar, în lupta lor pentru consolidarea și lărgirea democrației populare, merg laolaltă spre făurirea unei lumi noi, în care exploatarea omului de către om, asuprirea națională, ura șovină vor dispare, rămînînd un vis urît al trecutului, într-o lume de muncă, pace trainică și dragoste între popoare.

„REVISTA ROMÂNO-BULGARĂ" din ianuarie 1948

PARTIDUL NAȚIONAL POPULAR ÎN ISTORIA ROMÂNIEI

În cea mai recentă fază a evoluției politice prin care trece țara noastră s-a produs un proces de clarificare, care dă evenimentelor de

www.dacoromanica.ro

la 23 August 1944 și 6 Martie 1945 o valoare „nouă", am putea spune.

Istoricii și oamenii noștri politici au afirmat totdeauna că aceste două acte politice înseamnă o cotitură în istoria națională a românilor, adică ele au deschis drumul unor reforme adînci, structurale.

Evoluția economică a României de după primul război mondial a împins și țara noastră spre o concentrare capitalistă, care a apropiat-o și mai mult, structural și politic, de celelalte state capitaliste din Apus. Tendința de înfeudare a țării noastre de către marile state capitaliste se accentuase pînă la o înrobire „colonială", care a culminat cu încadrarea în axă și-n războiul antisovietic.

Am fost la un pas de prăbușirea națională. Din acest impas ne-au scos acele forțe populare care au stat totdeauna în fruntea luptei contra agresorilor, partidele muncitorești și mai cu seamă Partidul Comunist Român. Cu toată teroarea, cu toată situația de inferioritate numerică, cu toată adînca ilegalitate de 20 de ani, el a reușit să se pună în fruntea unei mișcări de rezistență specifică împrejurărilor din țara noastră, să devină factor activ de primul ordin la 23 August, 6 Martie și la toate schimbările din ultimii trei ani. Prin deținerea departamentelor economice desăvîrșită la 7 noiembrie 1947, reprezentantul politic al muncitorimii (azi frontul unic, mîine partidul unic) deține inițiativa prefacerilor adînci și-n domeniul economic.

În felul acesta, evoluția cotiturii de la 23 August merge rapid spre o eliberare de înrobirea capitalistă din Apus, spre noi raporturi economice și politice, specifice democrației populare, și spre forme și mai progresiste. Rolul muncitorimii de precumpănire istorică este astăzi clar tuturor și-n țara noastră. Muncitorimea este conștientă de rolul ei. Dar

www.dacoromanica.ro

ea este conștientă și de rolul celorlalte elemente sociale : țărănimea și masa largă a păturilor mijlocii, cu ajutorul cărora și spre binele cărora lucrează.

În evoluția de deplină eliberare a forțelor economice, de luptă pentru crearea unor alte raporturi economice în avantajul maselor de la orașe și sate, rolul țărănimii — element numeros în țara noastră — și al păturilor mijlocii — meseriașii, funcționari și intelectuali în primul rînd — este bine definit și necesar.

Categoria socială a păturilor mijlocii are o evoluție bine conturată în istoria contemporană a României. De la primele ei definiri odată cu instaurarea regimului burghezo-capitalist în țara noastră în veacul trecut, această categorie s-a zbătut să-și fixeze un loc „intermediar" și să-și apere interesele prin diferite „expresii" politice.

În primul rînd, intelectualii cinstiți — în sensul unei independențe de gîndiri și atitudini —, încadrați socialmente în cadrele acestor pături mijlocii, au urmărit să apere interesele „clasei" lor în fața celor ce dețineau puterea economică și politică.

Încă de la 1848, cînd mica burghezie se confundă cu elementul progresist al principatelor românești, intelectualii vremii, care s-au pus în fruntea acestei categorii sociale, au dus lupta contra moșierimii reacționare și au realizat, prin acte revoluționare uneori, schimbări fundamentale politice în favoarea clasei lor sau a celor exploatați de moșierime, țăranii. În fruntea acestor figuri istorice astăzi stau fie cei mai luminați și mai consecvenți, ca Nicolae Bălcescu și Cezar Bolliac, fie realiști și progresiști ca Mihail Kogălniceanu, care uneori au devansat timpul lor. O altă categorie de intelectuali, grupați în Partidul liberal, „roșii", pe încetul au transformat mișcarea „generoasă" în partidul marii burghezii, ce se dezvolta pe

www.dacoromanica.ro

începutul sau în salturi, de acord cu forțele moșierești-feudale, în a doua jumătate a secolului trecut și-n primele decade ale secolului prezent.

Păturile mijlocii și intelectualii incluși s-au văzut robiți cu totul intereselor de clasă ale marii burghezii după războiul trecut, așa cum am arătat la început.

Din rîndul lor, totuși, o mînă de intelectuali și cîteva restrînse organizații meșteșugărești, chiar în acea epocă dintre cele două războaie mondiale, s-au deslipit de celelalte partide, au ieșit fie din această dependență, fie din pasivitate și, sub oarecare influență din partea elementelor conștiente muncitorești, s-au organizat în formațiuni politice progresiste, ducînd lupta contra partidelor istorice și a guvernărilor lor.

Cu cît presiunea reacționară creștea, cu cît se apropia fascismul și războiul, aceste forțe conștiente creșteau, se uneau și activau alături de partidele muncitorești. Adevărata tradiție liberală de la 1848 este continuată de luptători democrați și antifasciști din aceste organizații.

Astfel apare încă din 1925 „Blocul muncitoresc și țărănesc", dizolvat în 1932, mișcarea antirăzboinică și „Comitetul național antifascist" din 1932—1934, „Blocul democratic" din 1935—1936, urmat după dizolvare de „Uniunea democratică", dizolvată în 1938, odată cu întronarea primei dictaturi a lui Carol al II-lea.

În timpul războiului și-n plină dictatură fascistă se organizează „Uniunea patrioților", cu bază socială din aceleași elemente componente ca a organizațiilor amintite, cu același program de apărare a intereselor păturilor mijlocii și a intereselor largi naționale, amenințate grav de fascism.

Totdeauna aceste organizațiuni politice, expresia păturilor mijlocii orășenești și-n deosebi

www.dacoromanica.ro

a intelectualității progresiste, au stat alături de partidele muncitorești și-n deosebi de partidul comunist, ca și alături de organizațiile țărănești și naționale progresiste. [...]

Linia trasată de aceste formațiuni a fost preluată de Partidul național popular încă de la înființarea lui acum doi ani. Partidul nostru înglobează socialmente aceste pături mijlocii, cu specială privire la intelectualii progresiști, la funcționari și meseriași, întocmai cum acum un veac se înfiripa o mișcare revoluționară-națională, trădată apoi de vîrfurile ei.

Partidul național popular s-a dezvoltat în acești doi ani ca o necesitate politică istorică, regrupînd elementele care au dus lupta contra fascismului și a susținătorilor săi înainte de 23 August și prețuind rolul de a apăra interesele păturilor mijlocii, în deplin acord cu evoluția economică de azi, care îndreaptă aceste pături spre bună înțelegere cu muncitorimea și partidul ei.

Precum în anii 1935—1936 forțele antifasciste s-au grupat în Frontul popular alături de partidul comunist sau grupările de atunci : Blocul democratic (al cărui președinte eram), Frontul plugarilor, Madosz-ul și Partidul socialist unitar, ce semnează la 6 decembrie 1935 pactul de la Țebea, astăzi toate forțele politice ale muncitorimii, țărănimii și intelectualității progresiste s-au grupat în același bloc al partidelor democratice.

Partidul național popular are un loc și un rol bine determinat în istoria politică a țării noastre ; el educă și orientează păturile mijlocii pe un drum firesc, care se croiește în evoluția societății de azi pe făgașul democrației populare spre forme mereu mai progresiste, în prosperitate și pace.

„NAȚIUNEA" din 23 ianuarie 1948

www.dacoromanica.ro

Un oaspete distins ne vizitează țara, fiind invitat de Institutul de cultură universală : Marcel Prenant, distinsul sorbonian, luptătorul antifascist și conducător al Rezistenței, un bun prieten al poporului român în același timp.

Rareori se îmbină mai fericit omul de știință, savantul de reputație mondială cu luptătorul neînfricat pentru drepturile celor mulți, în slujba cărora el își pune toate cunoștințele sale, întreaga sa persoană pînă la jertfire.

Născut în 1893 ca fiu al lui Auguste Prenant, profesor la Facultatea de medicină din Paris, din copilărie și-a apropriat cunoștințele și și-a însușit spiritul omului de carte, consecvent cu înalta menire pe care acesta trebuie s-o aibă.

Cariera didactică și activitatea științifică îl situează la locuri de cinste. Terminîndu-și licența după primul război mondial, care-l chemase pe front, ca absolvent al Școalei normale superioare din Paris, dă la iveală lucrări în domeniul zoologiei și este numit subdirectorul Stațiunii maritime de zoologie de la Roscoff, centru de cercetări foarte cunoscut. Între alții a lucrat acolo și savantul român dr. Cantacuzino.

Conferențiar și apoi profesor de zoologie la Sorbona pînă la 1937, cînd devine profesor titular de anatomie comparată la Sorbona, în același timp activează și ca profesor la Universitatea muncitorească din Paris. Autorul unei cărți de zoologie de circulație internațională, al unui volum de geografie a animalelor, el este în același timp autorul unei cărți de doctrină, „Biologie și marxism", și a unei monografii asupra lui Darwin. Toate lucrările sale sînt scrise în spiritul științific al metodei dialectice materialiste.

www.dacoromanica.ro

Savantul biolog și marxist Marcel Prenant trece la consecințe logice și depune o activitate practică consecventă pe tărîm politic și profesional. Așa l-am cunoscut îndeosebi.

Afară de sălile congreselor și birourile comitetelor, nu o dată l-am întîlnit și am stat de vorbă în laboratorul său de la Sorbona, pe care nu o dată îl transforma în cabinet de lucru politic.

Despre această activitate voi insista mai mult. Ca profesor la Sorbona intră în mișcarea sindicalistă și este ales în Comitetul de conducere al organizației mondiale I.T.E. („Internationale des travailleurs de l'enseignement") la Congresul de la Hamburg din august 1932, cu care prilej l-am cunoscut.

Ia parte la Congresul mondial antifascist, iunie 1933, sala „Pleyel", Paris ; este ales în birou și apoi în Comitetul mondial „Amsterdam-Pleyel" (Comitetul de luptă împotriva războiului și a fascismului) de sub președinția lui Henri Barbusse. Mai înainte făcuse parte din mișcarea antirăzboinică (Congresul de la Amsterdam, august 1932), care se contopise cu mișcarea antifascistă. De asemenea, membru în conducerea lui „Comité de vigilance", mișcare care cuprindea peste 8 000 de intelectuali francezi. Marcel Prenant a fost mobilizat ca ofițer în 1939, după cum făcuse războiul 1915—1918, cînd s-a distins în luptele contra germanilor și a fost decorat cu Legiunea de onoare militară.

Reîntors în Franța, imediat intră în mișcarea de rezistență și este numit șeful statului-major al francotirorilor și partizanilor regiunii pariziene, în care calitate își depune toate cunoștințele sale de fost ofițer și specialist în materie. A luptat chiar cu arma în mînă și a căzut în mîinile ocupanților germani, care l-au dus în lagărul de la Buchenwald, unde a fost

www.dacoromanica.ro

supus unui regim de distrugere, din care a fost salvat după eliberarea patriei sale.

Reintră imediat în viața politică și este ales deputat pe lista partidului comunist în prima Adunare Națională a Franței.

Deși și-a reluat lucrul științific intens în laboratoarele sale de la Sorbona, el este prezent la toate marile manifestări politice ale Partidului Comunist Francez și ale poporului francez. [...]

În aceeași ordine de idei, de strînsă colaborare între știință și acțiune pentru democrație, semnalăm că el este unul din organizatorii grupului și revistei de circulație internațională „Pensée", atît în prima epocă 1939, cît și la reluare în 1945, alături de Paul Langevin, Henri Wallon, Georges Cogniot, Joliot-Curie, Georges Teissier sau Politzer și Jacques Solomon, aceștia din urmă asasinați de Gestapo. Prenant a colaborat de asemeni la lucrările proiectului de reformă a învățămîntului francez, proiect cunoscut sub numele de „Proiect Langevin", despre care publicul românesc a luat cunoștință prin conferința din anul trecut (sub auspiciile Institutului român de cultură universală) a ilustrului savant Henri Wallon, conducătorul de astăzi al acestor lucrări.

Marcel Prenant este un vechi cunoscut al țării noastre și un bun prieten al poporului român. Imediat după războiul 1914—1918, el vine la noi în țară ca membru al misiunii de profesori francezi. Aici cunoaște realitățile din țara noastră ; îndeosebi ia legătură cu cercurile progresiste și, reîntors în Franța, a sprijinit toate mișcările democraților români și a luat atitudine în apărarea victimelor reacțiunii guvernamentale române.

Imediat după Congresul mondial antifascist din iunie 1933, a format la Paris un comitet de apărare, cu intervenții imediate la Legația Ro-

www.dacoromanica.ro

mână de acolo, pentru susținerea subsemnatului, delegatul României în acel congres și prigonit de Siguranța română. După arestarea mea în 1934, el face parte din comitetul mai larg de apărare a antifasciștilor români din anii 1935—1936.

În același spirit de prietenie pentru România, în afara colaborării cu Comitetul național român din Rezistența franceză, imediat după eliberare face parte din Comitetul Asociației „France-Roumanie", la a cărei acțiune colaborează intens. Între altele a făcut parte și din Biroul Congresului românilor din străinătate, ținut la Paris în noiembrie 1947.

În numele vechilor săi prieteni și al întregului popor român, îi urăm bun venit.

„NAȚIUNEA" din 23 ianuarie 1948

ROMÂNIA ȘI UNESCO

Absența țării noastre din UNESCO este explicabilă, mai întîi pentru că România n-a primit nici o invitație oficială din partea UNESCO ca să participe la lucrările sale și pentru că România, nefiind încă admisă la O.N.U., de care depinde UNESCO, nu putea fi membră a acestei organizații.

În scopul de a participa la UNESCO, Legația noastră de la Paris a luat contact în 1946 cu departamentul Institutului de cooperare internațională. Ea a cerut guvernului de a-și fixa atitudinea, dar ministrul de externe pe-atunci, Tătărăscu, a fost de părere că chestiunea trebuie amînată pînă la semnarea tratatului de pace. Totuși, tot în 1946, eu am luat contact cu Sir Fred Zimmerman, secretarul general al UNESCO la Londra. La întoarcere am făcut cîteva propuneri cu privire la UNESCO,

www.dacoromanica.ro

dar totul era în funcție de intrarea noastră la O.N.U. Am reținut declarația categorică a delegatului cehoslovac, care se găsea împreună cu delegatul polonez, singurul ce-a susținut propunerea cehoslovacă făcută la Mexico.

Sigur, dacă eu aș fi fost acolo, m-aș fi alăturat celor doi.

Nu cunosc cuprinsul rezoluției franceze, care a recoltat marea majoritate a voturilor, dar cred că este asemănătoare propunerii făcute de d-l Jacques Maritain, care a stigmatizat „fatalitatea" războiului. Regret că delegații celorlalte democrații populare n-au participat la conferința UNESCO. Se resimte lipsa Bulgariei și Iugoslaviei, a Albaniei și a Ungariei, a Greciei democratice, care ar fi adoptat o atitudine hotărîtă pentru împlinirea marilor scopuri propuse. S-a mai remarcat în expunerea d-lui Hoffmeister că delegatul american a adoptat o atitudine reacționară, incompatibilă cu scopurile pacifice ale UNESCO, ceea ce dovedește că imperialismul american a pătruns în sufletul multor intelectuali.

Salut cu satisfacție declarația delegatului indian, ca și atitudinea luată de scriitorul Priestley, apărător al onoarei și culturii engleze.

Cunosc pe profesorul Rivet de mult timp, căci el a fost unul din apărătorii mei în 1934 și-n 1936, pe cînd eram urmărit pentru activitatea mea antifascistă. Este un vechi socialist și se observă accentul pe care-l pune în declarațiile sale asupra factorului cultural, care, după el, este superior factorului politic. Se pare totuși că părerile politice trebuie să intereseze pe delegații UNESCO, căci numai motive politice au determinat pe delegatul american să aibă rezerve față de propunerea poloneză. Culturalul deseori este subordonat politicii, aceasta la rîndul ei subordonată intere-

www.dacoromanica.ro

selor economice. Nu este însă mai puțin adevărat că prin unirea intelectualilor progresiști se va putea înfrînge rezistența politicii reacționare.

Prin aceasta puteți constata atașamentul meu față de această mare organizație, în sînul căreia aș fi activat cu mare plăcere dacă împrejurările ar fi permis-o, adică dacă România ar fi fost admisă în O.N.U. și, bineînțeles, dacă guvernul m-ar fi delegat.

Prin primele sale lucrări, UNESCO a contribuit la progres, adică la apropierea sinceră între oameni, mai mult chiar decît a făcut O.N.U. Se poate observa de asemeni că la O.N.U. atitudinea delegaților englezi este aceeași ca a delegaților americani, cînd ei apără un punct de vedere retrograd, pe cînd la UNESCO atitudinea englezilor este mai avansată.

Scopurile UNESCO sînt astăzi bine cunoscute. Așa cum a declarat profesorul Rivet, faza preliminară a lucrărilor acestei organizații este de acum terminată și odată cu a doua fază se începe urmărirea scopurilor fixate. Ele vor fi atinse cu atît mai ușor cu cît guvernele și popoarele își vor strînge mîinile într-o largă acțiune de apropiere culturală. Perspectivele vor fi atunci mai încurajatoare și mai realizabile.

Noi, care trăim adîncile prefaceri materiale și spirituale ale României — tînără republică populară —, noi ne dăm seama de nevoia legăturilor culturale internaționale, direcție în care am obținut de pe acum unele rezultate. Pactele de asistență și colaborare pe care le-am încheiat cu vecinii noștri : U.R.S.S., Bulgaria, Iugoslavia, Cehoslovacia, Ungaria, în care convențiile culturale ocupă un loc important, dovedesc că noi am realizat aplicarea marilor idei ale apropierii intelectuale, așa cum este menționat în statutul UNESCO.

„PARALLÈLE 50" (Paris) din 11 martie 1948

www.dacoromanica.ro

În cursul continuelor prefaceri economice și sociale, cărora au corespuns la timp și prefacerile politice, țara noastră a evoluat firesc spre forme noi din ce în ce mai progresiste prin lupta maselor populare și a forțelor politice democratice.

Lupta cea mare dintre cele două tabere : reacțiunea, condusă de partidele „istorice" și apoi direct de dictatorii fasciști, pe de o parte, și democrația, exprimată în primul rînd de partidele muncitorești, pe de altă parte, a început de mult. Un moment important, cu repercusiuni în toate țările Europei de regim burghezo-capitalist, a fost acel al Frontului popular, formațiune politică ce a apărut pe la începutul anului 1935 ca o rezistență viguroasă opusă înaintării fasciste, îndeosebi după înscăunarea lui Hitler la putere în Germania cu doi ani mai înainte.

Frontul popular a reușit atunci să concentreze sub același steag partidele comunist și social-democrat, partidele radicale și democrate, precum și diferite organizații de masă, formațiuni și personalități antifasciste mai în toate țările Europei. Sînt cunoscute succesele frumoase la alegerile din 1936 ale fronturilor populare din Franța, Spania sau Grecia de pildă.

Reacțiunea fascizantă, ajutată de trădarea unor falși democrați, a căutat, și formal a reușit, să înnăbușe succesele fronturilor populare naționale, să înlăture guvernele democrate și să introducă neagra dictatură, de la Spania lui Franco la Franța trădătorilor münchenezi.

Și la noi în țară forțele democratice de atunci au reușit să înjghebe un front popular românesc, care nu s-a putut dezvolta prea mult

www.dacoromanica.ro

chiar de la formarea sa, căci unele partide zise democratice l-au sabotat și au făcut tot ce le-a stat în putință ca să-l stranguleze.

Mișcarea pentru formarea frontului popular a fost sprijinită la noi în țară de partidul comunist, ce lupta atunci în adîncă ilegalitate, și de către Blocul democratic, formațiune de muncitori și intelectuali progresiști care luase locul mișcărilor antifasciste și antirăzboinice, desființate pe rînd de guvernele liberal și național-țărăniste.

Mișcarea pentru frontul popular reușește să cuprindă mase destul de largi, la țară chiar, și în ziua de 6 decembrie 1935 se încheie pactul de la Țebea (Hunedoara), unde, la mormîntul lui Avram Iancu și sub gorunul lui Horia, semnează reprezentanții următoarelor partide și organizații : Blocul democratic, Frontul plugarilor din Ardeal, Partidul socialist independent și Madosz-ul, cu adeziunea partidului comunist ilegal.

Acest „sîmbure" de front popular a jucat un rol imens în luptele pentru democrație din anii aceia, deși a fost sabotat de partidele zise democratice : național-țărănist, țărănist radical și social-democrații de dreapta, și viu combătut de celelalte partide, de la național-liberali pînă la „Garda de fier".

Alegerile parțiale din februarie 1936 au marcat un mare succes al Frontului popular, ceea ce a întărit prigoana din partea guvernului prezidat de Tătărăscu, care hotărăște, între altele dizolvarea Blocului democratic, condamnarea conducătorilor săi pregătește drumul fascizării țării pînă la dictatura legionară.

Dar forțele democratice n-au pierit. Tocmai sub focul dictaturii și-n timpul războiului criminal antisovietic, masele au devenit mai conștiente din pricina crizei adînci economice, și

www.dacoromanica.ro

lozincile lansate, pentru prima oară în septembrie 1941, de către partidul comunist și apoi de Uniunea patrioților au prins imediat.

Aceste lozinci cereau crearea unui front național antifascist, care, cu toate piedicile și sabotarea, s-a înfăptuit prin unirea partidelor și formațiunilor cu adevărat democratice. Așa apare F.N.D., Frontul național democrat, după care astăzi apare pe eșichierul politic al țării noastre Frontul democrației populare, ce cuprinde toate resursele sănătoase politice ale țării.

În fruntea F.D.P. stă partidul unic al clasei muncitoare, care pe atunci era împărțit în două : comuniști și social-democrați, și se zbătea în grea ilegalitate. Alături stau Frontul plugarilor, largă organizație de masă țărănească, pe cuprinsul întregii țări de data aceasta, Partidul național popular, care a preluat tradiția și chiar pe unii din conducătorii Blocului democrat de odinioară, iar Madosz-ul este astăzi Uniunea populară maghiară, cu cadre și mase largi în Ardeal.

Idealurile democrației combatante din 1935 sînt pe cale de realizare astăzi. De la monarhia reacționară și dictatorială de atunci s-a ajuns la Republica Populară Română, regim de largi prefaceri economice, sociale și politice, cu perspective și mai largi în viitor. Vechea Constituție s-a dărîmat și o nouă cu adevărat democratică Constituție se pregătește. Dar reacțiunea de-acum 10—15 ani n-a fost doborîtă cu totul nici la noi în țară, necum în țările falsei democrații apusene.

Datoria tuturor democraților, vechi și noi, este să-și strîngă rîndurile sub steagul F.D.P., care dă un adevărat cuprins democrației și care apără și asigură bunăstarea materială și morală a tuturor maselor truditoare din țara noastră.

www.dacoromanica.ro

Sîntem pe linia marilor interese naționale ; alegerile de la 28 martie trebuie să confirme încă o dată această linie.

„NAȚIUNEA" din 26 martie 1948

REALIZĂRILE PRIMULUI PARLAMENT DEMOCRATIC AL ROMÂNIEI

Regimul nou, instaurat în România după 23 August 1944 și îndeosebi după 6 Martie 1945, a adus o prefacere adîncă și în viața parlamentară, pe care România a cunoscut-o sub o formă falsificată în anii regimului „constituțional" al burgheziei liberale de la 1866 pînă la dictatură (1938).

Primul parlament democratic al României, deși a avut o viață scurtă (decembrie 1946—februarie 1948), 15 luni, a lucrat intens, fără nici o vacanță, cum nu se obișnuia pe vremea vechilor parlamente, ce lucrau cel mult 5—6 luni pe an. Înainte de a expune pe scurt această activitate, se cuvine să scoatem în relief caracterele fundamentale și înnoitoare ale acestui parlament.

Aș putea spune că el este un parlament de tip nou : tipul specific republicilor populare. Toate parlamentele republicilor populare au o configurație diferită față de vechile parlamente, realizînd cu adevărat concepția reprezentanței populare, adică înfăptuirea reală a votului universal, sufragiul de masă.

Iată mai întîi care a fost configurația acestui parlament român.

Ca origine socială, cei 378 deputați rămași în parlament după excluderea național-țărăniștilor se împart astfel : 50 plugari, lucrători ai pămîntului autentici, pe cînd în parlamentele anterioare erau doar 2—3 țărani, și aceștia

www.dacoromanica.ro

mai mult de paradă ; 81 muncitori, ceea ce în total înseamnă o proporție de 35% de reprezentanți ai celor mai largi pături producătoare din țară. Dacă adăugăm pe cei 18 profesori de liceu, 23 profesori universitari, 28 învățători și 38 alți funcționari publici sau particulari, obținem o majoritate impozantă a celor ce trăiesc din munca lor, foarte mulți salariați, astfel direct interesați la bunul mers al treburilor statului.

Este o mare deosebire deci între structura socială a parlamentului democratic și acea a parlamentelor vechi, care îndeobște proveneau din reprezentanți ai claselor avute, moșieri, industriași și oameni de afaceri sau din oameni de casă ai acestora, în primul rînd avocați.

Din alt punct de vedere, pentru întîia oară au intrat într-un parlament femei deputate. E drept, numărul lor este numai de 18, dar aparțineau tuturor categoriilor sociale și diferitelor curente democratice.

Tot pentru întîia oară au apărut ofițeri activi deputați ca reprezentanți ai armatei democrate, instituție nouă ce stă la baza României de azi. Aceasta conform noii legi electorale, care a dat drepturi totale femeilor și militarilor activi, categorii în majoritate excluse pînă acum de la exercitarea drepturilor firești.

O altă inovație a legii electorale care a schimbat fundamental fața vieții parlamentare a fost înlocuirea sistemului bicameral, prin desființarea Senatului — instituție vetustă și reacționară — cu sistemul unei singure adunări reprezentative.

Modul de organizare a muncii legislative de asemenea se deosebește de sistemul vechilor parlamente.

Pe vremuri, tribuna Camerei era folosită drept o trambulină politică pentru ambiții sau prilej de manifestări oratorice goale, ca fond deseori și mai totdeauna lipsite de sinceritate.

www.dacoromanica.ro

În incinta Adunării Deputaților din noua Românie s-au auzit cuvîntări ponderate, expuneri de proiecte bine studiate, care porneau numai de la ideea binelui obștesc și a căror aplicare însemna satisfacerea cerințelor maselor largi ale poporului.

În parlamentul democratic, deputații erau grupați pe curente politice, în total șapte grupe parlamentare, expresia adevărată a diferitelor clase și categorii sociale. Aceste grupe și-au trimis reprezentanții într-un „comitet de coordonare", ecou al Consiliului politic ce îndruma marea coaliție a Blocului partidelor democratice. Această „instituție" a avut darul de a înlătura asperitățile și de a coordona o muncă reală, satisfăcînd cele mai variate trebuințe.

Din concursul partidelor democrate au ieșit legi fundamentale pentru viața statului nou. Legile au fost foarte variate și de bogat conținut. Vom înșira doar pe cele cu totul de prim ordin.

Pentru însănătoșirea vieții economice și trasarea unui drum nou care să realizeze contribuții din ce în ce mai precise ale sectorului de stat în viața industrială și comercială a țării, s-au votat legile de organizare a Ministerului Industriei și Comerțului, pentru etatizarea și organizarea Băncii Naționale a României, care împreună cu legea pentru controlul utilizării creditului și înființarea Curții superioare bancare au pus ordine în finanțele țării, apoi legea pentru reforma monetară, legea pentru redresarea economică și stabilizarea monetară, care au pus pe picioare leul și l-au transformat în una din cele mai puternice monede din lume, însănătoșind întreaga viață economică prin propriile noastre forțe îndeosebi.

În dezvoltarea și desăvîrșirea reformei agrare și a vieții agricole, în general, s-au votat legile : pentru desființarea comitetelor

www.dacoromanica.ro

locale și de plasă, pentru circulația bunurilor, pentru apărarea patrimoniului forestier, organizarea și încurajarea sericiculturii. Tot în legătură cu acest domeniu putem pune legile pentru organizarea institutelor superioare : de seruri „Pasteur", de cercetări zootehnice, de cercetări forestiere, Institutul geologic, institute care funcționau dezordonat de ani și ani, cu rezultate factice. Și, ca un mare pas înainte pentru reforma fundamentală a învățămîntului, legea pentru organizarea învățămîntului tehnic agricol, silvic, veterinar și zootehnic.

Pentru prima oară se votează o lege de asistență studențească ; se reglementează funcționarea noii Universități de la Timișoara și se votează legea de înființare a unei noi Universități la Craiova.

În domeniul justiției s-au votat o serie de legi pentru însănătoșirea acestui sector, atît de bolnav sub vechile regimuri de clasă, și pentru instaurarea unei adevărate justiții populare. S-a început prin legea de organizare judecătorească, care a introdus pentru întîia oară în țara noastră instituția asesorilor, judecători aleși din sînul poporului. Apoi legea de modificare a procedurii civile, care apropie justiția de impricinați, dă un rol activ judecătorului, înlătură formalismul și simplifică diferite proceduri. Prin legea Codului justiției militare se aduc unele inovații similare, ca introducerea gradelor inferioare în consiliile de judecată, ofițeri combatanți ca asesori și altele.

O nouă lege electorală lărgește termenul de vîrstă al drepturilor de vot, care începe de la 20 ani.

Pentru apărarea internă și externă în spiritul nou democratic se votează legile : de organizare a Ministerului Apărării Naționale, pentru urmărirea celor vinovați de crime de

www.dacoromanica.ro

război sau împotriva păcii ; legea de desființare și interzicere a organizațiilor de tip fascist, profascist sau terorist. Același parlament a hotărît dizolvarea Partidului național-țărănist, care se transformase într-o oficină de trădători. Și una din cele mai mari opere a primului parlament democratic : abolirea monarhiei și instaurarea Republicii Populare Române.

Pentru orînduirea bunelor relații cu vecinii în spiritul unei noi politici externe, pe lîngă ratificarea tratatului de pace, se votează legile : de ratificare a tratatelor de comerț și navigație cu U.R.S.S. ; ratificarea protocolului pentru schimbul de mărfuri cu Bulgaria ; sancționarea infracțiunilor săvîrșite împotriva armatelor aliate. Apoi ratificarea acordurilor culturale cu Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria și Cehoslovacia și ratificarea pactelor de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria și cu U.R.S.S., încheiere glorioasă a acestei legislaturi fructuoase.

Acesta este, în linii mari, bilanțul activității celui dintîi parlament al noii Românii : măsuri și legi alcătuite și votate de reprezentanții poporului în folosul poporului.

„BULETINUL GRUPULUI PARLAMENTAR ROMÂN" din 2 aprilie 1948

11 APRILIE

11 aprilie, încă o dată în calendarul zilelor comemorative a trecutului de luptă și de jertfe, pe care nu numai sentimentul de recunoștință față de cei comemorați, dar și spiritul de luptă și solidaritate au hotărît-o maselor luptătoare și popoarelor întregi.

Nu demult, aproape imediat după încheierea păcii, a apărut un nou organism de luptă

www.dacoromanica.ro

La Conferința Uniunii patrioților
din 1 iulie 1945.

www.dacoromanica.ro

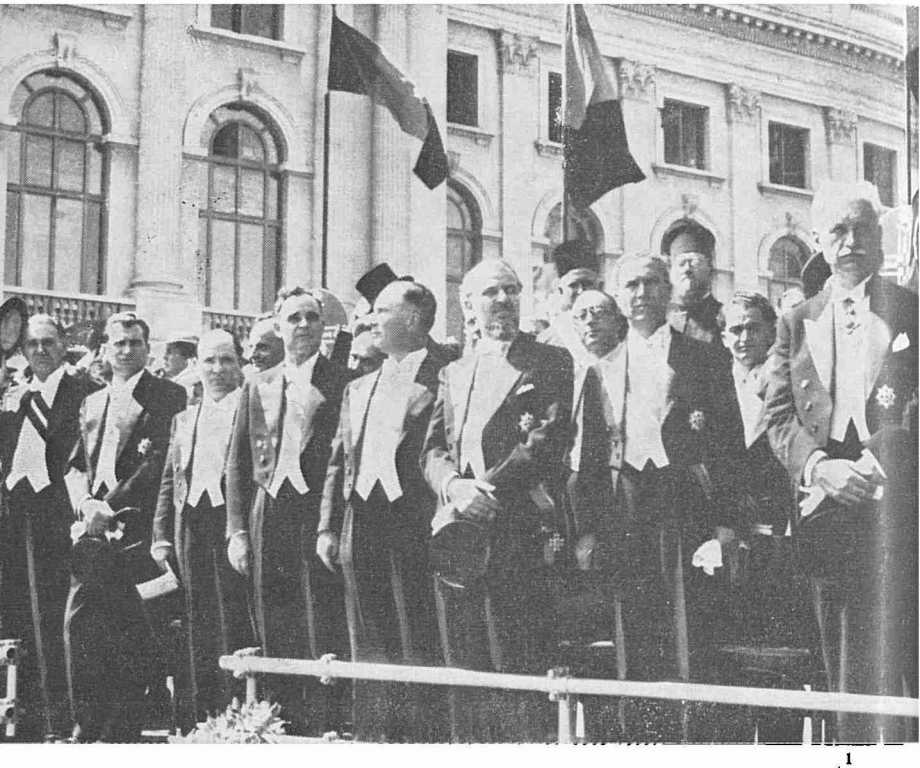

1

2

www.dacoromanica.ro

1. P. Constantinescu-Iași alături de unii membri ai guvernului prezidat de dr. Petru Groza, la prima demonstrație de 23 August. Piața Victoriei, 1945.

2. La Hunedoara cu dr. Petru Groza și primii ziariști americani veniți după Eliberare în țară: Elisabeth Stringer („United Press") și Seimour Fredin („New York Herald Tribune"). 2 septembrie 1945.

3. Cu dr Petru Groza si Emil Bodnaraș în vizita la Timișoara la 30 septembrie 1945.

www.dacoromanica.ro

Alături de dr. Petru Groza, Geo Bogza, George Ivașcu și George Macovescu (secretar general la Ministerul Informațiilor) la expoziția artiștilor români care au vizitat Bulgaria, martie 1946

www.dacoromanica.ro

Membrii guvernului român fotografiați împreună cu deputatul laburist John Mack la 26 aprilie 1946.

www.dacoromanica.ro

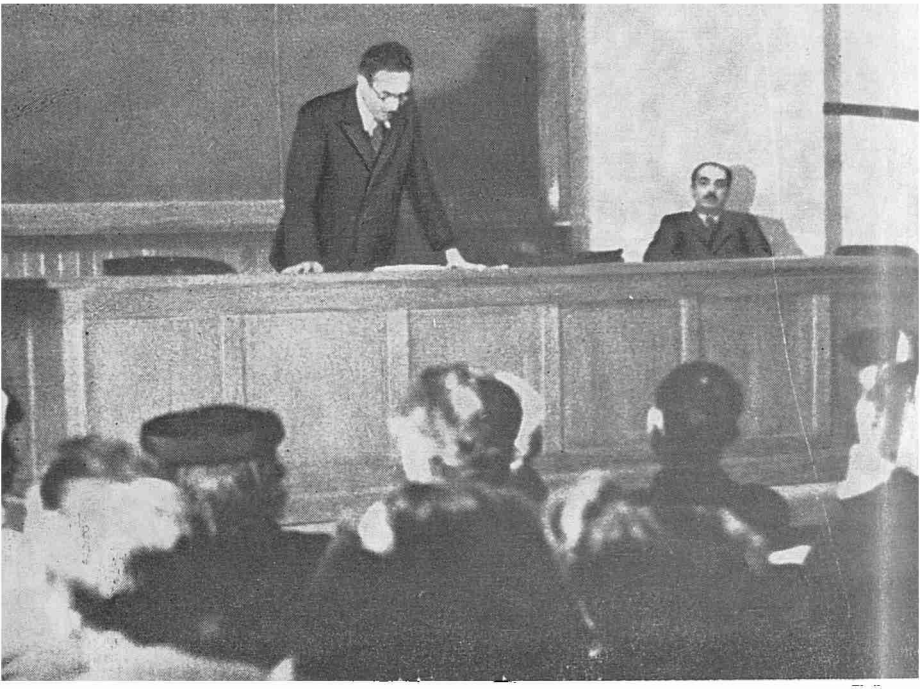

1
2

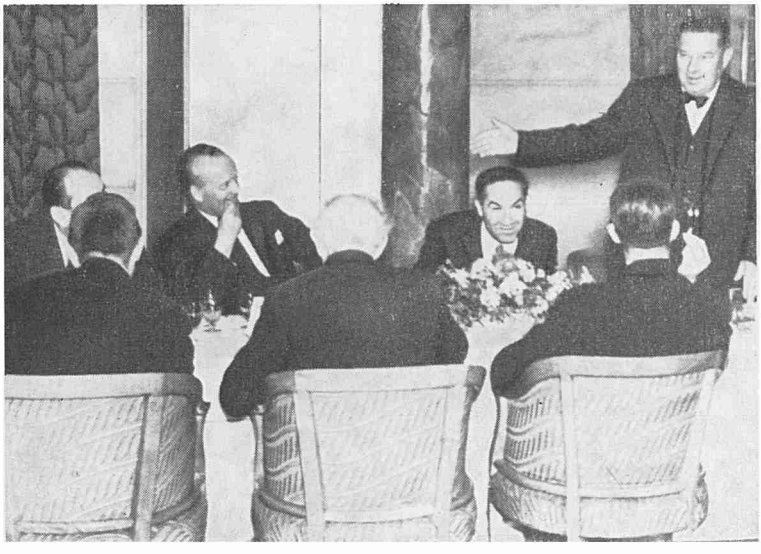

www.dacoromanica.ro

1. La adunarea coloniei române de la Paris, desfășurată la sediul Legației române, vorbind în prezența ministrului României în capitala Franței, Simion Stoilov, 10 iulie 1946.

2. La dineul oferit de conducerea Uniunii sindicatelor de la Londra la 19 iulie 1946.

3. Dedicație a lui Paul Langevin pe o carte, alături de semnăturile altor savanți francezi, 1946 :

„În amintirea anilor îndelungați de lupta în timpul cărora consecvența sa ne-a susținut atît de mult și cu speranța că vom putea și noi construi în Franța așa cum el construiește în România.

Cu dragoste frățească,

P. Langevin"

A notre grand camarade Constantinescu. Jassy

En souvenir des longues années de lutte pendant lesquelles la constance nous a tellement soutenus dans l'espoir que nous allons pouvoir construire en France comme il construit lui-même en Roumanie

Bien fraternellement

P. Langevin

J. Joliot Curie
M. Raymond
A. Langevin
Marcel Cohen
M. Prenant
Jacques Chapelon.

www.dacoromanica.ro

Împreună cu deputatul laburist independent Platts Mills la 20 septembrie 1946.

www.dacoromanica.ro

democratică, s-a închegat o formațiune de solidaritate : „Federația internațională a foștilor deținuți politici". Foștii deținuți politici din închisorile și lagărele hitleriste de pretutindeni, puținii supraviețuitori de la Dachau, Buchenwald, Auschwitz și celelalte lagăre ale morții, foștii prizonieri din Germania hitleristă, ca și toți cei ce au gustat din „fericirea" închisorilor fasciste, au crezut necesar că trebuie să se revadă, să se-ntîlnească, nu pentru a depăna amintiri triste, ci pentru a alcătui un nou organism, o nouă armă de luptă, care să se alăture tuturor celorlalte forțe democratice, menite să împiedice reîntoarcerea cruntului regim răpus. Acum aproape doi ani, delegații acestor categorii amintite s-au întrunit la Varșovia și din consfătuirile lor a rezultat alcătuirea unei noi federații, acea amintită mai sus.

Într-o ordine de idei apropiată au apărut organizații naționale ale foștilor luptători din rezistență, cu participarea celor care au luptat în fel și chip, pentru înlăturarea regimurilor dictatoriale din țările lor. O conferință europeană i-a întrunit la Paris în vara anului 1946 sub președenția lui Louis Saillant, fostul președinte al C.N.R. (Comitetul național al Rezistenței). La acest congres am avut cinstea să iau și eu parte ca delegat al României, aflîndu-mă atunci la Paris.

În unele țări, ca în Ungaria de pildă, foștii deținuți politici și luptătorii pentru rezistență activează împreună. Cu prilejul serbărilor centenarului revoluției ungare de la 1848, „Asociația ungară a luptătorilor pentru libertate" a convocat la o reuniune pe membrii delegațiilor străine, aflați cu prilejul acestor serbări de la mijlocul lui martie la Budapesta, care au participat la rezistență și au trecut prin lagărele și închisorile fasciste. Mi-am permis atunci să iau cuvîntul în numele combatanților ro-

www.dacoromanica.ro

mâni și al celor din Federația foștilor deținuți politici.

În adevăr, țara noastră a subscris imediat inițiativei internaționale și anul trecut a apărut „Federația națională a foștilor deținuți și internați politici antifasciști", ca o secție a Federației internaționale. Din ea fac parte atîția și atîția luptători de odinioară, membri ai Partidului Muncitoresc Român, ai mișcării sindicale, ai organizațiilor antirăzboinice și antifasciste, Blocul democratic, Ajutorul muncitoresc, Apărarea patriotică și atîtea alte organizații, care s-au înscris cu glorie în istoria luptelor pentru apărarea poporului român împilat.

În Federația română se regăsesc tovarășii și prietenii foști „pensionari" ai celebrelor închisori : Doftana, Aiud. Ocnele Mari, Suceava, Galata, Chișinău, Tg. Ocna, Văcărești, Mislea, Dumbrăveni etc., sau ai lagărelor de la Ciuc, Caracal, Tg. Jiu, Vapniarca, cîteva mii din miile ce s-au salvat, mai mult sau mai puțin teferi în urma distrugătoarelor regimuri patronate de guvernele liberale, țărăniste sau legionaro-antonesciene.

Dacă astăzi avem mîndria și satisfacția de a vedea o bună parte din foștii deținuți în fruntea tuturor treburilor țării, în fruntea muncii pentru democratizarea țării, pentru asigurarea unui bun trai material și spiritual pentru poporul român, nu puțini sînt aceia din bravii luptători de odinioară care nu mai sînt printre noi, căzuți jertfă de glorie, martiri ai prigoanei „istoricilor" români.

Partidul nostru, Partidul național popular, care a luat tradiția și o bună parte din membrii Uniunii patrioților, organizație democratică și antifascistă apărută în focul dictaturii și al războiului, are printre conducătorii săi pe cîțiva din foștii deținuți politici.

Să-mi fie permis a aminti de prietenul Vlădescu-Răcoasa, care a cunoscut Văcărești în

www.dacoromanica.ro

timpul cruntei dictaturi antonesciene, de prietenul Ştefleа, care a petrecut un timp în închisorile de la Constanţa şi Craiova, de prietenul M. Dragomirescu, care a cunoscut lagărul de la Tg. Jiu, de anii mei de închisoare de la Doftana, Văcăreşti sau de anii lagărelor de la Ciuc, Caracal şi Tg. Jiu. Dar mai sînt şi alţi prieteni din capitală sau din ţară pe care regimurile reacţionare şi fasciste i-au purtat un timp prin diferite lagăre şi închisori.

Se cuvine deci să ne alăturăm şi noi comemorării foştilor deţinuţi politici de ziua lor, 11 aprilie ; să arătăm partizanilor noştri de astăzi care a fost marea contribuţie a muncitorilor şi intelectualilor progresişti în lupta lor în trecut, pentru ca astăzi să poată înflori o nouă Românie, liberă şi independentă, în care masa partidului nostru, păturile mijlocii se pot dezvolta în voie şi prosperitate.

„NAŢIUNEA" din 12 aprilie 1948

REVOLUŢIA DE LA 1848

Zilele de 9 şi 11 iunie sînt dintre cele mai luminoase ale revoluţiei muntene de la 1848 : la 9 iunie se proclamă Constituţia de la Islaz în faţa unei imense mulţimi de ţărani, la 11 iunie Constituţia este impusă domnului de a doua mare mişcare de masă a poporului bucureştean. Această mişcare, care a reuşit să dea Tării Româneşti timp de trei luni un nou regim, este legată în parte de întreaga agitaţie care cuprinsese Europa la 1848.

Mişcarea revoluţionară de la 1848 n-a izbucnit din senin, ci a fost pregătită prin evoluţia dezvoltării societăţii româneşti. Începuturile de economie capitalistă iniţiate de intrarea principatelor în circuitul economic european au dat naştere unor frămîntări care încep cu mult

www.dacoromanica.ro

înaintea „anului revoluționar". Influența mișcărilor din Occident s-a grefat la noi pe anumite condiții economico-sociale specifice țării.

Revoluția, care a eșuat în Moldova, a reușit pentru un timp în Muntenia, după cum și mai accentuată a fost mișcarea revoluționară la românii din Transilvania.

Revoluția munteană a pornit cu Constituția de la Islaz, ce cuprindea 22 de puncte, exprimînd revendicări de adînci prefaceri sociale și politice : art. 5 prevedea domn ca un fel de președinte de republică ; art. 13 reclama emanciparea clăcașilor și împroprietărirea lor.

Dacă nu s-a reușit să se realizeze nici una, nici alta din revendicări a fost în primul rînd din pricina reacțiunii dinlăuntru și dinafară, dar și din pricina dezbinărilor dintre conducătorii revoluției. [...]

Revoluția de la 1848 s-a desfășurat sub hegemonia burgheziei, care își apăra interesele strîmte de clasă. Mica burghezie — păturile mijlocii — erau abia în formație, și, chiar atunci cînd s-a dezvoltat mai tîrziu, a stat sub influența și la remorca marii burghezii.

De la Constituția de la Islaz la Constituția Republicii Populare Române a trecut un veac, în care burghezia tînără, cu tendințe liberale, s-a transformat în mare burghezie sub conducerea Brătienilor, care împreună cu moșierimea conservatoare a ținut în exploatare țărănimea și muncitorimea industrială. Un veac de frămîntări și răscoale țărănești, apoi de lupte dîrze din partea proletariatului mereu în creștere, care, aliat cu țărănimea muncitoare și cu intelectualii progresiști, a preluat idealurile înaintate ale revoluționarilor de la 1848 și le-a împlinit visurile, a contribuit la adîncirea revoluției democratice-burgheze, a deschis căile altor prefaceri și mai adînci.

Revoluția de la 1848 a fost înăbușită peste tot unde a izbucnit. Dar sugrumătorul revolu-

www.dacoromanica.ro

ției franceze, Ludovic Bonaparte, mai apoi Napoleon al III-lea, prinții germani care au dizolvat parlamentul liberal de la Frankfurt și au desființat constituțiile date în clipe de teamă, împăratul Franz Josef, care reintrodusese absolutismul în Imperiul habsburgic, domnitorul Mihail Sturza al Moldovei sau țarul Nicolae I au dispărut demult în negura istoriei, și ei, și regimurile lor.

Și dacă astăzi în Franța, Italia și Germania forțele democratice mai au de luptat cu guverne reacționare, ungurii și cehii, sîrbii și croații, polonezii și românii sînt popoare libere, trăind în republici ale democrației populare. Iar acolo unde stăpîneau țarii strălucește de mai bine de trei decenii steaua sovietică.

Iată marea învățătură istorică a faptelor de la 1848.

Să se știe deci că regimurile opresoare și aținătoare de noi războaie sînt sortite pieirii și-n locul lor popoarele liberate vor dura peste tot o lume de pace trainică și democrație adevărată.

„NAȚIUNEA" din 11 iunie 1948

ARTA ȘI LITERATURA TREBUIE SĂ FIE DATE SPRE FOLOSINȚĂ TUTUROR

Sarcina fundamentală a Academiei Republicii Populare Române este bine stabilită și prin statutul de organizare, și prin declarațiile autorizate ale noilor ei conducători și ale șefului guvernului.

Ea este „pentru consolidarea democrației populare în drum spre socialism" („Statutul de organizare și funcționare"). Astfel, rostul Academiei reorganizate este bine precizat; aceas-

www.dacoromanica.ro

tă înaltă instituție culturală se încadrează total și definitiv în ritmul vremii, corespunzînd sforțărilor întregului popor român, care își construiește o viață nouă în drum spre socialism. Căile pentru realizarea acestui scop sînt aceleași pe care toate forțele concretizate în celelalte instituții de stat le vor utiliza.

În primul rînd, Academia se încadrează prin lucrările tuturor secțiilor ei, nu numai prin acelea ale secțiilor tehnice, în opera de reconstrucție a țării, care se bazează, precum știm, pe noi temelii, cu rostul de a pune toate bogățiile țării în folosul obștesc. Conducerea politică a țării fiind în mîinile reprezentanților poporului, realizările guvernării tind din ce în ce mai mult să micșoreze exploatarea lor de către reprezentanții vechilor clase stăpînitoare.

Sectorul socialist este restrîns astăzi, dar regimul democrației populare îl face să crească mereu pînă la instaurarea unui regim de largă participare colectivă la țară și la orașe, în domeniul producției materiale, ca și în domeniul creațiilor spirituale.

Academia R.P.R. va conlucra prin cercetările — științific împlinite — a tuturor problemelor pe care planificarea și noua politică le pune astăzi în fața tuturor : oameni politici, economiști, oameni de știință, și va căuta să aducă aportul său în aflarea soluțiilor celor mai potrivite în dezlegarea acestor probleme.

Ca oameni de știință, academicienii poporului vor aduce metodele cele mai noi și mai perfecte în cercetarea problemelor naționale ; vor cerceta specificul local, ca să-l numesc astfel, ca soluțiile aduse să servească cu maxim de randament nevoile țării noastre. Economiștii din conducerea țării vor fi dotați astfel cu materialul documentar cel mai adecvat intențiilor lor de construire a unei lumi noi în folosul maselor.

www.dacoromanica.ro

Şi nu numai oamenii de ştiinţă, specialiştii tehnicieni, pot fi de folos în noua muncă de refacere a ţării.

La noi se simte o mare nevoie de refacere totală în înţelesul de valorificare a tuturor comorilor spirituale şi împărtăşirea lor către pături sociale.

Arta şi literatura, de pildă, erau puse în slujba şi la îndemîna cîtorva privilegiaţi şi exploatatori sociali.

Ele trebuie să fie, în regimul democraţiei populare, opera colectivă a tuturor creatorilor de valori estetice şi beletristice şi date spre folosinţă tuturor. Secţiile respective ale Academiei, cuprinzînd în sînul lor pe unii din cei mai iluştri reprezentanţi — în sensul capacităţii moralităţii înalte şi al atitudinii sincer democratice — din domeniul artelor, literaturii şi a ştiinţei, vor contribui prin aportul lor organizat şi colectiv la crearea noilor condiţii de viaţă spirituală în Republica Populară Română.

„CONTEMPORANUL" din 30 august 1948

REFORMA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI PUBLIC

O nouă reformă fundamentală, adică din acelea care schimbă din temelie unele raporturi dintre oameni, s-a înfăptuit în ţara noastră. Este vorba de reforma învăţămîntului public, adică de felul cum se organizează şcoala : cine are drept la învăţătură şi ce pregătire trebuie să primească copiii poporului pentru ca după terminarea studiilor să fie cît de mai mare folos ţării întregi.

Pînă acum şcoala era astfel organizată, încît folosea numai celor bogaţi din pricina marilor cheltuieli de întreţinere, şi programele şcolare erau astfel întocmite, încît să dădea o

www.dacoromanica.ro

învățătură teoretică fără legătură cu adevărata viață. Muncitorul și țăranul erau ținuți departe de școală, căci, dacă se cultivau, se deșteptau și-și cereau drepturile încălcate de stăpînitorii burghezo-moșierești.

Prin noua reformă a ministrului Vasilichi, fiu de țăran și el însuși muncitor, școala intră pe făgașul schimbărilor adînci din Republica Populară Română. Ea urmărește să dea cultură tuturor pe de o parte, iar pe de alta să pregătească elemente capabile, cadre cum se spune, pentru viața practică, pentru organizarea și creșterea producției și tuturor avuțiilor țării în folosința și bunastare a tuturor celor ce muncesc.

Învățămîntul se împarte în trei grade : primar, mediu și superior.

Învățămîntul primar cuprinde șapte clase, elevii primesc o învățătură mai complectă decît în școala primară de 4 ani de pînă acum și el este gratuit pentru toți copiii. Se împarte în două cicluri. Primul, de 4 ani, trebuie să funcționeze în fiecare sat sau cătun mai mare și este obligator pentru toată lumea. Dar, fiind gratuit complect și elevii fiind ajutați, țărănimea îndeosebi va avea posibilități să se deștepte prin carte mai repede.

Învățămîntul mediu, mijlociu, a fost complect schimbat. El pune cultura și tehnica la îndemîna muncitorilor fie prin lărgirea posibilităților de intrare în școli a fiilor de muncitori, fie prin crearea de școli speciale de doi ani pentru muncitori, aceștia putînd după absolvire să intre în universități.

Învățămîntul mediu nou creat pregătește pe elevi în toate ramurile de activitate practică. În locul liceelor, care dădeau o cultură ideologică depărtată de viață și pregăteau absolvenți candidați la slujbe de stat, astăzi numărul școlilor practice este cu mult mai mare și fiecare ramură de activitate își are școlile

www.dacoromanica.ro

superioare de învățămînt teoretic, pe viitorii conducători de pe întreg cuprinsul țării ai diferitelor ramuri de producție.

Astfel, pe cînd înainte învățămîntul secundar cuprindea 70% licee teoretice, ai căror absolvenți erau rupți de viață, astăzi nu sînt în toată țara decît 174 școli medii teoretice, licee de patru clase, ai căror absolvenți pot urma mai departe studiile în școlile superioare de învățămînt teoretic pentru ocupațiile științifice.

Și, în loc de un sfert de școli practice cîte erau pînă acum, acestea sînt de trei ori mai mult. Astfel sînt 49 școli medii pentru Ministerul Agriculturii, care vor pregăti pe îndrumătorii practici ai economiei agricole, grădinari, zootehnici, 5 pentru Ministerul Silviculturii, 56 pentru Ministerul Industriei și 7 pentru mine și petrol, care vor da subingineri ce vor conduce munca practică în fabricile și uzinele țării ; pentru sănătatea și ocrotirea poporului sînt 32 școli medii la Ministerul Sănătății și două la Ministerul Muncii ; pentru nevoile comerțului 101 școli la ministerul respectiv ; 17 școli pentru nevoile comunicațiilor și lucrărilor publice și 21 pentru o bună administrație a țării. La acestea mai trebuie adăugate 105 școli tehnice profesionale cu același scop. Deci un total de 395 școli practice, față de 174 teoretice.

Proporția s-a schimbat : în loc de 70% școli teoretice și 30% practice, prin noua reformă sînt 30% teoretice și 70% practice.

De asemeni și învățămîntul superior s-a modificat. De unde pînă acum din 53 000 studenți — 90% din clasele avute — 44 000 urmau la facultăți teoretice (drept, teologie, științe, medicină), prin noua reformă s-au creat numeroase institute superioare care vor da oameni de cultură practicieni, iar cultura su-

www.dacoromanica.ro

perioară teoretică va fi redusă la cîteva facultăți.

Astfel învățămîntul va ajuta real procesul de producție și va lega cultura de oamenii muncii de la țară și orașe, mai ales că cele mai multe din noile școli vor funcționa în locurile cele mai potrivite cu cîmpul de activitate ce-i așteaptă pe absolvenți.

„ALBINA" din 13 septembrie 1948

SPRE O NOUĂ INTERPRETARE A ISTORIEI ROMÂNIEI

Prin noua organizare a Academiei Republicii Populare Române, cu toată tendința de a face din această înaltă instituție culturală — dealtfel cum e și firesc — un organism strîns legat de viața practică, s-a păstrat una din cele patru vechi secțiuni : secția științelor istorice, filozofice și economico-juridice, cu un număr egal de membri cu al celorlalte cinci secții. Secția aceasta de fapt are menirea de a se ocupa cu științele istorice, preocuparea de căpetenie fiind reconsiderarea acestei discipline, care a fost greșit tratată de aproape totalitatea istoricilor români.

În trecutul literaturii române, istoria s-a bucurat de largă atențiune. După ce s-a părăsit tradiția cronicărească, odată cu apariția istoricilor din principatele românești în prima jumătate a secolului trecut, istoria este considerată ca o știință, ilustrată de la început de doi străluciți reprezentanți : N. Bălcescu și M. Kogălniceanu. Pe drept putem afirma că lor li se datorește o lucidă adîncire a legilor ce trebuie să stăpînească această disciplină, cu toate că-n vremea lor nu se cunoștea încă acel instrument de lucru în cîmpul respectiv : concepția și metoda materialismului dialectic, ma-

www.dacoromanica.ro

terialismului istoric îndeosebi. Dar atît Kogălniceanu, cît mai ales Bălcescu nu erau departe în gîndirea şi studiul lor de o interpretare ştiinţifică.

„Toţi cîţi s-au îndeletnicit în scrierea istoriei nu ne-au dat decît biografia stăpînitorilor. Nimeni nu ne-a reprodus cu acurateţă instituţiile sociale, ideile, sentimentele, obiceiurile, comerţul şi cultura intelectuală a vremilor trecute", scria Bălcescu la 1844.

„Toţi aceia care s-au îndeletnicit cu istoria naţională n-au avut în privire decît biografia domnilor, nepomenind nimică de popor, izvor al tuturor mişcărilor şi isprăvilor şi fără care stăpînitorii n-ar fi nimică", spunea Kogălniceanu în faimosul său „cuvînt de deschidere" de la Academia Mihăileană din Iaşi în anul 1843.

Această tradiţie justă a fost părăsită de ceilalţi istorici români, care pe încetul au dat uitării generozitatea şi aplecarea, către popor, caracteristicile multora din fiii generaţiei de la 1848.

Istoria ţării noastre a fost tratată, afară de foarte rari excepţii, greşit şi tendenţios. Ca şi ceilalţi slujitori ai culturii claselor exploatatoare, şi istoricii români s-au transformat în apologeţi ai noii orînduiri burgheze, care se dezvolta în ţara noastră. Istoria, ca şi întreaga ştiinţă, era pusă în serviciul claselor dominante, servind drept armă ideologică de subjugare a maselor pentru apărarea intereselor burghezo-moşiereşti.

În asemenea condiţiuni, trecutul poporului român şi al tuturor popoarelor ce locuiesc azi pe pămîntul ţării noastre era în mod tendenţios denaturat.

Secţia istorică a Academiei Republicii Populare Române rupe cu acest trecut de-un veac şi reia firul tradiţiei revoluţionare de la

www.dacoromanica.ro

1848, complectînd, adîncind și desăvîrșind concepția istoriografilor progresiști de atunci.

Cum trebuie să concepem istoria ?

Istoria este o disciplină științifică ce trebuie tratată așa cum se concepe azi știința de slujitorii ei progresiști. Aceștia sînt ajutați de gîndirea marxist-leninistă.

Istoriografia creată pe baza materialismului dialectic și istoric face parte din disciplinele istorico-teoretice și metodologice de bază.

Acest adevăr, secția de istorie a Academiei Republicii Populare Române și-l însușește în îndrumarea întregii sale activități de acum înainte.

Numeroase sînt problemele care se pun în sarcina noastră.

Începînd de la metoda de lucru și pînă la reconsiderarea întregului material al istoriei României, ne vom strădui toți colaboratorii acestei secții să păstrăm tot ce-a fost bun, adică conform științei și spre binele și luminarea poporului, din trecutul istoriografiei române și să deschidem orizonturi noi cercetărilor de documente, autorilor de monografii și marilor opere de sinteză.

Curățirea materialului de falsificările istoricilor tendențioși ; revizuirea manualelor vechi și redactarea lor pe baze noi ; cercetarea evoluției sociale a populațiilor care au trăit pe pămîntul României din cele mai vechi timpuri și pînă azi, cu deosebită atenție oferită epocii contemporane, tendențios neglijată de istoricii de pînă acum ; introducerea spiritului științific în istorie pentru a lega această disciplină, exclusiv teoretică pînă acum, mai adînc de viață ; evidențierea factorului „popor" : țărănimea, orășenimea și mai ales muncitorimea, aceasta din urmă inexistentă în preocupările istoricilor români de pînă acum — iată doar numai cîteva din viitoarele preocupări ale noastre.

www.dacoromanica.ro

Ca să luăm numai un singur exemplu : împărțirea istoriei României pe epoci, periodizarea ei a fost făcută de istoricii noștri din trecut după criterii cu totul străine de cel adevărat și de aceea periodizările lor au fost arbitrare și n-au putut lămuri cu nimic mersul evolutiv firesc al istoriei țării românești. Îndeobște se luau în considerare factori aparținînd suprastructurii ideologice, uneori trecîndu-se de la un determinant la altul chiar în cuprinsul aceleiași tratări. Xenopol, singurul dintre istoricii noștri care a considerat istoria ca o știință, a dat importanță factorului politic și cultural ; Iorga consideră îndeosebi elementul spiritual ; Onciul este mînat de factorul politico-dinastic, și așa mai departe.

Toți au neglijat factorul economic și foarte puțini au dat importanță elementului social.

Într-o lucrare de acum 22 ani, „Caracterizarea și împărțirea istoriei românilor. O nouă concepție" (Iași, 1926), ne-am străduit să aplicăm concepția dialectică cu privire la chestiunea amintită, integrînd istoria României evoluției generale a istoriei universale.

Istoria României va fi tratată conform definiției pe care am amintit-o, înlăturîndu-se metoda ipotetică prin folosirea sistemului științific. „Istoria dezvoltării producției, istoria modurilor de producție care se succed de-a lungul veacurilor, istoria dezvoltării forțelor de producție și a relațiilor de producție între oameni..." este sarcina principală a științei istorice în general și ea se poate aplica și istoriei României. Astfel se pot distinge și deci amănunțit studia cele patru faze cunoscute : epoca primitivă, așa-zisă preistorică, cînd baza societății o forma proprietatea socială asupra mijloacelor de producție ; epoca sclavagistă, cînd baza social-economică era proprietatea de robi, cunoscută chiar la daci ; epoca feudală, bazată pe iobăgie, atît de cunoscută de-a lungul veacu-

www.dacoromanica.ro

rilor ; şi epoca capitalistă, bazată pe exploatarea muncii salariate.

Cea de-a cincea formă a societăţii, societatea socialistă, care este construită azi în Uniunea Sovietică, îşi are de-acum drumul deschis şi-n ţara noastră odată cu actul revoluţionar al naţionalizărilor de la 11 iunie 1948.

Sub noul regim, istoria se poate scrie cu adevărat liber, pe baze cu adevărat ştiinţifice. Academia nouă îşi face o cinste de a înscrie în programul său de lucru această activitate ştiinţifică, care va contribui la întărirea frontului ideologic al noii Românii.

„CONTEMPORANUL" din 22 octombrie 1948

7 NOIEMBRIE

7 Noiembrie, marea sărbătoare naţională a popoarelor din ţara vecină, din Uniunea Sovietică. Popoarele ei — numeroase şi de toate neamurile, care trăiesc în bună înţelegere şi-n ajutor frăţesc — se bucură de ziua lor comună, căci 7 Noiembrie înseamnă data cînd a izbucnit şi reuşit Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie 1917, care le-a deschis drumul eliberării lor.

La 26 Octombrie 1917, după stilul vechi calendaristic, partidul comunist (bolşevic), sub conducerea lui Lenin, hotărăşte să preia puterea. Guvernele care au luat puterea după doborîrea ţarului în martie 1917 au guvernat timp de opt luni, fără nici un rezultat bun pentru popor.

Masele muncitoare, ţărănimea de pe întreg cuprinsul marii împărăţii ruseşti şi o bună parte din intelectuali — „inteligheţia", cum se numea la ei — erau de mult cîştigate pentru revoluţie, adică pentru schimbări adînci economice, sociale şi politice.

www.dacoromanica.ro

Țăranii doreau pămînt pentru hrana lor și a familiilor numeroase și chinuite. Starea țărănimii ruse era din cele mai grele, robind pe moșiile marilor moșieri.

Muncitorimea alcătuia populația cea mai importantă din marile orașe rusești : Moscova, Petrograd, Odesa, Harkov, Nijni-Novgorod (azi Gorki) etc., și era pătrunsă de un spirit revoluționar puternic sub conducerea partidului comunist (bolșevic), cel mai revoluționar partid din lume. Lenin se găsea în fruntea acestui partid, care cîștigase încrederea muncitorimii, a multora dintre țărani și intelectuali, pentru că lămurise calea adevărată spre eliberarea maselor de sub jugul burghezo-moșieresc : răscoala armată și dictatura proletariatului. Acest partid mai cîștigase și simpatia tuturor naționalităților conlocuitoare, pentru că în programul partidului bolșevic se prevedea deplina libertate pentru popoarele asuprite de jugul țarist.

Lenin și partidul său și-au dat seama imediat după izbucnirea revoluției burgheze din martie 1917 că a sosit momentul adevăratei revoluții, care avea să aducă proletariatul la putere spre binele maselor. Și-au mai înțeles că mijlocul de înfăptuire este Sovietul, formațiune populară pusă în practica de guvernare în timpul revoluției. Lenin și partidul său au folosit Sovietele de țărani, muncitori și soldați și le-au cîștigat cu lozinca : pace, pămînt și libertate !

Aceasta a fost politica genială a lui Lenin și ea a reușit, spre fericirea popoarelor din Rusia, spre fericirea lumii întregi.

Da, spre fericirea și altor popoare, căci prin Revoluția din Octombrie s-a ajuns la crearea unui stat nou, puternic, Uniunea Sovietică, în care s-a construit o nouă orînduire, societatea socialistă, fără exploatarea omului, cu respectarea dreptului tuturor celor ce muncesc, pildă

www.dacoromanica.ro

pentru toți muncitorii și țăranii din lume. Uniunea Sovietică este țara doritoare de pace și bune raporturi cu toate popoarele și țările din lume, și aceasta a dovedit-o în politica ei externă de totdeauna și mai ales de azi.

Cînd, în războiul trecut, Germania lui Hitler și vasalii săi au pornit războiul de distrugere a Uniunii Sovietice, un război de jaf și cotropire, Uniunea Sovietică, cu enorme jertfe, a reușit să doboare pe fasciști și să iasă mai întărită, salvînd atîtea popoare din Europa și Asia de jugul fascist. Astăzi, cînd imperialiștii încearcă să provoace un nou război, și mai distrugător, îndreptat împotriva țării socialismului și democrațiilor populare, Uniunea Sovietică stă garanție sigură pentru apărarea păcii. [...]

Se cuvine deci ca din tot sufletul și-mpreună cu întreaga suflare românească să ne bucurăm odată cu vecinii noștri de marea lor sărbătoare națională, care este a lumii întregi.

„ALBINA" din 31 octombrie 1948

DESPRE ACTIVITATEA DIN DOMENIUL ISTORIEI ȘI LITERATURII

Comunicare prezentată în ședința plenară a Academiei R.P.R. din 1 noiembrie 1948

Republica Populară Română deschide orizonturi largi științei sub toate formele ei.

Cum trebuie să concepem noi istoria? Istoria este o disciplină științifică ce trebuie tratată așa cum se concepe azi știința de către oamenii progresiști.

Știința este strîns legată de popor. Între știință și societate, între știință și popor este o legătură strînsă.

www.dacoromanica.ro

Istoriografia este reprezentată în trecut de către Bălcescu și Kogălniceanu în prima jumătate a secolului din urmă.

„Toți cîți s-au îndeletnicit în scrierea istoriei nu ne-au dat decît biografia stăpînitorilor. Nimeni nu ne-a reprodus cu acurateță instituțiile sociale, ideile, sentimentele, obiceiurile, comerțul și cultura intelectuală a vremurilor trecute", scrie N. Bălcescu în introducerea la studiul său „Puterea armată și arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei pînă acum", publicat în 1944 (Opere, I, București, 1940, p. 43).

Bălcescu susține că adevărata istorie este istoria poporului și a acelor reprezentanți ai săi care au luptat pentru apărarea drepturilor sale. Și de aceea în monumentala sa operă despre Mihai Viteazul, cu tot interesul pentru eroul său, Bălcescu cel dintîi descoperă legămîntul lui Mihai, căruia îi dă o interpretare corespunzătoare.

Reluînd aceeași temă, aproape cu aceleași cuvinte, în „Prospectul pentru «Magazinul istoric»", publicat cu un an mai tîrziu, Bălcescu atinge o altă lipsă a istoricilor români : necunoașterea documentelor. „Tot ce putem și tot ce trebuie să facem acum este a ne aduna documentele care sînt materialele istoriei, pentru ca să putem compune adevărata istorie" (idem, p. 102).

Într-o lucrare privitoare la izvoarele „Istoriei românilor", Bălcescu atinge o altă latură : rolul activ al istoriei, atît de neînțeles apoi. Istoria nu trebuie „să fie un șir de oarecare întîmplări politice sau militare uscate, nu trebuie să se ocupe numai de oarecare persoane privilegiate, dar să ne arate poporul român cu instituțiile, ideile, sentimentele și obiceiurile lui în deosebite veacuri". „Această convincție ne va face să avem mai multă încredere în viitor și să lucrăm cu mai multă inimă la o

www.dacoromanica.ro

reformă politică și socială care să ne facă vrednici a lua rangul ce ni se cuvine în marea familie a națiunilor europene (idem, p. 107).

Bălcescu descoperă evoluția adevărată a poporului român atunci cînd afirmă : „...Istoria ne arată revoluția ducînd pe nația română din prefaceri în prefaceri, în calea acelei legi universale a dezvoltării istorice a națiilor : înălțarea plebeianismului la putere...", după formula sa confuză ca termen, dar adîncă în gîndire (idem, I, 2, București, 1942, p. 103).

„Istoria omenirii ne înfățișează lupta necontenită a dreptului în contra tiraniei, a unei clase desmoștenite de dreptul său, contra uzurpatorilor ei, luptă arzătoare care adesea are caracterul unei răzbunări, luptă fără sfîrșit, căci se urmează încă în timpurile de azi și se va urma pînă cînd nu va mai fi umbră de tiranie, pînă cînd popoarele n-or fi întregite în drepturile lor și egalitatea nu va domni în lume" (idem, I, 2, p. 119).

Mihail Kogălniceanu contribuie la curățirea istoriografiei române de tradiția cronicărească încă de la prima sa lucrare (1837), adept al teoriei că instituțiile culturale și politice „n-au speranță de viață decît acolo unde ele își trag originea din însăși tulpina popoarelor".

Concepția sa asupra istoriei o desfășoară pe larg și cu talent în „Cuvîntul pentru deschiderea cursului de istorie națională", ținut în 1843 la Academia Mihăileană din Iași. „Toți aceia care s-au îndeletnicit cu istoria națională n-au avut în privire decît biografia domnilor, nepomenind nimică de popor, izvor al tuturor mișcărilor și isprăvilor și fără care stăpînitorii n-ar fi nimică. Mă voi sili să mă feresc de această greșeală de căpetenie ; ci, pe lîngă istoria politică a țărilor, atît cît voi fi ajutat de documentele și de tradițiile vechi, voi căuta a vă da și o ideea lămurită asupra stării sociale

www.dacoromanica.ro

și morale, asupra obiceiurilor, prejudecăților, culturii, negoțului și literaturii vechilor români" (în „Opere", București, 1946, p. 648).

În istoria trecutului unui popor, contemporanii găsesc și învățături, reguli de purtare pentru ei. „Istoria românească să ne fie mai ales cartea de căpetenia... Într-însa vom învăța ce-am făcut și ce trebuie să facem ; printr-însa vom prevedea viitorul..." El însuși citează pe istoricul rus Karamzin, care numește istoria „testamentul lăsat de către strămoși strănepoților, ca să le slujească de tălmăcire vremii de față și de povățuire vremii viitoare" (idem, p. 635).

Adevărurile stabilite de Bălcescu și Kogălniceanu au așteptat însă un veac pentru a fi, abia în zilele noastre, reluate. Istoriografia română în a doua jumătate a secolului trecut și-n prima jumătate a celui prezent s-a depărtat voit de aceste adevăruri. O excepție onorabilă o ilustrează istoricul A. D. Xenopol, care se străduiește să fixeze istoria în cadrul științelor („Théorie de l'histoire", Paris, 1908, p. 28). [...]

Mai toți ceilalți istorici români au făcut în întregime parte din școala idealistă, dacă au avut vreo concepție.

*

Ca-ntreg patrimoniul cultural din trecutul nostru, și cercetarea istoriei României trebuie reconsiderată prin prisma concepției celei mai înaintate.

Una din primele sarcini este curățirea materialului istoric de falsificările istoricilor. Voi da un singur exemplu de falsificare istorică.

Pînă recent, ziua de 10 Mai era considerată ca o mare sărbătoare națională, legîndu-se faptul național al independenței de la 1877 de instalarea dinastiei Hohenzollern la 1866 și pro-

www.dacoromanica.ro

clamarea domnitorului ca rege. Documentele publicate în manualul „Istoria României" dovedesc că independența a fost declarată la 9 Mai. Falsificarea istoricilor burghezi constă în minimalizarea acestui fapt popular prin contopirea cu datele dinastiei și adumbrirea importanței sale față de monarhie, cea mai înaltă instituție de exploatare a poporului.

Știința istorică de azi a restabilit adevărul lui 9 Mai, legat azi și de sărbătoarea marii victorii antifasciste, deoarece este pătrunsă de adevăratul spirit istoric, care e strîns legat de interesele maselor.

Noile instituții create sau reorganizate, ca Institutul de istorie al R.P.R. și secția de istorie a Academiei noastre, își pun ca sarcină această îndatorire.

Reeducarea cadrelor vechi de profesori de istorie se impune de asemeni ca o primă sarcină, mai lesne de realizat azi, cînd învățămîntul s-a reorganizat pe baze noi. Prin reforma învățămîntului superior s-au introdus catedre de marxism-leninism, materialism dialectic și istoric, care vor pregăti pe toți viitorii dascăli și specialiști pentru înțelegerea adevăratei științi, cu atît mai mult a disciplinei istorice.

Cercetarea istoriei s-a făcut, pe de o parte, fără nici o sistemă, pe de alta după criterii de multe ori personale. Într-un cuvînt, a lipsit considerarea istoriei ca o disciplină științifică. Mai ales s-a desconsiderat tocmai cel mai sigur instrument de descoperire a adevărului istoric : materialismul istoric.

Se impune deci introducerea unui spirit științific în cercetarea istoriei, înlăturîndu-se ignorarea a ceea ce just s-a numit „cheia cu ajutorul căreia să se poată studia legile istoriei societății de pe teritoriul țării noastre". [...]

În fața metodei ipotetice, se impune metoda obiectivă, riguros științifică, a utilizării tutu-

www.dacoromanica.ro

ror disciplinelor ajutătoare. În primul rînd trebuie să mergem la izvoare. Astăzi numeroase colecții s-au publicat, dar și acestea aproape haotic, fără metodă și uneori incorect chiar.

Este un deziderat încă de pe vremea lui Kogălniceanu și Bălcescu ; în planul de lucru al Institutului de istorie al Academiei R.P.R. se prevede ca sarcină împlinirea temeinică a acestui deziderat.

Încă o lipsă de metodă a istoricilor români a fost ceea ce putem numi lucru exclusiv individual. Oricît de valoroși ar fi istoricii ca persoane, ei singuri nu pot niciodată cuprinde just și complet un material atît de vast. Ei pot avea o concepție generală, pot cunoaște profund numai anumite perioade, numai anumite probleme. Ei pot da perfecte monografii, dar nu istoria integrală a României.

Trebuie de folosit o altă metodă : aceea a lucrului în colectiv. Prin dezvoltarea spiritului de echipă la istoricii noștri, prin colaborarea cercetătorilor sub conducerea redacțională a unui grup răspunzător condus de o concepție științifică și pe baza unui plan judicios elaborat, se va putea ajunge la redactarea unei istorii complete și științifice a României.

Astfel se vor putea evidenția istoricii și, ca atare, adică vor fi puși în lumina valorii lor ca specialiști.

Probleme mult mai importante sînt legate de cuprinsul materialului de tratat. Rezolvarea lor este ușurată dacă ne însușim concepția materialismului dialectic și istoric.

Care au fost fazele dezvoltării modului de producție în general și cum se aplică ele istoriei României ?

Se cunosc, în general, cinci forme : primitivă, sclavagistă, feudală, capitalistă pentru toate țările și o a cincea, socialistă, numai pentru Uni-

www.dacoromanica.ro

unea Sovietică deocamdată. Țările de democrație populară cunosc o fază de tranziție.

Țara noastră a cunoscut toate aceste forme de dezvoltare a societății, trecînd azi prin faza de tranziție spre societatea socialistă.

Comuna primitivă din epoca paleolitică și neolitică, după vechile denumiri, a fost cunoscută pe teritoriul României. Atunci proprietatea socială a mijloacelor de producție forma baza societății, forțele de producție aveau un nivel destul de scăzut, după cum se constată din diferitele stațiuni arheologice răspîndite pe-ntreg teritoriul vechii Dacii. Civilizația societății primitive din valea Dunării cunoaște o prosperitate oarecare odată cu apariția fierului ca mijloc de lucru, cînd se intră în faza sclavagismului.

În orînduirea sclavagistă, baza economiei societății o formează „proprietatea stăpînului de robi asupra mijloacelor de producție, cît și asupra lucrătorului din producție, asupra robului, pe care-l poate vinde, cumpăra, ucide, ca pe o vită". Dovezi de existența sistemului sclavagist — puține, deoarece n-au fost cercetate — avem în datele istorice și arheologice ; deși puține, sînt suficiente pentru a confirma. Pe vremea stăpînirii romane, acest sistem de economie a societății era chiar dezvoltat.

O nouă perioadă istorică începe după dispariția stăpînirii romane, în evul mediu, cînd apare orînduirea feudală, în care baza relațiilor de producție o formează proprietatea feudalului asupra mijloacelor de producție și proprietatea necompletă asupra lucrătorului din producție, asupra iobagului, pe care feudalul nu-l mai poate omorî, dar pe care poate să-l vîndă sau să-l cumpere. Alături de proprietatea feudală există proprietatea individuală a țăranului și a meseriașului asupra uneltelor de producție și asupra gospodăriei lui private, bazată pe munca personală.

www.dacoromanica.ro

Apariția regimului feudal, astfel definit, începe încă înaintea întemeierii principatelor, coexistînd cu rămășițe ale regimului sclavagist o vreme. Formele feudale, caracterizate printr-o grea stare de iobăgie pentru țărani, nu exclud persistența țăranului liber după definiția de mai sus. Astfel evităm greșeala unora dintre istoricii noștri care au apreciat fals apariția moșnenilor și răzeșilor în acea fază, accentuînd asupra proprietăților individuale, care nu constituiau elementul pricipal al orînduirii din acea formă a societății.

A patra fază, societatea capitalistă, apare la sfîrșitul secolului al XVIII-lea ; în Principatele Române se precizează odată cu evenimentele de la 1821. Ea se caracterizează prin proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție, cînd nu mai există proprietatea asupra muncitorilor din producție, asupra muncitorilor salariați, pe care capitalistul nu mai poate nici să-l ucidă, nici să-l vîndă, căci sînt dezrobiți de dependența personală, dar sînt lipsiți de mijloace de producție și, pentru a nu muri de foame, sînt nevoiți să-și vîndă forța de muncă capitalistului și să poarte jugul exploatării. Alături de proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție, există, și în primele timpuri este larg răspîndită, proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, proprietate bazată pe munca personală a țăranului și a meseriașului, eliberați de iobăgie.

Și-n această epocă specificul românesc apare sub forma împletirii de vechi rămășițe feudale, care au persistat tot lungul veacului al XIX-lea și pînă-n zilele noastre chiar, cu formele noi capitaliste ; este epoca regimului burghezo-moșieresc.

Recent, țara noastră a intrat într-o fază nouă, de trecere spre societatea socialistă, caracterizată prin prefaceri adînci economice, sociale și politice.

www.dacoromanica.ro

În legătură cu acest cuprins ne oprim o clipă asupra unei alte probleme : împărțirea istoriei României sau periodizarea ei. [...]

În această ordine de idei am încercat o periodizare în paginile publicate acum 22 ani, călăuzit de două principii : urmărirea factorului economic ca determinant al evoluției istorice și integrarea istoriei României în istoria universală.

Trebuie de ținut socoteală la împărțirea istoriei României că asemănarea cu dezvoltarea epocilor clasice ale istoriei universale are totdeauna și un corectiv, determinat de condițiile istorice specifice în care s-a dezvoltat țara noastră.

Astfel epoca feudală apare la noi mai tîrziu decît în Apus, formele sclavagiste se mențin și se împletesc cu cele noi feudale.

La fixarea epocii capitaliste, caracteristicile specifice sînt ilustrate prin coexistența unor vechi rămășițe feudale cu dezvoltarea altor clase.

Se pun cercetătorului de azi probleme adînci, deseori noi, cu privire la istoria muncitorimii, a țărănimii muncitoare și a intelectualității progresiste.

Problema țărănească — chestiunea agrară, cum a fost nepotrivit denumită de unii — constituie una din fundamentalele teme ale istoriei României.

Asupra acestui subiect s-a scris de la scriitorii pașoptiști cu vederea largă, ca Bălcescu, și pînă la Radu Rosetti sau Dobrogeanu-Gherea din timpurile noi.

Lipsește însă o analiză completă a frămîntărilor țărănești, a luptei și formelor de luptă ale țărănimii din cele trei provincii : Moldova, Muntenia și Transilvania ; o analiză a răscoalelor țărănești din trecut.

Studiul acestui mare capitol din istoria țării noastre trebuie făcut secol de secol prin mo-

www.dacoromanica.ro

nografii amănunțite, care vor înlesni sinteza concludentă.

De un interes nu mai puțin important este problema dezvoltării orașelor și a frămîntărilor orășenești, aproape complet neglijate. [...]

S-au făcut unele cercetări și-n această direcție prin publicarea unor registre și scrisori negustorești, a unor fragmente din viața meșteșugarilor, foarte puține date despre organizațiile administrative orășenești în legătură cu influența străină. În general însă, activitatea trebuie serios desfășurată în acest domeniu, prin publicare în primul rînd a documentelor revelatoare asupra vieții acestor foarte vechi așezări de pe teritoriul principatelor românești.

Și cea mai arzătoare problemă este cea privitoare la cercetarea apariției și evoluției muncitorimii în țările române.

Încă din secolul al XVIII-lea, în economia principatelor apar forme noi de producție : manufacturi și chiar mici fabrici, care constituie un element de progres în pe nedrept hulita epocă a fanarioților. Apar și forțe noi sociale, lucrătorii acestor manufacturi, muncitori cu forme slabe de libertate individuală, alături de lucrătorii iobagi.

În veacul al XIX-lea, clasa aceasta se dezvoltă și intervine chiar ca un factor politic, neorganizat și haotic, în frămîntările sociale și politice, cum au fost evenimentele de la 1821 și 1848. Aceștia sînt „vagabonzii" orașelor din timpul răscoalei conduse de Tudor Vladimirescu ; „golanii cu tricolor", care au jucat un rol atît de important pe timpul revoluției de la 1848 din Muntenia ; aceștia sînt „mahalagiii" din București, care intervin pentru determinarea deputaților din divanurile ad-hoc să-l aleagă pe domnitorul Moldovei, Alexandru Ioan Cuza, primul domn al Unirii.

Maturizarea muncitorimii sub forma apariției ca clasă socială „pentru sine", cu ele-

www.dacoromanica.ro

mente politice proprii drept exponent, se produce în a doua jumătate a secolului trecut. De la „Asociațiunea tuturor lucrătorilor din România" din 1872 și pînă azi, istoria muncitorimii române cunoaște nenumărate organizații profesionale, economice, politice și de tot felul, străbătînd un glorios drum, presărat de lupte și jertfe, material imens ce-și așteaptă istoriografii.

Cercetări arheologice. Deși în domeniul arheologiei teritoriului României s-au făcut cercetări și au apărut studii uneori valoroase, totuși în acest domeniu lipsesc lucrările care să dea în mod critic tabloul exact și pe epoci al civilizației primitive etc. De asemenea studiul primelor civilizații din epoca paleolitică, din neolitic și epoca fierului nu a adus încă pînă azi o lumină completă asupra începuturilor îndepărtate ale istoriei României.

Astfel de delimitări neștiințifice s-au făcut între istoria poporului scit și acea a dacilor. „Problema sciților" rămîne deci de lămurit, după ce se vor interpreta științific textele autorilor clasici care pomenesc și de sciți și de daci, după noi și coordonate săpături și cercetări locale în cît mai multe puncte ale țării, după cunoașterea rezultatelor studiilor similare la vecinii noștri, îndeosebi importante studii ale specialiștilor sovietici.

Păstrînd ordinea cronologică, o a doua chestiune capitală, despre care se poate spune c-a fost total ignorată, este aceea a sclavagismului. Deși poporul dac a cunoscut în timpul antichității sistemul sclavagist, totuși foarte puțin se cunoaște tocmai asupra acestei fundamentale trăsături a lumii antice. Cunoașterea aprofundată a sistemului de bază economico-social a evului antic explică toate formele suprastructurii, studiate și cunoscute de istoricii de pînă acum, de cele mai multe ori fals în parte și din lipsa documentară de care am amintit.

www.dacoromanica.ro

Din puținele date scoase la iveală pînă acum, apariția sclavagismului în Dacia a premers epoca stăpînirii romane, în timpul căreia sclavagismul nu mai este contestat.

Iată deci o sarcină pentru cercetătorii noștri: apariția, viața și frămîntările robilor pe pămîntul Daciei.

Istoriografia română, și-n parte cea străină, a dezbătut de-un veac și jumătate o altă problemă : problema continuității populației dacoromane pe teritoriul Daciei de după părăsirea lui Aurelian.

Acest capitol din istoria României trebuie reconsiderat.

N-a putut exista decît o continuitate dinamică, după o fericită expresie. Se impune o cercetare serioasă a felului de viață a populației trăitoare pe pămîntul Daciei după părăsirea ei de către oficialitatea romană, la care ne vor ajuta și rezultatele la care au ajuns cercetătorii istorici din țările vecine.

Se vor pune într-o nouă lumină capitolele referitoare la primul val de migrațiuni, la apariția slavilor la nordul Dunării, la primele apariții de popor și limbă românească, la cele dintîi înjghebări statale de o parte și de alta a munților Carpați, fără a ne referi numai la așezările din preajma munților sau la cele din Ardeal.

Cîmpia dunăreană n-a fost lipsită de continuitate de populație, deși condițiile de trai erau mult îngreuiate aici din cauza migrațiunilor diferitelor popoare.

Astfel ajungem la o nouă problemă, aceea a întemeierii principatelor, care a fost subiect de controverse personale, neștiințifice. Starea aceasta se datorește lipsei de concepție și de metodă științifică. Nu s-au considerat factorii materiali ai vieții economice și sociale a societății timpului. [...]

www.dacoromanica.ro

O altă lipsă a istoriografiei trecute constă în faptul că s-a ocupat numai de problemele trecutului, pe care a putut mai uşor să-l mlădieze şi chiar să-l falsifice.

Vedem într-aceasta un interes conştient al claselor dominante de pînă mai ieri de a lipsi ştiinţa istoriei de unul din importantele sale rosturi : rolul activ, prin contribuţia sa la formarea unei ideologii clare pentru contemporani. Cu cît istoria se cunoaşte mai exact, cu cît procesul dezvoltării fireşti a forţelor determinante este mai limpezit, cu atît masele şi reprezentanţii lor politici îşi pot da seama, în lupta pe care o duc pentru o nouă orînduire, de rostul istoric al luptei lor. Şi aceasta este cu atît mai clar în epocile mai apropiate de zilele noastre.

Trebuiesc studiate şi cunoscute mişcările sociale din secolul al XIX-lea, a doua jumătate, şi secolul al XX-lea ; răscoalele ţărăneşti de la 1888 şi 1907 ; apariţia muncitorimii şi luptele ei pînă la victoria de la 23 August 1944 ; frămîntările revoluţionare din anii 1918—1923 şi creşterea organizatorică sindicală şi politică ; istoria organizaţiilor muncitoreşti de la finele veacului trecut, istoria sindicatelor ; explicarea curentelor ideologice în epoca dintre cele două războaie, ca şi toate formele de suprastructură a societăţii româneşti.

Un capitol actual de mare valoare istorică se va referi la crearea Republicii Populare Române. Iată cum defineşte acest eveniment, drept concluzie logică a evoluţiei istorice, „Raportul politic general prezentat la Congresul Partidului Muncitoresc Român din 21—23 februarie 1948", de Gh. Gheorghiu-Dej :

„23 August, 6 Martie, participarea la războiul antihitlerist, reforma agrară, alegerile parlamentare, transformările petrecute în ţara noastră în a doua jumătate a anului ce s-a scurs (1947) sînt verigi ale unui aceluiaşi lanţ, etape

www.dacoromanica.ro

diferite ale aceluiaşi proces de făurire prin lupta poporului muncitor a unui regim de democraţie populară în ţara noastră. Rezultatul acestui proces este Republica Populară Română".

*

O sarcină a istoriei noi este şi aprecierea justă a factorului cultural, a cărui valoare a fost exagerată uneori, considerîndu-se drept factor determinant al evoluţiei istorice. Cunoaşterea fondului adevărat al ideologiei diferitelor faze ale societăţii româneşti nu scade din valoarea acestui factor şi nici din rolul pe care trebuie să-l joace ; numai că trebuie pus într-o lumină adevărată.

Astăzi, în faţa literaturii şi criticii literare stă înainte de toate sarcina promovării unui curent realist, sănătos şi puternic ; el trebuie să corespundă cerinţelor mereu sporite ale maselor, cărora regimul democraţiei populare le înlesneşte accesul la cultură ; el trebuie să răspundă nevoilor construcţiei socialismului.

Literatura noastră va fi realistă dacă va reda imaginea cît mai fidelă a societăţii noastre, zugrăvită în devenirea ei. Ea va reda fidel această imagine, scoţînd în relief aspectele de viaţă nouă şi lupta pentru construirea socialismului ; literatura noastră va avea de asemeni caracterul educativ şi mobilizator. [...]

Valorificarea tradiţiei noastre literare. Cultura socialistă pe care o construim se reazimă pe o dezvoltare istorică şi asimilează toate aspectele pozitive ale trecutului.

Istoria literaturii române cuprinde o tradiţie de luptă progresistă şi un tezaur de valori artistice care poate fi utilizat cu mare folos. Generaţia literaturii de după fraţii Văcăreşti a stat sub semnul frămîntărilor revoluţionare din anul 1848. După refluxul valului revoluţionar

www.dacoromanica.ro

și în perioada compromisului de clasă burghezo-moșieresc, scriitorii au avut de suferit de pe urma regimului burghezo-moșieresc. Cazul lui Eminescu este caracteristic în această privință. Alți scriitori, cum a fost Caragiale, au trebuit să rătăcească pe căi întortocheate pentru a păstra operei lor înțelesul progresist ce voiau să-l promoveze.

Paralel cu aceasta încep să apară primele elemente ale literaturii muncitorești și critica științifică, pe care o promovează C. Dobrogeanu-Gherea.

Din experiența literară a lui Creangă, Caragiale, Coșbuc, Păun-Pincio etc., pe baza concepției clasei muncitoare, a luptei și experienței ei [...], vor crește acum mlădițele literaturii noului realism.

Aceste probleme vor constitui preocupările secției istorice în cadrul planului de activitate al Academiei R.P.R., prevăzut în raportul general prezentat de d-l prof. Traian Săvulescu la deschiderea sesiunii actuale.

„ANALELE ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE", I, 1948

ÎN DRUM SPRE SOCIALISM

Anul 1948 înseamnă un an de realizări fundamentale în istoria țării noastre.

Anul acesta poate fi considerat revoluționar, pentru că noua noastră orînduire, consfințită prin crearea Republicii Populare Române în ziua de 30 Decembrie 1947, se adîncește prin noi transformări : în 1948 țara noastră pornește pe calea construirii bazelor socialismului.

Noua structurare a României se înfăptuiește prin actul de la 11 iunie 1948, cînd Marea

www.dacoromanica.ro

Adunare Națională votează legea, inițiată de Partidul Muncitoresc Român și însușită de guvern, de naționalizare a principalelor mijloace de producție : fabrici, mine, bănci, asigurări, transporturi. Astfel, cele mai importante sectoare ale bogăției naționale trec de sub proprietatea particulară, de exploatare capitalistă, în proprietatea statului condus de adevărații reprezentanți ai poporului.

O urmare firească a naționalizării a fost înființarea Comisiei de Stat a Planificării, menită prin alcătuirea planului economic să consacre ieșirea economiei noastre din haosul producției capitaliste și să ducă la lichidarea stării ei înapoiate.

Mersul către socialism nu se poate mărgini însă numai la acest cîmp al industriei și al mijloacelor de producție legate de ea, ci va îmbrățișa pe încetul întreaga viață economică. Astfel se vor schimba treptat și raporturile de producție în agricultură, avînd în vedere importanța acestui sector în viața economică a țării noastre.

Anul acesta s-au însămînțat cu mijloace mecanice 836 000 ha față de 110 000 în 1938 prin ajutorul stațiunilor de mașini și tractoare. De asemeni s-au arat 227 000 ha cu 2 642 tractoare, puse la îndemînă de stat ; fermele de stat au procurat 2 000 vagoane de semințe ; prin asolamente s-au cultivat 538 000 ha.

S-a pus ordine în finanțele țării, lichidîndu-se societățile de credit particulare, iar Banca Națională transformîndu-se în Banca de Stat a R.P.R.

Veniturile statului cresc mereu ; s-a înlăturat deficitul în bugetul statului, pentru prima oară echilibrat, buget care se fixează la începutul fiecărui an calendaristic. De aici politica nouă a creșterii capitalului de investiții în industrie, agricultură, comerț de stat.

www.dacoromanica.ro

Moneda românească se întărește mereu. Acoperirea în aur ajunge la 86% față de angajamente și la 131% față de biletele în circulație. Leul nostru este una dintre cele mai puternice monede din lume.

Puterea de cumpărare a salariilor crește treptat prin scăderea repetată a prețurilor.

La aceasta a ajutat și crearea magazinelor de stat, care au pus capăt pieței negre. Comerțul exterior a trecut exclusiv în mîinile statului.

În aceeași ordine de idei trebuiesc semnalate șantierele naționale, a căror realizare a luat un avînt necunoscut țării noastre în cursul anului 1948. Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, Lunca Prutului sau APACA din București sînt nume ce vor rămîne în istoria reconstrucției materiale și spirituale a țării noastre.

În întreaga politică economică amintită ne-am bucurat de sprijinul prietenesc al Uniunii Sovietice. [...]

Acestor schimbări de bază în structura țării le-au urmat schimbări firești în suprastructura politică și spirituală.

Cea mai importantă prefacere este adoptarea de întreg poporul român, prin alegerile de la 28 martie, a noii Constituții, una din cele mai democratice constituții din lume. Ea consfințește noile realități, nu numai asigurîndu-se maselor muncitoare și poporului întreg cele mai largi libertăți și drepturi, ci garantîndu-li-se și exercițiul real al acestor drepturi.

Dreptul la muncă, la odihnă, la cultură sînt prevăzute categoric. Munca este factorul fundamental al statului. Femeia este egală cu bărbatul; dreptul de asociere este asigurat; naționalitățile se bucură de drepturi egale; nimeni nu este lipsit de exercițiul tuturor drepturilor cetățenești.

În anul 1948 se desăvîrșește unirea politică a muncitorimii, factorul cel mai conștient și

www.dacoromanica.ro

promotorul tuturor acestor fundamentale prefaceri. La Congresul din februarie se cimentează Partidul Muncitoresc Român, hegemonul întregii vieți politice din țara noastră, cum au recunoscut toate celelalte organizații democrate, și în recenta sa conferință pe țară, Partidul național popular, care este expresia politică a păturilor muncitoare neproletare.

Prefaceri fundamentale urmează în domeniul cultural. Reforma învățămîntului dă largi posibilități fiilor de muncitori și țărani de a intra în școli, școala devenind realist-științifică și legată de viață. [...]

Artele, literatura, știința sînt azi în serviciul maselor. Academia Republicii Populare Române, complet reorganizată, este o academie de tip nou, legată de viață, de popor.

Poporul întreg a aprobat politica externă a guvernului nostru, politică de împotrivire la încercările imperialiștilor de a înrobi România în planul Marshall, precum și încheierea tratatelor de prietenie și asistență mutuală cu U.R.S.S. și cu toate țările de democrație populară din vecinătatea noastră. De asemeni, conferința Dunării a însemnat o victorie a țărilor dunărene, ținînd seama de interesele țărilor dunărene, ținute sub un regim de inferioritate pînă acum prin convențiile anterioare.

Armata țării a fost transformată într-o forță conștientă de răspunderea apărării cuceririlor și libertăților poporului muncitor. S-au înființat școli de cadre militare, care vor pregăti armata R.P.R. pentru a fi un factor important în apărarea păcii.

Activitatea intensă, deosebit de rodnică, a oamenilor muncii în acest prim an al Republicii Populare Române, după ce s-a tradus printr-o serie de îmbunătățiri substanțiale în starea generală a țării, s-a concretizat în cele din urmă prin planul general economic, pre-

www.dacoromanica.ro

zentat spre votare Marii Adunări Naționale de către d-l Gh. Gheorghiu-Dej, secretar general al Partidului Muncitoresc Român și prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Acest plan, fructul puterii de sinteză a factorilor de conducere din viața noastră economică, oțeliți prin disciplina de gîndire marxist-leninistă a Partidului Muncitoresc Român, înseamnă un pas uriaș pe calea socialismului, spre care ne îndreptăm hotărît începînd cu actul naționalizării de la 11 iunie 1948. Creșterea producției în toate sectoarele economice, îmbunătățirea muncii și a produselor, armonizarea tuturor activităților : economice, administrative, culturale, fac ca efortul poporului nostru în cadrul acestui plan să capete o eficiență pe care n-o putea avea în trecut și care nu poate fi sperată în nici o țară cu economie capitalistă.

În drum spre socialism, oamenii muncii din Republica Populară Română, scrutîndu-și conștiințele, măsurîndu-și forțele și călindu-și voințele în vederea efortului nou pe care urmează a-l depune în 1949 pentru a traduce în viață primul plan general economic, pot exclama cu hotărîre :

— Sîntem gata la muncă, gata la luptă !

„NAȚIUNEA" din 30 decembrie 1948

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE ÎN CADRUL PLANIFICĂRII

Transformarea complectă a vieții spirituale în funcție de noua structurare a vieții materiale a țării noastre merge pînă la consecințele ei firești, pînă la capăt. Era natural ca cea mai înaltă instituție de cultură, Acade-

www.dacoromanica.ro

mia, prin noua ei lege organică, să se integreze ritmului de viață legat de introducerea raporturilor socialiste în producție și să-și găsească un loc în opera de planificare stabilită cu preciziune științifică pe anul 1949.

În prealabil, Academia R.P.R. și-a asigurat un organism viabil, un aparat cu totul deosebit de vetusta Academie anterioară, capabil s-o lege de realitățile vieții, să corespundă noului țel : contribuția la propășirea materială și morală a țării în drumul spre înfăptuirea socialismului. Noua structură [...] permite desfășurarea activității în cadrul operei de planificare, așa cum a fost fixată de conducerea Partidului Muncitoresc Român și adoptată de Marea Adunare Națională în ședința de la 27 decembrie trecut.

Din marile probleme ale refacerii țării, Academia a ales în primul rînd pe acelea legate de planul de stat, apoi cele legate de planul sanitar și cultural.

O muncă anterioară de aproape două luni — octombrie și noiembrie — în ședințele plenare și de secții, în ședințele de centralizare și concretizare ale prezidiului și biroului Academiei, dar mai ales cercetarea problemelor și temelor în institutele aferente Academiei, au asigurat acestor probleme o garanție de deplină seriozitate științifică, o garanție de realizare în cursul anului indicat, după ce ele au fost prezentate guvernului și comisiei diriguitoare a planificării.

Pentru dezvoltarea industriilor de bază, institutele de geologie, de explorări miniere și petroliere sînt angajate în cercetarea perfecționării exploatărilor respective, în descoperirea de noi zăcăminte de fier. Cercetarea problemelor în legătură cu folosirea surselor de energie solidă, lichidă și gazoasă este dată în seama Institutului de energetică, o nouă creație a Academiei.

www.dacoromanica.ro

Institutele de chimie și agronomie sînt angrenate în probleme legate de fabricarea fungicidelor, insecticidelor, îngrășămintelor chimice, atît de necesare dezvoltării naționale a uneia din bogățiile de bază ale țării noastre.

O veche racilă, moștenirea tristă a regimurilor burgheze, cele 8 000 000 de hectare terenuri inundabile sau degradate, este atacată, cercetată, în vederea stingerii ei pe calea cea mai sigură și rapidă, de cîte un grup de institute ale Academiei : de geografie și climatologie, de cercetări agronomice, de cercetări forestiere, Institutul geologic.

Institutul zootehnic și piscicol, Institutul agronomic și Institutul de biologie animală se vor ocupa de valorificarea economică a suprafețelor lichide, de bogăția piscicolă.

Alte probleme sînt legate de folosirea apei din adîncimi pentru preîntîmpinarea secetei : irigațiunile în regiunile cu caracter de stepă, combaterea paraziților, îmbunătățirea fînețelor, pomilor și introducerea de noi plante de cultură, refacerea domeniului forestier, ameliorarea raselor de vite, toate în sarcina diverselor institute.

Studiul problemelor bolilor sociale și combaterea lor, studiul gușii, mortalitatea infantilă, tifosul exantematic, medicina muncii, bolile profesionale, biologia vîrstelor, raționalizarea serurilor și vaccinurilor, stîrpirea turbării, combaterea cancerului — iată o rețea de probleme medicale și sanitare ce vor fi studiate de cele cîteva institute respective, controlate de secția de științe medicale a Academiei.

Institutul de istorie și filozofie, creat odată cu Academia din contopirea altor șase institute de istorie, și-a fixat studierea unei serii de probleme nelămurite din istoria României, punînd accentul pe studiul istoriei patriei noastre, și-n deosebi al trecutului celui mai îndepărtat. S-a fixat pentru întîia oară un plan

www.dacoromanica.ro

ordonat de săpături arheologice, iar pînă la primăvară se lucrează un repertoriu arheologic cu toți specialiștii țării. Se vor ataca și cîteva probleme de documentație din istoriografia medie și contemporană a României și tot pentru întîia oară din istoria luptelor pentru democrație și libertate din ultima vreme, cînd muncitorimea a jucat un rol atît de important.

Atît în domeniul istoriei, cît și în cel al problemelor de filozofie, lucrările institutului sînt inspirate de o singură concepție : materialismul dialectic și istoric.

În domeniul limbii și literaturii se lucrează de către institutul respectiv la terminarea dicționarului limbii române ; la unele probleme de istorie și critică literară, văzute prin prisma realismului, lucrează ceilalți membri ai secției de artă și literatură.

Unele probleme sînt înșiruite, poate, prea general, altele lipsesc. Totuși credem că cititorul și-a putut face o idee despre noutatea și înaltul rost al Academiei R.P.R. în cadrul sforțărilor comune în construirea lumii noi.

„LIBERTATEA" din 8 februarie 1949

CONGRESUL F.I.A.P.P. TREBUIE SĂ SE OCUPE DE ORGANIZAREA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE CU FOȘTII ȘI ACTUALII DEȚINUȚI POLITICI, LUPTĂTORI ÎMPOTRIVA FASCISMULUI ȘI A IMPERIALISMULUI

1 Foștii deținuți și internați politici antifasciști din întreaga lume își pot da seama mai bine ca oricine de ceea ce înseamnă un regim de teroare.

În țările capitaliste, guvernele reacționare, care folosesc din ce în ce mai mult metodele

www.dacoromanica.ro

fasciste, înăspresc măsurile represive împotriva organizațiilor de masă, îndeosebi împotriva partidelor comuniste.

Sarcinile tuturor foștilor deținuți și internați politici antifasciști sînt: de a se uni într-un front larg cu toate formațiile democratice în organizarea luptei pentru pace; de a demasca primejdia de război a pactului Atlanticului și a tuturor înțelegerilor dintre statele capitaliste de sub egida imperialismului american; de a susține politica și sforțările pentru pace ale Uniunii Sovietice și ale tuturor forțelor progresiste; de a dezvălui toate ororile foștilor călăi, care nu au fost cu toții pedepsiți.

2 Foștii deținuți politici antifasciști din țările capitaliste sînt cei ce au stat în primele rînduri în războiul trecut împotriva ocupanților hitlerișți și a quislingilor naționali. Unii și-au pierdut sănătatea în închisorile și lagărele stăpînitorilor. Alții nu-și mai pot împlini ocupațiile sau sînt reduși în capacitatea lor de muncă. Ar fi firesc ca drepturile lor să fie recunoscute. Așa cum în țara noastră, ca și în celelalte republici populare, li s-au recunoscut drepturile firești, foștii deținuți politici antifasciști din toate țările, victime ale teroarei, trebuie să fie susținuți printr-o politică socială adecvată nevoilor lor.

Încă la Conferința europeană ținută la Paris în iulie 1946 înaintea înființării Federației internaționale, s-a pus această problemă și s-a votat o rezoluție, cerîndu-se impunerea unei legislații speciale pentru toate guvernele țărilor care au astăzi foști deținuți politici antifasciști.

3 Atitudinea noastră față de guvernele apusene, care dețin un număr mare de prizonieri politici antifasciști, nu poate fi decît una sin-

www.dacoromanica.ro

gură : de protest și de reclamare a eliberării lor imediate din lagărele și închisorile în care sînt deținuți.

Reînvierea metodelor fasciste, începînd cu legile antimuncitorești și continuînd cu prigonirea partidelor comuniste și desființarea unor organizații democratice, cu discriminările rasiale, cu propaganda antisovietică și tot cortegiul binecunoscut de pe vremea lui Hitler și Mussolini, trebuie combătută cu înverșunare.

4 Congresul internațional al foștilor deținuți politici antifasciști trebuie să înscrie în lucrările sale :

a) Intensificarea organizării foștilor deținuți politici antifasciști din toate țările și mobilizarea lor în lupta pentru pace și împotriva teroarei.

b) Încadrarea Federației internaționale cu toate secțiunile ei în frontul păcii, ralierea la Congresul de la Paris.

c) Întocmirea unor proiecte privitoare la legislația de apărare a intereselor morale și materiale ale foștilor deținuți politici de pretutindeni, proiecte care să fie impuse guvernelor prin intermediul organizațiilor internaționale existente (O.N.U.).

d) Crearea unor organisme proprii și în legătură cu organizațiile internaționale existente („Asociația juriștilor democrați", de pildă) pentru asigurarea celor mai bune măsuri și legiuiri în apărarea intereselor foștilor și actualilor deținuți politici antifasciști. Crearea unui birou juridic internațional pe lîngă F.I.A.P.P.

e) Organizarea solidarității internaționale cu foștii și actualii deținuți politici, luptători împotriva fascismului și a imperialismului.

f) Strîngerea materialului privitor la ororile fasciștilor în trecut, cît și la ororile guver-

www.dacoromanica.ro

nelor marshallizate împotriva luptătorilor antifascişti, publicarea şi difuzarea lui în masele largi.

„BULETINUL ASOCIAŢIEI FOŞTILOR INTERNAŢI ŞI DEPORTAŢI POLITICI ANTIFASCIŞTI" din 3 aprilie 1949

CONGRESUL PARTIZANILOR PĂCII

S-a deschis la Paris marea adunare mondială a partizanilor păcii, a luptătorilor împotriva aţiţătorilor la război.

Din cele cîteva date publicate asupra compunerii delegaţiilor naţionale care şi-au anunţat participarea la congres răsar nume ilustre, înscrise de mult drept glorii ale popoarelor lor.

În primul rînd răsar luminoase numele delegaţilor sovietici, pilde vii ale eroismului din timpul războiului pentru apărarea marii lor patrii, ale întrecerii socialiste de după război în ridicarea producţiei, ale culturii : savanţi, scriitori, artişti, făuritori ai ştiinţei adevărate şi ai unei arte legate de popor.

La Paris se adună reprezentanţii celor mai largi categorii sociale, de la muncitorii din fabrici şi uzine, din mine şi din porturi la muncitorii de pe ogoare ; de la intelectualii mari gînditori şi creatori de bunuri spirituale la modeşti funcţionari de cooperative şi diferite asociaţii ; reprezentanţi ai organizaţiilor muncitoreşti, feminine şi de tineri — muncitori, ţărani, studenţi, militari sub arme şi foşti combatanţi — care cunosc grozăviile recentului război şi-şi dau seama de urgiile pe care le pregătesc imperialiştii americani.

Nici un popor de pe pămînt, de la poli la la ţările coloniale, n-a pregetat să-şi unească

www.dacoromanica.ro

glasul de solidarizare cu acțiunea de pregătire a Congresului pentru pace și cultură. Și foarte nimerită a fost ideea de a se uni aceste două noțiuni : pacea și cultura, căci cultura nu se poate nicidecum dezvolta decît numai prin pace.

Hotărîrea colectivă de luptă contra imperialiștilor, contra criminalilor ce vor să dezlănțuiască un nou măcel, mai cumplit decît toate cele anterioare, solidaritatea și acțiunea mondială a celor ce muncesc în proporții cum istoria n-a cunoscut pînă acum dau celor ce au trecut prin urgiile războiului și prin regimurile diferitelor dictaturi fasciste siguranța că forțele păcii sînt mai puternice și mai hotărîte ca oricînd.

Cunoaștem legile de dezvoltare ale societății, dar capitalismul, care a fost lichidat pe o mare parte a globului și care trece printr-o criză fundamentală în restul lumii, caută să eludeze aceste legi. Conducătorii lui, și în fruntea lor cei mai rapaci și mai organizați, monopoliștii americani, vor să declanșeze un nou război, care să le asigure, pe de o parte, cîștiguri fabuloase (ca în toate războaiele capitaliste), și, pe de alta, ieșirea din criză pe spatele populației muncitoare din propria lor țară și a popoarelor de pretutindeni. Ei vor mai cu seamă să înlăture lumea nouă ce se clădește, lumea socialismului.

În fața voinței de război a imperialiștilor se ridică cu hotărîre voința de neînfrînt a maselor muncitoare de pretutindeni și a tuturor popoarelor asuprite, a țărilor de democrație populară și îndeosebi — garanția cea mai sigură a păcii mondiale — invincibila Uniune Sovietică.

Voința aceasta de pace, întărită și susținută de zdrobitoarea majoritate a omenirii, va înfrînge voința de război a aținătorilor la război

www.dacoromanica.ro

şi lumea va putea păşi înainte pe calea păcii şi a progresului.

După primul război mondial, cînd forţele păcii s-au trezit, s-a convocat la Amsterdam în 1932 un mare congres împotriva războiului. Răsunase atunci glasul a mari cărturari, cum a fost al lui Romain Rolland şi al lui Henri Barbusse.

La Amsterdam au participat 2 200 de delegaţi din 27 de ţări ; şi-au trimis adeziunea 30 000 asociaţii, reprezentînd 30 de milioane membri, grupaţi în 35 de comitete naţionale şi peste 1 000 de comitete locale. Mişcarea a fost continuată în anul următor, convocîndu-se un al doilea congres contra fascismului, care avu loc la Paris (sala „Pleyel") în iunie 1933. S-a alcătuit un comitet mondial „Amsterdam-Pleyel", în care şi România a avut un reprezentant.

Mişcarea mondială avu succes în împiedicarea războiului antisovietic în 1932, dar nu putu să împiedice în 1933 întronarea fascismului în Germania, cea mai importantă ţară din Europa centrală. Şi, cîţiva ani mai tîrziu, fascismul porni războiul contra democraţiei, a progresului şi a libertăţii popoarelor.

Astăzi, partizanii păcii se adună în aceeaşi sală „Pleyel" din Paris. Dar astăzi ei reprezintă peste 600 000 000 de oameni din toate colţurile lumii, state cu adevărată democraţie, iubitoare sincere de pace.

Astăzi, sute de milioane de oameni ştiu ce înseamnă războiul, căci ei sufăr şi azi urmările lui grozave sau îl simt chiar efectiv, în plină desfăşurare, ca în Grecia, China, Vietnam etc.

Astăzi, în cercuri din ce în ce mai largi, cauzele războiului sînt cunoscute.

Astăzi, în conştiinţa maselor de peste tot, exemplul realizărilor paşnice şi în interesul întregului popor muncitor din ţara socialismului este viu, şi această conştiinţă înarmează

www.dacoromanica.ro

lupta maselor de pretutindeni pentru pace și contra tuturor aţiţătorilor de războaie.

Din Republica Populară Română, milioane și milioane de cetăţeni au trimis moţiuni și adeziuni Congresului păcii. Congresul pentru pace și cultură al intelectualilor noștri a arătat și el hotărîrea și elanul oamenilor de cultură de la noi în lupta generală pentru pace. La Congresul de la Paris au fost delegaţi 40 de reprezentanţi ai ţării noastre. Dar guvernul francez a refuzat viza majorităţii acestor delegaţi, așa cum a refuzat-o și majorităţii delegaţilor polonezi, cehoslovaci etc. Mai puţini sînt deci delegaţii care au adus în sala „Pleyel" cuvîntul popoarelor luptătoare pentru pace. Dar cuvîntul celor ce se află la congres nu are de aceea mai puţină greutate. Răsunetul lui nu poate fi împiedicat de obstacole meschine.

Congresul mondial al partizanilor păcii de la Paris este o lovitură puternică dată imperialismului aţiţător la noi războaie și o demonstraţie a forţelor păcii.

„GAZETA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI" din 22 aprilie 1949

UNIREA FORŢELOR PĂCII VA SPULBERA NORII RĂZBOIULUI

De curînd s-au închis lucrările Congresului naţional al intelectualilor, al muncitorilor cu condeiul din întreaga ţară. Ei s-au adunat la Bucureşti ca să-și spună răspicat cuvîntul într-o problemă de mare însemnătate pentru întreaga lume : problema păcii.

Cu toţii ştim că mai sînt pe lume ticăloși care doresc războiul, această mare nenorocire de care omenirea vrea să se libereze pentru totdeauna, organizîndu-și altfel viaţa. Această organizare nouă se numeşte societatea socialistă, societatea în care nu mai există exploa-

www.dacoromanica.ro

tarea omului de către om, fiecare primindu-şi dreptul său după munca pe care a împlinit-o fie la ţară, fie la oraş.

Dar acest sistem de organizare nu convine capitaliştilor, care au stăpînit pînă mai deunăzi întreaga lume şi care au fost alungaţi de la cîrmă acum 31 de ani în Rusia şi-n ultimul timp de la conducerea ţărilor de democraţie populară.

Capitaliştii mai stăpînesc azi aproape patru şesimi de pe glob, deşi popoarele se luptă şi acolo pentru a se libera de jugul lor. Pentru a recîştiga terenul pierdut în ţările în care se construieşte azi socialismul, pentru a împiedica acest lucru, capitaliştii, în frunte cu cei din Statele Unite ale Americii, vor să dezlănţuie un nou război împotriva Uniunii Sovietice şi a ţărilor de democraţie populară.

Pentru aceasta au şi pornit să organizeze un bloc al statelor capitaliste şi au încheiat o înţelegere, pactul Atlanticului, semnat pînă acum de 12 state din America şi din Europa ; acest pact calcă principiile de înţelegere stabilite la sfîrşitul ultimului război, de comun acord cu toţi aliaţii de atunci.

Popoarele însă nu mai vor război. Un nou război ar însemna un măcel îngrozitor, măcel dorit de un pumn de capitalişti care vor să stăpînească lumea.

De aceea declaraţiile conducătorilor partidelor comuniste din toate ţările că nu vor lupta niciodată împotriva Uniunii Sovietice au găsit un puternic ecou în sufletele tuturor celor ce muncesc cinstit la ţară şi la oraşe.

Intelectualii de pretutindeni s-au alăturat luptei pentru pace şi au hotărît ţinerea unui mare congres la Paris la sfîrşitul lunii aprilie.

Sute de milioane de oameni din toate ţările lumii şi-au spus de-acum cuvîntul şi-şi vor trimite mii de delegaţi la Paris pentru a organiza lupta pentru apărarea păcii.

www.dacoromanica.ro

În primăvara tîrzie din anul 1949, glasul omenirii truditoare se aude răspicat și puternic pentru pace, pentru munca de pregătire a unei lumi noi, care va însemna vara caldă și bogată a socialismului.

Poporul român nu lipsește de la această luptă.

La Paris, ca și-n toate colțurile țării, soldații păcii sînt mobilizați; unindu-și puterile cu ceilalți tovarăși de pe glob, vor spulbera norii războiului dacă fiecare își va face datoria.

„ALBINA" din 24 aprilie 1949

LA PARIS OAMENII S-AU ÎNȚELES ÎNTR-O SINGURĂ LIMBĂ: LIMBA PĂCII

O unitate desăvîrșită de idei și hotărîri a marcat tot timpul dezbaterile Congresului păcii. Discuțiile au fost libere, așa cum era firesc să se desfășoare ele într-un cadru perfect democratic. Atît din cele șapte rapoarte, cît și din intervențiile delegațiilor tuturor țărilor, și au fost aproape 100 de oratori, a existat tot timpul unitate de vederi și unanimitate în rezoluțiile comisiunilor și ale plenului congresului.

Accentuez că în ciuda caracterului foarte divers al organizațiilor prezente, îndeosebi ale celor din Apus, identitatea de gîndire a fost aproape perfectă, iar hotărîrile luate au marcat, cum spuneam și mai sus, o unanimă înțelegere. Astfel, micile deosebiri de aprecieri n-au împiedicat ca manifestul final să fie însușit cu entuziasm în unanimitate.

Acest manifest a fost redactat, dealtfel, într-un spirit foarte larg și totuși hotărît. El este îndreptat către toate păturile sociale și nu ne îndoim că va fi adoptat în sfere din ce în ce

www.dacoromanica.ro

mai largi ale lumii şi că în jurul său se vor mobiliza toate forţele, afară, evident, de extrem de redusa clică a provocatorilor de război, cărora însă majoritatea omenirii doritoare şi luptătoare pentru pace va şti să le impună voinţa lor.

Este cazul să remarcăm în concluzia comparaţiei cu manifestările dinaintea războiului că astăzi iniţiativa este total în mîinile partizanilor păcii, iar provocatorii de război, care vor să sustragă omenirea de la opera de refacere pacifică a unei lumi sinistrate, vor fi în permanenţă demascaţi şi încercarea lor nefastă de a submina pacea va fi categoric zdrobită.

Impresionante cu deosebire sînt două fapte : participarea hotărîtă, clară, cu rapoarte şi cuvîntări de o admirabilă limpezime, a delegaţilor Uniunii Sovietice şi manifestarea de mase de la „Bufallo". Apariţia Kosmodemianskaiei a însemnat o permanentă acuzare a criminalilor de război, apariţia eroului aviator Mereseev un exemplu copleşitor al patriotismului sovietic. [...] Adîncile şi minunatele cuvîntări ale lui Fadeev şi Ehrenburg au exprimat voinţa întregii populaţii sovietice, care a suferit cel mai mult de pe urma războiului, şi au însemnat un izvor mobilizator pentru delegaţii tuturor celorlalte ţări. Mitingul de la „Bufallo", în împrejurimile Parisului, la care au participat peste jumătate de milion de francezi, veniţi în caravane din toate ţinuturile Franţei, în frunte cu eroicii mineri din nord, a produs o adîncă impresie asupra delegaţilor străini, ca şi asupra opiniei publice franceze.

Cu toate piedicile puse de guvernul Franţei, manifestarea pentru pace de la Paris şi „Bufallo" a dovedit aspectul adevăratei Franţe, care nu va permite să fie un cap de pod al scopurilor de război ale trusturilor americane.

Deşi pregătirea lui nu s-a făcut decît cu cinci săptămîni înainte, congresul a fost foarte

www.dacoromanica.ro

bine organizat. Este un merit al Comitetului de legătură al intelectualilor luptători pentru pace, comitet internațional format în urma Congresului de la Wrocław, și mai ales un merit al secțiunii franceze și a Comitetului de pregătire, în frunte cu savantul Joliot-Curie, scriitorii Aragon, Fadeev și alții.

Deși congresul a avut cinci limbi oficiale, fiecare delegat a putut asculta concomitent în limba sa proprie, datorită retransmisiunii prin căști speciale. Dar, vorbindu-se în cinci limbi oficiale și ascultîndu-se în limbile tuturor popoarelor reprezentate, congresul a avut o singură limbă, limba păcii, toți delegații înțelegîndu-se și simțind marea dorință de pace a tuturor popoarelor.

Delegația română s-a bucurat de toată atenția din partea organizatorilor și a congresiștilor. Cuvîntările noastre în comisiuni și în plen au fost urmărite cu viu interes. Cu același interes au fost remarcate îndeosebi de către delegații țărilor apusene realizările tinerei noastre republici populare.

Delegații Republicii Populare Române au părăsit Parisul cu impresia că au cîștigat o primă bătălie în lupta pe care au deschis-o provocatorii de război, trădători ai pactelor încheiate în timpul și după războiul împotriva fasciștilor. Atitudinea energică, neșovăielnică a delegaților sutelor de milioane de oameni înseamnă voința lor de a apăra pacea în orice împrejurare. De bună seamă, sîntem siguri că imperialiștii monopoliști, în frunte cu cercurile interesate americane, în furia lor și ura pe care o au față de Uniunea Sovietică și democrațiile populare, vor căuta alte mijloace de a-și realiza, împotriva chiar a voinței propriilor lor popoare, scopurile criminale. De aceea vigilența forțelor progresiste și pacifice trebuie întărită, iar lupta continuată. Prima măsură luată în această direcție a fost insti-

www.dacoromanica.ro

tuirea și alegerea unui comitet permanent pînă la viitorul congres, comitet care a și început să lucreze pentru a difuza în toate păturile și colțurile lumii hotărîrile de la Paris, pentru a atașa la această acțiune în favoarea păcii din ce în ce mai multe mase.

Unitatea forțelor iubitoare de pace, forțe în continuă creștere, va înăbuși pînă la urmă încercările disperate ale provocatorilor la război.

Am constatat că și la noi în țară acțiunea mondială pentru pace, culminată prin Congresul de la Paris, a avut răsunetul așteptat. Oamenii muncii, oamenii care doresc pacea pentru că numai ea asigură mersul înainte al civilizației, vor ști și în Republica Populară Română să fie un puternic sprijin al mișcării care agită cu atîta amploare întreaga lume.

„UNIVERSUL" din 30 aprilie 1949

ÎNCĂ UN PAS PE DRUMUL REVOLUȚIEI CULTURALE DIN ȚARA NOASTRĂ

Transformarea României într-un stat de democrație populară, în care rolul de frunte îl are clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, a dus la schimbări fundamentale și în domeniul științei, literelor și artelor. Astăzi munca pentru introducerea unui nou regim, munca pentru construirea socialismului, a cuprins și frontul ideologic, într-un elan cum nu s-a cunoscut în istoria României.

Trăim vremurile unei adevărate revoluții culturale, ce se manifestă prin diferite forme. Fundamentele revoluției culturale au fost inspirate de Partidul Muncitoresc Român, care

www.dacoromanica.ro

chiar de la înființarea sa, la Congresul din 21—23 februarie 1948, a luat atitudine precisă. În rezoluția de încheiere a congresului stă scris : „Partidul Muncitoresc Român va acorda o atenție deosebită creării de condițiuni prielnice dezvoltării artei și culturii puse în serviciul poporului și va arăta toată solicitudinea slujitorilor științei și ai artei".

Cel mai nou act al revoluției culturale, legat direct de masele muncitoare de la orașe și îndeosebi de la țară — specificul țării noastre, cu marea prăpastie dintre oraș și sat — este hotărîrea guvernului de a înființa „Societatea pentru răspîndirea științei și culturii".

„Societatea va fi compusă din oameni ai științei și tehnicii, fruntași ai vieții publice și militare, pedagogi, oameni de litere și arte, precum și alte persoane fizice și juridice...", se prevede în decretul de înființare. Va fi deci o organizație de masă, la care vor participa cît mai mulți din muncitorii intelectuali și instituții, ca Academia R.P.R., Ministerul Învățămîntului etc.

„Scopul societății este de a răspîndi știința în masele largi populare, de a combate obscurantismul, misticismul și superstițiile", se mai prevede în decret. În cadrul muncii largi de orientare culturală se precizează îndeosebi sectorul de luptă în marele front ideologic, pentru a se combate incultura în care a fost ținut poporul român pînă acum, incultură ce a constituit cel mai bun suport al exploatării de clasă din partea stăpînitorilor burghezo-moșierești.

Semnificativ pentru demarcarea celor două lumi este un amănunt din decret care prevede desființarea Societății „Ateneul Român". Nu demult s-a radiat din lexicul curent titlul unei alte manifestări culturale, „Salonul oficial". „Ateneul", „Salonul oficial", numiri cu rezonanță antică sau cosmopolită, poate potrivite

www.dacoromanica.ro

vremurilor ce le-au născut, cu iz arhaic astăzi în cazul cel mai bun.

Erau cenacluri închise ; produse ale omului din „turnul de fildeş", rupt de viaţă sau — şi mai frecvent, şi mai rău — în slujba unor stăpînitori care plăteau şi comandau pe gustul lor şi îndeosebi pentru apărarea intereselor lor.

Cultura era restrînsă, comandată şi condiţionată ; ştiinţa ruptă de viaţă şi de practică, istoria falsificată, literatura tendenţioasă, artele expuse tuturor curentelor formaliste.

Astăzi, în toate domeniile culturale lucrurile stau altfel. Orizonturi largi, noi se deschid tuturor departamentelor culturale, datorită aproape exclusiv revoluţiei economico-politice ce se împlineşte de clasa muncitoare, care, odată eliberată, se îndreaptă cu sete către izvoarele luminii dădătoare de viaţă. Noul organism de cultură a fost creat de guvern la cererea oamenilor muncii manuale, cerere exprimată cu prilejul „Congresului intelectualilor din R.P.R. pentru pace", conjugată cu a oamenilor muncii intelectuale.

Intelectualii, care au luptat pe vremuri mult timp izolaţi şi împiedicaţi de regimurile odioase de atunci, se încadrează cu tot elanul acestui act al guvernului, pe care-l opun în amintirea lor unui trecut întunecat. Din noianul de fapte de lezcultură ale vechiului regim, voi reînvia doar unul.

Era în anul 1935, an de lupte aprige între forţele progresiste şi reacţiunea fascistă în drum spre înscăunare în ţara noastră. Din iniţiativa cîtorva oameni de cultură adevărată, fără culoare anume politică, dar mînaţi de cele mai bune intenţii pentru binele poporului, se pun bazele organizaţiei „Liga contra prejudecăţilor".

www.dacoromanica.ro

În „apelul“ de constituire, azi document extrem de rar ca urmare a prigoanei ce-a urmat, era scris :

„De ce în timpurile noastre, cînd medicina a atins culmile nebănuite acum trei decenii, mii de țărani români mor de pe urma leacurilor băbești ?

De ce Ioan al Saftei continuă a lucra pămîntul așa cum a învățat de la părinții săi și nu după sfaturile agronomului ?“

Și altele ; după care citim :

„Pentru că, în ciuda progreselor imense, majoritatea oamenilor e ținută în condiții materiale primitive și în ignoranță. [...]

«Liga contra prejudecăților» va demasca forțele oculte care împiedică libertatea și progresul omenirii.

«Liga contra prejudecăților», în consecință, va spune întotdeauna răspicat cuvîntul bazat pe adevărul pozitiv.

«Liga contra prejudecăților» își ia ca misiune stîrpirea ignoranței în chestiunile cele mai vitale“.

Apelul s-a bucurat, cu toate piedicile de difuzare, de un larg și imediat ecou. O serie de conferințe pentru lămurire și educare se programează la București, Ploiești și în alte centre din țară. Un organ propriu, „Orizontul“, își face apariția la scurt răstimp. O broșură, „Apărarea culturii“, cuprinzînd o dare de seamă asupra Congresului de la Paris al scriitorilor antifasciști, este editată de ligă.

Dar forțele întunericului, coalizate, pornesc la un atac violent ; guvernul liberal de atunci, în scurt timp de la apariția ligii, ia măsurile de rigoare pentru apărarea ignoranței, obscurantismului, opresiunii morale și materiale, atacate de ligă. Liga este dizolvată. „Orizontul“ suspendat, broșura amintită confiscată.

Iată atitudinea guvernelor trecute față de încercările oamenilor culturii de a scoate și-

www.dacoromanica.ro

ința de sub obroc și a împărtăși maselor luminile ei binefăcătoare.

Guvernul de azi, expresie politică a clasei muncitoare, nu numai că încurajează cultura, dar singur creează și susține organisme puternice care preiau tradițiile de luptă pentru cultură din trecut și le dau viață amplă și trainică. [...]

Însușirea de către masele muncitoare a adevărurilor științifice devine o armă puternică în mîinile acestora, o forță materială uriașă, cu atît mai necesară astăzi, cînd păşim spre marea operă a înfăptuirii socialismului și cînd întreg poporul muncitor trebuie să fie conștient de primejdiile ce-l mai pasc încă în țară, dar mai ales peste granițe din partea capitaliștilor imperialiști.

Lupta pentru realizarea scopurilor noii societăți nu este ușoară. Rămășițele trecutului întunecat, cu analfabeți, cu lumea de superstiții și interesați la starea de ignoranță a maselor, sînt piedici puternice existente.

Conștienți de aceste greutăți, dar mai conștienți de menirea adevăratului om de cultură, intelectualitatea românească trebuie să pornească cu încredere în puterea luminii, cu sprijinul pe care i-l acordă guvernul în marea și nobila acțiune de ridicare a poporului pe treptele cele mai înalte ale științei și culturii.

„CONTEMPORANUL" din 15 iulie 1949

SALUT CONGRESULUI MONDIAL AL TINERETULUI DE LA BUDAPESTA

Peste cîteva zile, o nouă manifestație mondială va reuni pe reprezentanții generației tinere din 80 de țări, hotărîți să dea o lecție ustură-

www.dacoromanica.ro

toare imperialiştilor aţiţători la un nou măcel mondial.

Noi ştim scopurile înalte pentru care se reunesc la Budapesta delegaţii tineretului muncitor din fabrici, de pe ogoare, din instituţiile de învăţământ şi din armată. Ele se exprimă prin lupta unită a popoarelor pentru apărarea păcii, acest mare bun pentru a cărui cucerire şi-au dat viaţa milioane şi milioane de tineri.

Tineretul muncitor din republica noastră populară va fi reprezentat printr-o delegaţie alcătuită din tineri evidenţiaţi la munca de construire a unei lumi noi pe baze socialiste. Delegaţii noştri vor aduce la congres hotărîrea tineretului muncitor din ţara noastră de a lupta alături de glorioşii comsomolişti şi de toţi ceilalţi luptători tineri pentru a apăra cu orice preţ pacea.

Ca vechi prieten al tineretului, ca partizan al păcii, trimit salutul meu fierbinte Congresului mondial al tineretului de la Budapesta şi tineretului democrat de pretutindeni încadrat în federaţia sa mondială, urîndu-i spor şi succes deplin în munca şi lupta pentru zădărnicirea planurilor războinice urzite de imperialişti, pentru apărarea păcii şi libertăţii popoarelor.

„SCÎNTEIA TINERETULUI" din 30 august 1949

LA A DOUA ANIVERSARE A REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

La 30 Decembrie se împlinesc doi ani de la instaurarea Republicii Populare Române. Prin acest act istoric, masele populare de la sate şi oraşe, sub conducerea hotărîtă a Partidului

www.dacoromanica.ro

Muncitoresc Român, au doborît ultima rămăşiţă importantă a regimului burghezo-moşieresc în ţara noastră. În adevăr, după cum l-a caracterizat rezoluţia celui de-al V-lea Congres al Partidului Comunist Român, regele a fost cel mai mare moşier, cel mai mare exploatator al ţării. Monarhia simboliza de fapt „coaliţia monstruoasă" a burgheziei cu moşierimea în ţara noastră. [...] Doborîrea monarhiei însemna, aşadar, cu adevărat desfiinţarea ultimei rămăşiţe importante a unui regim care ţinuse în loc dezvoltarea forţelor productive ale ţării, care prelungise peste măsură sfeterisirea bogăţiilor ţării, care menţinuse în mizerie, în ignoranţă, în întuneric, în lanţurile grele ale unei îndelungi pătimiri poporul muncitor.

Dar, ne învaţă Lenin, între desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice şi înfăptuirea revoluţiei socialiste nu există „un zid chinezesc". Actul care a desfiinţat monarhia a deschis larg şi calea revoluţiei socialiste în ţara noastră, a decapitat vechiul aparat de stat, a dat toate frînele puterii clasei muncitoare. Prin doborîrea monarhiei, prin reformele al căror drum a fost deschis de actul de la 30 Decembrie 1947, ţara noastră a ajuns din punct de vedere politic una din cele mai înaintate ţări din lume.

În luptă necurmată, neostenită, necruţătoare am cucerit condiţiunile necesare pentru a transforma o ţară înapoiată, ţinută timp de veacuri în bezna neştiinţei, exploatată fără scrupule şi pe întrecute de imperialiştii străini şi de burghezo-moşierimea din interior, într-o ţară cu o economie înaintată, într-o ţară a oamenilor liberi, într-o ţară a socialismului victorios. Dacă mai era nevoie de o dovadă a faptului că vechea orînduire, avînd în frunte

www.dacoromanica.ro

monarhia, reprezenta o puternică frînă în calea dezvoltării noastre, apoi viața, faptele petrecute în ultimii doi ani, succesele obținute în acești ani în toate domeniile vieții sociale aduc această dovadă : construim în puține luni ceea ce n-a izbutit să construiască vechea orînduire în zeci de ani. Și construim dînd oamenilor muncii un nou simț al demnității lor, o nouă cinstire a eforturilor lor, mai bune condițiuni de trai.

Desigur, n-am fi putut desăvîrși revoluția noastră burghezo-democratică, n-am fi putut păși la înfăptuirea revoluției noastre socialiste, n-am fi putut face pașii gigantici pe care i-am făcut pe calea transformării țării noastre dacă n-ar fi existat noile raporturi de forțe care au creat o situație internațională favorabilă.

Tot ce s-a întîmplat de la 30 Decembrie 1947 încoace arată că poporul muncitor, stăpîn în țara sa, știe să-și dureze o viață mai bună, o cultură mai înaltă, fără exploatatori și împotriva exploatatorilor.

Care era situația în care ne adusese orînduirea burghezo-moșierească, în frunte cu regele ei ? O știe toată lumea. Vorbeau despre această situație industria dezorganizată, cu utilajul învechit, cu productivitatea redusă, agricultura înapoiată, mizeria fiziologică a maselor muncitoare.

Care sînt succesele obținute de poporul nostru muncitor sub conducerea partidului clasei muncitoare ? Vorbesc despre aceste succese cifrele care arată împlinirea și depășirea planului de stat în primele trei trimestre, vorbesc despre aceste succese considerabilele investiții peste plan, vorbesc cu un limbaj puternic, impunător noile construcții uriașe care transformă harta țării, vorbesc mai ales oamenii care n-au muncit niciodată cu un asemenea avînt,

www.dacoromanica.ro

cu atîta sîrguință, fiindcă simt că muncesc pentru ei, pentru țara eliberată, pe care o iubesc cu toată puterea patriotismului oamenilor liberi.

Unde am ajuns acum, în pragul celei de-a doua aniversări a Republicii Populare Române ? Bilanțul pe care-l putem face ne umple de o legitimă mîndrie. Am îndeplinit planul de stat pe anul 1949 cu depășiri : 107,3%, 107,4% și 108,9% pe primele trei trimestre. Nu poate încape îndoială că planul pe întreg anul va fi îndeplinit și depășit. Încă în cursul trimestrului al treilea, zeci de întreprinderi mai lucrau în contul anului 1950. Productivitatea muncii a crescut cu 14% și continuă să crească. Finanțele noastre sînt mai solide ca oricînd. Realizăm investiții de peste 100 miliarde lei în acest an. Necontenit sînt descoperite resurse interne nefolosite înainte.

În agricultură, sectorul socialist crește și se întărește. S.M.T.-urile au efectuat în primăvara anului 1949 un volum de lucrări de trei ori mai mare ca în toamna lui 1948. Primele 56 gospodării agricole colective și-au trecut cu succes proba vitalității lor : însămînțările de toamnă.

Țărănimea mijlocașe se convinge din ce în ce mai mult de binefacerile muncii în comun, cu mijloacele moderne, față de munca individuală, cu mijloace rudimentare. Din ce în ce mai mulți țărani muncitori cer să intre în gospodăriile agricole colective.

Succesele dobîndite în industrie și în agricultură au dus la îmbunătățirea nivelului de trai al oamenilor muncii. Din ce în ce mai mulți oameni intră în procesul de producție : numai în trimestrul al III-lea, numărul celor folosiți în producție a crescut cu 10% față de trimestrul precedent. Fondurile de salarii cresc mereu.

www.dacoromanica.ro

Reforma învățămîntului public teoretic și profesional, reorganizarea Academiei, alfabetizarea și culturalizarea maselor largi populare, naționalizarea întreprinderilor de editură, punerea producției literare și artistice pe făgașul realismului socialist, deosebita grijă pentru sforțările oamenilor de știință, crearea Societății pentru răspîndirea științei și culturii sînt tot atîtea etape pe drumul tot mai lărgit al înălțării nivelului cultural și artistic al claselor muncitoare.

Adînca prefacere realizată prin crearea Republicii Populare Române a adus și cimentarea unității de luptă între oamenii muncii aparținînd poporului român și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare.

Pe plan internațional, Republica Populară Română duce o politică fermă de apărare a păcii, a independenței și suveranității naționale, care pot fi asigurate numai prin solidaritatea cu lupta clasei muncitoare de pretutindeni, prin lupta frățească cu celelalte țări de democrație populară. [...]

Poporul nostru muncitor încheie al doilea an al existenței Republicii Populare Române în condițiile creșterii neîncetate pe plan intern și mondial a forțelor democrației și socialismului și a descompunerii rapide a sistemului capitalist și imperialist.

Călăuzite de minunatele învățături ale marilor dascăli ai proletariatului, Marx, Engels, Lenin, însuflețite de principiile înalte ale patriotismului și internaționalismului proletar, avînd în frunte Partidul Muncitoresc Român, masele largi muncitoare vor realiza în cel de-al treilea an de republică populară noi și tot mai uriașe progrese pe calea care duce la victoria deplină a socialismului.

„ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ“ din decembrie 1949

www.dacoromanica.ro

UN AN DE VICTORII ALE PARTIZANILOR PĂCII

S-a împlinit un an de la Congresul mondial al partizanilor păcii. Cine nu-şi aminteşte de fierberea care a cuprins atunci lumea întreagă? Pornea marea luptă organizată pentru pace. Guvernul francez a încercat să împiedice o parte a delegaţilor de a participa la congres. A refuzat vizele. Dar s-a dovedit că „adevărul călătoreşte fără vize". Viabilitatea mişcării partizanilor păcii s-a arătat încă atunci prin extraordinara repeziciune cu care a fost organizată sesiunea pragheză a congresului.

Încercările imperialiştilor au suferit un ruşinos eşec.

Îmi amintesc de măreţul Congres de la Paris-Praga, care nu se poate compara cu congresele pentru pace care s-au ţinut la Paris, Amsterdam, Bruxelles între anii 1932—1936. Pe atunci, delegaţii reprezentau doar cîteva zeci de milioane de aderenţi. Anul trecut, la Paris şi la Praga s-au adunat reprezentanţii a sute de milioane de oameni gata să lupte efectiv pentru pace. Pentru prima dată au participat masive anul trecut popoarele coloniale. Prezenţa negrilor la congres era o dovadă vie că Africa somnolentă din anii 1932—1933 s-a trezit şi e gata să se împotrivească noilor pofte ale imperialiştilor din Wall-Street. Am auzit glasul Indoneziei, al Vietnamului, al Malaeziei, al Mongoliei, al Coreii, ţări în care popoarele s-au deşteptat la o viaţă nouă de luptă dîrză împotriva colonialiştilor exploatatori. Au răsunat acolo cu putere glasurile popoarelor arabe, ale popoarelor din America Latină alături de glasurile reprezentanţilor ţărilor de democraţie populară. Deosebit de impresionante

www.dacoromanica.ro

și mobilizatoare au fost cuvîntările delegaților Uniunii Sovietice. Ele au dat tuturora o încredere uriașă în forțele partizanilor păcii, au insuflat curaj, elan și hotărîre de luptă, au convins pe delegații de toate nuanțele și credințele că lupta pentru pace poate și trebuie să învingă.

Atmosfera entuziastă de la congres a însoțit și însoțește permanent pe cei care au participat la el. Ea a cuprins de atunci mase uriașe de oameni de pe tot globul pămîntesc.

Lupta pentru pace a luat o formă organizată, cu acțiuni concrete, cu rezultate din ce în ce mai minunate.

În cursul anului care s-a scurs am avut prilejul să întîlnesc pe unii din foștii participanți la congres și pe alți membri marcanți ai diferitelor comitete naționale pentru apărarea păcii la Paris, Sofia, Praga și Moscova și să stau de vorbă cu academicieni, profesori, scriitori, artiști, ziariști. Mereu mai însuflețiți, mai hotărîți și mai convinși, îmi vorbeau despre amploarea crescîndă a luptei măreț pentru pace din țările lor și despre siguranța triumfului ei.

La Moscova l-am revăzut, între alții, pe Aleksandr Fadeev, care se întorsese nu demult dintr-o vizită făcută în Republica Populară Chineză. Mi-a povestit cîteva din impresiile sale în legătură cu lupta pentru pace a popoarelor din Orient. Ceea ce l-a impresionat în mod deosebit este repeziciunea cu care aceste popoare prind, înțeleg și pun în practică lozincile luptei pentru pace. Eliberarea poporului chinez de sub asuprirea imperialistă este un cîștig imens pentru cauza păcii.

Într-adevăr, acest popor are o tradiție multiseculară în privința luptei pentru pace.

Luna trecută la Paris am făcut parte din delegația care urma să prezinte guvernului Statelor Unite propunerile Comitetului perma-

www.dacoromanica.ro

nent al Congresului mondial al partizanilor păcii. Precum se știe, imperialiștii ne-au refuzat vizele de intrare. Îmi amintesc că în ziua aceea la sediul Comitetului permanent al congresului se ținuse o conferință de presă prezidată de Jean Lafitte, secretarul Comitetului permanent. Eram acolo, pe de o parte, delegații „respinși", iar pe le altă parte, delegații care se pregăteau să plece în America. Aceștia aveau vizele și așteptau cu nerăbdare să plece în capitala Statelor Unite. Noi am fost împiedicați să ajungem la destinație. Știam însă foarte bine că se va găsi mijlocul de a aduce la cunoștința poporului american propunerile Comitetului permanent. Exact la fel gîndea Hewlett Johnson, decanul de Canterbury, care făcea și el parte din delegația noastră, dar nu se găsea printre noi. El aștepta să plece direct de la Londra, iar cînd a aflat de refuzul guvernului american a dat un interviu ediției de la Paris a unui ziar englez, în care spunea că mamele, fetele, copiii, muncitorii americani, care nu vor război, vor afla fără îndoială de propunerile Comitetului permanent al Congresului mondial al partizanilor păcii și le vor sprijini cu entuziasm.

Am avut prilejul atunci să asist la Paris și la grandiosul miting ținut de Ziua internațională a femeii pe marele stadion „Bufallo". Mii și mii de femei, făcînd parte din șapte organizații feminine din Franța, s-au adunat pe stadionul unde anul trecut a avut loc mitingul uriaș de încheiere a Congresului mondial al partizanilor păcii. Puternica manifestație pentru pace a femeilor franceze a arătat clar că mișcarea partizanilor păcii are rădăcini adînci în mase. Luptătoarea Jeanette Vermeersch a vorbit despre dragostea de viață și ura adîncă a femeilor franceze împotriva războiului. „Vă vorbește o femeie, o mamă, o soție", spunea ea, chemînd femeile la acțiune

www.dacoromanica.ro

împotriva pregătirilor de război. Jeanette Vermeersch primise în ultimul timp cîteva scrisori de amenințare din partea dușmanilor păcii. Dar ca un răspuns usturător la aceste amenințări au manifestat femeile cu pancarte pe care scria : „Jeanette Vermeersch, îți vom apăra copiii împotriva războiului". Pilda eroică a Raymondei Dien și a altor femei franceze dovedește că angajamentul ce și l-au luat este pus în practică.

Nu numai în Franța, ci pretutindeni, în toate colțurile lumii, crește și se întărește lupta pentru pace, marele front al partizanilor păcii. Aproape un miliard de oameni fac parte din acest front invincibil, care opune atițătorilor la război o luptă activă în continuă dezvoltare. Acțiunea de strîngere a semnăturilor pe „Apelul pentru interzicerea armei atomice" se desfășoară din plin, cu succes, în lumea întreagă. Într-un chip cu totul nou și cu o putere nemaiîntîlnită, luptă împotriva atițătorilor la război uriașul front al păcii.

Succesele obținute pînă acum trebuie să ne însuflețească și mai mult în lupta noastră istorică de a împiedica folosirea armei atomice într-un nou război, de a împiedica pe imperialiști să dezlănțuie un nou măcel mondial.

„SCÎNTEIA" din 20 aprilie 1950

PENTRU JOLIOT-CURIE

M-am alăturat telegramei trimise de președintele Academiei R.P.R. (din prezidiul căreia fac parte) iubitului și stimatului prieten, președintele Comitetului permanent al Congresului mondial al partizanilor păcii, savantul cu renume mondial, omul mare Joliot-Curie.

www.dacoromanica.ro

Amintiri mai vechi și mai noi mă leagă sufletește de figura vechiului luptător și apărător al celor loviți odinioară de teroarea din țara noastră. Alături de soția sa și de alți savanți francezi, Joliot-Curie a trimis repetate proteste Consiliului de război, care mă judeca în anii 1934—1936, cerînd eliberarea și achitarea mea.

În 1946, vizitînd Parisul cu prilejul unui congres internațional, l-am revăzut și ne-am bucurat împreună de succesele democrației de la noi și de victoriile lumii noi în construcție.

Pe o carte de dar mi-a scris atunci, alături de alți savanți și luptători francezi, cîteva rînduri : „În amintirea anilor îndelungați de luptă, în timpul cărora consecvența sa ne-a susținut mereu și cu speranța că noi vom putea construi în Franța ceea ce el construiește în România".

L-am revăzut la Congresul partizanilor păcii din aprilie anul trecut și la începutul lui martie anul acesta, cînd trebuia să plec cu delegația la Washington, același, consecvent de ani și ani, luptător neînfricat, pornind din laboratoare și biblioteci spre masele muncitoare, spre omenirea întreagă pentru a-i pune la îndemînă foloasele științei sale înalte.

Figura lui Joliot-Curie este astăzi simbolul înfrățirii științei adevărate, pusă în serviciul poporului, cu poporul însuși. Joliot-Curie este simbolul fericit al unirii tuturor forțelor — brațe apărătoare și minți creatoare — pentru a spulbera încercările repetate ale atițătorilor la război, ale imperialiștilor americani și slugilor lor.

Prietene Joliot, cîndva protestele tale au lovit în dușmanii ce m-au trimis la închisoare. Astăzi protestele noastre împotriva gestului unor lachei, alături de protestele lumii întregi, te însoțesc și-ți vor asigura în cele din

www.dacoromanica.ro

urmă păstrarea postului pe care poporul francez ți l-a încredințat ; întreaga lume doritoare de pace îți va reda acest post de înaltă răspundere.

Istoria ne întărește în credința aceasta.

„UNIVERSUL" din 5 mai 1950

LA ÎNCHEIEREA CAMPANIEI DE SEMNĂTURI PE APELUL DE LA STOCKHOLM

Unul din momentele cele mai importante ale acțiunii pentru pace în republica noastră, încheierea campaniei pentru strîngerea de semnături pe Apelul Comitetului permanent al Congresului mondial al partizanilor păcii, a prilejuit în același timp o trecere în revistă a muncii noastre de pînă acum.

Acțiunea pentru pace din țara noastră a luat un avînt de nedescris, care a însuflețit masele de toate categoriile, oameni ai muncii de diferite credințe și convingeri, într-un cuvînt întreaga lume cinstită din țara noastră, care se confundă cu zdrobitoarea majoritate a poporului.

Organele diriguitoare ale acțiunii pentru pace din țara noastră, în legătură cu Comitetul permanent al Congresului mondial al partizanilor păcii, au stabilit planul de lucru, au dat îndrumări, au lansat lozinci, au folosit diferite mijloace de agitație, dar succesul acțiunii de strîngere de semnături pe Apelul de la Stockholm se datorește tocmai masei de oameni cinstiți, care, cu largă însuflețire, nu numai că au aderat la campania organizată, dar au găsit în ele însele inițiative și noi mijloace de propagandă pentru pace.

Semnăturile pe Apelul de la Stockholm au atins în țara noastră cifra de 10 048 670. Ele

www.dacoromanica.ro

exprimă voința aproape a unanimității populației care trăiește în republica noastră, cu atît mai mult cu cît o semnătură nu înseamnă o simplă semnătură, ci o hotărîre conștientă de a contribui la zădărnicirea planurilor aţiţătorilor la război.

Succesul campaniei trebuie să ne bucure și prin faptul că el reprezintă o înfrîngere a elementelor dușmănoase — proprietari și capitaliști expropriați, ca și chiaburii satelor —, care, în ascuns sau pe față, au făcut propagandă împotriva semnării apelului. Masele de oameni cinstiți de la orașe și sate, conștiente de cine le sînt adevărați prieteni și cine dușmani, nu s-au lăsat ademenite și înșelate de acești vrăjmași ai păcii, ai patriei, agenți ai aţiţătorilor la război.

În sfîrșit, o altă concluzie pe care o putem trage de pe urma acestei acțiuni e constatarea faptului că ea a fost legată zi de zi și foarte strîns de munca uriașă care se desfășoară astăzi în țara noastră pentru construcția lumii noi, a socialismului. A pătruns în conștiințe convingerea că cel mai bun sprijin al păcii, cea mai frumoasă acoperire a unei semnături puse pe listele Apelului de la Stockholm este împlinirea și depășirea angajamentelor în producție conform planului de stat în orice sector al muncii : uzină, atelier, ogoare, birouri, școli etc.

Îndeosebi campania pentru semnături a fost legată în țara noastră de campania pentru însămînțările de primăvară. Precum știm, campania de însămînțări a reușit : ea a împlinit și depășit planul și ne așteptăm la roade bune. Nu ne îndoim că sămînța păcii aruncată prin semnături în decursul acestor două luni trecute va da de asemeni roade bogate, cu care ne pregătim să întîmpinăm la toamnă Congresul pentru apărarea păcii, ce se va ține în septembrie.

www.dacoromanica.ro

În vederea bunei reuşite a acestui Congres al păcii din R.P.R., să intensificăm şi mai mult lupta pentru pace !

Cei peste 10 000 000 de semnatari din ţara noastră ai Apelului de la Stockholm trebuie să devină tot atîţi luptători activi în marele front mondial al păcii.

În acest scop, hotărîrea Comitetului permanent pentru apărarea păcii din R.P.R. stabileşte pentru comitetele judeţene de luptă pentru pace sarcina de a coopta în sînul lor elementele care au desfăşurat o activitate deosebită în acţiunea de strîngere a semnăturilor. Pentru a înlesni schimbul de experienţă între comitetele de luptă pentru pace, Comitetul permanent va edita „Buletinul comitetelor de luptă pentru pace". În acelaşi timp va fi editată şi în limba română revista „Partizanii păcii", organ al Comitetului permanent al Congresului mondial al partizanilor păcii.

Aceste publicaţii, precum şi presa, radio, expoziţiile de desen şi caricatură vor fi instrumente puternice în acţiunea de intensificare a luptei pentru pace în ţara noastră. În cadrul acestei acţiuni, comitetele de luptă pentru pace şi masele de oameni cinstiţi pe care acestea le vor mobiliza în jurul lor trebuie să ducă o susţinută muncă de lămurire, popularizînd consecventa luptă pentru pace a Uniunii Sovietice şi a ţărilor democraţiei populare, succesele — din ce în ce mai multe, din ce în ce mai mari — pe care pe întinsul întregului glob le dobîndesc partizanii păcii. În acelaşi timp, vor trebui demascate manevrele criminale ale aţîţătorilor la război şi ale uneltelor lor din ţara noastră, ale imperialiştilor spioni, sabotori şi răspînditori de zvonuri, aceiaşi care au încercat să se pună de-a curmezişul puternicei mişcări de semnare a Apelului de la Stockholm.

www.dacoromanica.ro

Ducînd mai departe, pe căile indicate de hotărîrea Comitetului permanent pentru apărarea păcii din R.P.R., strălucitul succes obținut de această mișcare, vom întări și vom îmbogăți contribuția noastră la lupta pentru pace a popoarelor, ne vom pregăti cu cinste pentru Congresul din septembrie al comitetelor de luptă pentru pace din țara noastră.

„ROMÂNIA LIBERĂ" din 7 iunie 1950

UN FACTOR IMPORTANT AL REVOLUȚIEI NOASTRE CULTURALE

Ridicarea nivelului cultural al maselor constituie una dintre cele mai importante condiții pentru soluționarea cu succes a măreței sarcini pe care o are de îndeplinit astăzi poporul muncitor din țara noastră : construirea socialismului. Pentru a făuri o societate nouă eliberată de exploatare, clasa muncitoare și țărănimea muncitoare trebuie să nimicească nu numai baza materială a exploatării, dar trebuie să-și însușească în același timp în mod critic moștenirea culturală a trecutului, să făurească o cultură cu totul nouă, expresie a luptei poporului muncitor pentru făurirea socialismului, trebuie să cucerească culmile științei și tehnicii. Regimul socialist nu poate fi conceput fără o neîncetată dezvoltare a mijloacelor de producție, fără o continuă sporire a productivității muncii, fără muncitori stăpîni pe tehnica modernă. Orînduirile sociale presocialiste au luat naștere datorită acțiunii oarbe a legilor de dezvoltare a societății ; regimul socialist este constituit însă în mod conștient de proletariat, stăpîn pe legile evoluției sociale.

În educația socialistă a oamenilor muncii, un rol deosebit de important îl joacă răspîndirea

www.dacoromanica.ro

cunoștințelor politice și științifice. Sarcina ridicării nivelului cultural al maselor muncitoare este însă o operă dificilă. [...] Clasele exploatatoare, care au avut tot interesul să mențină odinioară poporul muncitor într-o stare de cumplită înapoiere culturală, încearcă și astăzi să opună rezistență îndîrjită răspîndirii culturii în mase. Avînd tot mai puține posibilități de a se manifesta pe tărîm politic, rămășițele claselor exploatatoare folosesc înapoierea moștenită în domeniul culturii de masă pentru manevrele lor, care îmbracă formele cele mai variate și cele mai perfide. Superstițiile și prejudecățile de tot felul, ca și activitatea foarte diversă a mulțimii de secte care au răsărit ca ciupercile, sînt tot atîtea forme cu ajutorul cărora dușmanul de clasă caută să-și mai mențină influența în rîndurile diferitelor categorii ale populației, sînt tot atîtea tărîmuri pe care se manifestă propaganda insidioasă a imperialiștilor aținători la război și a uneltelor lor. Lupta pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice este de aceea strîns legată de lupta împotriva dușmanului de clasă, de lupta pentru apărarea păcii.

Intelectualitatea progresistă a țării noastre are în această direcție o misiune plină de răspundere. Oamenii de știință și cultură trebuie să fie în primele rînduri ale celor care poartă în sînul maselor muncitoare făclia științei și progresului, ei trebuie să fie luptători hotăriți pentru eliberarea oamenilor muncii din apăsarea pe care o exercită necunoașterea forțelor naturii, ei trebuie să fie părtași demni la măreața operă de făurire a unui om nou, care să tindă la ridicarea nivelului său de trai prin sporirea bunei stări a întregii colectivități.

Făcînd aceasta, ei continuă o nobilă tradiție, aceea a celor mai buni intelectuali ai poporului nostru, a poetului George Coșbuc, care a mi-

www.dacoromanica.ro

litat activ împotriva misticismului şi obscurantismului, scriind şi o carte — din păcate, prea puţin cunoscută astăzi — despre „Superstiţiile păgubitoare ale poporului nostru", sau a savantului Victor Babeş, care se inspira în munca lui din principiul că „Ştiinţa... este cunoaşterea şi întrebuinţarea forţelor naturii spre fericirea omului", şi a multor altor cărturari care nutreau o dragoste fierbinte pentru poporul muncitor.

Partidul şi guvernul dau un sprijin nelimitat acţiunii de ridicare culturală a maselor. „Societatea pentru răspîndirea ştiinţei şi culturii", înfiinţată de guvern din iniţiativa C.C. al P.M.R., joacă şi trebuie să joace în acest sector al frontului ideologic un rol din ce în ce mai important. [...]

Întemeiată acum un an, S.R.S.C. a obţinut, în bună parte, rezultate pozitive. Cu ajutorul intelectualilor pe care a reuşit să-i mobilizeze în calitate de conferenţiari şi lectori, S.R.S.C. a organizat numai în primele cinci luni ale acestui an peste 11 000 conferinţe cu subiecte din cele mai variate, care au fost audiate de mai bine de 2 000 000 de oameni ai muncii. Dintre aceste 11 000 conferinţe, 4 700 au fost ţinute la sate, 5 600 în întreprinderi, iar restul în săli publice. O parte a conferinţelor a fost însoţită de filme documentare, proiecţii, panouri ilustrative. Dorinţa maselor muncitoare de a cunoaşte tot mai mult şi a se instrui se manifestă în forme vii : după terminarea conferinţelor se încing între conferenţiar sau lector şi auditori discuţii, care durează uneori mai mult chiar decît conferinţa. În comuna Sărmaş-Fundoaia, jud. Tg. Mureş, după audierea conferinţei „Cum să îmbunătăţim cultura porumbului", ţăranii muncitori s-au consfătuit şi au hotărît să aplice de îndată metodele agrotehnice înaintate prezentate de conferenţiar.

www.dacoromanica.ro

Broşurile care au apărut în colecţia S.R.S.C., editate într-un tiraj mediu de 30 000 de exemplare, tiraj necunoscut altădată în ţara noastră, s-au epuziat într-un răstimp extrem de scurt, fiind necesară acum retipărirea lor.

Revista „Ştiinţă şi cultură", din care au apărut primele cinci numere, contribuie la răspîndirea în masele largi a cunoştinţelor politice şi ştiinţifice.

La Bucureşti, „Societatea pentru răspîndirea ştiinţei şi culturii" a înfiinţat o bibliotecă cu un fond de peste 40 000 de volume, cu săli de lectură bine utilate şi un serviciu de bibliografie care pune la îndemîna celor care vor să se documenteze într-un domeniu oarecare toate îndrumările şi datele necesare.

Activitatea S.R.S.C. creşte şi se dezvoltă cu fiecare lună, îmbrăţişînd noi sectoare de muncă. Astăzi funcţionează în toată ţara 61 filiale, care au sarcina să mobilizeze şi să activizeze intelectualitatea locală. În acelaşi timp s-a pornit la crearea în marile întreprinderi de împuterniciţi ai S.R.S.C., care au misiunea de a organiza conferinţe cu subiecte de ştiinţă şi cultură în raport cu specificul instituţiilor respective. În ultimul timp s-a păşit la desemnarea unor asemenea împuterniciţi şi la sate, în special la unităţile socialiste : gospodării agricole de stat, S.M.T. şi gospodării agricole colective.

S.R.S.C. va trebui să-şi intensifice mereu activitatea pentru a nu rămîne în urma cerinţelor ce i le pune în faţă ritmul rapid al construirii socialismului în ţara noastră. Numărul conferinţelor ţinute este încă mult prea mic în raport cu nevoile. În acelaşi timp, nivelul conferinţelor sau al conferenţiarilor nu este totdeauna la înălţimea necesară. Se întîmplă că unii care şi-au asumat sarcina de cinste de a pregăti o lecţie ce urmează să fie difuzată în mase largi să o facă încă în pripă, fără prea

www.dacoromanica.ro

multă grijă pentru conținutul ei științific și ideologic.

De asemeni tematica lecțiilor nu corespunde întotdeauna preocupărilor celor mai arzătoare ale oamenilor muncii. Milioane de oameni ai muncii din țara noastră manifestă un interes din ce în ce mai mare pentru problemele construirii socialismului, pentru introducerea metodelor noi de muncă, pentru problemele transformării socialiste a agriculturii. Totuși, acest interes nu este suficient luat în considerare în planul de muncă al S.R.S.C. Sporirea numărului conferințelor și ridicarea nivelului lor ideologic și politic trebuie să constituie sarcinile principale spre a căror îndeplinire trebuie să-și îndrepte toată grija conducerea S.R.S.C.

În rîndurile S.R.S.C. n-au intrat încă masele largi ale intelectualității progresiste din țara noastră. Îndeosebi este încă mult prea slab și sporadic contactul cu intelectualitatea sătească : agronomii, medicii și învățătorii de la sate.

Popularizarea și pregătirea organizatorică a conferințelor sînt făcute încă într-o măsură insuficientă.

Mult prea puține conferințe s-au ținut pe marile șantiere de construcție care brăzdează azi țara noastră.

Munca S.R.S.C. trebuie să fie puternic sprijinită de organizațiile de masă ; e necesar să existe o strînsă colaborare între S.R.S.C. și acestea din urmă. Pînă acum o astfel de colaborare există cu Comitetul așezămintelor culturale și cu Confederația Generală a Muncii. Legăturile dintre S.R.S.C. și C.G.M. trebuie strînse însă într-o măsură mult mai mare decît sînt acum. Ar fi folositoare cooptarea împuterniciților S.R.S.C. în colectivele culturale ale sindicatelor. De asemeni, sindicatele pot recomanda S.R.S.C. un mare număr de lectori, recrutați dintre ingineri, tehnicieni și munci-

www.dacoromanica.ro

tori fruntaşi, şi să contribuie la popularizarea şi la buna organizare a conferinţelor care se ţin în întreprinderi şi pe marile şantiere. O colaborare strînsă trebuie să existe de asemeni între „Societatea pentru răspîndirea ştiinţei şi culturii" şi Uniunea Tineretului Muncitor, U.F.D.R., Uniunea populară maghiară, Comitetul antifascist german, Comitetul democratic evreiesc etc. Fiecare dintre organizaţii trebuie să fie convinsă de faptul că va fi mult uşurată în propria ei muncă, sprijinind activitatea S.R.S.C.

Pentru ca activitatea S.R.S.C. să se poată desfăşura în bune condiţiuni, pentru ca ea să poată fi la înălţimea sarcinilor sale care sporesc mereu, e nevoie ca toţi savanţii, intelectualii, muncitorii fruntaşi din ţara noastră să-şi facă datoria patriotică, sprijinind în mod neprecupeţit munca de popularizare în mase a cunoştinţelor politice şi ştiinţifice.

„CONTEMPORANUL" din 23 iunie 1950

FORŢA URIAŞĂ A FRONTULUI PĂCII

Astăzi, cînd zi de zi imperialiştii îşi întind ghearele peste ţări şi popoare, cînd fortăreţele lor zburătoare, distrugătoarele şi tancurile lor aruncă focul ucigător asupra populaţiei harnice şi viteze din Coreea, cînd provocările lor la un nou război au devenit făţişe, Congresul mondial al partizanilor păcii, ce are loc la Varşovia, capătă o însemnătate extraordinară, căci el devine un instrument internaţional în stare să pună capăt războiului şi să paralizeze intenţiile criminale ale duşmanilor omenirii.

De la succesul uriaş al Apelului de la Stockholm, semnat de peste 500 000 000 partizani, s-a trecut la hotărîrile de la Praga ale biro-

www.dacoromanica.ro

ului Comitetului Permanent al Congresului partizanilor păcii, ce vor servi drept bază Congresului de la Varșovia.

Obiectivele congresului sînt următoarele : interzicerea armelor atomice, reducerea și controlul armelor de tot felul, denunțarea agresiunii și condamnarea intervenției armate străine în afacerile interne ale popoarelor, rezolvarea pașnică a conflictului din Coreea, interzicerea propagandei războinice în orice țară.

Propunerile sesiunii de la Praga au fost supuse discuțiilor în cele mai largi pături ; prin aprobarea lor s-a lărgit masa celor ce aderă la marea mișcare mondială a partizanilor păcii, îngustîndu-se mereu posibilitățile provocatorilor și autorilor de război.

Discuțiile s-au desfășurat în miile și zecile de mii de adunări populare, în întreprinderi și instituții, în cartiere orășenești și sate, în școli și cazărmi, aproape în toate colțurile lumii. Comitetul mondial al partizanilor păcii are legături permanente cu comitetele naționale din aproape 80 țări de pe glob și pretutindeni există grupe de acțiune chiar acolo unde domnește teroarea cea mai crîncenă.

Nici luptătorii pentru pace din Statele Unite ale Americii, țara în care domnește teroarea împotriva oamenilor progresiști, n-au încetat o clipă să continue acțiunea împotriva autorilor războiului, să o lărgească și să o adîncească. Peste 2 500 000 americani au semnat Apelul de la Stockholm, ceea ce înseamnă o înfierare curajoasă a conducătorilor statului, înfeudat politicii criminale a clicii de bancheri din Wall-Street.

Acte de curaj, de acțiune eficace, amintind faptele partizanilor eroici împotriva ocupanților fasciști, se înmulțesc și dovedesc strălucit că masele sînt gata să răspundă cu armele în mîini, la timpul potrivit, pentru a curma războiul capitaliștilor. Popoarele nu se mai

www.dacoromanica.ro

lasă mințite și măcelărite pentru folosul clicilor de exploatatori.

Caracterul larg al mișcării partizanilor păcii a fost just enunțat la Praga. Al doilea Congres mondial va verifica justețea liniei, și va lărgi drumul spre succesul definitiv al acestei măreț lupte.

În Uniunea Sovietică, în țările de democrație populară, în Republica Populară Chineză lupta pentru pace este legată de fapte concrete, de munca zilnică a construirii unei lumi noi, pentru bunăstarea și fericirea popoarelor ce locuiesc acolo. Cu fiecare abataj din mină, cu fiecare normă întrecută, cu fiecare invenție sau îmbunătățire în producția industrială, cu fiecare nouă gospodărie agricolă colectivă, în aceste țări se întărește frontul păcii, căci popoarele din aceste țări sînt legate pentru totdeauna de pace și gata s-o apere cu armele în mîini.

Congresul mondial va verifica dorința de apărare a păcii din partea acestor țări și va da prin aceasta un sprijin puternic tuturor partizanilor păcii din țările rămase sub jugul imperialist.

În țara noastră, lupta pentru pace se desfășoară sub conducerea Comitetului permanent, ales la Congresul din septembrie drept reprezentant al milioanelor de partizani ai păcii.

Mișcarea pentru pace în R.P.R. este strîns legată de marea operă a construirii socialismului, ce se înfăptuiește zi de zi.

Congresul din septembrie a ales o delegație de 30 membri pentru a prezenta Congresului mondial mandatul ce cuprinde dorințele maselor din R.P.R. Guvernul englez, în solda imperialiștilor și ațîțătorilor la război americani, a refuzat viza la 10 delegați.

Acest guvern, care a dovedit demult că deține rolul de ațîțător la război, a întrebuințat toate mijloacele pentru a împiedica ținerea

www.dacoromanica.ro

celui de-al doilea Congres mondial al partizanilor păcii la Sheffield.

Metodele folosite sînt de neîngăduit, şi popoarele nu vor uita niciodată faptul că au fost călcate în picioare cele mai elementare drepturi ale omului. Oamenii cinstiţi de pretutindeni protestează împotriva acestui act samavolnic.

La Varşovia, unde va avea loc cel de-al doilea Congres mondial al partizanilor păcii, va răsuna puternic glasul de protest împotriva aţiţătorilor la război. Delegaţii sosiţi la acest congres vor consfinţi prin lege voinţa de pace a popoarelor, elaborînd statutul păcii.

Cel de-al doilea Congres mondial ce se va desfăşura în aceste zile va însemna o etapă însemnată pe drumul cuceririi unei păci drepte şi trainice în lume.

„VIAŢA CAPITALEI" din 16 noiembrie 1950

HOTĂRÎRILE CONGRESULUI DE LA VARŞOVIA

Congresul de la Varşovia, care s-a ţinut la mijlocul lunii acesteia, constituie un eveniment de o însemnătate covîrşitoare. El este un moment hotărîtor în mişcarea partizanilor păcii, cea mai mare mişcare paşnică de oameni pe care a cunoscut-o istoria. Congresul de la Varşovia prezintă această mare importanţă nu numai prin caracterul uriaşei demonstraţii de masă, ci şi prin hotărîrile epocale pe care le-a luat.

Imperialiştii americani au invadat Coreea, ce rezistă eroic, au invadat cu bazele lor militare în toate colţurile globului. Dar partizanii păcii şi-au intensificat activitatea între timp într-o măsură uriaşă.

www.dacoromanica.ro

S-a lansat Apelul de la Stockholm împotriva folosirii armelor atomice, iar apelul a mobilizat omenirea dornică de pace ; 500 000 000 de semnături s-au depus pînă acum pe acest apel mobilizator. Congresul de la Varşovia a luat hotărîrea de a transforma aceşti 500 000 000 de partizani ai păcii în luptători ai păcii.

Congresul a luat cîteva hotărîri ca rezultat al lucrărilor, care au ţinut şapte zile pline. Activitatea congresului s-a desfăşurat nu numai în plenare, ci şi în mai multe comisiuni, dintre care cea mai importantă a fost comisia politică, la care au venit rezoluţiile celorlalte comisiuni şi care a redactat două din cele mai importante documente ale congresului : „Manifestul către popoarele lumii" şi „Apelul către O.N.U."

Hotărîrile Congresului de la Varşovia sînt emanaţiuni ale voinţei popoarelor, care şi-au spus cuvîntul prin glasul celor peste 2 000 delegaţi, reprezentînd partide de toate tendinţele, convingeri de toate nuanţele, confesiuni foarte variate şi profesiuni sociale de toate categoriile, într-un cuvînt omenirea întreagă sub toate aspectele ei de viaţă, care se cere trăită fără război şi în plină producţie.

Deşi la congres s-au exprimat păreri pornind din diferite părţi, toţi au căzut de acord asupra aceloraşi hotărîri, care poartă în primul rînd tocmai acest caracter larg, atotcuprinzător, ce formează însăşi tăria Congresului de la Varşovia. Pe lîngă faptul că s-a dovedit deplina libertate de exprimare la congres, documentele emanate drept concluzii ale acestei mondiale adunări poartă pecetea unei largi înţelegeri, care poate să cuprindă mase întinse de oameni, pe toţi acei care doresc pacea şi care sînt aşa de mulţi pe pămînt : aproape omenirea întreagă.

www.dacoromanica.ro

„Manifestul către popoarele lumii" subliniază primejdia ce amenință omenirea și condamnă propaganda imperialiștilor că războiul ar fi inevitabil. El se îndreaptă către toate popoarele de pe glob pentru a impune celor în drept respectarea hotărîrilor congresului, căci „forțele păcii din toate țările sînt suficient de mari, glasurile oamenilor păcii răsună destul de puternic", se afirmă în manifest. Congresul de la Varșovia a dovedit că oamenii, în ciuda diferențelor de opinii dintre ei, se pot înțelege între ei ; „guvernele să acționeze în același fel și cauza păcii va fi salvată", încheie manifestul.

Al doilea document, „Apelul către Organizația Națiunilor Unite", constituie o adevărată cartă a popoarelor, este o nouă cartă în fața Cartei Atlanticului, sfîșiată de unii din autorii ei, este un statut al popoarelor, așa cum s-a spus la congres.

Congresul de la Varșovia ridică în fața mașinii de vot în serviciul imperialiștilor americani Consiliul mondial al păcii, care exprimă voința de pace a tuturor popoarelor din toate statele, indiferent dacă sînt sau nu membre ale O.N.U., indiferent dacă sînt libere sau dependente, coloniale sau metropole.

Apelul către O.N.U. cuprinde programul partizanilor păcii, care este precis și clar.

Apelul cuprinde 10 puncte, tot atîtea hotărîri de măsuri imediate, care odată împlinite vor asigura pace pe pămînt.

Congresul, exprimînd dorința unanimă a popoarelor îngrozite de atacul criminal asupra poporului corean, cere imediata încetare a ostilităților din Coreea și reglementarea pașnică a conflictului dintre cele două părți ale Coreii cu participarea reprezentanților poporului coreean. De asemeni, retragerea trupelor americane din insula chineză Taivan și a trupelor franceze din Vietnam.

www.dacoromanica.ro

Ținînd seama de primejdia de război ce o prezintă remilitarizarea Germaniei vestice și a Japoniei, apelul cere încheierea unui tratat de pace cu Germania, cu o Germanie unită și democrată și cu Japonia, precum și retragerea trupelor de ocupație din aceste țări. Un pericol pentru cauza păcii îl constituie și faptul menținerii prin forță a popoarelor în stare de dependență și asuprire colonială ; congresul se ridică împotriva acestei situații și proclamă dreptul acestor popoare la libertate și independență. Noi, care ani și ani am cunoscut umilința și jafurile impuse de puterile imperialiste, putem înțelege mai ușor dreptatea și marea necesitate a acestei cerințe.

Congresul a elaborat o definiție a agresorului, care glăsuiește : „Agresiunea este un act criminal al statului care folosește primul, indiferent sub ce pretext, forța armată asupra altui stat". Apelul se adresează tuturor parlamentelor din lume spre a adopta o lege care să prevadă răspunderea penală pentru orice propagandă în favoarea unui nou război. Pornind de la considerarea crimelor comise în Coreea prin exterminarea în masă a populației pașnice, congresul a stigmatizat pe autorul moral și material al acestor crime, generalul MacArthur, și a obținut înscrierea lui ca cel dintîi pe lista criminalilor de război.

Apelul propune spre examinare O.N.U. cîteva măsuri precise și practice în vederea dezarmării și a ușurării bugetelor de enormele cheltuieli, sarcini grele pe umerii celor ce muncesc, o reducere pe anii 1951—1952 progresivă, simultană și proporțională a tuturor forțelor armate — terestre, aeriene și navale —, variind de la o treime la jumătate. Aceste propuneri, care cuprind, în esență, cerințele prezentate la congres de scriitorul Fadeev în numele delegației sovietice, constituie prima etapă pe drumul spre dezarmarea generală și

www.dacoromanica.ro

completă, scopul final al partizanilor păcii. Pentru controlul asupra acestor măsuri se cere crearea unui organ internațional pe lîngă Consiliul de Securitate cu puteri depline, care să controleze reducerile înarmărilor, folosirea armei atomice și a celorlalte arme de distrugere declarate de guverne sau chiar nedeclarate.

Noi nu ne facem iluzii asupra bunăvoinței unor anumite guverne și a majorității mecanice din sînul Consiliului de Securitate. Dar am fost la Varșovia, am cunoscut elanul și hotărîrea delegaților și am înțeles că în spatele lor stă forța uriașă a milioanelor de oameni care vor ști să-și impună și acest deziderat, ca și toate celelalte cuprinse în apel.

O altă hotărîre extrem de importantă este crearea Consiliului mondial al păcii, în componența căruia au și intrat delegați ai comitetelor pentru pace din numeroase țări și care cuprinde reprezentanți din toate țările pămîntului ; el va fi format din toate popoarele libere, dependente sau coloniale, din țările participante sau nu la actualul O.N.U. Organul nou, reprezentativ, care a luat ființă la Varșovia, orașul-simbol al ruinelor războiului, dar și al forței de reconstrucție pașnică, este un organ plin de viitor, de viață creatoare, de asigurare a păcii și liniștei pe pămînt.

El se ridică în fața O.N.U. vechi și-l reclamă la datorie. Noul organism mondial își începe măreața menire sub lozinca de energie : „Pacea nu se așteaptă, pacea se cucerește". Cu această hotărîre, de care ne-am dat seama la Varșovia, sîntem siguri, noi partizanii păcii din R.P.R., că vom cuceri în adevăr pacea, că vom pune capăt uneltirilor pentru un nou război mondial, că vom asigura popoarelor condițiile vieții normale, ce la noi înseamnă înfăptuirea socialismului.

www.dacoromanica.ro

Pentru noi, cei din R.P.R., se impun și sarcini imediate, menite să întărească tabăra păcii de pe aceste meleaguri. Astăzi este ziua alegerilor de deputați pentru sfaturile populare. Votul pentru candidații Frontului democrației populare înseamnă votul pentru oamenii muncii, pentru partizanii păcii din țara noastră, din lumea întreagă, pentru pacea și fericirea popoarelor.

„UNIVERSUL" din 3 decembrie 1950

COMUNIȘTII ÎN FRUNTEA LUPTEI ÎMPOTRIVA DEZLĂNȚUIRII CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Originile celui de-al doilea război mondial trebuie căutate în contrazicerile fundamentale din sînul societății capitaliste, și îndeosebi în criza economică mondială din anii 1929—1933.

Noua criză economică adînci și mai mult contrazicerile din țările capitaliste, făcînd să se întețească din ce în ce mai mult încercările statelor agresive de a se compensa de pierderile suferite în primul război mondial pe socoteala țărilor slab apărate. Țările fasciste : Germania, Italia și Japonia, cu tendințe imperialiste și războinice, se unesc într-o „axă" politică și semnează „Pactul anticomintern", îndreptat împotriva Uniunii Sovietice și a comunismului, cu aprobarea fățișă a marilor state capitaliste.

Statele fasciste urmăreau deci un dublu scop : recîștigarea preponderenței economice în sînul lumii capitaliste pe care o pierduseră, pregătirea de război împotriva Angliei, Franței și celorlalte state din orbita acestora, pregătirea de război împotriva Uniunii Sovietice, de

www.dacoromanica.ro

data aceasta în acord și susținute de marile state capitaliste, îndeosebi de imperialismul american, care le încurajează în politica lor reacționară și polițistă de reprimare a mișcării muncitorești și de eliberare națională.

Tocmai în această perioadă de mari scăderi și prăbușiri în lumea capitalistă, apare vijelioasa creștere a economiei socialiste în Uniunea Sovietică, succese care umplu de spaimă întreaga lume capitalistă. În 1932 chiar presa burgheză este nevoită să recunoască succesele Uniunii Sovietice. „Planul cincinal este un nou gigant, căruia trebuie să-i dăm toată atenția", scria unul din cele mai mari cotidiene din Apus.

Și atenția i-a fost acordată prin pregătirea celui de-al doilea război mondial, sprijinindu-se pe Germania hitleristă și Italia fascistă în atacurile lor împotriva maselor muncitoare și a comuniștilor, în pregătirile de război și repetatele lor cuceriri pe drumul războiului mondial.

Din anul 1936 și pînă în 1939, puterile axei se dedau la acte samavolnice în planurile lor războinice : anexarea Saarului, cucerirea Albaniei, invazia în Austria și Cehoslovacia, războiul împotriva Greciei și atacul Poloniei constituie etapele mai importante ale acestei politici de război și anexiuni numai în Europa. Desființarea organizațiilor muncitorești și a celor democratice, desființarea libertăților celor mai elementare în interior constituie cealaltă față a dictaturii războinice.

O singură forță se ridică în toată lumea, cu toată hotărîrea conștiinței de clasă clară și larg văzătoare : partidele comuniste, care se pun în fruntea mișcării antirăzboinice, organizată pe aceeași măsură și în același timp din anul 1932 îndeosebi.

În primăvara anului 1932, sub conducerea partidelor comuniste și la apelul lui Romain

www.dacoromanica.ro

Rolland și Henri Barbusse, forțele progresiste din Europa și din toată lumea alcătuiesc comitetele naționale de luptă împotriva războiului imperialist, care culminează cu marele Congres mondial de la Amsterdam din august 1932.

În acest timp, în România, atrasă de statele imperialiste în blocul antisovietic, Partidul Comunist Român cheamă masa muncitoare și pe toți cei conștienți de primejdia războiului să se alăture mișcării antirăzboinice, să lupte pentru apărarea Uniunii Sovietice.

Încă din toamna anului 1931 au loc demonstrații de stradă și diferite manifestații la București, Iași, Cluj și alte centre. „Cerem muncă și pîine, nu război antisovietic", se arborează drept lozinci răspîndite ilegal. La 9 februarie 1932, o mare întrunire a ceferiștilor la Iași; la 20 martie, alta la „Marna" în București, cu lozinca „război războiului"; la 18 martie, o mare demonstrație în piața centrală la Oradea; toate aceste demonstrații sînt organizate și conduse de Partidul Comunist Român. La 20 martie are loc la București o conferință pe țară a ceferiștilor, care votează o rezoluție în contra războiului, alegîndu-se și un „Comitet central de acțiune pentru organizarea luptei", în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej.

În aceste împrejurări se ține Congresul al V-lea al Partidului Comunist Român, care cercetează și votează, între altele, o moțiune în problema războiului, în care se spunea: „Partidul comunist se află în fața covîrșitoarei sarcini de a organiza, fără a pierde un moment, lupta contra pregătirilor de război".

Un apel cu aceleași sarcini îl îndreaptă Uniunea Tineretului Comunist către tinerii muncitori și țărani, publicat în organul său central, „Tînărul leninist", în martie 1932.

Tot atunci, din inițiativa P.C.R., „Consiliul general sindical unitar" organizează o conferință a celor mai importante categorii de mun-

www.dacoromanica.ro

citori, ceferiști, petroliști și mineri, pentru a se organiza în comun pentru apărarea intereselor lor, crunt lovite de criză. Ziarul „Scînteia", în primul său număr, subliniază „importanța acestei conferințe în lupta în contra dictaturii fasciste, împotriva războiului antisovietic".

În vara anului 1932 se organizează un „Comitet de luptă contra războiului" și o delegație restrînsă participă din partea României la Congresul de la Amsterdam. [...]

Mișcarea de masă a muncitorilor ceferiști și petroliști din iarna 1932—1933 înseamnă nu numai o acțiune de revendicări economice, ci este expresia unei lupte largi politice pentru apărarea libertăților poporului, împotriva războiului imperialist. Evenimentele de la Grivița din februarie 1933 au o valoare internațională : au fost primele lupte de masă după instaurarea hitlerismului ; ele au dovedit că trebuie și se poate lupta împotriva planurilor imperialiștilor de a distruge mișcarea muncitorească și împotriva pregătirilor războiului. [...]

Linia fixată la Congresul al V-lea inspiră tactica de luptă a comuniștilor, care folosesc toate mijloacele pentru a convinge și organiza masele în împiedecarea unui nou război. Un rol deosebit l-a jucat presa ilegală, în frunte cu „Scînteia" și „Lupta de clasă" ; broșuri, manifeste și o întreagă literatură lămuritoare ; rezoluțiile plenarelor Comitetului Central al partidului, Consiliul sindical unitar, Ajutorul roșu și Ajutorul muncitoresc, toate în grele împrejurări de acțiune ilegală.

Aceeași tactică o duce partidul pe linie legală, organizînd și conducînd o serie de formațiuni de masă, care toate aveau în programul lor lupta împotriva războiului imperialist.

În vara anului 1933 se înființează „Comitetul național antifascist", cu secții în marea ma-

www.dacoromanica.ro

joritate a județelor din țară, cu numeroase ziare și reviste, cu participare la congresele mondiale de la Paris din iunie 1933 și august 1934. Și această mișcare este dizolvată de guvernul liberal, conducătorii săi arestați și apoi condamnați.

Departe de a se lăsa intimidați de samavolniciile reacțiunii îndîrjite, comuniștii din țara noastră își intensifică și mai mult lupta. În mai 1935 se înființează Blocul democratic, cu rolul principal de a organiza Frontul popular, largă mișcare de masă care avea în program pacea cu Uniunea Sovietică și cu toate țările vecine. Cu scopul principal de a face cunoscute realitățile din țara socialismului și aportul Uniunii Sovietice pentru pacea mondială, din inițiativa și sub conducerea partidului s-a înființat asociația „Amicii U.R.S.S.", care a fost în scurt timp desființată de aceleași guverne reacționare, cu toate că fusese silite să recunoască Uniunea Sovietică.

Cea din urmă organizație mondială de luptă împotriva războiului fu R.U.P. (Reuniunea universală pentru pace), care ținu congresul său la Paris în vara anului 1938, cu participarea unei delegații și din România. Și în această organizație rolul de fruntaș în acțiunea antirăzboinică îl dețin tot comuniștii.

Cu toate sforțările comuniștilor, cel de-al doilea război mondial, dorit și încurajat de imperialiștii care urmăreau creșterea profiturilor lor uriașe, a izbucnit în anul următor. Peste alți doi ani, armatele hitleriste și fasciste au încălcat pămîntul Uniunii Sovietice. Începe Marele război de Apărare a Patriei Sovietice și a omenirii întregi.

Uneltirile imperialiștilor americani și englezi sînt sortite eșecului, căci mai puternică decît dorința lor de a dezlănțui un nou măcel mondial este voința popoarelor de a apăra pacea și a lupta pentru ea. Sute și sute de milioane

www.dacoromanica.ro

de luptători ai păcii se ridică azi şi, printre aceştia, comuniştii sînt bravi şi siguri apărători ai ei. Popoarele au luat în mîinile lor soarta şi viaţa lor ; ele vor salva pacea.

„LUPTA C.F.R." din 4 mai 1951

SUB CONDUCEREA PARTIDULUI ÎNFLORESC ŞTIINŢA ŞI CULTURA ÎN R.P.R.

După 23 August 1944, ziua eliberării ţării noastre de sub jugul fascist, ţara noastră a păşit spre înfăptuirea unei vieţi noi. Noua viaţă înseamnă nu numai schimbarea raporturilor economice şi sociale, înseamnă nu numai eliberarea muncitorului şi ţăranului de sub exploatarea capitalistului şi a moşierului, ci mai înseamnă şi adînci prefaceri în viaţa spirituală, în cultură, ştiinţă şi artă.

Sub conducerea Partidului Muncitoresc Român se înfăptuieşte revoluţia culturală, care a descătuşat forţe noi de creaţie, dînd oamenilor muncii posibilitatea să cunoască frumuseţile culturii şi să contribuie la dezvoltarea ei.

Partidul a îndrumat reorganizarea Academiei, care este o înaltă instituţie ştiinţifică, unde se adună şi lucrează savanţii, oamenii de ştiinţă cei mai de seamă pe care-i are ţara.

Academicienii sînt aleşi dintre cercetătorii cei mai pricepuţi, iubitori de popor şi care-şi pun toată ştiinţa şi puterea lor de muncă în slujba poporului, căci „ştiinţa nu este cu adevărat ştiinţă dacă nu este legată de popor, nu lucrează pentru binele maselor".

Sub îndrumarea partidului, statul democraţiei populare a înzestrat Academia R.P.R. cu fonduri, cu institute de cercetări ştiinţifice, unde se cercetează şi se dezleagă problemele

www.dacoromanica.ro

legate de planul de stat și de planul de electrificare a țării. În aceste institute se cercetează și cele mai bune metode de lucru a pămîntului, astfel ca agricultura la noi să fie una din cele mai producătoare și mai înaintate.

Prin grija partidului s-a dat toată atenția învățămîntului, care este deschis tuturor fiilor de țărani și muncitori de la școala începătoare și pînă la universitate, sprijinindu-se elevii și studenții prin burse și alte mijloace materiale. Școlile superioare au prins viață pe tot cuprinsul țării și au fost legate de nevoile producției țării noastre. Școlile mijlocii au fost transformate mai mult în școli practice, profesionale și tehnice ; învățămîntul elementar cuprinde pe toți copiii în vîrstă de școală.

Partidul știe că numai cunoașterea de carte poate da buni lucrători în industrie și agricultură, constructori ai socialismului ; de aceea a inițiat o întinsă campanie de alfabetizare, adică de înlăturare a neștiinței de carte. Întunericul minții este dușmanul primejdios al unei societăți bine organizate ; fără cultură nu se poate construi socialismul, a spus-o demult Lenin.

Înfățișarea satelor din R. P. R. este cea care nu s-ar fi putut realiza în asemenea condiții dacă partidul n-ar fi îndreptat organele de stat, pe activiștii săi și pe făuritorii de bunuri culturale cu fața la țară.

Cele 12 000 cămine culturale, unde în fiece duminică și pe alocuri în fiece zi se desfășoară manifestări culturale, arată atenția dată cultivării țărănimii muncitoare din partea partidului.

Ținînd apoi seama de „colțurile“ pionierilor, cluburile muncitorești, căminele culturale din orașe, miile de biblioteci publice sau legate de diferite întreprinderi și instituții, ne vom da seama de răspîndirea organelor culturale, toate

www.dacoromanica.ro

lucrînd sub îndrumarea și cu sprijinul partidului.

Acum doi ani partidul a inițiat înființarea „Societății pentru răspîndirea științei și culturii", care numai anul trecut a ținut peste 60 000 conferințe în țară și care astăzi are secții sau lectori în toate regiunile și raioanele țării. Partidul a inițiat o serie de societăți științifice pentru răspîndirea cuceririlor științifice în diferite domenii la slujitorii ei, în diferite colțuri ale țării.

Mult mai multe cărți și ziare ies astăzi din tipografiile noastre decît se tipăreau pe vremea burgheziei.

Naționalitățile conlocuitoare au gazetele lor și tot mai multe cărți apar în limbile acestor naționalități. Odată cu terminarea combinatului poligrafic „Casa Scînteii", milioane de cărți vor fi tipărite pentru oamenii muncii dornici de a-și însuși o cultură nouă, pusă în slujba păcii.

Pentru răsplata oamenilor de știință și a inventatorilor care fac să crească producția țării sau creează opere frumoase de artă și literatură, partidul a creat premiile de stat cu titlul de laureat, medalii de aur.

Niciodată sub regimurile de exploatare burghezo-moșierească din trecut, cultura și știința n-au cunoscut o dezvoltare atît de înfloritoare ca astăzi, și aceasta se datorește în primul rînd faptului că în fruntea țării se află la conducere partidul clasei muncitoare, că sînt comuniștii legați de popor prin toate fibrele lor. Clasa muncitoare însăși conduce astăzi și numai de ea depind dezvoltarea și adîncirea cuceririlor de pînă acum.

Pentru a continua revoluția culturală începută, se cere o mare străjuire în fața primejdiilor din afară și dinlăuntru, căci dușmanii de clasă nu văd cu ochi buni luminarea poporului spre binele său și vor să distrugă ordinea in-

www.dacoromanica.ro

trodusă prin luptele partidului comunist, ce împlineşte 30 de ani de viaţă şi de luptă pentru libertatea şi bunăstarea poporului.

Pentru păstrarea bunurilor cîştigate se cere vigilenţă, apărarea păcii prin toate mijloacele şi sprijin partidului clasei muncitoare, Partidul Muncitoresc Român, care ne duce la noi victorii.

„ALBINA" din 6 mai 1951

APELUL PENTRU UN PACT AL PĂCII A GĂSIT UN ECOU ÎN INIMILE A SUTE DE MILIOANE DE OAMENI CINSTIŢI

„Apelul Consiliului mondial al păcii" a găsit un puternic ecou în inimile milioanelor de oameni cinstiţi, care-şi dau bine seama că un nou război mondial, care ar fi aducător de profituri fabuloase marilor trusturi, lor nu le-ar aduce decît ruine şi jale.

Pretutindeni oamenii cinstiţi au înţeles că „pacea va fi menţinută şi consolidată dacă popoarele vor lua în propriile lor mîini cauza menţinerii păcii şi o vor apăra pînă la capăt".

În întreaga lume, partizanii păcii au pornit mari acţiuni pentru semnarea apelului. Partizanii păcii nu s-au mulţumit numai cu strîngerea de semnături pe apel ; au făcut în jurul lui o intensă muncă de lămurire, demascînd minciunile şi maşinaţiunile războinice ale imperialismului, îndemnînd la acţiune unită şi hotărîtă pentru apărarea păcii.

Popoarele au înţeles că pericolul de război este un pericol real. Ele au văzut că guvernanţii Statelor Unite şi ai ţărilor înfeudate lor folosesc uriaşele sume stoarse prin vlăguirea

www.dacoromanica.ro

celor ce muncesc pentru a finanța nebunească cursă a înarmărilor.

Propaganda plătită de trusturi se străduiește din răsputeri să prindă în mrejele minciunii popoarele lumii. Nu vor putea însă niciodată guvernanții imperialiști să convingă popoarele că politica lor ar fi o politică de pace.

Propriile lor fapte îi dezmint și îi acuză.

Popoarele lumii înfierează cu indignare ticăloșiile săvîrșite în Coreea de mercenarii imperialismului. [...]

A trecut mai mult de un an de la începerea agresiunii imperialiștilor americani împotriva poporului coreean. În acest an, ei au suferit o rușinoasă înfrîngere militară. Iar popoarele și-au dat din ce în ce mai bine seama ce orori se ascund sub eticheta „modul de viață american".

Agresorii imperialiști s-au demascat singuri în Coreea. Ura popoarelor împotriva lor s-a însutit în acest an.

Susținătorii pactului Atlantic, acaparatorii sutelor de baze militare în lumea întreagă nu pot pretinde că politica lor este o politică de pace.

În ciuda valului de minciuni și calomnii pe care le împrăștie propaganda lor, în ciuda demagogiei la care recurg imperialiștii, ei se demască prin faptele lor de fiecare zi mai mult ca dușmani ai înțelegerii pașnice între popoare, dușmani ai vieții libere și fericite pe care și-o doresc sutele de milioane de oameni.

Popoarele își dau din ce în ce mai mult seama că numai lupta lor unită și hotărîtă poate bara drumul războiului. Iată de ce Apelul pentru un pact al păcii, unul din cele mai importante documente istorice ale epocii noastre, a fost primit cu atîta entuziasm și a fost semnat în scurt timp de peste 300 000 000 de oameni de diferite concepții politice, naționalități și credințe religioase.

www.dacoromanica.ro

Iată de ce pe Apelul pentru un pact al păcii se vor mai aduna în întreaga lume sute de milioane de semnături.

Iată de ce mişcarea partizanilor păcii se lărgeşte şi se întăreşte în întreaga lume.

*

În Republica Democrată Germană, peste 13 000 000 de cetăţeni, adică 95% din cetăţenii cu drept la vot, s-au pronunţat împotriva remilitarizării Germaniei occidentale şi pentru încheierea tratatului de pace cu Germania în 1951. Referendumul se desfăşoară cu entuziasm nu numai în Republica Democrată Germană, unde poporul îşi construieşte în libertate viaţa paşnică, ci şi în Germania occidentală, ca un răspuns puternic faţă de regimul de teroare impus de ocupanţii americani.

În Italia, recentele alegeri municipale au adus un mare succes pentru partidele de stînga, care s-au pronunţat pentru menţinerea păcii, şi un eşec răsunător pentru partidele războiului.

Cu toată teroarea, cu toate fraudele electorale la care s-a dedat guvernul Italiei, partidele de stînga au obţinut 5 602 103 voturi, cu 200 000 mai mult ca în 1948, pe cînd Partidul democrat creştin al lui De Gasperi a pierdut 2 497 768 voturi faţă de alegerile din 1948.

În Franţa şi Belgia, în Brazilia şi Spania, în Statele Unite ale Americii şi în Noua Zeelandă, docherii, marinarii, muncitorii de la căile ferate, învăţătorii organizează greve pentru a protesta împotriva agresiunii imperialiştilor americani în Coreea, împotriva pregătirilor în vederea unui nou război mondial, care reduce din ce în ce mai mult nivelul lor de trai.

În Vietnam, forţele populare cîştigă noi şi noi victorii.

www.dacoromanica.ro

În Republica Populară Chineză, Apelul pentru un pact al păcii a fost semnat pînă acum de peste 250 000 000 de oameni, ca o nouă dovadă a faptului că marele popor chinez păşeşte ferm înainte pe calea luptei pentru apărarea păcii. Eliberarea paşnică a Tibetului a subliniat încă o dată cît de ruşinoasă este hotărîrea care a declarat că Republica Populară Chineză ar avea intenţii agresive şi a adus o nouă întărire a forţelor luptătoare pentru pace.

Consecvenţa politicii de pace a Uniunii Sovietice, lupta ei neobosită pentru o înţelegere paşnică între state au convins popoarele lumii că există posibilitatea coexistenţei paşnice a diferitelor state şi a celor două sisteme sociale.

O preţioasă contribuţie la cauza apărării păcii o constituie munca rodnică şi plină de succes a popoarelor din ţările cu democraţie populară, popoare care au rupt lanţurile robiei imperialiste şi îşi făuresc astăzi o viaţă nouă şi fericită.

„BULETINUL COMITETULUI DE LUPTĂ PENTRU PACE" din iulie 1951

SALUT ELEVILOR ŞI ŞCOLARILOR DIN R.P.R.!

Se deschid şcolile! În anul acesta şi mai mulţi copii, şi mai mulţi fii de muncitori şi ţărani, prin grija Partidului Muncitoresc Român şi a guvernului, se vor bucura de marile foloase pe care învăţătura le aduce pentru pregătirea generaţiei care mîine va intra în cîmpul construirii şi desăvîrşirii societăţii socialiste în ţara noastră.

Alături de şcolarii ţărilor de democraţie populară şi de toţi tinerii din lume, şi elevii

www.dacoromanica.ro

noştri trebuie să cunoască adevărata lor datorie. Aşa cum au arătat la marele Festival Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Berlin, ei trebuie să fie alături de cei mari în lupta pentru pacea care le este atît de necesară.

Elevi şi şcolari din Republica Populară Română ! Pentru împlinirea marii îndatoriri de a întări frontul păcii, de a vă asigura vouă şi tuturora condiţii prielnice de trai şi muncă, trebuie să vă întăriţi cu arma învăţăturii, care se obţine prin şcoală. Fiţi sîrguincioşi la carte. disciplinaţi în muncă, solidari între voi, solidari cu toţi tinerii şi oamenii muncii de la noi şi de pretutindeni. Ascultaţi şi iubiţi pe dascălii voştri, care anul acesta îşi reiau munca lor în condiţii mult mai prielnice ca înainte.

Iubiţi elevi şi şcolari, un vechi profesor, luptător pentru pace şi socialism, vă urează din tot sufletul spor la munca ce-o începeţi azi !

„SCÎNTEIA TINERETULUI" din 15 septembrie 1951

ACTIVITATEA INTENSĂ A PARTIZANILOR PĂCII DIN ROMÂNIA

În ţara noastră au luat fiinţă pînă astăzi 22 000 de comitete de luptă pentru pace, în rîndurile cărora activează 336 000 de partizani ai păcii. Din aceste comitete, peste 10 000 îşi desfăşoară activitatea în comune şi sate, peste 3 000 în întreprinderi, 4 440 în şcoli etc. Printre membrii acestor comitete figurează zeci de mii de muncitori, peste 150 000 de ţărani muncitori, un mare număr de intelectuali, mii de preoţi ai tuturor cultelor, reprezentanţi ai minorităţilor naţionale. Tineretul formează 23% din totalul membrilor comitetelor, femeile 48%.

Lozincile „Pentru plan, pentru pace !", „Pentru o recoltă bogată şi pentru pace !", lozinci

www.dacoromanica.ro

exprimînd legătura indisolubilă dintre lupta pentru pace și munca pașnică a poporului român care construiește socialismul, au primit în țara noastră o răspîndire foarte largă și se bucură de o mare popularitate. O expresie vie a activității comitetelor de luptă pentru pace în această direcție este formarea brigăzilor păcii, care poartă numele celor mai cunoscuți fruntași ai luptei pentru pace : brigăzile „Frédéric Joliot-Curie", „Aleksandr Fadeev", „Go Mo-Jo", „Jorge Amado", „Mihail Sadoveanu" și altele. După asasinarea mișelească a eroului poporului grec, luptătorul pentru pace Nikos Beloiannis, au luat ființă brigăzi ale păcii care îi poartă numele.

Pînă în prezent, în întreaga țară s-au format 407 brigăzi ale păcii. Ele desfășoară o largă activitate de producție și politică. Membrii brigăzilor sînt fruntași în producție. După cum a arătat recenta Consfătuire a participanților celor 41 de brigăzi ale păcii din București, aceste brigăzi participă activ la viața politică a întreprinderilor și dau un ajutor prețios comitetelor de luptă pentru pace.

Comitetele de luptă pentru pace organizează conferințe asupra situației internaționale în cluburile întreprinderilor și instituțiilor, în căminele culturale de la sate etc. Multe dintre acestea sînt ținute de membrii Comitetului permanent pentru apărarea păcii din R.P.R., de membrii comitetelor de luptă pentru pace regionale și raionale. Cu succes se folosește metoda organizării de consfătuiri pe profesii — consfătuiri ale medicilor, învățătorilor, micilor meseriași, preoților — dintr-un cartier sau oraș, la care se discută participarea acestor categorii ale populației la mișcarea pentru pace. Aceste consfătuiri contribuie la lărgirea rîndurilor partizanilor activi ai păcii.

În cartierele orășenești și la sate, cele mai bune rezultate dă munca de la om la om, dusă

www.dacoromanica.ro

de echipe formate din membrii comitetelor de luptă pentru pace. Această muncă se leagă cu larga difuzare în masă a materialelor privind lupta pentru pace. Astfel, rezoluțiile sesiunii de la Viena a Consiliului mondial al păcii s-au răspîndit în peste 1 000 000 de exemplare.

O metodă larg răspîndită este cea a convorbirilor cu muncitorii și funcționarii la locul de producție și cu cetățenii din cartiere și sate pe grupuri de case. La sate au fost primite cu un viu interes „caravanele păcii", care au ținut conferințe și au prezentat filme despre lupta popoarelor pentru pace, au răspîndit broșuri, reviste, fotografii și caricaturi, care demască pe atițătorii la război.

Comitetele de luptă pentru pace regionale, orășenești și raionale sprijină activitatea comitetelor de luptă pentru pace din întreprinderi, instituții, școli, cartiere și sate, organizînd ședințe de schimb de experiență. Numai în ultimele două luni au avut loc în țară aproape 300 de asemenea ședințe. Un for însemnat al schimbului de experiență este și revista lunară „Buletinul comitetelor de luptă pentru pace".

Lupta eroică a poporului coreean stîrnește marea simpatie și solidaritatea oamenilor muncii din țara noastră. În cursul anului 1951, păturile cele mai largi ale populației din țara noastră au colectat și trimis poporului coreean 188 de vagoane de îmbrăcăminte și alimente ; în cadrul unor festivaluri sportive și acțiuni culturale s-a strîns suma de 6 500 000 de lei noi. Cu ocazia zilei de 1 Mai 1952 au fost difuzate 5 000 000 de insigne, venitul rezultat vărsîndu-se în întregime la fondul pentru ajutorarea poporului coreean.

Recent au sosit la noi, la invitația partizanilor păcii din țara noastră, 500 de copii coreeni, care vor fi înconjurați de grija părintească a poporului nostru pînă cînd se vor putea întoarce în patria lor. Sînt așteptați să sosească

www.dacoromanica.ro

încă 1 000 de copii coreeni. Partizanii păcii din țara noastră au ținut de asemenea numeroase mitinguri de protest și au trimis mii și mii de scrisori și telegrame de protest împotriva folosirii de către imperialiștii americani a criminalei arme bacteriologice. Comitetele de luptă pentru pace continuă să lărgească munca pentru demascarea criminalilor americani ai războiului bacteriologic.

Pentru a ilustra diversitatea formelor de muncă ale comitetelor de luptă pentru pace, amintim concursul de desene „Copiii pentru pace", organizat de Comitetul permanent pentru apărarea păcii în colaborare cu Uniunea Tineretului Muncitor și cu Ministerul Învățământului Public. La acest concurs au fost prezentate peste 400 000 de desene executate de copii. În total au fost organizate 1 380 de expoziții de desene pe grupuri de școli, expoziții regionale și o expoziție națională, care s-au bucurat de un succes deosebit.

Pentru întărirea legăturilor de prietenie cu popoarele care luptă pentru pace în lumea întreagă, Comitetul permanent pentru apărarea păcii din Republica Populară Română, împreună cu organizațiile obștești, se pregătește intens pentru organizarea „vacanțelor păcii", în cadrul cărora vom primi vizita a sute și sute de oaspeți, partizani ai păcii din toate continentele.

Au început pregătirile pentru întîmpinarea Zilei internaționale a copilului. În cadrul acestor acțiuni se întărește tot mai mult colaborarea dintre comitetele de luptă pentru pace și organizațiile de masă.

În momentul de față, în întreaga țară se desfășoară adunări de dări de seamă ale comitetelor de luptă pentru pace. În cadrul acestor adunări de masă, partizanii păcii analizează în mod critic activitatea comitetelor și fac propuneri prețioase pentru îmbunătățirea muncii

www.dacoromanica.ro

lor. Ele se desfăşoară sub semnul înlăturării lipsurilor care mai există încă în activitatea comitetelor de luptă pentru pace. O astfel de lipsă o constituie, de pildă, faptul că nu întotdeauna comitetele de luptă pentru pace leagă strîns munca de demascare a planurilor atîţătorilor la război imperialişti cu sarcinile concrete : îmbunătăţirea muncii în întreprinderi şi în agricultură, întărirea vigilenţei faţă de uneltirile duşmanului de clasă etc. Cauza apărării păcii cere ca toţi partizanii păcii să dea dovadă de o şi mai largă iniţiativă creatoare, de o şi mai largă activitate.

Aceste adunări de dări de seamă vor fi urmate de conferinţe raionale şi regionale ale comitetelor de luptă pentru pace, iar apoi de Congresul partizanilor păcii din Republica Populară Română, care va avea loc în cursul acestui an.

Poporul nostru va face tot ce-i stă în putinţă pentru a-şi îndeplini datoria în opera măreaţă a apărării păcii.

„PENTRU PACE TRAINICĂ" din 9 mai 1952

DEZVOLTAREA CREAŢIEI ŞTIINŢIFICE ÎN ŢARA NOASTRĂ

Nimicirea dominaţiei politice a claselor exploatatoare şi cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, aliată cu ţărănimea muncitoare, au oferit posibilitatea, pentru prima oară în istoria poporului nostru, a unei înfloriri fără precedent a ştiinţei.

Pe vremea dominaţiei capitaliştilor şi moşierilor în ţara noastră, existau savanţi de mare valoare, dar clasele exploatatoare au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a rupe ştiinţa de popor, pentru a menţine masele într-o cum-

www.dacoromanica.ro

plită ignoranță. Cînd, în 1930, cîțiva savanți progresiști au cerut Academiei fondurile necesare în vederea cercetării bolilor plantelor care distrugeau an de an recolta, propunerea lor a fost respinsă cu dispreț. În schimb, în același an au fost cheltuite mari sume pentru organizarea unui congres al istoricilor, unde sa discutat ca problemă centrală... crimele săvîrșite la curtea imperială din Bizanț.

În timp ce oameni ai științei și tehnicii, ca dr. Ștefan Stîncă, Aurel Vlaicu, scriitori ca Eminescu, Caragiale erau împiedicați să intre în Academie, pe cele mai multe fotolii din incinta „celui mai înalt for științific" se lăfăiau oameni ale căror „merite științifice" se exprimau în profiturile fabuloase realizate de pe urma activității lor de bancheri, industriași sau moșieri. Ploconirea servilă față de Occident, disprețul ciocoiesc față de posibilitățile noastre proprii, cel mai dezgustător antipatriotism constituiau bagajul „ideologic" al vechii Academii.

Un eveniment crucial în dezvoltarea științei noastre l-a constituit crearea în 1948, din inițiativa Partidului Muncitoresc Român, a Academiei Republicii Populare Române. La baza noii orientări a Academiei R.P.R. au stat cuvintele secretarului general al P.M.R., prin care se arăta că „sarcina științei este să satisfacă trebuințele poporului și de aceea — în toate realizările lor — oamenii de știință, litere și artă trebuie să tindă ca rezultatele pe care le obțin în cercetările lor teoretice să-și poată găsi cît mai repede o valorificare practică".

În locul preocupărilor plutind în azurul științei „pure", în locul cercetărilor lipsite de orice contingență cu practica, Academia R.P.R. a pus la baza activității sale principiul unității indisolubile dintre știință și practică, principiul că știința trebuie să slujească interesele fundamentale ale poporului muncitor.

www.dacoromanica.ro

La un birou de votare din Bîrlad în alegerile din noiembrie 1946, împreună cu şeful listei naţional-ţărăniste, prof. univ. Gh. Taşcă.

www.dacoromanica.ro

1. La un dineu oferit de asociația „Prietenii Spaniei republicane" reprezentantului guvernului republican spaniol la București. În mijloc : profesorul Simion Stoilov și Paul Boncour, ministrul Franței la București, iulie 1947.

2. Dr. Petru Groza și Gheorghi Dimitrov la recepția oferită de Asociația de prietenie româno-bulgară în cinstea delegației guvernamentale bulgare conduse de Gheorghi Dimitrov, 17 ianuarie 1948.

3. La sosirea în țara noastră, Marcel Prenant este întîmpinat de Gh. Vasilichi, profesorii Iorgu Iordan, Gh. Nicolau și Al. Rosetti, februarie 1948.

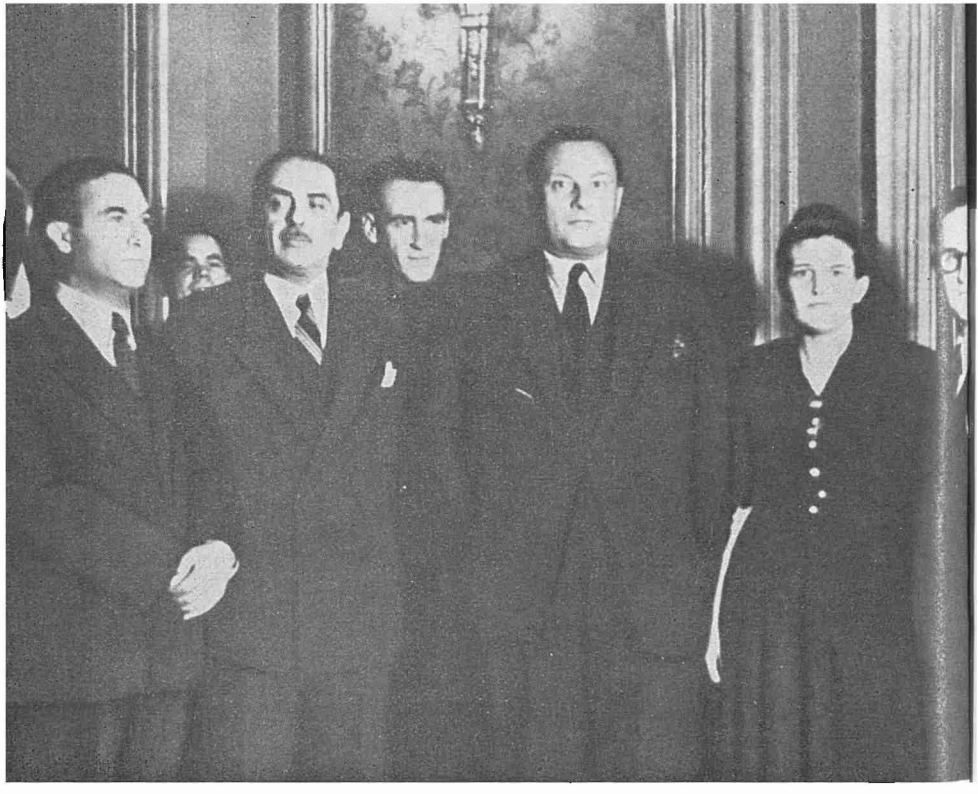

www.dacoromanica.ro

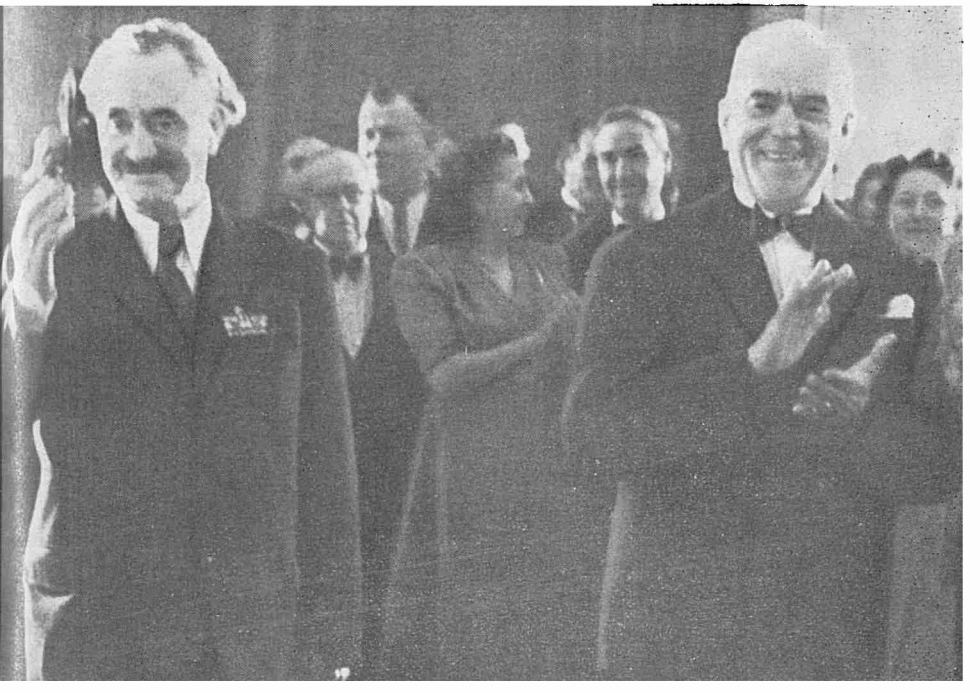

2

3

www.dacoromanica.ro

Delegația română prezentă la Budapesta la festivitatea aniversării revoluției maghiare din 1848 ; cu Ștefan Voitec, Miron Constantinescu și Octav Livezeanu, 14 martie 1948.

www.dacoromanica.ro

Vorbind la adunarea electorală de la Bîrlad, 25 martie 1948.

www.dacoromanica.ro

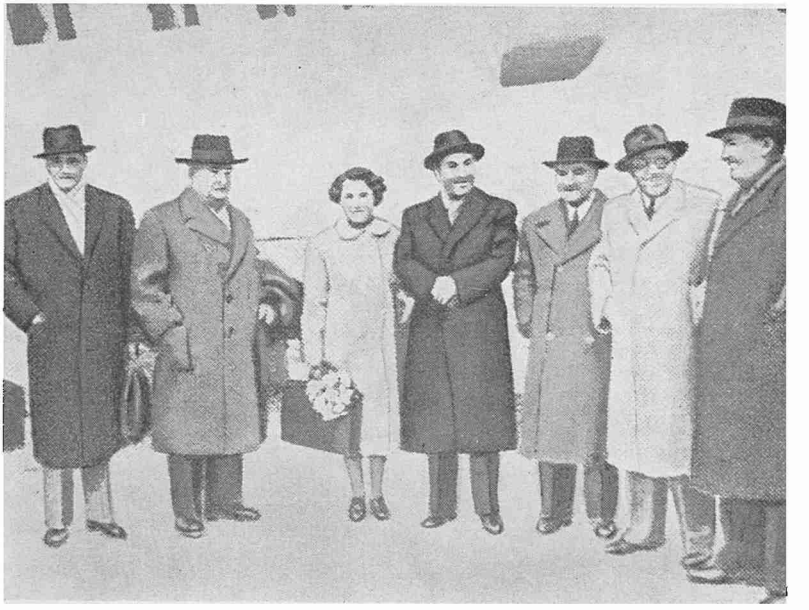

1

2

www.dacoromanica.ro

3

1. Membrii delegației române la Congresul mondial pentru pace de la Paris, aprilie 1949. Aceștia sînt (de la stînga spre dreapta) : Zaharia Stancu, Mihail Sadoveanu, Florica Mezincescu, P. Constantinescu-Iași. Mircea Malița, Mihail Roller și Leonte Răutu

2. Sosirea la Varșovia a delegației române care participă la Congresul mondial de pace, 1950 : Mihail Sadoveanu, P. Constantinescu-Iași și mitropolitul Rusan al Moldovei.

3. Deschiderea sesiunii științifice a Academiei Republicii Populare Române, octombrie 1952. La microfon : P. Constantinescu-Iași.

4. Cu Todor Pavlov, președintele Academiei de Științe Bulgare, decembrie 1954.

4

www.dacoromanica.ro

FEDERATION INTERNATIONALE
des RESISTANTS
(F.I.R.)

Carte N° 0052 ✻

Mr Constantinescu
Iasi

membre du Conseil Général de la F.I.R.

Vienne le 28.11.54

Le Président

Signature du titulaire

FEDERATION INTERNATIONALE DES RESISTANTS
SECRÉTARIAT GÉNÉRAL

Carnetul de membru al Consiliului general al F.I.R. (Federația Internațională a Rezistenților), 28 noiembrie 1954.

www.dacoromanica.ro

Explicația succeselor remarcabile obținute în cei cîțiva ani de activitate de către Academia R.P.R. trebuie să o căutăm, în primul rînd, în masivul sprijin pe care l-a primit din partea partidului și guvernului. Că dezvoltarea științei a devenit o problemă situată în centrul atenției statului nostru democrat-popular, aceasta o dovedește cu tărie acel paragraf din proiectul de Constituție a R.P.R. în care se arată că „statul se îngrijește de dezvoltarea științei, literaturii și artei". Realizarea acestei prevederi a proiectului de Constituție este chezășuită de existența în țara noastră, datorită atenției și grijii statului democrat-popular, a unor prielnice condițiuni care asigură dezvoltarea necontenită a creației științifice. Astfel, numărul institutelor de cercetări științifice ale Academiei R.P.R. a crescut de la 9 în 1949 la 24 în anul acesta ; de unde în 1949 colectivele științifice erau în număr de 22, astăzi ele sînt în număr de 47. În același timp cu creșterea numărului institutelor și colectivelor științifice s-au mărit considerabil rîndurile colaboratorilor științifici ai Academiei R.P.R. : de la 414 în 1949, la 1 705 în 1952.

În vederea dezvoltării activității științifice în toate regiunile țării, regiuni pe care regimul burghezo-moșieresc le-a ținut într-o stare de completă amorțeală, concentrînd întreaga așazisă activitate culturală în capitală, Academia R.P.R. a creat filiale la Iași și Cluj, precum și o bază științifică la Timișoara. Filialele au fost înzestrate cu institute de cercetări științifice ; astfel la Iași funcționează un institut de chimie, un institut de matematică etc., iar la Cluj există un institut de lingvistică, un institut de istorie, un institut de chimie etc.

Grija deosebită a partidului și guvernului pentru dezvoltarea științei o ilustrează puternic lărgirea considerabilă a activității Bibliotecii și Editurii Academiei R.P.R. Între 1901

www.dacoromanica.ro

și 1948 în bibliotecă au intrat 465 101 de volume, în timp ce într-un interval de numai patru ani (1948—1952) numărul volumelor din biblioteca Academiei R.P.R. a crescut cu 480 000. Numai în anul 1951 au intrat în bibliotecă 237 011 volume față de 143 706 în 1950. Numărul cititorilor, care era pînă în 1948 de 12 000, s-a ridicat în 1952 la 55 000. În timp ce vechea Academie tipărea anual maximum 250 de coli, Editura Academiei R.P.R. a tipărit anul trecut 1 931,3 coli, iar anul acesta va edita 2 500 coli.

O expresie strălucită a atenției și dragostei cu care sînt înconjurați în statul nostru oamenii științei și artei o constituie hotărîrea C.C. al P.M.R. asupra stimulării activității științifice, literare și artistice din decembrie 1948. În această hotărîre se sublinia necesitatea creării unor optime condiții materiale și de activitate cercetătorilor științifici.

În fața oamenilor de știință sînt deschise vaste posibilități de a participa cu talentul și energia lor creatoare la opera de lichidare a înapoierii economice și culturale în care regimul burghezo-moșieresc a ținut țara noastră, la opera de construire a socialismului.

Industrializarea socialistă a țării, înălțarea unor grandioase construcții, înfăptuirea planului de electrificare, transformarea socialistă a agriculturii, toate acestea oferă oamenilor de știință un cîmp nemărginit de cercetări în folosul poporului muncitor, în folosul patriei. Înainte vreme clasele stăpînitoare din România închideau în cartoane prăfuite planurile îndrăznețe ale savanților și tehnicienilor, paralizau inițiativa creatoare a acestora. Azi regimul de democrație populară mobilizează și utilizează capacitățile tuturor oamenilor de știință care își consacră eforturile luptei pentru ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii, luptei pentru construirea socialismului. De-abia

www.dacoromanica.ro

acum, cînd puterea politică se află în mîinile clasei muncitoare, ştiinţa poate privi cu încredere în viitor, iar oamenii de ştiinţă îşi pot permite elaborarea celor mai îndrăzneţe planuri de descoperire şi punere în valoare a bogăţiilor naturale ale ţării, cu siguranţa că aceste planuri vor fi traduse în viaţă. [...]

Avînd drept călăuză sigură concepţia materialismului dialectic, inspirîndu-se din epocalele cuceriri ale ştiinţei sovietice, oamenii de ştiinţă din patria noastră au obţinut realizări importante în toate domeniile de activitate. În centrul atenţiei academicienilor şi colaboratorilor ştiinţifici ai Academiei R.P.R. stau în anul acesta 361 probleme, divizate în 1 126 teme. Realizări însemnate, utile industriei, au Institutul de fizică şi Institutul de metalurgie şi mecanică aplicată. Astfel s-a construit un prototip de pompă rotativă cu ulei, s-au realizat generatoare şi cuptoare de înaltă frecvenţă, produse forsteritice din silicaţi de magneziu, s-a obţinut industrializarea electromagnetică a gazului metan etc. Institutele şi colectivele de chimie au elaborat procedee tehnologice pentru obţinerea unor derivaţi de celuloză cu largă întrebuinţare în industria farmaceutică şi textilă, au reuşit să producă sulfatul de aluminiu din argile indigene, au fabricat noi produse farmaceutice. Un fapt remarcabil în activitatea Institutului de metalurgie şi mecanică aplicată îl reprezintă organizarea mai multor întîlniri între oamenii de ştiinţă şi stahanovişti, ceea ce a dus la ridicarea pe o treaptă superioară a muncii din aceste două institute.

Creaţia noastră ştiinţifică vine în sprijinul transformării socialiste a agriculturii [...] ; s-au creat noi soiuri de cereale şi s-au obţinut metode noi pentru complectarea golurilor în vie. Multe din unităţile socialiste din sectorul agricol au realizat recolte-record, nemaiîntîlnite în ţara noastră.

www.dacoromanica.ro

În apărarea sănătății poporului nostru muncitor s-au obținut de asemeni rezultate importante. S-au depus eforturi susținute, încununate de succes, în combaterea malariei. S-au efectuat cercetări asupra dermatozelor profesionale din industriile minieră, petroliferă și chimică, s-au continuat cercetările în problema gușei endemice, obținîndu-se scăderea incidenței endemiei.

Institutul de lingvistică, după schimbarea conducerii sale, a supus dezbaterii publice noul proiect de ortografie a limbii române. A fost organizată o dezbatere în legătură cu dicționarul limbii române. O activitate fructuoasă desfășoară istoricii noștri ; pentru prima oară s-a trecut la alcătuirea unei istorii științifice a patriei. În vederea apariției acestei lucrări au apărut pînă acum 10 volume de documente privind istoria medie.

Un mare interes prezintă pentru istoricii noștri, cît și pentru toți oamenii muncii, documentele privind istoria României, printre care și documentele publicate cu prilejul celei de-a 75-a aniversări a independenței de stat a României. Cercetările făcute în anul acesta pe cele nouă șantiere de săpături arheologice, cît și cercetările din anii trecuți, dovedesc continuitatea așezărilor omenești pe teritoriul țării noastre, cultura și civilizația înaintată a oamenilor care au locuit în aceste ținuturi, lucruri ignorate și falsificate în trecut de către istoriografia burgheză.

Marile succese ale științei noastre demonstrează într-un mod elocvent că oamenii de știință din republica noastră populară își pun cunoștințele în slujba unor cercetări rodnice, menite să contribuie la îmbunătățirea vieții oamenilor muncii, la înflorirea patriei, la întărirea capacității ei de apărare împotriva mașinațiunilor agresive ale imperialiștilor. [...]

www.dacoromanica.ro

Conștienți de măreția muncii lor, de imensa superioritate a regimului de democrație populară asupra orînduirii capitaliste care degradează și terfelește creația științifică, oamenii de știință din țara noastră sînt hotărîți să-și sporească eforturile în lupta pentru înflorirea patriei, pentru pace și socialism.

„CONTEMPORANUL" din 22 august 1952

DRAGOSTEA PENTRU PACE A POPORULUI NOSTRU

La 12 decembrie a.c. se va deschide la Viena Congresul popoarelor pentru apărarea păcii. El se desfășoară în condițiile agravării situației internaționale ; continuă măcelul din Coreea, războiul din Malaia și Vietnam, cursa nebunească a înarmărilor pe spinarea populației muncitoare din țările înrobite de atîțătorii la război.

Apropiatul congres a stîrnit un interes uriaș în rîndurile milioanelor de oameni din lumea întreagă care iubesc cu ardoare pacea și luptă pentru salvarea ei. Iată de ce ei au înțeles să întîmpine acest eveniment de însemnătate excepțională în istoria mișcării mondiale pentru apărarea păcii, unindu-și eforturile în lupta pentru zădărnicirea unui nou măcel mondial. Popoarele au experiența amară a războaielor trecute ; ele au amintirea proaspătă a distrugerii atîtor valori și edificii durate prin trudă, a atîtor sacrificii de vieți omenești. Numeroase fapte petrecute de la Congresul păcii de la Varșovia și pînă azi sînt tot atîtea dovezi care vorbesc în mod convingător de dorința fierbinte a milioanelor de partizani ai păcii din toate țările globului de a apăra pacea, de creșterea necontenită a numărului luptătorilor pentru pace.

www.dacoromanica.ro

Mişcarea de apărare a păcii dispune de nesecate rezerve în toate ţările. Oameni cu diferite preocupări, ideologii, din diferite clase sociale, întregi organizaţii de diferite tipuri, socotind cauza apărării păcii ca pe aceea a apărării propriei lor vieţi, se alătură neîncetat mişcării pentru pace.

În numeroase localităţi din Germania occidentală, puternice manifestaţii şi mitinguri au loc împotriva remilitarizării. La Tokio a avut loc de curînd o manifestaţie a tinerilor şi studenţilor sub lozinca: „Sîntem împotriva remilitarizării şi recrutării". În Grecia, ţăranii greci luptă pentru pace, împotriva transformării ogoarelor lor în cîmpuri de instrucţie.

În ţările capitaliste, oameni de ştiinţă, scriitori, artişti se alătură în număr tot mai mare mişcării pentru pace. Astfel, în Franţa, scriitori ca Jean-Paul Sartre şi Julien Benda au semnat manifestul scriitorilor francezi în care se subliniază importanţa Congresului de la Viena. Chiar şi numeroşi oameni de afaceri din ţările capitaliste socot la fel că pacea este imperios necesară pentru desfăşurarea normală a relaţiilor de comerţ, pentru dezvoltarea lor. Astfel, la Consfătuirea de la Moscova din anul acesta, Oliver Vickery, preşedinte al unei societăţi de comerţ din America, a spus printre altele: „Numeroşi oameni de afaceri din America, precum şi majoritatea covîrşitoare a americanilor de alte profesii, consideră că un al treilea război mondial ar fi o nebunie. Ei ştiu că războiul modern nu numai că va distruge producţia şi comerţul, dar că acum scopul războiului va fi exterminarea populaţiei unei ţări întregi, exterminarea a milioane de oameni producători şi consumatori...".

Iată deci pe fermierul american, pe omul de afaceri englez, pe tînărul student din Japonia, pe gospodina din Franţa uniţi laolaltă în cel mai uriaş front din cîte a cunoscut

www.dacoromanica.ro

istoria, apărînd viața și civilizația. Congresul popoarelor pentru apărarea păcii va fi, așa cum a arătat marele savant Joliot-Curie, președintele Consiliului mondial al păcii, tribuna de unde în mod liber bărbați și femei din țări cu moduri de viață diferite vor căuta în comun soluțiile cele mai potrivite pentru destinderea situației internaționale. Congresul popoarelor pentru apărarea păcii va dovedi că mișcarea pentru pace este o mișcare larg democratică, care urmărește stabilirea unor relații de prietenie și colaborare între popoare. La acest mare sfat al păcii vor participa și delegați ai oamenilor iubitori de pace din patria noastră.

Delegații țării noastre vor duce în marele congres al popoarelor mărturia dragostei fierbinți pentru pace a poporului nostru, manifestată prin uriașul avînt patriotic în cinstea Congresului popoarelor și a Congresului național pentru apărarea păcii. Poporul român iubește sincer pacea. El a răspuns cu entuziasm de masă tuturor chemărilor Consiliului mondial al păcii, manifestîndu-și puternic voința de pace și hotărîrea de a o apăra. Dovadă sînt milioanele de semnături puse pe Apelul de la Stockholm, cele de pe apelul pentru încheierea unui pact al păcii. Această realitate este principiul călăuzitor în însăși politica statului nostru. El este înscris cu litere de foc în noua noastră Constituție. Călăuzit de partidul său, poporul nostru se află în prezent în plină desfășurare a unor lucrări cu adevărat grandioase. Apar industrii noi, edificii și chiar orașe întregi. Hotărîrile recente ale partidului și guvernului privind construcția și reconstrucția socialistă a capitalei și orașelor țării [...] au deschis porți noi spre un viitor și mai luminos și mai minunat. Aceasta este totodată o demonstrație impresionantă a caracterului pașnic creator al muncii și luptei poporului nostru.

www.dacoromanica.ro

Țara noastră este socotită pe drept un factor activ și puternic în imensul lagăr al păcii și progresului. Convocarea Congresului popoarelor pentru apărarea păcii este considerată de către oamenii dornici de pace din țara noastră drept un eveniment de colosală însemnătate pentru cauza păcii, pentru securitatea și independența națională a popoarelor, pentru destinderea internațională efectivă. Milioane de luptători pentru pace din țara noastră au hotărît să sprijine într-o cît mai mare măsură acest congres, întețindu-și eforturile în muncă. Partidul nostru învață pe oamenii muncii că problemele noastre interne nu se pot despărți de problemele situației internaționale și ale politicii externe a statului nostru. Ei învață astfel să înțeleagă tot mai bine sensul înalt al muncii lor, contribuția lor la cauza păcii și a progresului. Congresul național pentru apărarea păcii, ale cărui lucrări se desfășoară zilele acestea, este o formă dintre cele mai active și mai rodnice a participării poporului nostru la acțiunea de intensificare a luptei pentru pace, de pregătire în vederea congresului popoarelor. Congresul național pentru apărarea păcii încununează o întreagă perioadă de luptă și muncă, însoțită de succese răsunătoare pe tărîmul întăririi patriei noastre, a întăririi cauzei păcii. El dovedește perspectivele și posibilitățile de lărgire neîncetată a bazei de masă a mișcării partizanilor păcii din țara noastră.

Noi mase de oameni care nu participau în mod activ la lupta pentru pace s-au alăturat ei în această perioadă. În munca pentru pregătirea acestui eveniment au apărut inițiative noi și prețioase. Prin grija comitetelor de luptă pentru pace, a căror activitate și experiență s-a îmbogățit simțitor în această perioadă, s-au organizat mii și mii de adunări în întreprinderi, la sate și orașe, schimburi de expe-

www.dacoromanica.ro

rienţă pe linia luptei pentru pace, schimburi ale păcii în întreprinderi, festivaluri de filme, expoziţii, conferinţe ; s-a editat şi difuzat un însemnat material propagandistic pe tema luptei pentru pace. Au apărut metode noi în munca comitetelor de luptă pentru pace în scopul atragerii a noi mase de oameni în lupta pentru apărarea păcii. La sate au fost organizate sfaturi ale păcii, iar la oraşe consfătuiri pe profesii, în cadrul cărora s-au discutat pe larg problemele legate de lupta pentru pace. Sute de profesori şi învăţători, doctori, magistraţi, mici meseriaşi, preoţi etc. au participat la aceste consfătuiri, care au dat bune rezultate. În oraşul Constanţa, de pildă, în urma unei asemenea consfătuiri a medicilor din oraş, activitatea comitetelor de luptă pentru pace din unităţile sanitare locale s-a îmbunătăţit simţitor. Medicii din Vaslui şi Ploieşti, în consfătuiri asemănătoare, au luat hotărîrea să demaşte cu fiecare prilej mîrşăvia războiului bacteriologic dezlănţuit în Coreea. Peste 300 de preoţi ortodocşi din Iaşi, Huşi şi Roman au hotărît în consfătuirea pe care au avut-o să sprijine mai activ lupta pentru pace, lămurind pe credincioşi şi mobilizîndu-i în această luptă.

Acestea sînt numai cîteva dintr-un şir nesfîrşit de exemple.

Conferinţele regionale pentru apărarea păcii care au precedat acest congres au scos în evidenţă ritmul nou, deosebit de intens, pe care l-a căpătat lupta partizanilor păcii din ţara noastră. Aproape 2 000 de adunări ale oamenilor muncii s-au ţinut în regiunea Bucureşti în decurs de 18 zile. La aceste adunări au participat peste 430 000 cetăţeni. În regiunea Arad, în perioada de pregătire a Congresului naţional pentru apărarea păcii, au luat fiinţă încă 230 comitete de luptă pentru pace. În întreaga ţară sînt azi 22 165 comitete de luptă pentru

www.dacoromanica.ro

pace, cu 5 141 mai multe decît în 1950, numărînd peste 280 000 membri. Exprimîndu-şi solidaritatea strînsă cu lupta eroicului popor coreean, oamenii muncii din regiunea Braşov au strîns prin grija comitetelor de luptă pentru pace şi au trimis în Coreea un dar frăţesc alcătuit din 37 vagoane de alimente şi îmbrăcăminte şi peste 80 000 lei numerar. Sînt mii şi mii de fapte de acest fel cu care poporul nostru iubitor de pace vine în faţa congresului de azi. Printre ele, la loc de cinste sînt cele ale muncitorilor din fabrici, ale celor de pe ogoare. Cu conştiinţa că fiecare succes în producţie contribuie la întărirea patriei, la întărirea lagărului păcii, milioane de luptători pentru pace din ţara noastră au pornit în întîmpinarea congresului cu eforturi sporite în muncă. În cinstea congresului, numeroase întreprinderi şi-au îndeplinit sarcinile pe cel de-al doilea an al cincinalului nostru. La aceste victorii ale lor şi-au dat din plin contribuţia brigăzile păcii. Ele au apărut ca o formă nouă în lupta pentru pace. Numărul lor s-a mărit neîncetat în focul pregătirilor în vederea acestui congres. Faptele lor cinstesc numele marilor luptători pentru pace pe care aceste brigăzi le poartă. Brigada păcii „Jorge Amado" de la Întreprinderea „1 Mai" din Ploieşti în cinstea Congresului naţional a ajuns cu producţia la sfîrşitul cincinalului. Ţăranii muncitori şi colectivişti din patria noastră, luptători pentru pace, au cinstit cum se cuvine acest congres, executînd la vreme şi în bune condiţiuni muncile agricole de toamnă, care chezăşuiesc belşugul recoltei viitoare.

Toate aceste fapte sînt dovezi grăitoare ale avîntului de masă care a cuprins milioane de cetăţeni din ţara noastră în întîmpinarea congresului de azi.

Să depunem toate străduinţile pentru ca Congresul naţional pentru apărarea păcii să

www.dacoromanica.ro

fie o nouă izbîndă a cauzei păcii, o contribuție dintre cele mai însemnate la victoria păcii în lume.

„ROMÂNIA LIBERĂ" din 5 decembrie 1952.

MARELE SFAT PENTRU PACE AL POPOARELOR LUMII

În întreaga lume, partizanii păcii se pregătesc să întîmpine un eveniment de o uriașă importanță: este vorba de mărețul Congres al popoarelor pentru apărarea păcii, care se deschide la Viena la 12 decembrie. La acest mare sfat al omenirii iubitoare de pace se vor întruni reprezentanții tuturor popoarelor de pe glob.

Evenimentele petrecute pînă acum au dovedit că, după Congresul păcii de la Varșovia, mișcarea partizanilor păcii a crescut necontenit. Dorința de a apăra pacea a devenit atît de puternică, iar rîndurile acelora care s-au alăturat acestei mișcări au crescut în așa măsură, încît popoarele au putut pînă în prezent împiedica pe agresorii imperialiști să extindă conflictele militare existente și să dezlănțuie un al treilea război mondial. Datorită glasului puternic și protestului sutelor de milioane de oameni dornici de pace, a fost împiedicată folosirea armei atomice împotriva poporului coreean.

Așa cum arată și eminentul savant Frédéric Joliot-Curie, președintele Consiliului mondial al păcii, într-un articol publicat în revista „În apărarea păcii", Congresul popoarelor pentru apărarea păcii va fi o tribună unde în mod liber bărbați și femei din țări cu moduri de viață diferite și cu ideologii diferite vor căuta în comun soluțiile cele mai potrivite pentru

www.dacoromanica.ro

destinderea încordării internaționale. Atingerea acestui obiectiv ar însemna o mare victorie a cauzei democrației și păcii în actualele condiții istorice.

Întreaga omenire dornică de pace își pune mari speranțe în Congresul de la Viena, considerîndu-l drept una din cele mai serioase încercări de a realiza o înțelegere în legătură cu una sau mai multe chestiuni care mențin încordarea internațională.

Aruncînd o scurtă privire asupra faptelor care determină actuala încordare a relațiilor dintre diferite state, constatăm că, alături de războiul rece, un mănunchi de guvernanți înjghebează tot soiul de alianțe și pacte agresive, construiesc baze militare menite să slujească dezlănțuirii unui nou măcel mondial.

Tot aceluiași scop îi slujesc tratatele militariste încheiate la Bonn și Paris și cu clica conducătoare din Japonia.

De mai bine de doi ani, forțele agresive care au atacat mișelește Republica Populară Democrată Coreeană săvîrșesc monstruoase fărădelegi. Ele distrug orașe și sate pașnice, extermină mii și mii de bărbați, femei și copii nevinovați, aruncînd deasupra teritoriului Coreii microbii ciumei și holerei. Ele încearcă prin astfel de metode barbare să îngenuncheze poporul coreean, să-i răpească libertatea și independența.

Încercîndu-se extinderea războiului, din ordinul unui pumn de afaceriști au fost violate în repetate rînduri frontierele Republicii Populare Chineze, s-a bombardat și continuă să fie bombardat teritoriul ei, s-au aruncat în China de nord-est microbi aducători de moarte. În alte țări ca Vietnam, Malaya, Indonezia, Birmania curge sîngele popoarelor care doresc să trăiască libere de orice asuprire națională.

Împotriva încercărilor acestui mănunchi restrîns de oameni de afaceri, care vor să trans-

www.dacoromanica.ro

forme popoare întregi în carne de tun pentru planurile lor agresive de cucerire a dominației mondiale, se ridică astăzi mase tot mai largi : oameni politici cu faimă, tineri, bărbați și femei, muncitori, țărani și intelectuali fără deosebire de credințe religioase sau convingeri politice, stare socială sau rasă. Stavilă puternică ridică în calea planurilor afaceriștilor setoși de sînge și avuții oamenii sovietici, constructori ai comunismului, și oamenii muncii din țările de democrație populară, constructori ai socialismului.

Un val de mînie și de ură se ridică năvalnic în țările capitaliste împotriva asupritorilor. Încercările marilor financiari ca Dupont, Morgan, Rockefeller și alții de a dezlănțui o nouă vărsare de sînge se lovesc de împotrivirea popoarelor. [...]

Patrioții din Germania occidentală, indignați de politica trădătoare a lui Adenauer, rup ordinele de chemare sub arme și refuză să îmbrace haina militară.

Nici poporul japonez nu dorește să devină carne de tun pentru interesele Wall-Street-ului. De curînd a avut loc la Tokio o manifestație a tinerilor și studenților sub lozincile : „Sîntem împotriva militarizării și recrutărilor" ; „Americani, plecați imediat acasă !". Un grup de tineri englezi au pus pe o șosea folosită de trupele americane următorul indicator : „Pînă în America sînt 6 000 de kilometri. Cărați-vă !"

De un excepțional curaj a dat dovadă un grup de patrioți greci care au pus pe acoperișul unui spital o lozincă luminoasă : „Jos războiul !"

Este de asemeni cunoscută lupta încununată de succes a poporului belgian împotriva prelungirii duratei serviciului militar obligatoriu.

Pericolul de război crescînd a dat naștere unei largi coaliții antirăzboinice, înmănunchind

www.dacoromanica.ro

diferite clase și pături sociale interesate în preîntîmpinarea unui nou război.

De curînd, însuși postul de radio Londra a fost silit să recunoască că „dorința de pace este adînc înrădăcinată în sufletul tuturor oamenilor" și că uriașa mișcare pentru pace „exercită o mare forță de atracție".

O puternică demonstrație a voinței popoarelor de a apăra pacea este recentul Congres al partizanilor păcii din țările Asiei și zona Pacificului. La lucrările acestui congres au participat solii a 2/3 din populația globului, reprezentînd popoarele din 37 de țări.

O contribuție de seamă în pregătirea Congresului popoarelor pentru apărarea păcii o aduce și recenta Conferință internațională pentru reglementarea pașnică a problemei germane, care s-a ținut la Berlin între 8 și 10 noiembrie.

Lucrările conferinței au scos în evidență un fapt deosebit de semnificativ, și anume că în jurul aceleiași mese s-au întrunit reprezentanți cu cele mai diferite orientări politice din toate colțurile Germaniei și din țările vecine cu Germania, pentru ca în actualele împrejurări politice încordate să găsească calea spre rezolvarea pașnică a problemei germane.

Pregătirile pentru Congresul de la Viena au luat o amploare deosebită.

În Franța, numărul acelora care își dau seama de pericolul de război ce amenință omenirea este în continuă creștere. De aceea numeroase sînt acțiunile organizate în scopul participării active la pregătirile în vederea apropiatului congres. Una din metodele de mobilizare a oamenilor de bună-credință la lupta pentru pace este răspîndirea cărților poștale ale păcii în care se anunță convocarea Congresului popoarelor pentru apărarea păcii și obiectivele lui. Mii și mii de astfel de cărți poștale au fost răspîndite pe tot cuprinsul Franței.

www.dacoromanica.ro

Pregătindu-se să întîmpine congresul, docherii francezi refuză să descarce armament american. În orașul Bordeaux, de pildă, docherii, dînd dovadă de o înaltă combativitate, au refuzat să descarce materialele de război aduse de vasul „Agadir". O contribuție de seamă la lupta pentru pace dusă de poporul francez sînt și cele 9 000 000 de semnături așternute pe petiția împotriva reînarmării Germaniei occidentale.

În Republica Populară Ungară, din inițiativa Consiliului păcii și a sindicatelor feroviare a fost înființat un tren al păcii care străbate întreaga țară. În două din vagoanele acestui tren este amenajată o expoziție, care ilustrează prin fotografii, desene și diagrame succesele obținute de oamenii muncii din Republica Populară Ungară în construirea socialismului, precum și grandioasele construcții ale comunismului și păcii din Uniunea Sovietică.

450 de reprezentanți ai diferitelor organizații de tineret din Germania occidentală s-au întrunit la Congresul tineretului german, care a avut loc de curînd la Düsseldorf.

„Noi vrem — au declarat participanții la congres — o viață pașnică, vrem să muncim și să învățăm pentru un viitor fericit". În Republica Democrată Germană sînt foarte răspîndite așa-numitele „forumuri ale păcii". Acestea sînt adunări deschise la care fruntași ai vieții publice răspund la întrebările populației în legătură cu problemele luptei pentru menținerea păcii. În Statele Unite se desfășoară un referendum popular pentru imediata încetare a războiului din Coreea. În Japonia s-a organizat o „lună a păcii".

În țara noastră, partizanii păcii au întîmpinat cu cinste marele Congres al popoarelor pentru apărarea păcii de la Viena. Oamenii muncii din țara noastră, partizani activi ai luptei pentru apărarea păcii, își consacră toate

www.dacoromanica.ro

forțele muncind cu avînt pentru construirea socialismului.

Congresul național pentru apărarea păcii din R.P.R. s-a desfășurat sub semnul lărgirii necontenite a bazei de masă a luptei pentru pace.

În preajma acestui eveniment au avut loc noi alegeri ale comitetelor de luptă pentru pace și de delegați la Congresul național pentru apărarea păcii. La adunările populare organizate în întîmpinarea congresului s-a constatat un fapt deosebit de îmbucurător. Cetățeni pînă mai ieri pasivi au venit și și-au spus cu tărie cuvîntul, exprimîndu-și părerea în cele mai complexe probleme internaționale. O expresie incontestabilă a lărgirii mișcării pentru pace în țara noastră sînt o serie de acțiuni și de inițiative deosebit de prețioase. Astfel, la sate au fost organizate „sfaturi ale păcii". În orașe, ingineri, medici, preoți, mici meseriași, învățători au organizat consfătuiri pe profesiuni pentru dezbaterea aportului pe care categoria respectivă de cetățeni o poate aduce la lupta pentru pace.

În orașul Constanța, de pildă, în urma unei consfătuiri cu medicii din acest oraș, comitetele de luptă pentru pace din unitățile sanitare au fost mult lărgite. 35 de medici din Vaslui și medicii din Ploiești au hotărît să organizeze conferințe pentru demascarea războiului bacteriologic, dezlănțuit de imperialiști împotriva popoarelor coreean și chinez. Peste 300 preoți ortodocși din Iași, Huși, Vaslui și Roman au hotărît să sprijine mai activ lupta pentru pace. Un grup de profesori universitari de la Politehnica din Iași s-a angajat să sprijine pe linia specialității lor brigăzile păcii din întreprinderile industriale.

Congresul național pentru apărarea păcii, care s-a desfășurat între 5—7 decembrie, a constituit o puternică afirmare a voinței de pace a poporului nostru. El a exprimat hotă-

www.dacoromanica.ro

rîrea maselor de milioane din țara noastră, hotărîrea muncitorilor, țăranilor și intelectualilor noștri, hotărîrea tuturor oamenilor cinstiți care-și iubesc patria de a-și închina toate forțele, toată energia lor creatoare luptei pentru triumful cauzei păcii.

În numele apărării păcii și colaborării dintre state, sutele de reprezentanți ai oamenilor muncii din țara noastră întruniți la congres au cerut delegaților aleși pentru a duce cuvîntul poporului nostru la marele Congres de la Viena să contribuie cu hotărîre la asigurarea succesului marelui sfat pentru pace al popoarelor, să lupte pentru găsirea celor mai bune căi și mijloace de unire a sutelor de milioane de oameni cinstiți în apărarea păcii.

Poporul nostru e conștient că prima sa datorie patriotică e întărirea necontenită a patriei, munca neobosită pentru înflorirea republicii noastre dragi, care este un detașament de frunte al frontului păcii.

Oamenii muncii din țara noastră știu că, întărind puterea patriei, servesc cauza păcii.

Toate realizările înfăptuite în țara noastră de la eliberarea ei sînt o ilustrare vie a politicii de pace dusă de poporul nostru, de guvernul nostru. Vastul program de construcții pașnice ce se înfăptuiește la noi, ca fabrici, uzine și centrale electrice sînt o contribuție de preț la cauza păcii.

Poporul nostru muncitor e plin de încredere în triumful cauzei păcii, în posibilitatea menținerii și consolidării păcii. [...]

Astăzi mai mult ca oricînd, oamenii cinstiți de pe tot cuprinsul pămîntului luptă și sînt interesați în triumful perspectivei menținerii păcii. Niciodată n-au existat condiții atît de favorabile ca acum pentru lărgirea imensă a frontului forțelor păcii.

Colaborarea tuturor acestor forțe de sute de milioane este posibilă și necesară. Congresul

www.dacoromanica.ro

popoarelor pentru apărarea păcii de la Viena va contribui într-o mare măsură la asigurarea acestei colaborări.

Poporul nostru are încredere în victoria forțelor păcii. Această încredere se întemeiază pe continua întărire a frontului de luptă pentru pace în întreaga lume.

„SCÎNTEIA TINERETULUI" din 11 decembrie 1952

CONGRESUL POPOARELOR PENTRU APĂRAREA PĂCII

Cea mai puternică impresie, care constituie în același timp o caracterizare a celui dintîi Congres al popoarelor, mi-a lăsat-o desăvîrșita reușită a acestei mari adunări mondiale conform planului Consiliului mondial al păcii, inițiatorul acestui congres.

Într-adevăr, spre deosebire de cele două congrese ale păcii anterioare, acesta n-a fost un congres numai al mișcării partizanilor păcii, organizație de acum temeinic închegată. La Congresul popoarelor de largă platformă au participat reprezentanți ai diferitelor mișcări, curente sau chiar personalități, uniți în dorința comună de a apăra pacea. Astfel, un mare succes a avut delegația grupului celor 80 de parlamentari italieni, în frunte cu Nitti și Terranova, care au luat cuvîntul la congres. Ei reprezintă, după declarația însăși a lui Nitti, președintele grupului, deputați din toate partidele guvernamentale ale Italiei de azi : liberali (partidul marii burghezii), democrați-creștini (partidul lui De Gasperi), social-democrați de dreapta. Ei sînt expresia cercurilor burgheziei naționale italiene, de la marii industriași pînă la micii comercianți, care, sufocați de acapararea imperialismului american, caută o

www.dacoromanica.ro

ieşire, o rezolvare a nevoilor şi intereselor lor alături de marea mişcare a partizanilor păcii, care luptă hotărît pentru asigurarea independenţei naţionale, primul punct al ordinei de zi dezbătut la congres.

O constatare plină de emoţionante impresii este legată de participarea masivă a tuturor ţărilor şi popoarelor din America Latină, de la marea Brazilie şi pînă la mica Republica Dominicană, de la Antilele de sub exploatarea engleză pînă la îndepărtata insulă Haiti. Din mulţimea intervenţiilor vădind hotărîrea de a lupta pentru pace, voi semnala doar două : a delegaţiei din Venezuela, ţara petrolului acaparat de imperialiştii yankei (S.U.A.), delegaţie condusă de generalul Gabaldon, şi intervenţia delegaţiei braziliene, care a fost condusă de un alt general, preşedinte al unui comitet special de luptă împotriva aplicării tratatului încheiat de guvernul brazilian cu guvernul S.U.A.

Acest congres a mers pe această linie de lărgire a acţiunii pentru pace pînă la guvernele din statele capitaliste. În acest spirit a vorbit delegatul Guatemalei. Îndeosebi o impresie puternică a făcut deputatul argentinian, Esquivel, care a vorbit în numele lui Peron, preşedintele Republicii argentiniene, declarînd că şeful său este alături de mişcarea pentru pace, împotriva imperialismului agresor. Cu acest prilej, încă o dată s-a dovedit adîncul şi luminosul adevăr că războiul nu poate fi considerat inevitabil, că ţări cu deosebite regimuri sociale pot să trăiască în pace cînd există înţelegere şi dorinţa sinceră de a colabora.

Congresul a prilejuit numeroase momente înălţătoare de unire a tuturor forţelor iubitoare de pace indiferent de rasă sau culoare, de credinţă politică sau confesie religioasă. De un puternic efect, pe care nici un congresist nu-l va putea uita, a fost momentul în care, la miezul nopţii celei de-a cincea zi a con-

www.dacoromanica.ro

gresului, la invitația preotului anglican Evans Stanley, reprezentanții tuturor cultelor religioase aflați la congres au semnat un apel către toți credincioșii din lume de a activa astfel ca să se încheie un armistițiu în Coreea cu prilejul sărbătorilor crăciunului și anului nou. Apelul, ca o urmare a scrisorilor primite din partea unor credincioși din Coreea de nord și de sud, a fost semnat la tribuna congresului, în aplauzele continue și în entuziasmul unanim, de către mitropolitul Nikolai al Moscovei alături de decanul de Canterbury, de muftiul, șeful bisericii musulmane din Siria, de preoți budiști, baptiști, tibetani, indieni și de toate confesiile de pe glob.

Comisia a doua, sub președinția preotului Endicott — unul din cei premiați recent cu Premiul internațional pentru pace —, ascultînd în special rapoartele impresionante ale delegaților din Coreea, Vietnam (inclusiv Laos și Cambodgia) și Malaia (șeful delegației a fost o femeie), a propus o rezoluție, în unanimitate aprobată de congres, pentru încetarea imediată a focului oriunde sînt focare de război, și îndeosebi în aceste trei țări menționate.

Ședința unei dimineți întregi a plenului congresului a fost consacrată criminalului război bacteriologic din Coreea, cînd și-au expus rapoartele patru din membrii Comisiei internaționale, care au studiat cîteva luni problema la fața locului.

Foarte grăitoare a fost expoziția special deschisă în tot timpul congresului cu materiale autentice culese de această comisie în legătură cu războiul bacteriologic.

Cu toate diferențele de opinii, cu toată varietatea propunerilor și soluțiilor, toți delegații, fără nici o excepție, inclusiv delegațiile din S.U.A. și Anglia, au fost de acord, cerînd

www.dacoromanica.ro

într-un unanim glas încetarea imediată a războiului din Coreea.

Delegația poporului român și-a îndeplinit mandatul, cred eu, în toată plenitudinea sa. În afara intervenției în plenară prin cuvîntul tovarășului Traian Săvulescu, conducătorul delegației, cea mai mare parte din delegați au participat efectiv la lucrările celor trei comisii : independența și suveranitatea popoarelor, încetarea imediată a războaielor în curs și comisia de dezarmare.

Cu toții am urmărit cu conștiinciozitate lucrările congresului și am votat individual, cu mare entuziasm, documentele de încheiere a lucrărilor congresului. În afară de acestea, cu toții am participat la diferite reuniuni care au înlesnit lucrările congresului după pregătirea și specialitatea noastră : femei, savanți, tineri, poeți, oameni ai cultului, artiști, scriitori, juriști.

În puținele răstimpuri libere, cei mai mulți dintre delegații noștri au participat la diferite întruniri și consfătuiri în întreprinderile din Viena și împrejurimi.

„FEMEIA" din ianuarie 1953

PE DRUMUL CULTURII ÎNAINTATE

România regimului burghezo-moșieresc era cunoscută ca o țară a analfabetismului, a domniei obscurantismului și misticismului. În anii 1941—1943, în universitățile României, din peste 20 000 studenți, doar o mică parte erau fii de muncitori și de țărani. Astăzi multe s-au schimbat.

Analfabetismul e pe cale de a fi lichidat. În ultimii ani s-au deschis sute de școli noi de

www.dacoromanica.ro

toate gradele, zeci de institute, universități și facultăți. Prevederea noii Constituții prin care se asigură fiecărui om al muncii dreptul la învățătură a devenit realitate vie. Numărul elevilor a crescut de trei ori, iar numărul studenților este mai mult decît dublu față de anul 1938. Marea majoritate a elevilor și a studenților provine astăzi din rîndurile clasei muncitoare, a țărănimii muncitoare, a intelectualității și a funcționărimii. Regimul de democrație populară consideră că pătrunderea valorilor culturale ale științei, literaturii și artei în popor va face din fiecare om al muncii un participant din ce în ce mai activ la marea operă pe care o înfăptuim cu toții, construirea societății socialiste în patria noastră.

Construirea minunatului palat al luminii, al Combinatului „Casa Scînteii", a permis și permite continua ridicare a tirajului cărților și ziarelor, asigurarea unor condiții grafice din ce în ce mai bune.

Recentele hotărîri ale Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român și ale Consiliului de Miniștri cu privire la reconstrucția socialistă a orașelor patriei noastre, a Bucureștiului arată că cele mai îndrăznețe visuri devin o realitate.

De unde înainte de 23 August 1944 nu existau la țară decît doar cîteva cămine cu biblioteci închise, astăzi în toată țara funcționează intens peste 12 000 cămine, dezvoltînd gustul pentru artă și literatură, îmbogățind cunoștințele țăranilor cu numeroase date folositoare. Revista populară „Albina" numără astăzi un sfert de milion de foi tiraj săptămînal.

Fiecare sindicat sau unitate muncitorească are un club, o bibliotecă, un ansamblu artistic. Unele dintre acestea s-au ridicat la un asemenea nivel artistic, că faima lor a trecut de mult granițele țării.

www.dacoromanica.ro

Dăm cîteva cifre vorbitoare asupra realizărilor culturale mai importante : în anul 1952 statul a alocat pentru acțiuni social-culturale suma de 2,5 miliarde lei, adică 121,7% față de 1949.

Tirajul total al ziarelor din R.P.R. atinge azi cifra de 5 000 000 exemplare.

De la 1 ianuarie 1949 pînă la 1 octombrie 1952 s-au tipărit numai în domeniul literaturii beletristice 1 077 titluri, într-un tiraj total de 18 740 100 exemplare.

În stagiunea 1951—1952, cele 26 teatre dramatice de stat din țară au prezentat 7 474 spectacole, la care au asistat 3 052 114 spectatori.

În cadrul unităților sindicale din întreprinderi, de pe șantiere și din instituții funcționează în prezent 1 450 echipe de cor, 1 517 echipe de dansuri, 1 488 echipe de teatru, 144 fanfare și 400 orchestre.

Numai în regiunea Bîrlad, în anii de democrație populară s-au creat 546 cămine culturale, 84 case de citit, 46 colțuri roșii, 546 biblioteci sătești, 7 biblioteci raionale, 1 bibliotecă centrală, 529 școli elementare de 4 ani, 172 școli elementare de 7 ani și încă o serie de școli tehnice, ca școala profesională metalurgică, școala de mecanizare a agriculturii etc.

Dar toate aceste realizări constituie numai începutul.

Mai avem mult de făcut pe acest tărîm atît cantitativ cît și calitativ.

Partidul clasei muncitoare din patria noastră va îndruma zi de zi pe oamenii muncii în acest proces de creare a unei culturi noi, socialiste.

În vederea îndeplinirii cu succes a acestei sarcini măreț — înfăptuirea revoluției cul-

www.dacoromanica.ro

turale — va trebui să intensificăm lupta împotriva ideologiei burgheze-imperialiste și să răspîndim în același timp tot mai puternic în mase știința marxist-leninistă.

„STEAGUL ROȘU" (Bîrlad) din 1 ianuarie 1953

TINERETUL DIN R.P.R. PRIVEȘTE CU ÎNCREDERE VIITORUL

Marea demonstrație pentru pace și prietenie a tineretului din întreaga lume, Festivalul mondial, este în plină desfășurare. Încă din primele zile, festivalul a dovedit că țelurile cărora a fost închinat corespund pe deplin dorinței de pace și prietenie a maselor celor mai largi de tineri din întreaga lume. Nobilei cauze a apărării păcii, tineretul din întreaga lume îi consacră forțele sale tinerești, entuziasmul clocotitor, setea nepotolită de viață, de dragoste și prietenie.

Tineretul Republicii Populare Române, care — alături de toți oamenii muncii — construiește o viață nouă, năzuiește spre o lume în care să triumfe pacea și înțelegerea între popoare, își dedică toate forțele sale cauzei apărării păcii.

Din cei peste 300 000 membri ai comitetelor de luptă pentru pace din țara noastră, peste 70 000 sînt tineri.

Acțiunile pentru pace pe care le desfășoară tineretul român se împletesc puternic cu lupta pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru făurirea unei culturi noi, pentru continua ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc. Înconjurat de grija și dragostea partidului și statului, tineretul nostru contribuie activ la făurirea unei vieți mereu mai bune pentru poporul muncitor.

www.dacoromanica.ro

Constituția Republicii Populare Române acordă tineretului, ca dealtfel tuturor oamenilor muncii, depline drepturi. Unul dintre cele mai însemnate drepturi cucerite de poporul muncitor este dreptul la muncă. Dreptul la muncă este garantat de stat prin dezvoltarea continuă a economiei naționale, dezvoltare care reclamă necontenit noi brațe de muncă. Imediat după absolvirea unei școli, tînărul este încadrat în producție, primind un salariu corespunzător calificării sale. Tînărul Rodeanu Ion, de pildă, după ce a absolvit școala de mineri din Petrila, a primit conducerea unei brigăzi utemiste, devenind în scurt timp fruntaș în producție. Tînărul Stoicescu State, după ce a absolvit o școală de linotipiști, a intrat ca muncitor calificat la secția de paginație a Combinatului poligrafic „Casa Scînteii". El conduce azi o brigată utemistă fruntașă.

Sînt îndepărtate vremurile cînd tinerii muncitori primeau la muncă egală salariu mai mic. Sistemul de salarizare adoptat de guvernul nostru asigură fiecărui om al muncii, fie el vîrstnic sau tînăr, un salariu corespunzător muncii prestate. Tînărul miner Mihai Ștefan, de la mina Petrila — Valea Jiului, a primit pe lunile trecute un salariu de peste 4 000 lei. Din salariul primit, Mihai Ștefan a cumpărat biciclete pentru el și soția sa, costume de haine etc. Peia Tudor, strungar la Reșița, a cumpărat din cei peste 1 500 lei primiți ca salariu îmbrăcăminte pentru soție și numeroase alte lucruri. Viață asemănătoare duc și Lecner Mihai, tînăr constructor pe șantierele hidrocentralei „V. I. Lenin" — Bicaz, muncitorul tipograf Macedoneanu Tache, ca și mulți tineri din țara noastră.

Dezvoltarea industrială a țării în noi condiții a făcut ca interesul muncitorilor pentru mă-

www.dacoromanica.ro

rirea producției și a productivității muncii să crească nemăsurat de mult. Din rîndul tinerilor muncitori s-au ridicat zeci și sute de tineri inovatori, oameni înaintați care împing înainte tehnica și știința și pentru care munca a devenit o chestiune de glorie și eroism. Statul nostru democrat-popular răsplătește munca lor, acordîndu-le înalte distincții, decorații, ordine. Mîndrie a întregului popor muncitor este strungarul stahanovist Nicolae Vasu, distins cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Tînărul muncitor Gh. Băcanu a primit titlul de Laureat al Premiului de Stat pentru contribuția pe care a adus-o la confecționarea pentru prima dată în țara noastră a sapelor cu role.

Viața tineretului patriei noastre devine pe zi ce trece tot mai frumoasă. Regimul de democrație populară a deschis tineretului largi posibilități de a-și desăvîrși aptitudinile, de a-și lărgi necontenit cunoștințele pentru a le pune în slujba păcii, a prieteniei și înțelegerii între popoare.

Constituția R.P.R. garantează oamenilor muncii dreptul la învățătură. Niciînd în trecut nu s-a cunoscut în țara noastră un asemenea marș pentru însușirea științei înaintate ca în zilele noastre. Pe drept cuvînt se poate spune că întreaga țară este o școală. În anii regimului de democrație populară s-au construit noi școli și universități. Reforma învățămîntului a deschis larg porțile învățăturii fiilor oamenilor muncii. Reorganizarea învățămîntului profesional prin înființarea școlilor din sistemul Rezervelor de muncă a făcut ca imaginea din trecut a ucenicilor zdrențăroși, murdari, veșnic flămînzi, să rămînă doar o tristă amintire.

Fiilor oamenilor muncii li s-au creat condiții prielnice de a învăța, de a deveni ingineri, profesori, savanți. În orașul Petroșani

www.dacoromanica.ro

s-a construit o clădire modernă care adăpostește Institutul cărbunelui. Aici învață peste 700 de tineri și tinere. Printre studenții institutului pot fi întîlniți foști mineri, ca Zdrobici Gheorghe, Nuță Stelian, Băieșu Gavrilă, Ileana Bucur și alții.

De pe un șantier al tineretului a plecat la Facultatea muncitorească din Oradea utemista Sandu Elena, decorată cu „Medalia Muncii". La examene ea a luat calificativul „foarte bine". Strungarul Costache Dumitru, de la uzinele „23 August", este student al Institutului politehnic din Novocercask din Uniunea Sovietică.

O dovadă grăitoare a grijii pe care statul nostru o manifestă pentru dezvoltarea învățămîntului sînt cifrele referitoare la creșterea numărului elevilor și studenților. Astfel, față de anii de dinainte de război, numărul studenților a crescut cu 50%.

Învățătura pătrunde într-o măsură tot mai largă la sate. Tinerii țărani muncitori au astăzi posibilitatea să învețe în orice școli. Numai în cursul anului 1952 au absolvit diferite școli de șefi de brigadă, combainieri, tractoriști etc. 18 781 tineri.

În țara noastră sînt larg deschise tineretului porțile spre practicarea sportului, desfășurarea unei bogate vieți culturale, pentru exercitarea dreptului la odihnă. În frumoasele stațiuni balneo-climaterice, așezate în vîrful munților sau pe coastele aurite ale mării, sute de mii de oameni, printre care numeroși tineri, își petrec anual concediile de odihnă. Ei au la dispoziție în aceste stațiuni multiple posibilități de a se odihni, de a-și lărgi orizontul cultural, de a face sport. În cluburile special amenajate pe lîngă fiecare stațiune se află biblioteci, jocuri de șah, radio. Seara se organizează reuniuni tovărășești, se dansează, se recită poezii și se cîntă.

www.dacoromanica.ro

Numai în cursul anului 1953 vor fi trimiși la odihnă cu 40% mai mulți oameni decît anul trecut.

Viața patriei noastre este plină, bogată, după asemănarea celor ce o făuresc. Pentru ca ea să fie mereu mai frumoasă, mai îmbelșugată, tineretul nostru dă o mare contribuție. Avînd garantate prin Constituție depline drepturi politice, tinerii participă la conducerea treburilor obștești ca deputați, ocupînd posturi de răspundere în cadrul aparatului de stat etc. Tînăra colectivistă Anica Curea face parte din cei peste 100 de tineri deputați în Marea Adunare Națională. Peste 40 de tineri au fost aleși președinți de gospodării agricole colective, iar peste 1 200 de tineri au fost aleși în consiliile de conducere ale gospodăriilor colective. Numeroși tineri ocupă posturi de directori la întreprinderi, judecători în Tribunalul Suprem etc.

Acestea sînt numai cîteva fapte care ilustrează viața nouă a tineretului din patria noastră. Victoriile pe care le-a cucerit pînă acum sînt doar început de drum. Pentru continuul nostru progres, România are nevoie de pace, de înțelegere, de prietenie. Tineretul patriei noastre, activ participant în cadrul F.M.T.D., desfășoară o activitate largă pentru pace, bunăstare și progres social.

În ziua de 9 august, în București au avut loc, în cadrul festivalului, manifestări închinate tineretului român. Oaspeții noștri au avut prilejul să ia contact prin discuții prietenești, vizitarea de expoziții, întîlniri etc. cu realitățile țării noastre, să înțeleagă mai adînc țelurile nobile ale politicii partidului și statului, care au îndrumat tineretul român pe calea unei munci pașnice, constructive. Și această zi din cadrul festivalului a aprins în inimile tinerilor din lumea întreagă dragostea și priete-

www.dacoromanica.ro

nia pentru patria noastră, pentru tineretul ei entuziast și vesel, pentru poporul român harnic și ospitalier, pașnic și creator !

„SCÎNTEIA TINERETULUI" din 11 august 1953

UN LUPTĂTOR FRUNTAȘ AL CLASEI MUNCITOARE — ȘTEFAN GHEORGHIU

La 19 martie 1914 s-a stins din viață Ștefan Gheorghiu, unul dintre cei mai de seamă fii ai clasei muncitoare, luptător neînfricat pentru binele poporului.

„Memoria lui va fi o mîndrie pentru clasa muncitoare din România, pentru învățătura socialistă a iubirii, a păcii, a dreptății pe care le-a slujit cu atît devotament", scria „România muncitoare", organ central al mișcării muncitorești de atunci. Au trecut 40 de ani și justa apreciere a contemporanilor săi a devenit pe deplin valabilă astăzi, cînd clasa muncitoare, eliberată de exploatarea capitalistă, își îndeplinește rolul istoric de conducător al poporului român. Ștefan Gheorghiu este într-adevăr o mîndrie a poporului nostru.

El a căzut, răpus de boală și lipsuri, la vîrsta de 35 de ani, luptînd în împrejurări grele pentru mișcarea muncitorească la începutul veacului nostru.

Începutul secolului al XX-lea înseamnă pentru țara noastră o creștere a mișcării muncitorești. Proletariatul, care apăruse în timpul ultimelor decade ale veacului anterior, începuse să se afirme ca forță politică. Înfricoșați de creșterea avîntului revoluționar al maselor, un grup de elemente burgheze — așa-zișii „generoși" —, care se strecuraseră în conducerea partidului muncitorilor, trădează proletariatul, trecînd în 1899 la liberali. Încercarea lor de a lichida mișcarea muncitorească se lovește de

www.dacoromanica.ro

conștiința de clasă a muncitorimii, ce trece după o scurtă perioadă de criză la forme noi de luptă.

În această perioadă de maturizare politică, muncitorimea se convinge că numai prin organizații proprii își poate apăra interesele, și astfel apar sindicatele noi, unite în Consiliul General Sindical, care ia ființă în august 1906. Din mijlocul proletariatului conștient apar acum luptători revoluționari, muncitori luminați, devotați mișcării muncitorești, în fruntea cărora stă Ștefan Gheorghiu.

El s-a născut la 17 ianuarie 1879 la Ploiești, dintr-o familie de muncitori, fiul unui dulgher sărac și împovărat de o mare familie.

Încă de copil s-a zbuciumat în lipsuri, în muncă trudnică, în pribegie. Dornic de școală, dar lipsit complet de mijloace, învăța singur noaptea, renunțînd la odihnă. Citind mereu, a putut asimila numeroase cunoștințe în diferite domenii, reușind să ajungă, ca adolescent încă, un muncitor conștient.

De la vîrsta de 17 ani el ia contact cu mișcarea muncitorească, în cadrul căreia militează neobosit pînă la moarte; viața sa se contopește cu lupta clasei muncitoare.

Se alătură de tînăr unui grup de muncitori și intelectuali care aderaseră la ideile socialiste, împreună cu care pune bazele mai multor cluburi și cercuri de activitate socialistă în întreaga regiune petroliferă din Prahova.

În împrejurările grele din acea vreme, cînd proletariatul își crea primele sale organizații de luptă, Ștefan Gheorghiu a desfășurat o muncă organizatorică activă. Activitatea sa neobosită l-a purtat în cele mai îndepărtate regiuni: din Valea Prahovei-Ploiești sau Cîmpina — pînă în porturile dunărene, la Turnu-Severin, Brăila și Galați. El era cel mai cunoscut agitator printre muncitorii pe-

www.dacoromanica.ro

troliști și printre lucrătorii din porturi. Străbătînd satele și orașele țării în condiții deosebit de grele, Ștefan Gheorghiu creează numeroase sindicate: acel al tîmplarilor din Cîmpina, al muncitorilor pescari din Delta Dunării, al muncitorilor din porturile Brăila și Galați.

Ștefan Gheorghiu a fost un mare orator și propagandist. Cuvîntările sale înflăcărate, presărate cu pilde și imagini plastice, încolțeau în inima muncitorilor, îi chemau la luptă și le dădeau speranțe în viitor. Fabulele pe care le folosea pentru a lămuri și mai bine ideile sale au devenit aproape legendare.

El amesteca snoave din folclorul nostru bogat cu cele mai clare argumentări din arsenalul socialismului științific, atrăgînd mase de muncitori în organizațiile sindicale.

Ștefan Gheorghiu mînuia de asemenea cu pricepere și condeiul. O bună parte din manifestele mișcării muncitorești ale timpului erau redactate de el. Pline de forță și documentate sînt articolele sale publicate în „România muncitoare" și „Tribuna transporturilor", demascînd exploatarea la care erau supuși muncitorii din porturi de către capitaliștii români și străini.

Ștefan Gheorghiu a purtat o ură nemărginită capitaliștilor străini, îndeosebi celor anglo-americani, care jecmăneau bogățiile subsolului din regiunile petrolifere.

Într-un reportaj intitulat „Cine agită lucrătorii din fabrici și ateliere", publicat în „România muncitoare" din 1910, el înfierează salariile de mizerie, bătăile, amenzile aspre, concedierile abuzive, nenumăratele accidente, teroarea la care erau supuși muncitorii. Într-o serie de articole publicate în același ziar, el demască cîrdășia dintre fabricanții americani, englezi și cei români.

„ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ" din martie 1954

www.dacoromanica.ro

ÎNTÎLNIREA LA VIENA A FOȘTILOR LUPTĂTORI DIN REZISTENȚĂ

La Viena a avut loc la finele lui noiembrie două manifestări de importanță internațională deosebită, la care au luat parte numeroase delegațiuni din diferite țări europene.

Întîlnirea luptătorilor din mișcarea Rezistenței împotriva fascismului a dat loc timp de patru zile, de la 24 la 27 noiembrie, unei serii de manifestări politice și culturale de un mare interes.

Prezența în capitala Austriei a luptătorilor antifasciști celebri în lumea întreagă prin eroismul lor — îndeosebi a colonelului Manhes, luptător în Rezistența franceză, a lui Mereseev, viteazul pilot sovietic, eroul romanului „Istoria unui om adevărat" a lui Boris Polevoi —, ca și a diferitelor personalități marcante ale vieții politice și culturale din diferite țări, manifestînd cu tărie în timpul ocupației hitleriste, opunerea lor în fața opresorilor, a dat acestei întîlniri o amploare puțin cunoscută.

În aceste zile, delegații români au strîns legături de prietenie durabilă cu luptătorii antifasciști din diferite țări. În cuvîntarea pe care am ținut-o la adunarea de închidere a întîlnirii, am avut prilejul să arăt că astăzi în țara noastră nu numai foștii luptători antifasciști, dar și întregul popor se ridică împotriva planurilor de renaștere a militarismului german. Trebuie să menționez de asemenea atmosfera de cald entuziasm în care s-a desfășurat întîlnirea între delegații mișcării de Rezistență a Franței și a întregii Germanii, întîlnire la care am avut cinstea să particip. S-au evocat momente emoționante ale luptei patrioților din cele două țări împotriva fascismului.

La masa comună a delegației noastre cu delegația franceză, în repetate rînduri s-au ridi-

www.dacoromanica.ro

cat toasturi pentru prietenia româno-franceză, pentru strîngerea rîndurilor tuturor luptătorilor antifascişti împotriva renaşterii Wehrmachtului fascist, pentru pace şi securitatea în Europa şi-n lumea întreagă. Participanţii de la întîlnirea de la Viena au apreciat manifestările organizate de delegaţia română. Scenaristul Victor Iliu, laureat al Premiului de Stat, a prezentat filmul românesc „Mitrea Cocor", care a repurtat un mare succes. România a fost de asemenea prezentă la expoziţiile care s-au organizat: expoziţia documentară ilustrînd aspecte din lupta din clandestinitate şi expoziţia artelor plastice, la care s-au prezentat operele de valoare ale pictorilor şi sculptorilor români. Al doilea eveniment petrecut la Viena a fost Congresul Federaţiei internaţionale a rezistenţilor. După discuţiile la raport asupra activităţii de trei ani scurşi după ultimul congres, participanţii au votat o moţiune, chemînd pe toţi vechii luptători şi deţinuţi politici, indiferent de convingerile lor politice sau de credinţele lor religioase, să se unească în cadrul federaţiei. Acest congres a dat în acelaşi timp prilejul ca să se afirme dorinţa milioanelor de oameni din diferite ţări europene care au cunoscut ororile războiului de a face să se îndepărteze primejdia unei noi catastrofe. Intrarea în sala congresului a delegaţiei reprezentînd municipalitatea Parisului şi a departamentului Senei, care a venit în numele a 8 000 000 de cetăţeni pentru a-şi afirma angajamentul de a împiedica prin toate mijloacele tratatele de la Paris şi de la Londra, a provocat ovaţiuni prelungite din partea tuturor participanţilor.

Delegaţia noastră a contribuit de asemenea la dezbaterile congresului. În comisiile de lucru care au fost constituite au luat cuvîntul în numele ţării noastre Sabina Ieşanu şi Constantin Ţiulescu. Eu am făcut parte ca reprezentant al ţării noastre din Consiliul federaţiei care

www.dacoromanica.ro

a fost ales și care numără 80 de membri.

La acest sfîrșit de an, la Viena s-a auzit din nou, ferm și hotărît, glasul oamenilor dornici de pace, a oamenilor care nu pot uita urmările nenorocite ale războiului în lumea întreagă.

„LA ROUMANIE NOUVELLE" din 15 decembrie 1954

O PRIETENIE CU ADÎNCI TRADIȚII

Împărtășind bucuria marelui popor chinez în ziua glorioasei sale sărbători, poporul român își exprimă profundele sale sentimente de prietenie și dragoste frățească față de Republica Populară Chineză și față de eroicul ei popor.

Legăturile de prietenie chino-române au vechi rădăcini istorice. Fapte oglindind relațiile chino-române datează de sute de ani. Astfel, încă în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, glorioasa capitală a Chinei populare de astăzi, orașul Pekin, a găzduit un oaspete român. Acesta era spătarul și învățatul moldovean Nicolae Milescu.

În vremurile mai apropiate de epoca noastră, poporul muncitor român a urmărit cu caldă simpatie lupta de decenii a poporului chinez pentru libertate și independență națională. Episoadele eroice ale victorioasei revoluții populare din China au umplut de admirație și bucurie inimile oamenilor muncii din România, care, înainte de 23 August 1944, năzuiau și luptau, la rîndul lor, pentru scuturarea jugului imperialist, pentru independență națională și o viață mai bună.

Lungă și grea a fost lupta forțelor populare din China, desfășurată sub conducerea eroicu-

www.dacoromanica.ro

lui Partid Comunist Chinez, însufleţită de victoria istorică a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. Presa ilegală a partidului nostru, ca şi numeroase publicaţii progresiste au urmărit îndeaproape evoluţia războiului drept de eliberare dus de forţele populare din China împotriva intervenţioniştilor japonezi şi a trădătorilor din Gomindan, în frunte cu Cian Kai-şi. În acei ani grei şi pentru poporul român, informaţiile despre mersul revoluţiei chineze se obţineau cu mare greutate şi cu multe riscuri. Pe baza acestor informaţii, sub îndrumarea partidului, se redactau diferite buletine, care erau difuzate în rîndurile oamenilor muncii.

Nu o dată şi-a ridicat clasa noastră muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist Român, glasul de protest împotriva agresiunii imperialiste în China, salutînd totodată izbînzile forţelor populare chineze ca pe victorii ale forţelor progresului şi păcii de pretutindeni. „Succesele Partidului Comunist din China — arată rezoluţia celui de al V-lea Congres al P.C.R. din 1931 — sînt succesele proletariatului internaţional şi întăresc lupta lui pentru răsturnarea puterii imperialiştilor, capitaliştilor şi moşierilor".

Unit sub steagul partidului său comunist, în frunte cu iubitul său conducător, tovarăşul Mao Tzedun, bucurîndu-se de simpatia şi solidaritatea tuturor forţelor înaintate ale omenirii, poporul chinez a dobîndit în urmă cu cinci ani o victorie de însemnătate istorică mondială asupra forţelor reacţiunii gomindaniste şi ale sprijinitorilor ei americani.

În noile condiţii de după eliberare, cînd atît poporul chinez, cît şi poporul român au devenit stăpîne pe soarta lor, prietenia chino-română a căpătat un conţinut nou, a început să se dezvolte şi să se întărească necontenit, a devenit o prietenie frăţească de neclintit. La baza ei se află marele principiu al internaţio-

www.dacoromanica.ro

nalismului proletar. Popoarele chinez și român pășesc umăr la umăr spre același țel măreț — construirea socialismului — în cadrul lagărului de nebiruit al păcii, democrației și socialismului. Avînd asemenea temelii de granit, relațiile chino-române sînt relații de tip nou, al căror conținut îl formează colaborarea sinceră și multilaterală și ajutorarea reciprocă și frățească în scopul obținerii unui avînt comun.

Multe și variate sînt căile colaborării frățești dintre Republica Populară Chineză și Republica Populară Română. An de an se intensifică relațiile economice româno-chineze, necontenit se dezvoltă schimbul reciproc de produse, contribuind la dezvoltarea și înflorirea economiei ambelor țări. Anul trecut, în urma încheierii protocolului primei sesiuni a Comisiei mixte de colaborare tehnico-științifică, relațiile economice româno-chineze s-au ridicat pe un plan și mai înalt. Poporul român se bucură din toată inima că muncitori specialiști din țara noastră se află în China, unde ajută la opera de industrializare a marii țări prietene.

Trainica prietenie chino-română își găsește expresia și în intensa colaborare culturală a celor două popoare. Poporul român vădește cel mai viu interes față de străvechea și bogata cultură a marelui popor chinez, față de arta sa milenară, față de operele sale noi ce se nasc în focul luptei pentru construirea socialismului. Zeci de delegații, cuprinzînd scriitori, pictori, muzicieni, ziariști, numeroase ansambluri artistice chineze și române au vizitat și vizitează reciproc cele două țări. Cu dragoste fierbinte întîmpină poporul muncitor român pe solii marelui popor chinez. Un mare succes înregistrează Ansamblul de cîntece și dansuri al Armatei populare chineze de eliberare, care vizitează în prezent țara noastră.

În ziua celei de-a cincea aniversări a proclamării Republicii Populare Chineze, poporul

www.dacoromanica.ro

român își manifestă hotărîrea de a strînge și a cimenta necontenit binefăcătoarea prietenie româno-chineză în cadrul mărețului lagăr al democrației și socialismului.

„SCÎNTEIA" din 1 octombrie 1954

MAREA CAMPANIE ÎMPOTRIVA ARMELOR ATOMICE

Între 18 și 19 ianuarie a.c. s-a întrunit la Viena sesiunea lărgită a Biroului Consiliului mondial al păcii, la care au participat reprezentanții a peste 30 de țări. La această sesiune, care va rămîne în istorie ca un eveniment de o însemnătate deosebită, au fost adoptate „Declarația Biroului Consiliului mondial al păcii", „Apelul către popoarele Europei" și „Apelul către popoarele lumii".

În „Apelul către popoarele Europei" se subliniază din nou primejdia ce decurge din remilitarizarea Germaniei occidentale ca urmare a ratificării acordurilor de la Londra și Paris. Ea ar intensifica cursa înarmărilor, ar exclude pe mulți ani posibilitatea unificării pașnice a Germaniei și ar îngreuia posibilitatea organizării unui regim de securitate colectivă în Europa. Nu este însă prea tîrziu ca popoarele Europei să bareze calea refacerii Wehrmachtului nazist. Ratificarea acordurilor de la Londra și Paris nu este încă un fapt împlinit.

În „Apelul către popoarele Europei", Consiliul mondial al păcii cheamă bărbații și femeile din toate țările să folosească posibilitățile existente, manifestîndu-și întreaga hotărîre și întregul lor curaj pentru a zădărnici ratificarea și aplicarea tratatelor de la Londra și Paris, pentru a asigura securitatea Europei cu participarea unei Germanii iubitoare de pace. De

www.dacoromanica.ro

pericolul remilitarizării Germaniei este strîns legată primejdia dezlănțuirii războiului atomic.

Sesiunea lărgită a Biroului Consiliului mondial al păcii a scos în evidență gravitatea excepțională a hotărîrilor adoptate de Consiliul blocului agresiv al Atlanticului de nord. Cu atît mai mult constituie aceasta un merit al forului internațional al mișcării partizanilor păcii, cu cît membrii blocului Atlanticului de nord caută să ascundă consecințele dezastruoase ale folosirii armelor atomice și să înșele opinia publică, camuflînd această hotărîre sub perdeaua unei dispute de procedură între instanțele militare și cele guvernamentale.

Hotărîrea adoptată de Consiliul N.A.T.O. prezintă o primejdie de moarte pentru soarta păcii, pentru însăși soarta civilizației omenirii.

Dar maniacii bombei atomice se înșală amarnic. Încă acum cinci ani, o jumătate de miliard de oameni de pretutindeni s-au ridicat împotriva întrebuințării armei atomice. Voința lor de pace a împiedicat aruncarea bombei atomice în Coreea și Indochina. De atunci rîndurile mișcării de masă împotriva armei atomice au crescut considerabil. Numai în Japonia s-au strîns pînă la 20 decembrie 1954 peste 29 000 000 semnături pentru interzicerea armei atomice și cu hidrogen, iar ambele Camere ale parlamentului japonez, 46 prefecturi și peste 250 consilii comunale de la orașe și sate au adoptat hotărîri prin care cer interzicerea armelor atomice. Noile încercări de provocare ale aventurierilor războiului atomic ridică la luptă pentru înlăturarea pericolului exterminării atomice noi milioane și milioane de oameni cărora le este scumpă pacea.

În fața primejdiei comune ce amenință însăși existența, însăși ființa lor, popoarele trebuie să-și ridice glasul de protest înainte de a fi prea tîrziu.

www.dacoromanica.ro

„Oamenii nu vor fi pasivi, nu vor admite să fie tîrîți în urgiile unui război atomic, se arată în Declarația Biroului Consiliului mondial al păcii. Acțiunile coordonate ale popoarelor pot obliga guvernele să treacă la tratative, la dezarmare și la folosirea energiei atomice exclusiv în scopuri pașnice". Pentru aceasta este însă necesar să se dea o ripostă imediată organizatorilor războiului atomic. Iată de ce sesiunea lărgită de la Viena a Biroului Consiliului mondial al păcii a adresat la 19 ianuarie a.c. istoricul său Apel către toate popoarele lumii, în care spune : „Declarăm că guvernul care va dezlănțui războiul atomic va pierde încrederea poporului său și va fi condamnat de toate popoarele. Ne ridicăm împotriva acelora care pregătesc războiul atomic. Cerem distrugerea în toate țările a stocurilor de arme atomice și încetarea imediată a producției acestora".

Pe acest apel istoric și-au pus semnătura participanții la sesiunea de la Viena a Biroului Consiliului mondial al păcii, personalități de frunte cunoscute și apreciate în întreaga lume.

În acest fel a început campania de o uriașă însemnătate a mișcării mondiale pentru pace în vederea strîngerii de semnături pe apelul împotriva războiului atomic. Hotărîrile Biroului Consiliului mondial al păcii ridică pe o nouă treaptă mișcarea de luptă a popoarelor împotriva remilitarizării Germaniei occidentale și a pregătirii războiului atomic. În fiecare țară, în fiecare oraș, mii și mii de partizani ai păcii vor merge de acum din casă în casă, în fabrici și pe ogoare, strîngînd sute și sute de milioane de semnături pe Apelul de la Viena. În felul acesta va fi creată cea mai puternică stavilă în calea unui măcel atomic. Popoarele pot să zădărnicească pregătirile războiului atomic. Ele au toate forțele pentru aceasta.

Forțele păcii sînt astăzi mai puternice ca oricînd. Coeziunea internă a lagărului țărilor

www.dacoromanica.ro

Comitetelor de luptă pentru pace din țara noastră le revin sarcini importante. Ele au datoria să acționeze astfel încît documentele sesiunii Biroului Consiliului mondial al păcii să ajungă pînă în cel mai îndepărtat cătun al țării noastre. Popularizarea acestora să fie un prilej de atragere a noi și noi pături de oameni pe pozițiile luptei active pentru apărarea păcii, un prilej de întărire organizatorică a mișcării pentru pace, de ridicare a combativității ei.

Semnătura pusă pe apel să devină pentru fiecare dintre noi un angajament de a spori eforturile în munca și în lupta pentru înflorirea continuă a patriei noastre, a puterii și capacității ei de apărare, a ridicării nivelului de trai al celor ce muncesc.

Ne așteaptă pe toți o luptă largă și consecventă : lupta largă alături de sutele de milioane de oameni de pe toate continentele globului pămîntesc ; lupta consecventă prin folosirea tuturor mijloacelor menite să întărească forța materială și morală a oamenilor muncii din țara noastră. Această luptă ne dă încredere deplină, siguranță în victoria forțelor păcii asupra războiului. Prin milioane de semnături, alăturate altor sute de milioane de pretutindeni, vom demonstra dorința și voința noastră de pace.

„CONTEMPORANUL" din 4 februarie 1954

O NOUĂ MANIFESTARE A VOINȚEI DE PACE A POPORULUI NOSTRU

La 22 și 23 mai s-au desfășurat la București lucrările adunării reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din țara noastră. S-au strîns aici cu acest prilej soli ai păcii din toată țara, indiferent de locul muncii lor, de cre-

www.dacoromanica.ro

dința lor, de felul cum gîndesc, de ce neam sînt.

Adunarea solilor păcii din țara noastră a avut loc în împrejurări internaționale deosebite. Azi lupta popoarelor pentru apărarea păcii a căpătat o forță nemaiîntîlnită. Tot mai dîrze, popoarele se ridică împotriva celor care uneltesc un nou război mondial și-i silesc să dea înapoi. La Bandung, reprezentanți ai 29 state din Asia și Africa, vorbind limbi diferite, avînd obiceiuri și rînduieli sociale diferite, au găsit împreună calea de înțelegere împotriva jugului colonial, pentru apărarea păcii și independenței lor. Semnarea tratatului de stat cu Austria, care a avut loc de curînd, acordă acestei țări din inima Europei independența și neutralitatea, scoțînd-o de sub influența atițătorilor la război.

Faptul că, potrivit tratatului, Austria a devenit o țară neutră, înseamnă o victorie a păcii. Înseamnă o înfrîngere grea pentru imperialiști, care aveau de gînd să împingă Austria pe calea militarizării și a politicii războinice.

O altă izbîndă a cauzei păcii este istorica conferință de la Varșovia, la care au luat parte U.R.S.S. și țările de democrație populară, precum și un observator al R. P. Chineze. La această consfătuire s-a încheiat tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între cele 8 state europene participante și s-a creat un comandament unificat al forțelor armate. Această alianță a celor opt state nu amenință viața și pace nimănui, ci, dimpotrivă, este o mare forță în apărarea păcii.

Noile propuneri ale U.R.S.S. pentru reducerea armamentelor și forțelor armate, interzicerea armei atomice, propuneri primite cu bucurie de cea mai mare parte a populației globului, înseamnă un pas mai departe spre

www.dacoromanica.ro

asigurarea păcii, pentru izbăvirea omenirii de grozăviile unui nou război.

În acest timp însă, cercurile războinice fac totul pentru a încorda și mai mult situația internațională. Ele înarmează Germania apuseană, mărind astfel primejdia războiului. Iată de ce popoarele lumii trebuie să-și înzecească străduințele în apărarea păcii.

În țara noastră, lupta pentru pace a luat azi o mare dezvoltare. Poporul nostru a cunoscut pe propria-i piele grozăviile atîtor războaie. Iată de ce el socotește pacea ca bunul cel mai de preț. Fiecare om cinstit din țara noastră are datoria să aducă o contribuție din ce în ce mai mare la întărirea cauzei păcii. Comitetele de luptă pentru pace trebuie să cheme mase largi de cetățeni la toate acțiunile ce se întreprind pentru apărarea păcii, pentru întărirea necontenită a patriei noastre, a forței ei de apărare.

La adunarea solilor păcii din țara noastră a răsunat puternic glasul întregului popor în apărarea păcii. Oamenii muncii din țara noastră, de la orașe și sate, au ales cu încredere delegația poporului nostru la marea adunare a popoarelor care va avea loc la Helsinki, delegație care va duce în îndepărtata țară a Nordului dorința fierbinte de pace a poporului nostru.

„ALBINA" din 25 mai 1955

6 AUGUST — ZI INTERNAȚIONALĂ DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA PREGĂTIRII DE RĂZBOI ATOMIC

Acum 10 ani, în ziua de 6 august 1945, prima bombă atomică a fost aruncată deasupra orașului japonez Hiroșima. O mare parte

www.dacoromanica.ro

a orașului a fost transformată într-un pustiu acoperit de ruine, într-o mare de sînge și flăcări. Au căzut victime acestui bombardament sălbatic zeci de mii de oameni.

„O nouă Hiroșimă nu trebuie să se mai repete. Trebuie îndepărtată pentru totdeauna primejdia războiului atomic!" — iată dorința unanimă a popoarelor. Răspunzînd năzuințelor întregii omeniri, istorica Adunare mondială a păcii, care s-a ținut la Helsinki între 22 și 29 iunie a.c., a chemat forțele iubitoare de pace din întreaga lume să comemoreze într-un mod deosebit anul acesta tragicul eveniment de la Hiroșima, să facă din ziua de 6 august 1955 o zi de vastă acțiune internațională pentru interzicerea armelor atomice.

*

Să ne întoarcem cu 10 ani în urmă pentru a face o scurtă evocare a tragediei de la Hiroșima, a condițiilor în care ea a avut loc.

August 1945... În Europa, popoarele răsuflau ușurate. Războiul luase sfîrșit cu trei luni în urmă. Fascismul german fusese doborît în Extremul Orient, militariștii japonezi se aflau de asemenea în pragul înfrîngerii. Potrivit convențiilor încheiate cu puterile aliate din Occident, forțele armate ale Uniunii Sovietice se pregăteau să intre în luptă pentru a pune capăt rezistenței Japoniei militariste. Dar iată că, înainte cu două zile de dezlănțuirea ofensivei hotărîtoare a armatelor sovietice, aviația americană lansează deasupra orașului Hiroșima o bombă atomică, iar o nouă bombă atomică este aruncată deasupra orașului Nagasaki.

Ambele orașe erau situate la o mare distanță de linia frontului și cuprindeau o populație numeroasă și densă. Nici un fel de inte-

www.dacoromanica.ro

rese militare nu justificau folosirea bombelor atomice, fabricate pe atunci pentru prima oară în Statele Unite.

Exploziile atomice de la Hiroşima şi Nagasaki n-au otrăvit numai atmosfera acestor oraşe. Ele erau menite să otrăvească totodată atmosfera internaţională, relaţiile între state; ele au inaugurat nefasta politică „de pe poziţii de forţă", avînd ca temelie şantajul atomic şi urmărind intimidarea Uniunii Sovietice şi a tuturor popoarelor iubitoare de pace şi libertate.

Autorii acestei „strategii a fricii" au fost însă nevoiţi repede să se convingă de caracterul ei nerealist.

După cum se ştie, statului sovietic nu i-au trebuit decît 2—3 ani pentru a lichida monopolul american asupra bombei atomice.

În acelaşi timp, guvernul sovietic a declarat solemn că se menţine pe poziţia sa anterioară, de a cere punerea în afara legii a armei atomice ca fiind o armă de exterminare în masă a populaţiei paşnice, poziţie pe care s-a situat Uniunea Sovietică încă din primul an de după război.

Neţinînd seama de realităţi, profitorii „războiului rece" au împins însă lucrurile spre o adevărată cursă a înarmărilor atomice. A fost fabricată bomba cu hidrogen (termonucleară), a cărei putere de distrugere depăşeşte de 1 000 de ori puterea bombei aruncate la Hiroşima. S-a înmulţit numărul exploziilor cu bombe atomice şi cu hidrogen în scopul demonstrării pretinsei superiorităţi atomice a Statelor Unite.

Ameninţarea războiului atomic a devenit deosebit de gravă la sfîrşitul anului trecut, cînd Consiliul grupării nord-atlantice a hotărît să pună la baza strategiei sale folosirea armelor atomice. O mare primejdie a apărut astfel pentru omenire. Un război atomic ar duce la exterminarea în masă a populaţiei, la distru-

www.dacoromanica.ro

gerea marilor orașe, centre ale civilizației și culturii mondiale. Conștiința popoarelor se revoltă la gîndul unei asemenea eventualități.

Energia atomică, această minunată descoperire a minții omenești, este rezultatul strădaniilor duse uneori pînă la sacrificiu ale oamenilor de știință din întreaga lume timp de aproape o jumătate de veac.

Nici pana scriitorului de romane științifico-fantastice n-a cutezat pînă acum să descrie asemenea transformări care vor fi la îndemîna oamenilor prin deplina utilizare a acestor surse de energie : schimbarea cursului unor mari fluvii, irigarea Saharei, industrializarea Africii, construirea în strîmtoarea Gibraltar a unei hidrocentrale colosale, dirijarea curenților calzi ai Oceanului Pacific spre Oceanul Înghețat de Nord pentru a tempera clima regiunilor de dincolo de Cercul polar, zborurile interplanetare și multe alte lucruri care astăzi ni se par de domeniul fanteziei. Toate aceste perspective mărețe, posibilitățile nemaiîntîlnite de revoluționare și înflorire a științei, tehnicii, economiei nu aparțin unui viitor îndepărtat. Noi am trecut deja pragul erei atomice, trăim și acționăm în această nouă epocă, adevărată vîrstă de aur a omenirii.

De popoare depinde acum ca forța atomului, descătușată, să fie îndreptată nu spre distrugerea roadelor civilizației și culturii, ci spre ridicarea lor pe culmi nemaivăzute. Conștiente de această răspundere, popoarele își ridică glasul laolaltă pentru a feri de primejdia războiului atomic orașele lor, familiile, copiii lor. Niciodată în istoria omenirii nu a existat o asemenea mișcare unanimă a popoarelor. Cercuri dintre cele mai largi ale opiniei publice mondiale, savanți, oameni politici, clerici etc., s-au raliat acestei mișcări. E firesc ca oamenii de știință, care cunosc cel mai bine

www.dacoromanica.ro

consecințele folosirii armelor atomice, să-și ridice printre cei dintîi glasul lor de protest.

Au cerut interzicerea armelor atomice savanți cu renume mondial, ca Albert Einstein, dr. Philip Morrison — care a fost unul dintre acei care au luat parte la fabricarea armelor atomice americane —, savanții englezi Blacket, Bernal și Burhop, în Franța Frédéric Joliot-Curie, Charles Noel Martin, în Germania Otto Hahn, laureat al Premiului Nobel, și mulți alții. S-au pronunțat de asemenea pentru interzicerea armelor atomice și cu hidrogen șefi de state, șefi de guverne, parlamentele unor țări, reprezentanții statelor care au participat la Conferința de la Bandung, oameni politici cunoscuți în lumea întreagă. [...]

Conferința de la Geneva a creat un climat favorabil rezolvării pe cale pașnică a diferitelor probleme litigioase, inclusiv a problemei dezarmării și a înlăturării primejdiei războiului atomic, deschizînd — după 10 ani de încordare și război rece — o nouă etapă în relațiile internaționale, caracterizată prin apariția unor condiții favorabile întăririi încrederii între popoare.

Este însă limpede că rezultatele conferinței, care au fost primite cu o imensă bucurie de toate popoarele, nu sînt pe placul acelor cercuri care și-au umplut casele de bani de pe urma „războiului rece", de pe urma cursei înarmărilor. Chiar în zilele Conferinței de la Geneva a apărut în ziarul conservator englez „Daily Express" o caricatură foarte semnificativă în această privință. Caricatura înfățișa o bandă rulantă pe care circulau uriașe bombe atomice. În urma lor, tot pe banda rulantă se aflau biberoane (simbolizînd producția de larg consum), prezentată ca trebuind să înlocuiască bombele atomice dacă va fi interzisă folosirea acestora. În caricatură se arată cum la acest tablou priveau fețele pline de amărăciune a

www.dacoromanica.ro

doi patroni ai uzinelor de armament, iar unul din ei se adresa celuilalt cu cuvintele : „Ah, dacă am putea să ne trezim şi să vedem că perspectiva păcii este un vis urît".

Iată de ce popoarele nu trebuie să-şi slăbească vigilenţa. Ele trebuie să vegheze, pătrunse de conştiinţa răspunderii lor, ca acordurile de la Geneva, realizate în urma luptei lor neobosite, să fie traduse în viaţă. Popoarele nu vor înceta lupta pentru interzicerea armelor atomice şi cu hidrogen. Îşi păstrează întreaga însemnătate practică desfăşurarea mai departe a vastei campanii din toate ţările împotriva pregătirii războiului atomic, iniţiată de Consiliul mondial al păcii.

La împlinirea a 10 ani de la bombardarea oraşului Hiroşima în ziua de 6 august, încep în acest oraş martir lucrările unei Conferinţe mondiale pentru interzicerea armelor atomice, la care iau parte, în afară de reprezentanţii poporului japonez, delegaţii din zeci de ţări.

Poporul român adresează Conferinţei de la Hiroşima un mesaj de solidaritate cu ţelurile ei nobile şi îşi exprimă simpatia caldă faţă de lupta dîrză a poporului japonez împotriva războiului atomic.

„Hiroşima nu trebuie să se mai repete ! Să fie îndepărtată pentru totdeauna ameninţarea războiului atomic ! Energia atomică să fie folosită numai în scopuri paşnice !" — iată năzuinţele fierbinţi ale întregii omeniri iubitoare de pace.

„SCÎNTEIA" din 6 august 1955

ÎNTÎLNIRI DE NEUITAT

Mesaj de pace

Spre sfîrşitul anului trecut am luat parte la întîlnirea de neuitat a foştilor luptători din mişcarea de rezistenţă antifascistă. La această

www.dacoromanica.ro

întîlnire, organizată de Federația internațională a luptătorilor din rezistență, au participat delegați din 19 țări europene, adică din toate acele țări — cuprinzînd și Germania — care au cunoscut urgia hitleristă.

Cu acest prilej am stat o săptămînă întreagă în capitala Austriei și am participat la numeroase manifestări în cadrul întîlnirii. Am stat de vorbă cu oameni simpli și cu artiști, am văzut expoziții mult grăitoare, am strîns mîna unor bravi eroi, am vizionat filme scoase din „cimitirul filmelor", după expresia marelui cineast Zavattini, premiat recent cu Premiul internațional al păcii, am trăit opt zile dintre cele mai frumoase ale vieții mele, zile care nu se pot uita și pe care nu le voi uita.

Am fost convocați la Viena din toate colțurile Europei, pentru ca, aducîndu-ne încă o dată aminte de suferințele îndurate de milioane de oameni sub cizma hitleristă, să ne ridicăm cu toate puterile noastre împotriva reînvierii nazismului prin refacerea Wehrmachtului german.

Întreaga adunare, convocată la sfîrșitul întîlnirii, a fost adînc impresionată de cuvintele lui Forcinal, unul dintre conducătorii delegației franceze, fost ministru și actual deputat din gruparea radicală : „Eu fac parte dintr-un partid burghez, sînt deputat de centru, după părerile mele politice, și nu am nimic comun cu partidele de extremă stîngă din țara mea. Dar eu nu pot uita cele 20 de luni pe care le-am petrecut în lagărul morții de la Buchenwald. Și pentru ca nici eu, nici copilul meu, pentru ca nici un fiu al patriei mele să nu se mai întoarcă la un nou Buchenwald, am venit aici, la Viena, ca împreună cu toți cei ce nu mai dorim noi Buchenwalduri să ne unim..., să ne aducem aminte de suferințele trecute și să înlăturăm primejdia unor suferințe viitoare !"

Așa a vorbit fostul ministru francez.

www.dacoromanica.ro

Dar la fel a vorbit și germanul din valea Rinului, tatăl unei tinere fete și al unui student, ce au fost, ambii, decapitați din ordinul lui Göring ; așa a vorbit Nerri, comandantul din mlaștinile văii Comachio, unul dintre centrele rezistenței italiene ; așa a vorbit bai Dobri, bătrînul general al rezistenței bulgare, Dobri Terpeșev. Așa au vorbit un pastor și un pompier din Danemarca, un înalt magistrat și un miner din Belgia ; așa a vorbit generalul austriac Pukinger, care a prezidat reuniunile noastre ; așa a vorbit colonelul Menhes, erou al rezistenței franceze, astăzi președintele F.I.R. (Federația internațională a luptătorilor din rezistență).

Dar mai mult ca orice nu voi uita vreodată pe reprezentanții eroicului popor sovietic, pe marea Kosmodemianskaia și pe eroul zilelor noastre, aviatorul Mereseev. Pentru a treia oară am văzut-o și mai ales am auzit-o pe blînda mamă a eroinei Zoia. Am mai văzut-o pe mama Zoiei la Congresul păcii de la Paris din aprilie 1949 și la Congresul popoarelor de la Viena din decembrie 1952 ; am auzit-o din nou la Viena și mereu aceeași, aceeași zguduitoare impresie am avut-o ascultîndu-i cuvintele, care răsunau de fiecare dată ca o chemare patetică adresată omenirii să împiedice noi vărsări de sînge, noi crime împotriva umanității.

Cu vocea lină, cu durerea reținută, cu lacrimi nevăzute, cu căldura unei nadejdi că asemenea crime ca acele ale naziștilor nu se vor mai săvîrși, Kosmodemianskaia povestește despre fata ei, copilă sîrguitoare, comsomolista conștientă și apoi luptătoare neînfricată împotriva dușmanului ce amenința însăși capitala patriei dragi. Jertfa fiicei, jertfa și durerea mamei nu te doboară, ci te călesc parcă atunci cînd Liubov Kosmodemianskaia povestește

www.dacoromanica.ro

fapta tinerei eroine, pildă pentru toate fiicele din lume.

Cîte alte asemenea momente emoționante n-am trăit în acele zile la Viena, mai ales cînd au avut loc întîlnirile dintre delegații francezi și sovietici sau dintre cei francezi și germani din vest și din est, italieni și bulgari, români și greci, cînd s-au revăzut și s-au îmbrățișat supraviețuitorii de la Auschwitz, Buchenwald, Dachau și alte lagăre ale morții din trecut! Mesajul de pace al întîlnirii de la Viena s-a răspîndit apoi în cele patru zări și el stăruie încă în inima noastră.

„FLACĂRA" din 1 septembrie 1955

LA MORMÎNTUL LUI BĂLCESCU

Este un fel de a spune „mormîntul lui Bălcescu", pentru că, deși a trecut mai bine de un veac de cînd a dispărut marele democrat-revoluționar, cu toate cercetările repetate ce s-au făcut, nu se cunoaște precis mormîntul anume al acestui „om între oameni".

Aflîndu-se la Paris bolnav de tuberculoză, boală contractată de el în anii închisorii și cu care s-a luptat ani de zile, Bălcescu dorea să vină în Italia, nădăjduind o alinare sub cerul ei senin. Voia anume să se stabilească la Roma cu gîndul de a-și putea completa aci cercetările sale istorice, dar îi fu teamă. „Am aflat acum trei zile prin scrisori primite din Italia că numele meu este foarte compromis la Roma și că, ducîndu-mă acolo, risc să fac cunoștință cu temnițele poliției papale", scrie el unui prieten din țară.

Pleacă atunci în sudul Franței, la Hyères, unde stă din toamna anului 1851 pînă-n vara

www.dacoromanica.ro

lui 1852 și de unde pleacă spre țară, cu gîndul de a rămîne în patrie. I s-a permis să stea doar un scurt timp la Galați, deoarece nu voise să ceară grațiere. A putut doar să-și vadă familia, pe mama și sora sa, zdrobite de durere, și pe cîțiva prieteni.

Istovit se-ntoarce spre Apus, trece prin Malta și Napoli, oprindu-se definitiv la Palermo. Aici locuiește într-un hotel sărăcăcios, „Alla Trinacria", „cu aer sinistru de fortăreață în zonă toridă", după descrierea unui istoric literar român.

După scurt timp, nici două luni, moare în ziua de 29 noiembrie 1852. „El nu avea la sine mai mult de 30 de franci ; nu era nimeni acolo să-i cumpere un loc la cimitir. Cioclii ridicară cadavrul străinului din ospătăria «Alla Trinacria» și-l afundară în groapa comună a săracilor din mănăstirea Capucinilor de la Palermo", informează scriitorul Alexandru Odobescu mult mai tîrziu în „Precuvîntare" la publicarea operelor marelui dispărut.

Prietenii au încercat să-i caute mormîntul ca să-i aducă osemintele în țară. Cel dintîi, un trimis special al domnitorului Alexandru Cuza în 1863, un anume Nicolae Ionescu, le-a căutat în zadar. De-atunci s-au făcut mai multe asemenea încercări, dar nici ele nu au fost încununate de succes.

Iată de ce, între altele, am folosit prilejul prezenței noastre în Italia — participarea la Congresul internațional al istoricilor ce s-a ținut la Roma între 2 și 11 septembrie — pentru ca în numele istoricilor români să aducem un omagiu de dragoste și venerație genialului nostru predecesor, un omagiu de recunoștință din partea poporului român pentru marele revoluționar, precursor al vremurilor de azi.

Era o datorie pe care delegația istoricilor români la Congresul de la Roma a ținut să și-o

www.dacoromanica.ro

împlinească. Prin prezența delegației noastre la Palermo, prin cele cîteva momente concentrate de evocare a lui Bălcescu și a țării sale, am reușit să atragem atenția și să cîștigăm interesul a numeroase personalități locale nu numai asupra acestei figuri măreț din trecutul nostru, în parte cunoscut acolo, dar și asupra patriei noastre și a noilor sale realizări. Am fost înconjurați de multă prietenie cu prilejul celor cîteva manifestări legate de amintirea lui Bălcescu și de vizita noastră.

*

În dimineața zilei de 12 septembrie, avionul de curse Roma-Palermo decolează de la aerodromul Ciampino, purtînd printre numeroșii pasageri și pe noi, o parte din delegații români, ce abia terminasem în seara precedentă lucrările congresului. Eram trei : acad. prof. C. Daicoviciu, prof. L. Bányai [...] și eu. Cu două zile mai înainte plecase la Palermo pentru pregătiri prof. Leporatti de la Roma, membru al „Asociației italo-române".

Avionul zboară deasupra Mării Tireniene în linie dreaptă, timp de două ore, scurtînd drumul Roma-Palermo. Orice oboseală și risc deasupra unei mări cu vînturi e răsplătită de minunata priveliște a coastelor înalte, abrupte și alburii ale Siciliei. Printr-un coridor înalt de stînci, avionul se strecoară spre baia largă în fundul căreia se răsfață orașul Palermo, vestit și prin ospitaliera sa plajă.

Aterizăm la Bocafalcone. În întîmpinarea noastră se îndreaptă un grup de persoane cu chipurile surîzătoare, condus de prof. Leporatti, singura noastră cunoștință. Prezentări și cordiale strîngeri de mînă, cîteva cuvinte de bun sosit și emoționat răspuns : nu ne aș-

www.dacoromanica.ro

teptam, noi soli necunoscuți, la o primire atît de bogată. Se găseau numeroși reprezentanți ai vieții intelectuale siciliene, în frunte cu profesorul emerit Corradi Mineo, membru al Academiei dei Lincei, singurul membru al Academiei italiene din întreaga Sicilie.

Delegația noastră, însoțită de prof. Leporatti, de prof. Speciale, redactor al ziarului „L'Unità" pentru Sicilia, de Maria dr. Buffalini, redactor la „Rinascita", și fiica unui vechi luptător socialist, Constantini, și de Arturo Basile, redactorul-șef al cotidianului independent local „L'Ora", se îndreaptă la ora fixată către cimitirul Capucinilor din marginea orașului. Este un „camposanto" măreț prin mulțimea edificiilor funerare, ca-n cele mai importante orașe italiene, astăzi la dispoziția bogaților din Palermo, ce-și pot permite privilegiul unui mormînt de lux. De același cimitir țin și „catacombele", la care ne conduce părintele capucin, intendentul cimitirului și cunoscător al tuturor datelor asupra catacombelor și trecutului cimitirului.

Știe despre Bălcescu, știe că nu se cunoaște locul precis al mormîntului său ; știe c-a fost cercetat cîndva. Știe că sîntem o delegație de istorici veniți din țară și că vrem să depunem o coroană pe locul unde cîndva, pe aproape, a fost depus corpul marelui nostru patriot. Cu bunăvoință ne conduce în catacombe, deschizînd o ușă grea și înlesnindu-ne drumul spre ganguri întortocheate și luminate electric.

După un coborîș încep catacombele propriuzise. Sîntem în fața unei priveliști aproape înfiorătoare. De-a lungul pereților, începînd de sub bolta „en berceau" și pînă la sarcofagiile îngrămădite jos de-a lungul pereților, cîteva rînduri de cadavre mumificate, în cea mai mare parte călugări capucini, cu rasele lor

www.dacoromanica.ro

călugăreşti, unii legaţi cu funii, cu feţele de schelet, uneori păstrînd părul pe cap şi la barbă. Sînt atîrnaţi pe pereţi cu capetele aplecate, cu orbitele goale şi dantura vizibilă, cu picioarele încovoiate, parcă ar fi faimoasele schelete „acroupis" din mormintele neolitice.

Au aparţinut ordinului capucin din Sicilia sau au fost personalităţi mai mult sau mai puţin cunoscute. O catacombă este rezervată femeilor, ce se recunosc după îmbrăcăminte. Sînt în total cîteva mii, datînd în cea mai mare parte din secolul trecut pînă pe la 1880, cînd acest cimitir original s-a închis.

La intrare, pe perete, o mică placă poartă o inscripţie „comemorativă". Părintele franciscan se opreşte şi ne invită să depunem acolo coroana pe care o purtăm cu noi. Cum intenţia noastră era alta, l-am întrebat dacă crede că pe-aproape va fi fost mormîntul lui Bălcescu, ceea ce a provocat un răspuns negativ precis.

Convenim că locul cel mai potrivit ar fi la mica capelă ce exista pe timpul lui Bălcescu. Am depus coroana din flori bogate şi cu o inscripţie în româneşte şi italieneşte, lîngă altarul adormit şi lîngă sarcofagul generalului garibaldian Giovanni Corrao. Este una din figurile legendare ale Risorgimentului italian. Corrao a fost un „calfataio", lucrător în Şantierul naval, care-n anii revoluţiei a ridicat ţărănimea siciliană împotriva feudalilor şi a casei Bourbon. Am crezut cel mai nimerit loc pentru temporara coroană amintind de Bălcescu, căci este sigur că revoluţionarul român a cunoscut pe eroii Risorgimentului italian, ce-ncepe înainte de 1848.

În momentul depunerii coroanei, am păstrat cu toţii, români şi italieni, un minut de tăcere, gîndind la marele dispărut.

A urmat apoi depunerea unei coroane de lauri pe placa pusă acum vreo 20 de ani de

www.dacoromanica.ro

o delegație din țară pe casa ridicată în localul hotelului „Alla Trinacria", unde a închis ochii Bălcescu. Coroana purta aceeași inscripție în ambele limbi : „Marelui patriot și gînditor Nicolae Bălcescu, din partea delegației R.P.R. la Congresul internațional al istoricilor din 1955".

La depunerea coroanei au fost prezente personalități politice, senatori și deputați din parlamentul italian și cel regional din Sicilia, din diferite partide ; academicianul Mineo și diferiți reprezentanți ai vieții culturale, muncitori, studenți și ziariști. Manifestația a fost prezidată de senatorul Li Causi, membru în conducerea centrală a Partidului Comunist Italian ; într-o scurtă cuvîntare am reliefat personalitatea lui Bălcescu, nevoia întăririi legăturilor dintre poporul italian și român. Manifestația a decurs în accent de caldă simpatie pentru țara noastră ; Bălcescu nu este un necunoscut acolo.

Ziua închinată lui Bălcescu s-a încheiat cu o mică recepție organizată în cinstea noastră de către „Societatea de istorie a patriei" de sub conducerea unui cunoscut savant, Di Stefano. Primirea a avut loc la Biblioteca Municipiului Palermo, cu o asistență variată și cu mult interes pentru țara noastră. Îndeosebi studenții prezenți ne copleșeau cu cereri de informare despre stările de la noi.

Am stabilit c-ar fi bine să se organizeze și la Palermo o secție a Asociației italo-române, care funcționează la Roma și-n alte centre.

A doua zi avionul ne duce înapoi la Roma, de data aceasta cu o escală la Neapole. Privelișteа din avion : golful Neapole, Vezuviul în depărtare, Sorento și insula Capri. În aceste locuri pitorești, cu un veac în urmă, Bălcescu își lua adio de la viață.

„CONTEMPORANUL" din 23 septembrie 1955

www.dacoromanica.ro

PARTIDUL MUNCITORESC ROMÂN — STEGARUL LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU PACE ŞI PRIETENIE ÎNTRE POPOARE

Întregul nostru popor a salutat cu bucurie şi a întîmpinat cu o vie aprobare hotărîrile recentei plenare a C.C. al P.M.R. şi ale sesiunii Marii Adunări Naţionale. Aceste măsuri sînt menite să îmbunătăţească munca de partid, să întărească rolul conducător al partidului în toate sectoarele vieţii de stat şi în organizaţiile de masă, să întărească statul nostru democrat-popular, pentru succesul deplin al operei de construire a socialismului şi de întărire a păcii. Un eveniment istoric în viaţa poporului nostru îl va constitui cel de-al II-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, a cărui convocare a fost hotărîtă pentru data de 23 decembrie a.c. de către plenara C.C. al P.M.R.

Cel de-al doilea Congres al Partidului Muncitoresc Român va face un bilanţ al succeselor realizate de poporul nostru, sub conducerea înţeleaptă a partidului, în lupta pentru pace şi bunăstare şi va trasa totodată căile pentru realizarea unui nou avînt al economiei şi culturii patriei noastre. În cinstea Congresului partidului, oamenii muncii din ţara noastră se străduiesc să îndeplinească înainte de termen sarcinile primului nostru plan cincinal în vederea trecerii cu succes la cel de-al doilea cincinal. Aceasta este o expresie grăitoare a sprijinului nețărmurit ce-l acordă poporul nostru muncitor politicii partidului îndreptată spre întărirea păcii şi prieteniei cu toate popoarele, spre ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural al oamenilor muncii.

În conştiinţa maselor largi a pătruns adînc ideea că unitatea indestructibilă dintre partid,

www.dacoromanica.ro

guvern și popor este chezășia principală a mersului nostru înainte pe calea construirii socialismului, pe calea consolidării și dezvoltării victoriilor obținute în anii puterii populare.

Aceste victorii sînt rodul luptei de decenii a maselor populare din țara noastră, conduse de partid. Încă de la înființarea sa, de la Congresul din mai 1921, și pînă astăzi, trecînd prin numeroase și grele vicisitudini timp de 34 de ani, partidul clasei noastre muncitoare a fost consecvent apărător al intereselor nu numai ale clasei muncitoare, ci și ale întregului popor, al intereselor vitale ale țării, militînd cu fermitate pentru cauza păcii.

În timpul regimului burghezo-moșieresc, partidul comunist, atît în scurta sa existență legală de trei ani, ca și în perioada îndelungată de adîncă ilegalitate (1924—1944), n-a încetat o clipă să lupte pentru a ține trează conștiința poporului nostru muncitor în fața primejdiei de război, pentru a denunța pe ațîțătorii la război din afara granițelor și pe slugile lor din interiorul țării, mobilizînd toate forțele patriotice la lupta pentru apărarea păcii, pentru relații de prietenie și bună vecinătate între Uniunea Sovietică și România.

Într-un articol din ziarul „Lupta" din 16 noiembrie 1917 intitulat „Spre pacea lumii. Către tot poporul român", era salutat „Decretul asupra păcii", una din primele hotărîri ale tinerii republici sovietice, prin care guvernul sovietic propunea să se pună capăt războiului imperialist. Manifestul era semnat : „Federația maximalistă din România", care cuprindea pe cei mai conștienți revoluționari, precursorii partidului comunist.

Istoricul Congres din 8 mai 1921, care a făurit Partidul Comunist Român, a votat o moțiune — adevărat document programatic — ce cuprindea un capitol intitulat „Pentru

www.dacoromanica.ro

pace, contra războiului". În această moțiune se arăta că „partidul se ridică în numele clasei muncitoare din România împotriva unei politici de provocare și atițare la război, cere grabnica încheiere a păcii cu Rusia și Ucraina Sovietică și reluarea relațiilor pașnice cu toate statele vecine".

Partidul comunist s-a situat astfel de la înființarea sa pe platforma luptei consecvente pentru pace, împotriva războiului. Numai datorită mișcărilor de masă ale muncitorimii din Europa, ca și din întreaga lume, planurile aventurierilor războinici din Apus au dat atunci greș. Proletariatul român, condus de partidul comunist, a luat parte cu vigoare la această campanie de pace, desfășurată sub lozinca : „Jos mîinile de pe Rusia !".

În anii grei ai ilegalității, activitatea partidului a fost axată pe lupta pentru înfrățirea între popoare, pentru reluarea legăturilor normale cu guvernul sovietic, care a făcut în repetate rînduri demersuri în acest sens.

În preajma anilor 1931—1932, primejdia dezlănțuirii unui nou război imperialist crescuse enorm, odată cu ascensiunea fascismului în Europa. Congresul al V-lea al P.C.R., eveniment de seamă în viața partidului, a dezbătut amănunțit această problemă. Congresul a subliniat în una din rezoluțiile adoptate că, apărînd U.R.S.S. împotriva unui nou atac imperialist, poporul român luptă pentru propriile sale interese, pentru pace, independență națională și democrație.

În același timp, partidul a luat și alte măsuri pentru ca în lupta pentru pace să fie cuprinse mase cît mai largi. Din inițiativa sa sînt înființate începînd cu anul 1932 o serie de organizații de masă, care-și pun, printre altele, ca scop de a lupta împotriva fascismului și războiului. Astfel de organizații au fost : „Mișcarea împotriva războiului" (1932—1933),

www.dacoromanica.ro

„Comitetul național antifascist“ (1933—1934), „Amicii U.R.S.S.“ (1934), „Blocul democratic“ (1935—1936), „Uniunea democratică“ (1936—1937).

Forțele războinice imperialiste au reușit totuși, cu sprijinul așa-numitelor „partide istorice“, să împingă țara în războiul criminal antisovietic, atrăgînd asupra țării noastre primejdia unei groaznice soarte. Numai zdrobirea fascismului și eroica luptă a Partidului Comunist Român pentru scoaterea României din acest război odios au salvat țara de la o adevărată catastrofă națională. În această luptă și-au dat viața pentru pace, fericirea și libertatea poporului numeroși fii ai partidului.

Partidul Comunist Român a fost inițiatorul și organizatorul actului de la 23 August 1944, care a constituit un punct de cotitură în istoria patriei noastre. După eliberarea țării noastre, după doborîrea dictaturii antonesciene de către forțele patriotice conduse de partid, lupta pentru pace a partidului se desfășoară în condiții noi, capătă un nou conținut.

În țara noastră au avut loc schimbări istorice. A început o nouă epocă în viața poporului nostru, care a pășit pe calea construirii unei vieți libere și fericite. Regimul democrat-popular — rod al luptei maselor populare conduse de partid — pune în centrul atenției sale grija pentru om, pentru nevoile sale materiale și spirituale. Poporul nostru vrea pace, urăște războiul, iar comuniștii sînt slujitori credincioși ai poporului. Pentru Partidul Muncitoresc Român, forța conducătoare în statul nostru, este de aceea sfîntă dorința poporului de a nu îngădui vărsarea sîngelui a milioane de oameni și de a asigura construirea pașnică a unei vieți îmbelșugate.

Partidul mobilizează poporul nostru la lupta pentru continua întărire a economiei patriei noastre, pentru apărarea activă și cu vigilență

www.dacoromanica.ro

neslăbită a păcii şi a cuceririlor istorice ale regimului nostru democrat-popular.

Faptul că poporul nostru face parte din puternicul lagăr al democraţiei şi socialismului în frunte cu Uniunea Sovietică, ce cuprinde o treime din populaţia globului, constituie pentru poporul nostru un izvor de forţă, de siguranţă şi de încredere în viitor. Baza politicii noastre externe o constituie alianţa şi prietenia frăţească cu Uniunea Sovietică şi ţările de democraţie populară, relaţii întemeiate pe comunitatea de ţeluri, pe respectarea suveranităţii naţionale, pe strînsa colaborare în scopul obţinerii unui avînt general al economiei şi culturii, sînt chezăşia dezvoltării libere şi paşnice a ţării noastre.

Guvernul Republicii Populare Române, călăuzindu-se după principiul coexistenţei paşnice a statelor cu sisteme sociale diferite, a exprimat în repetate rînduri dorinţa sa de colaborare cu toate ţările indiferent de orînduirea lor social-politică. Toţi cetăţenii iubitori de pace din ţara noastră au întîmpinat cu satisfacţie recenta cuvîntare a tovarăşului Chivu Stoica, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.P.R., în care se arată că „poporul nostru şi guvernul R P.R. sînt pătrunse de hotărîrea de a-şi aduce contribuţia la micşorarea încordării internaţionale, la dezvoltarea relaţiilor de colaborare şi intensificarea schimburilor culturale între ţări, la asigurarea unei păci durabile".

Roadele politicii externe de pace a ţării noastre bucură din toată inima pe toţi acei care îşi iubesc patria şi doresc înflorirea ei. Niciodată ţara noastră nu s-a bucurat de un prestigiu atît de mare, nu a avut atîţia prieteni peste hotare. Nenumăraţi oaspeţi din alte ţări îşi exprimă admiraţia faţă de realizările paşnice ale regimului nostru democrat-popular.

„Am văzut înfăptuiri măreţe cu adevărat la proporţiile socialismului — a declarat coman-

www.dacoromanica.ro

dorul Georges Jouneau, membru în Consiliul național al păcii din Franța. — Toate acestea vorbesc clar despre elanul unui popor liber care își făurește o viață nouă și a cărui luptă pentru pace are rădăcini adînci în însăși această realitate de necontestat".

Țara noastră pășește cu pînzele întinse pe calea lichidării definitive a înapoierii sale economice, pe calea construcției socialiste. Datorită traducerii în viață a politicii partidului de industrializare socialistă a țării, de dezvoltare cu precădere a industriei grele, pe întreg cuprinsul patriei au fost construite numeroase fabrici, uzine, centrale electrice, au fost fabricate pentru prima oară numeroase mașini. A sporit considerabil producția industrială, care a depășit de 2,5 ori nivelul anului 1938. În dezvoltarea agriculturii s-au obținut de asemenea importante succese. Un număr mare de țărani muncitori au pășit, la îndrumarea partidului, pe făgașul socialismului. În prezent există 5 600 gospodării colective și întovărășiri, cuprinzînd un număr de circa 360 000 familii de țărani. Datorită sprijinului primit din partea statului, țărănimea muncitoare a obținut recolte bogate. A crescut și crește necontenit bunăstarea maselor muncitoare. Iată de ce poporul nostru se unește tot mai strîns în jurul Partidului Muncitoresc Român, pe care îl consideră ca un partid al său. El știe că sporirea puterii scumpei noastre patrii, dezvoltarea ei pașnică economică și culturală sînt legate de îndeplinirea cu succes a politicii partidului, baza vitală a orînduirii noastre democrat-populare.

Documentele celui de-al II-lea Congres al P.M.R. constituie o nouă expresie a grijii partidului pentru asigurarea păcii și creșterea bunei stări a poporului. În preambulul la proiectul Statutului modificat al partidului se arată astfel că, „credincios politicii de pace și

www.dacoromanica.ro

prietenie între popoare, Partidul Muncitoresc Român împleteşte strîns munca poporului român pentru construirea socialismului şi pentru întărirea Republicii Populare Române cu participarea lui activă la lupta lagărului mondial al păcii, democraţiei şi socialismului, în frunte cu U.R.S.S., împotriva forţelor imperialiste, agresive, pentru pace trainică".

Directivele Congresului al II-lea cu privire la cel de-al doilea plan cincinal de dezvoltare a economiei naţionale pe anii 1956—1960 vor deschide, fără îndoială, noi perspective pentru consolidarea economică a ţării, pentru ridicarea nivelului de trai al maselor largi populare, pentru sporirea aportului ţării noastre la apărarea păcii.

În lupta pentru apărarea păcii, Partidul Muncitoresc Român militează consecvent pentru realizarea celei mai largi unităţi a poporului nostru, avînd la bază alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare.

O atenţie deosebită acordă Partidul Muncitoresc Român educării maselor largi în spiritul vigilenţei neslăbite faţă de duşmanii păcii şi al apărării suveranităţii naţionale a patriei noastre.

Fiecare om cinstit şi patriot vede în politica partidului chezăşia sigură a succesului în lupta pentru făurirea prosperităţii patriei, pentru asigurarea securităţii noastre naţionale şi întărirea păcii. Privim cu încredere viitorul, pentru că ţara noastră are în partid un cîrmaci înţelept.

Partizanii păcii din ţara noastră salută Congresul al II-lea al P.M.R. ca un eveniment de cea mai mare importanţă pentru întărirea contribuţiei poporului nostru la apărarea păcii, cauza sfîntă a întregii omeniri progresiste.

„BULETINUL COMITETULUI DE LUPTĂ PENTRU PACE" din octombrie 1955

www.dacoromanica.ro

Cuvînt rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, cu prilejul decorării acad. profesor P. Constantinescu-Iași la împlinirea vîrstei de 80 de ani 5
Epurația 7
În lumea universitară 9
O scrisoare emoționantă 11
Frontul Național Democrat este o necesitate națională 12
Pentru Iași 13
Doftana 15
Grecia liberă 18
Problema Ardealului 20
Din istoricul „Amicilor U.R.S.S." 23
O crimă premeditată 26
Sindicalizarea corpului didactic 30
Școala și criza 33
Lenin și cultura 36
Solicitudinea statului sovietic pentru știință și savanți 39
Săptămîna tineretului antifascist 44
Ardealul în trecutul poporului român . . . 46
Adunarea Națională de pe Cîmpia Libertății de la 1848 49
Evenimentele din ziua de 8 noiembrie 1945 . . 53
Intelectualii și Uniunea patrioților 56
Un cuvînt pentru aviație 59
Relațiile româno-bulgare 61
Poziția internațională a României 63
Situația din România 66
Situația învățămîntului din România . . . 68

www.dacoromanica.ro

Consiliul de Securitate 71
UNESCO 73
Prietenia româno-bulgară 76
Gazeta 79
Un oaspete distins, Henri Wallon 81
Paul Langevin 84
Democratizarea învățământului 87
Sindicatul unic 89
Cuvîntare ținută la 7 aprilie 1947 la Conferința Uniunii interparlamentare de la Cairo . . 92
O aniversare 96
Libertatea presei în România 99
Democrațiile populare 106
Bestiile trebuiesc năruite 115
Amintiri despre Spania 119
Pentru Grecia eroică 121
Conferința internațională a învățămîntului de la Bruxelles 122
Aspectul extern al trădării național-țărăniste 126
13 Decembrie 1918 128
Amintiri din istoricul mișcării antifasciste . . 132
Bun venit 136
Gheorghi Dimitrov, luptător pentru democrația internațională 139
Partidul național popular în istoria României 142
Marcel Prenant 147
România și UNESCO 150
Frontul democrației populare 153
Realizările primului parlament democratic al României 156
11 aprilie 160
Revoluția de la 1848 163
Arta și literatura trebuie să fie date spre folosință tuturor 165
Reforma învățământului public 167
Spre o nouă interpretare a istoriei României 170
7 Noiembrie 174
Despre activitatea din domeniul istoriei și literaturii. Comunicare prezentată în ședința plenară a Academiei R.P.R. din 1 noiembrie 1948 176

www.dacoromanica.ro

În drum spre socialism 190
Academia Republicii Populare Române în cadrul planificării 194
Congresul F.I.A.P.P. trebuie să se ocupe de organizarea solidarității internaționale cu foștii și actualii deținuți politici, luptători împotriva fascismului și a imperialismului . . 197
Congresul partizanilor păcii 200
Unirea forțelor păcii va spulbera norii războiului 203
La Paris oamenii s-au înțeles într-o singură limbă: limba păcii 205
Încă un pas pe drumul revoluției culturale din țara noastră 208
Salut Congresului mondial al tineretului de la Budapesta 212
La a doua aniversare a Republicii Populare Române 213
Un an de victorii ale partizanilor păcii . . . 218
Pentru Joliot-Curie 221
La încheierea campaniei de semnături pe Apelul de la Stockholm 223
Un factor important al revoluției noastre culturale 226
Forța uriașă a frontului păcii 231
Hotărîrile Congresului de la Varșovia . . . 234
Comuniștii în fruntea luptei împotriva dezlănțuirii celui de-al doilea război mondial . . 239
Sub conducerea partidului înfloresc știința și cultura în R.P.R. 244
Apelul pentru un pact al păcii a găsit un ecou în inimile a sute de milioane de oameni cinstiți 247
Salut elevilor și școlarilor din R.P.R.! . . . 250
Activitatea intensă a partizanilor păcii din România 251
Dezvoltarea creației științifice în țara noastră 255
Dragostea pentru pace a poporului nostru . . 261
Marele sfat pentru pace al popoarelor lumii . . 267
Congresul popoarelor pentru apărarea păcii . 274
Pe drumul culturii înaintate 277
Tineretul din R.P.R. privește cu încredere viitorul 280

www.dacoromanica.ro

Un luptător fruntaș al clasei muncitoare — Ștefan Gheorghiu 285
Întîlnirea la Viena a foștilor luptători din Rezistență 288
O prietenie cu adinci tradiții 290
Marea campanie împotriva armelor atomice . 293
O nouă manifestare a voinței de pace a poporului nostru 297
6 august — zi internațională de luptă împotriva pregătirii de război atomic 299
Întîlniri de neuitat. Mesaj de pace . . . 304
La mormîntul lui Bălcescu 307
Partidul Muncitoresc Român — stegarul luptei poporului român pentru pace și prietenie între popoare 313

Redactor: DANIEL LUCA
Tehnoredactor: FLORIAN SĂPUNĂRESCU

Tiraj 3 110. Coli tipar 20,25. Planșe 24 pag.
Bun de tipar 21 noiembrie 1973
Apărut decembrie 1973

23 DECEMBRIE 1918

București
Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro

redau cititorului aspecte din lupta forțelor revoluționare, progresiste (ale intelectualității îndeosebi) în vederea unirii lor într-un front democrat, pentru instaurarea guvernului revoluționar-democratic, pentru lichidarea vechilor stări de lucruri și izolarea elementelor potrivnice noii orînduiri sociale. Din articole se desprinde preocuparea fermă a statului democrat-popular, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru susținerea eforturilor în cîmpul construcției socialiste în patria noastră, pentru promovarea politicii de consolidare și de apărare a primelor succese obținute pe drumul socialismului, iar pe plan extern, pentru solidaritate militantă cu toate țările socialiste, pentru o politică de pace cu alte state.

Apreciindu-i-se în mod deosebit îndelungata activitate în mișcarea revoluționară din România, hotărîrea și pasiunea cu care s-a consacrat slujirii înaltelor idealuri de libertate și de progres ale poporului român, cauzei prosperității și propășirii patriei noastre, academicianului P. Constantinescu-Iași i-a fost decernat în noiembrie 1972 Ordinul „Victoria Socialismului" cu prilejul împlinirii vîrstei de 80 de ani. Înmînînd înalta distincție, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a adresat celui sărbătorit cu cuvintele: „...Te numeri, tovarășe Constantinescu-Iași, printre acei care, ajungînd la această vîrstă, ai continuat să te afli permanent în partid, să lupți împreună cu partidul, alături de tovarășii tăi din ilegalitate, să fii în primele rînduri ale activității pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Acesta este, fără nici o îndoială, un lucru minunat".

www.dacoromanica.ro

„Fiecare om cinstit şi patriot vede în politica partidului chezăşia sigură a succesului în lupta pentru făurirea prosperităţii patriei, pentru asigurarea securităţii noastre naţionale şi întărirea păcii. Privim cu încredere viitorul, pentru că ţara noastră are în partid un cîrmaci înţelept".

P. Constantinescu-Iaşi

octombrie 1955

Lei 12

www.dacoromanica.ro